

Økonomiske analyser

Statistics Norway

Statistisk sentralbyrå

t 320.5
Ø5a

9/98

Statistisk sentralbyrå

008441VLA

Konjunkturtendensene

- Nasjonalregnskapstall for 3. kvartal 1998
- Konjunkturutsiktene for norsk og internasjonal økonomi

Artikler

- Utviklingen i skjermingsstøtten til norske næringer
- Treffsikkerheten i makroøkonomiske prognosenter

Økonomiske analyser

9/98

17. årgang

Innhold

Konjunkturtendensene	3
Internasjonal økonomi	4
Norsk økonomi	8
• Utviklingen i 1998	8
• Utsikter for 1999 og 2000	13
Økonomisk-politisk kalender 1998	22
Taran Fæhn, Jørn-Arne Jørgensen og Turid Åvitsland: Utviklingen i skjermingsstøtten til norske næringer på 1990-tallet	25
Geir H. Bjønnes, Arne Jon Isachsen og Svein Oskar Stoknes: Den store gjettekonkuransen. Treffsikkerheten i makro- økonomiske prognosør	34
Publikasjoner fra Forskningsavdelingen	42
Godkjente doktoravhandlinger	47
Innholdsfortegnelse for Økonomiske analyser og Economic Survey de siste 12 måneder	48
Tabell- og diagramvedlegg	
Konjunkturindikatorer for Norge	1*
Nasjonalregnskap for Norge og utvalgte OECD-land	17*

Statistisk sentralbyrå
Bibliotek
03 DES 1998

Redaksjonen ble avsluttet tirsdag 1. desember 1998.

Spørsmål om konjunkturutviklingen i Norge og utlandet kan rettes til:
Torbjørn Eika, tlf. 22 86 48 07, e-post: Torbjørn.Eika@ssb.no eller
Knut Moum, tlf. 22 86 48 20, e-post: Knut.Moum@ssb.no

Konjunkturtendensene er tilgjengelig på internett: <http://www.ssb.no>.

Økonomiske analyser

Redaksjonen: Øystein Olsen (ansv.), Julie Aslaksen, Trude Nygård Evensen, Bodil M. Larsen, Kjersti-Gro Lindquist, Knut Moum, Karine Nyborg og Inger Texmon. **Redaksjonssekretær:** Eva Ivås, tlf.: 22 86 45 70 (artikelstoff), Lisbeth Lerskaa, tlf.: 22 86 48 06 (konjunkturoversikter mv.), telefax: 22 11 12 38. **Design:** Enzo Finger Design. **Trykk:** Falch Hurtigtrykk. **Redaksjonens
adresse:** Statistisk sentralbyrå, Forskningsavdelingen, Postboks 8131 Dep., N-0033 Oslo.
Salg og abonnementstjeneste: Postboks 1260, N-2201 Kongsvinger, tlf.: 62 88 55 00, telefax: 62 88 55 95, E-post: salg-abonnement@ssb.no.

Økonomiske analyser

utgis av Forskningsavdelingen i Statistisk sentralbyrå. Forskningsavdelingen ble opprettet i 1950 og har 90-100 ansatte. Ca. 45 prosent av virksomheten finansieres av eksterne oppdragsgivere, hovedsakelig forskningsråd og departementer. Avdelingen er delt i 4 seksjoner og ledes av **forskningsdirektør Øystein Olsen**.

• Seksjon for offentlig økonomi og personmodeller <i>Forskningsjef Nils Martin Stølen</i> - Skattekalkulator - Arbeidsmarked - Mikrosimuleringsmodeller • Seksjon for ressurs- og miljøøkonomi <i>Forskningsjef Torstein A. Bye</i> - Miljø og samfunn - Internasjonale energimarkeder - Olje- og energianalyse	• Seksjon for makroøkonomi <i>Forskningsjef Ådne Cappelen</i> - Konjunkturanalyse - Makroøkonomiske beregninger - Likevektsmodeller • Seksjon for mikroøkonometri <i>Forskningsjef Jørgen Aasness</i> - Konsument- og bedriftsatferd - Fordelingsanalyse - Økonometriske metoder

**Økonomiske analyser utkommer med 9 nummer i året.
Neste utgave publiseres i begynnelsen av februar.**

Standardtegn i tabeller	Symbol
Oppgave mangler	..
Tall kan ikke offentliggjøres	:
Null	0
Foreløpige tall	*

Konjunktursituasjonen

Foreløpige nasjonalregnstall tyder på at den sterke oppgangen i norsk økonomi gjennom de siste fire årene fortsatte frem til og med 3. kvartal i år, men i litt lavere tempo enn tidligere. Eksporten av tradisjonelle varer ser ut til å øke klart langsommere i år enn gjennom de foregående årene, og investeringene i Fastlands-Norge er for nedadgående. Med en tilnærmet konjunkturøytral finanspolitikk er det dermed først og fremst husholdningenes forbruk og investeringene i petroleumsvirksomheten som i år har gitt etterspørselsimpulser av betydning. Impulsene er imidlertid ikke sterke nok til å forhindre at veksten i både Fastlands-Norges BNP og i sysselsettingen kan bli litt lavere i 1998 enn i 1997. Fordi veksten i arbeidstyrken gradvis avtar, vil ledigheten likevel gå mer ned i år enn i fjor. Vi må tilbake til 1987 for å finne et år med lavere gjennomsnittlig arbeidsledighet. Den markerte nedgangen i ledigheten og et generelt stramt arbeidsmarked bidro til relativt høye tillegg i årets lønnsoppgjør. Kombinert med en anslått prisvekst på 2,3 prosent ligger reallønnsveksten an til å bli den høyeste på 20 år. Den laveste nominelle oljeprisen på 23 år kombinert med høy import, blant annet som følge av de omfattende investeringene på sokkelen, innebærer at driftsbalsansen i år kan komme til å vise underskudd for første gang siden 1989.

Den høye lønnsveksten og forverringen av utenriksøkonomien bidro til en markert svekkelse av norske kroner på sensommeren i år. For å motvirke dette satte Norges Bank opp sine styringsrenter, og det ligger an til at vi vil gå ut av 1998 med et vesentlig høyere rentenivå enn det vi hadde ved utgangen av fjoråret. Samtidig ser det ut til at internasjonal økonomi er på vei inn i en konjunktur nedgang, dels på grunn av utviklingen i Asia, men også fordi veksten i USA vil svekkes betydelig neste år. Veksten i Storbritannia og euro-området kan også gå ned, og Japan er ikke i et kraftig økonomisk tilbakeslag. Denne utviklingen trekker i retning av fortsatt lave oljepriser og moderat vekst i etterspørselen etter norske eksportprodukter. Lav prisvekst i euro-området tilsier at rentenivået i Europa kan gå ytterligere ned, men dette vil neppe gi sterke vekstimpulser til norsk økonomi.

Med svak utvikling i den tradisjonelle vareeksporten, forventet nedgang både i investeringene i Fastlands-Norge og i petroleumsvirksomheten og et høyt rentenivå ved begynnelsen av året, ligger det an til et betydelig omslag i fastlandsøkonomien i 1999. Aktivitetsnivået kan komme til å falle for første gang siden 1989, mens ledigheten trolig vil øke igjen etter fem år med nedgang. Kostnadsimpulser fra lønnsoppgjøret og svekkelsen av kronen gjennom 1998 bidrar til noe høyere prisvekst neste år enn i år, men reallønningene vil likevel fortsatt vise klar oppgang. Økt petroleumsproduksjon kombinert med nedgang i importen vil igjen gi overskudd i utenriksøkonomien, men med forventet lav oljepris vil overskuddet bli vesentlig lavere enn i den konjunkturopgangen vi nå trolig er på vei ut av. Med litt sterkere vekst i internasjonal økonomi og norske renter mer på linje med nivået i euro-området, kan aktiviteten i fastlandsøkonomien ta seg moderat opp igjen i 2000. Ledigheten kan imidlertid gå ytterligere noe opp, og reallønnsveksten noe ned.

Dårligere utsikter for utenriksøkonomien og høyere lønns- og prisvekst enn hos våre handelspartnerne gir større usikkerhet enn før rundt det fremtidige forlopet til valutakurs og renter, og dermed for hele den økonomiske utviklingen neste år. Det knytter seg også usikkerhet til den internasjonale situasjonen, og en kan ikke utelukke at veksten i etterspørsel og råvarepriser, herunder oljeprisen kan bli svakere enn antatt i denne rapporten. En slik utvikling vil stille store krav til fleksibilitet i den økonomiske politikken.

Hovedtall for norsk økonomi
Vekstrater i prosent

	1996	1997	1998	1999	2000
BNP	5,5	3,4	2,4	0,8	2,2
- Fastlands-Norge	4,1	3,7	3,1	-0,3	1,2
Konsum i husholdninger mv.	4,7	3,4	3,8	1,3	2,2
Arbeidsledighetsrate	4,9	4,1	3,2	4,0	4,2
Konsumprisindeksen	1,3	2,6	2,3	2,8	2,7
Driftsbalsansen ¹	6,7	5,2	-0,2	2,1	5,7

¹ Prosent av BNP.

Internasjonal økonomi

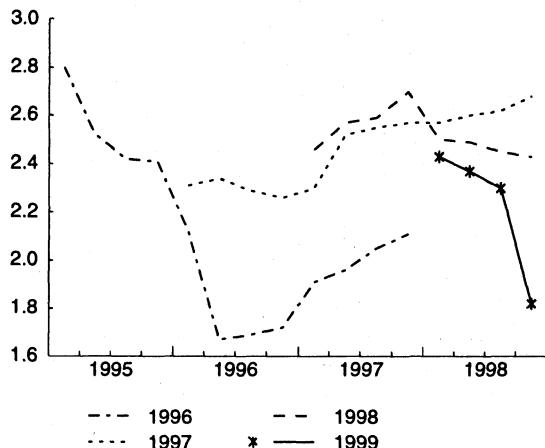
BNP-veksten hos Norges viktigste handelspartnerne er i ferd med å avta betydelig. Etter en oppgang på 2,7 prosent i 1997, kan veksten i 1999 bli under 2 prosent. Omslaget må ses i sammenheng med Asia-krisen og dens spredning til Russland og Brasil, som har gitt negative etterspørselsimpulser til verdensøkonomien. Det er særlig i USA og Storbritannia at veksttakten nå er på vei nedover, men også prognosene for Tyskland og Frankrike for 1999 har blitt noe nedjustert de siste månedene. I Japan, som både er hardt rammet av Asia-krisen og som selv har strukturelle problemer i finanssektoren, ventes BNP å falle med 2,5 prosent i år. Lavere økonomisk aktivitet på verdensbasis har bidratt til svak utvikling i prisene på råvarer, spesielt råoljeprisen. Konsumprisveksten har også avtatt betydelig og prognosene antyder en prisvekst i 1999 på rundt 1,5 prosent for Norges viktigste handelspartnerne, i underkant av resultatet for 1998. Sammen med utsiktene til lavere økonomisk aktivitet og innfasingen av EMU, har dette allerede medført rentenedsettelser i flere land, og det kortsiktige rentenivået vil kunne bli redusert ytterligere i tiden fremover, særlig i USA og Storbritannia.

USA's bruttonasjonalprodukt økte med 3,9 prosent i fjor, den høyeste vekstraten på 9 år. I årets tre første kvartaler var BNP-veksten i gjennomsnitt 3,5 prosent (årlig rate). Negative handelseffekter fra Asia og Latin-Amerika, som tilsammen utgjør nærmere halvparten av amerikansk eksport, er blitt oppveiet av fortsatt sterk oppgang i innenlandsk etterspørsel. Det private konsumet er blitt stimulert av høy inntekts- og formuesvekst. Imidlertid har spareraten falt kraftig, og sparingen er nå i ferd med å bli negativ. Realinvesteringene har økt betydelig gjennom hele oppgangsperioden på 1990-tallet, med det er nå indikasjoner på at investeringene vil kunne avta fremover. Det er ventet strammere kredit-tilførsel og strengere risikovurde-

ring fra finanssektoren, bl.a. som følge av at bankene har tatt betydelige tap på investeringer i Øst-Asia og Russland. Etter seks år med konjunkturopgang er arbeidsledigheten i USA nå på sitt laveste nivå på 25 år, rundt 4,5 prosent. Til tross for det stramme arbeidsmarkedet, har konsumprisveksten holdt seg lav gjennom den pågående oppgangen. I år kan prisveksten komme ned mot 1,5 prosent, hjulpet av en sterk dollar og lav importprisvekst. Den lave prisveksten og utsikter til lavere økonomisk aktivitet fremover, har ført til at Federal Reserve har satt ned interbankrenten tre ganger i løpet av oktober og november, med tilsammen 0,75 prosentpoeng. Man kan vente ytterligere rentesenninger når klarere tegn på en kommende nedgangskonjunktur viser seg. Prognosene antyder at BNP-veksten vil kunne avta med 1,5-2 prosentpoeng fra 1998 til 1999. Konsumprisveksten kan komme til å øke noe neste år, ettersom de prisdempende effektene av dollarappreseringen og nedgangen i råvarereprisen avtar. Med en sparerate nær null, er det vanskelig å se at husholdningenes etterspørsel kan øke mer enn inntektene i tiden fremover. En kan derfor ikke utelukke et betydelig tilbakeslag i løpet av 1999.

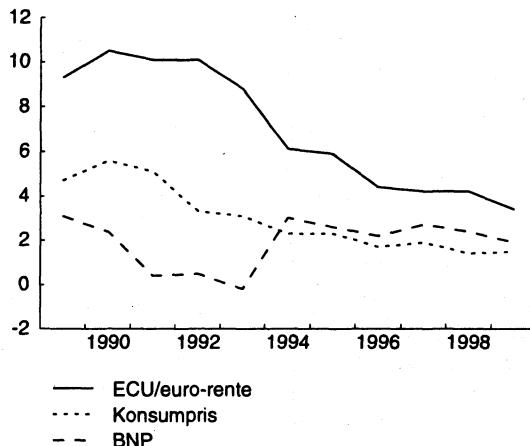
Den økonomiske utviklingen i Japan har forverret seg betydelig det siste året. Produksjonen begynte å avta i fjor høst og nedgangen har fortsatt gjennom første halvår i år. Det anslås at BNP vil falle med 2,5 prosent i 1998, den største nedgangen i etterkrigstiden. De økonomiske problemene hos en del av Japans asiatiske handelspartnerne har både rammet eksporten og finansinstitusjonene. Innenlandsk etterspørsel har også utviklet seg svakt i år, til tross for at husholdningenes realinntekter etter skatt har økt og at rentene (spesielt de lange) har falt. Dette må trolig ses i sammenheng med problemene i banksektoren og den svake utviklingen på arbeidsmarkedet. I et forsøk på å gjenkape tilliten til finanssystemet har myndighetene bare i

BNP-vekstanslag for Norges handelspartnerne for årene 1996 - 1999 gitt på ulike tidspunkter

Kilde: Consensus Forecasts.

3 måneders ECU/euro-rente, BNP-vekst og vekst i konsumprisene for Norges handelspartnerne
Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

løpet av det siste året tilført finansinstitusjonene likviditet tilsvarende 12 prosent av BNP. Nedgangskonjunkturen har forøvrig bidratt til en betydelig økning i arbeidsledigheten, som denne sommeren har kommet opp i om lag 4,5 prosent. Sysselsettingen, spesielt innenfor industrien, har avtatt betydelig den siste tiden og forholdet mellom ledige stillinger og jobbsøkere har falt til 0,5, det laveste registrerte nivået siden målingene startet i 1963.

Utviklingen fremover vil bl.a. avhenge av effektene av de store finanspolitiske stimulansepakkene som har vært lansert det siste halvåret, tilsvarende rundt 5 prosent av BNP over to år. Tidligere annonseerte tiltak har bare delvis blitt gjennomført og midlertidige skattelettelser ser ut til å ha liten effekt på etterspørsmålet fordi aktørene vet at de senere vil bli motvirket av innstramninger. Sentralbankrenten kan ikke settes ytterligere ned og de lange rentene har falt til et historisk sett svært lavt nivå. I tillegg bidrar styrkingen av yen den siste tiden til å forsterke mulighetene for at økonomien havner i en deflatorisk spiral. Konsumprisene ventes å falle med om lag 0,5 prosent neste år, noe som kan gjøre det enda vanskeligere å få stimulert den økonomiske aktiviteten. Dette er noe av bakgrunnen for lanseringen av den relativt sterke finanspolitiske stimuleringspakken i midten av november. Selv om pakken inneholder tiltak i en størrelsesorden tilsvarende rundt 4 prosent av BNP, er det tvilsomt om veksten i Japans økonomi neste år vil komme særlig mye over null.

I EU-landene tok den økonomiske aktiviteten seg noe opp i fjor, med en gjennomsnittlig BNP-vekst på 2,6 prosent. Det ser ut til at veksttakten holder seg oppe i inneværende år, mens prognosene peker i retning av en oppgang i BNP på rundt 2 prosent neste år. Av de store EU-landene er det særlig i Storbritannia en venter en markert nedgang i den økonomiske veksten, men også i Tyskland og Frankrike ser det ut til at BNP vil vokse noe mindre neste år enn i år. Italia har de siste to årene hatt den laveste BNP-veksten av samtlige EU-land, men det er ventet at veksten vil kunne ta seg noe opp igjen neste år, bl.a. som følge av en betydelig nedgang i rentenivået. For alle de andre EU-landene viser prognosene lavere BNP-vekst i 1999 enn i år.

Oppgangen i EU gjennom fjoråret ble i stor grad ble drevet av økt nettoeksport, stimulert av en fordelaktig valutakursutvikling. I år har innenlandske impulser overtatt som drivkraft, samtidig som eksportmarkedsveksten har avtatt bl.a. som følge av Asia-krisen. Med utsikter til svakere vekst i USA fremover, kan de eksterne impulsene bli ytterligere svekket i tiden fremover. Privat konsum har tatt seg markert opp i 1998, stimulert av en økning i husholdningenes realdisponibele inntekter. Realinvesteringene har også økt i år, noe som må ses i sammenheng med det lave rentenivået og med realiseringen av EMU. Forventningsindikatorer viser imidlertid at både husholdninger og bedrifter har blitt mer pessimistiske utover høsten i år, noe som kan indikere en svakere utvikling fremover for den interne etterspørsmålen i EU-området. Rentenedgangen den siste tiden trekker i motsatt retning.

Makroøkonomiske hovedstørrelser for Norges viktigste handelspartner

Årlig endring i prosent

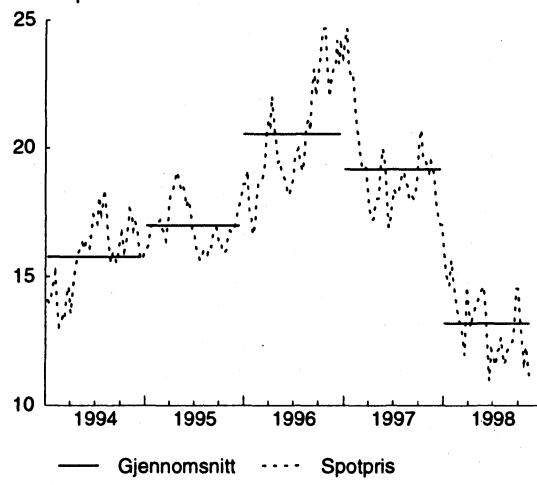
	1997	1998	1999	2000
USA				
Bruttonasjonalprodukt	3,9	3,5	1,5	2,2
Konsumdeflator	1,9	0,8	1,2	1,9
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	4,9	4,6	5,0	5,4
Japan				
Bruttonasjonalprodukt	0,8	-2,6	0,2	0,7
Konsumdeflator	1,6	0,6	-0,7	-0,7
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	3,4	4,2	4,6	4,9
Tyskland				
Bruttonasjonalprodukt	2,2	2,7	2,2	2,5
Konsumdeflator	1,9	1,0	1,2	1,3
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	11,4	11,2	10,8	10,3
Frankrike				
Bruttonasjonalprodukt	2,3	3,1	2,4	2,6
Konsumdeflator	1,1	0,5	0,9	1,2
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	12,4	11,8	11,2	10,6
Storbritannia				
Bruttonasjonalprodukt	3,5	2,7	0,8	1,5
Konsumdeflator	2,6	2,0	2,8	2,5
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	6,9	6,5	7,4	8,0
Italia				
Bruttonasjonalprodukt	1,5	1,5	2,1	2,6
Konsumdeflator	2,4	2,3	1,8	1,3
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	12,3	12,2	12,1	11,9
Sverige				
Bruttonasjonalprodukt	1,8	2,8	2,2	2,4
Konsumdeflator	2,2	0,8	1,0	1,7
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	8,0	6,5	6,3	6,0
Danmark				
Bruttonasjonalprodukt	3,3	2,4	2,0	1,9
Konsumdeflator	2,2	1,9	2,5	3,0
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	7,7	6,5	6,0	5,9
Nederland				
Bruttonasjonalprodukt	3,6	3,8	2,7	2,5
Konsumdeflator	2,0	2,1	2,1	2,3
Arbeidsledighet ¹ (nivå)	5,5	4,1	4,2	4,4
Memo				
BNP handelspartner	2,7	2,4	1,9	2,2
Konsumpris handelspartner	1,9	1,4	1,5	1,7
ECU/Euro-rente	4,3	4,2	3,4	3,5

¹ Prosent av arbeidsstyrken.

Kilder: OECD Economic Outlook 64, november 1998.

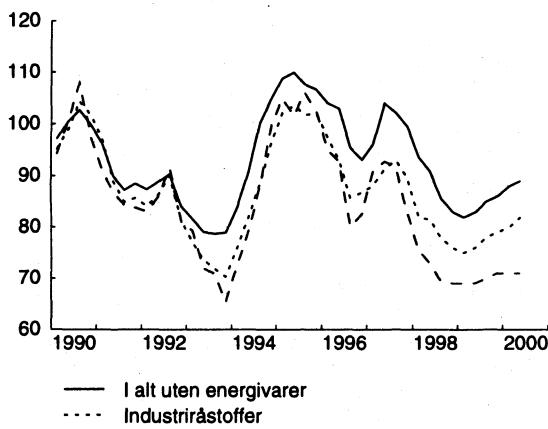
Konsumprisveksten har avtatt i de fleste EU-landene det siste året, også i land som har hatt sterk vekst i BNP. I Tyskland og Frankrike er konsumprisveksten nå nede i 0,5-1 prosent på 12-månedersbasis. Denne utviklingen må sees i sammenheng med at importprisveksten har avtatt i mange land som følge av Asia-krisen og nedgangen i råoljeprisen. I tillegg er det få innenlandske prisimpulser: Til tross for en viss nedgang i antall arbeidsledige i mange land, ligger arbeidsledigheten fortsatt på et høyt nivå og lønnsveksten

**Spotprisen på Brent Blend
Dollar pr. fat.**

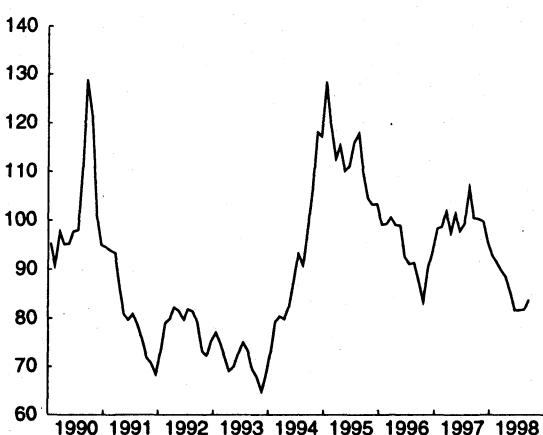
Kilde: Petroleum Intelligence Weekly.

**Indeks for råvarepriser på verdensmarkedet
På dollarbasis, 1990 = 100**

Kilde: HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung.

**Indeks for aluminiumspriser
På dollarbasis. 1979=100**

Kilde: World Metal Statistics.

er moderat i de fleste av EU-landene. Det er ventet at konsumprisveksten vil holde seg lav fremover.

Kommende årsskifte markerer starten på den europeiske monetære union, bestående av 11 EU-land. Dette innebærer bl.a. at alle disse landene får det samme rentenivået, styrt av den europeiske sentralbanken, ECB. På denne bakgrunn har flere av euro-landene i høst justert sine renter til dels betydelig nedover mot det tyske nivået, med sentralbankrenter på 4 prosent eller lavere. Den europeiske sentralbanken har annonsert at målsettingen for pengepolitikken vil være å holde inflasjonen (målt ved den harmoniserte prisindeksen) under 2 prosent. Eurorenten ventes å ligge noe under dagens tyske nivå på 3,6 prosent ved årsskiftet 1998/99. Siden euro-landene fortsatt venter svært lav prisvekst fremover, vil ECB trolig kunne redusere rentenivået ytterligere utover i 1999. I Storbritannia har sentralbanken satt ned renten ved to anledninger i høst, senest med 0,5 prosentpoeng i begynnelsen av november. Både den danske og den svenske sentralbanken har også satt ned sine styringsrenter med hhv. 0,65 og 0,75 prosentpoeng i høst, begrunnet i avtakende konsumprisvekst.

Bestrebelsene for å kvalifisere til deltagelse i pengeunionen har de siste årene satt sitt tydelige preg på den økonomiske utviklingen i de kontinentale EU-landene. De 11 EMU-medlemmene hadde i perioden 1991- 95 i gjennomsnitt et underskudd i offentlig forvaltnings budsjettet på nærmere 5 prosent av BNP, mens tall fra Eurostat viser at underskuddet i 1997 kom ned i 2,3 prosent. Med den monetære unionen på plass, er de økonomiske og politiske motivene for videre innstramninger i finanspolitikken noe svekket. Offentlig konsum og investeringer har da også tatt seg noe opp i første halvår av inneværende år. Sverige og Danmark er blant de få EU-landene med finansielle overskudd, mens i Storbritannia ligger det an til at underskuddet vil øke neste år som følge av en svakere økonomiske utvikling og en mer ekspansiv finanspolitikk.

Oljemarkedet

Etter at spotprisen på Brent Blend falt fra et nivå på 20 dollar fatet i november i fjor til 12 dollar fatet mot slutten av mars i år, har prisen ligget mellom 10 og 15 dollar. Som gjennomsnitt over årets første 11 måneder har prisen vært litt over 13 dollar, som er under nivået for 1986.

Det viktigste forholdet bak den kraftige nedgangen i oljeprisen gjennom første kvartal i år er kombinasjonen av OPECs kvoteøkning i november i fjor og redusert etterspørrel fra Asia som følge av de store økonomiske problemerne i regionen. En mild vinter i OECD-området bidro dessuten til redusert etterspørrel etter fyringsolje. I tillegg fikk Irak en ny og utvidet avtale med FN fram til slutten av november i år. Kombinasjonen av større tilbud fra OPEC og redusert etterspørrel resulterte i at oljelagrene økte med noe over 2 millioner fat per dag gjennom første halvår i år.

I mai og juni vedtok OPEC og noen andre land produksjonskutt på drøye 3 millioner fat per dag. Selv om det ser

ut til at OPEC har klart å oppfylle over 90 prosent av de vedtatte kuttene, har tiltaket ikke maktet å løfte prisnivået på råolje. Fordi kartellet tidligere økte kvotene og Irak økte sin eksport med om lag 1 million fat per dag innenfor den utvidede avtalen med FN, ser det likevel ut til at kartellets samlede produksjon på årsbasis vil bli noe høyere i 1998 enn i 1997. I tillegg har det vært en viss produksjonsøkning utenfor OPEC, spesielt i Latin-Amerika.

Oljeprisen begynte å stige opp mot 15 dollar i september, men det skyldtes i hovedsak forbigående høy bensinetter-spørsel i USA og midlertidig produksjonsstans i Nigeria, Colombia og Meksiko-gulfen. Oljeprisen ligger nå på i underkant av 11 dollar fatet.

Dersom vi får en normalt kald vinter i år, kan oljelagrene bli redusert med noe over 1 million fat per dag i denne perioden. Men dette er i følge IEA ikke nok til at olje-prisen skal ta seg opp. På sitt ordinære ministermøtet i november i Wien gikk ikke OPEC inn for å forlenge de nåværende produksjonsbegrensingene utover første halvår 1999. Videre har FN fornyet olje-for-mat avtalen med Irak for nye seks måneder, og dersom landet får tilgang til reservedeler kan det også forventes en viss økning i produksjonen. Dersom OPEC ikke vedtar ytterligere produksjonskutt relativt tidlig i 1999, kan det derfor forventes en fortsatt lav oljepris i tiden fremover.

Råvareprisene

Prisene på råvarer utenom energiråstoffer nådde en topp i mai i fjor, og har siden falt med om lag over 25 prosent. Nedgangen må ses i sammenheng med at Asia-krisen og dens spredning til andre regioner har ført til redusert råvareetterspørrelse på verdensmarkedet. Prisene på nærings- og nyttelsesmidler og metaller gikk sterkest ned, med en nedgang på rundt 30 prosent, mens prisene på landbruks-baserte industriråstoffer falt med 20 prosent i samme periode. Tømmerprisen har også utviklet seg svakt hittil i år, noe som trolig kan føres tilbake til den lave byggeaktiviteten i Vest-Europa, spesielt i Tyskland. Utviklingen fremover vil bl.a. avhenge av i hvilken grad rentenedgangen vil kunne motvirke de negative etterspørselsimpulsene som preger boligmarkedet i flere land. AIECE (Foreningen av europeiske konjunkturinstitutter) legger i sin oktober-rapport til grunn at råvareprisene vil flate ut og etterhvert ta seg noe opp igjen i 1999. Dette anslaget er basert på en forutsetning om at BNP-veksten i OECD-området vil holde seg om lag uforandret fra 1998 til 1999, noe som nå kan synes optimistisk.

Norsk økonomi

Utviklingen i 1998

Foreløpige tall fra det kvartalsvise nasjonalregnskapet KNR og annen økonomisk statistikk tyder på at den langvarige oppgangen i norsk økonomi fortsatte frem til og med 3. kvartal i år, men i lavere tempo enn gjennom de foregående årene. På etterspørrelssiden er det særlig husholdningenes forbruk og investeringene i petroleumsvirksomheten som har bidratt til å holde veksten oppe. Eksporten av tradisjonelle varer har så langt i år økt klart langt sommere enn gjennom de foregående årene, mens investeringene i Fastlands-Norge ifølge foreløpige sesongjusterte tall viser nedgang. Utviklingen i detaljhandelen i oktober og i bilsalget i oktober og november peker i retning av at det høye rentenivået nå bidrar til å redusere veksten i husholdningenes etterspørsel. Med en slik utvikling og fortsatt nedgang i fastlandsinvesteringene kan veksten i produksjon og etterspørsel for Fastlands-Norge bli noe lavere inneværende år enn i fjor. Som illustrert ved den positive utviklingen i flere arbeidsmarkedsindikatorer så langt i 4. kvartal, har imidlertid det ventede omslaget i norsk økonomi ennå ikke kommet entydig frem i den løpende statistikken.

Mens pengepolitikken gjennom de siste fem årene og frem til og med 1. kvartal i år gjennomgående har virket eksplasivt, vil den i 2., 3. og 4. kvartal bidra til å dempe veksten i norsk økonomi fremover. For å møte et tiltakende depresjonspress mot norske kroner, økte Norges Bank sine signalrenter overfor bankene med hele 4,5 prosentpoeng fra slutten av mars og frem til midten av september. Rentenivået i pengemarkedet økte tilsvarende, og 3 månedersrenten har siden slutten av august stort sett holdt seg i underkant av 8 prosent, vel 3,5 prosentpoeng over den tilsvarende ECU-renten. Finansinstitusjonenes utlåns- og innskuddsrenter har fulgt utviklingen i pengemarkedsrenten med et lite etterslep, og gjennomsnittlig utlånsrente i private finansinstitusjoner gikk opp fra om lag 6,2 prosent, ved utgangen av 2. kvartal i år til 9,4 prosent ved utgangen av 3. kvartal. Et slikt rentenivå vil med prisvekst i området 2,5 til 3 prosent gi en realrente etter skatt på rundt 3,5 til 4 prosent, dvs om lag som i 1994 og 1996.

Den kraftige økningen i Norges Banks signalrenter overfor bankene har så langt ikke vært tilstrekkelig til å bringe den norske kronekursen tilbake til et nivå som er forenlig med valutaforskriftens stabilitetsmålsetting. I de siste tre månedene har norske kroner i gjennomsnitt vært over 4 prosent billigere mot ECU enn det som ifølge kursforskriften kan godtas over tid, til tross for at Norges Bank i de siste seks ukene har bidratt til å holde prisen på kroner oppe ved relativt omfattende støttekjøp.

Flere forhold ligger trolig bak depresjoningresset mot norske kroner inneværende år og den lave prisen i 3. og 4. kvartal. Usikkerhet rundt den videre innretningen av

finanspolitikken er blitt trukket frem som en mulig forklaring, men betydningen av dette for den fremtidige utviklingen er trolig blitt redusert etter budsjettforliket mellom regjeringspartiene, Høyere og Fremskrittspartiet. Veksten i lønnskostnadene gjennom de siste årene kan ha spilt en rolle, fordi dette isolert sett trekker i retning av en betydelig svekkelse av norske produsenters kostnadsmessige konkurransesevne og dermed lavere overskudd i utenriksøkonomien fremover enn det vi ellers ville hatt. Så langt er det imidlertid det sterke fallet i oljeprisen som har gitt det mest synlige utslaget i norsk utenriksøkonomi, hjulpet av nedgang i volumet av olje- og gasseksporten. Disse to forholgene var sterkt medvirkende til at overskuddet på driftsbalansen gikk ned fra 47 mrd. kroner i perioden januar-september i fjor til under 4 mrd. i samme tidsrom inneværende år.

I motsetning til pengepolitikken har finanspolitikken bidratt til å dempe veksten i økonomien gjennom de siste årene. Ifølge Finansdepartementets finanspolitiske indikator er imidlertid innstramningseffekten blitt mindre år for år gjennom den pågående konjunkturoppgangen. Det ser likevel ut til at etterspørselen fra offentlig forvaltning vil vise svakere vekst inneværende år enn de to foregående. Dette motvirkes langt på veg av sterk vekst i minstепensjonene og av innføringen av kontantstøtte for ett-åringer, som begge bidrar til å trekke husholdningenes inntekter opp.

Utviklingen i husholdningenes etterspørsel har gjennom de siste fire årene gitt betydelige impulser til veksten i norsk økonomi. Den sterke oppgangen i husholdningenes varekjøp i 2. og 3. kvartal i år tilsier at dette høyst sannsynlig vil bli tilfelle også for inneværende år. Veksten i disse kjøpene var imidlertid litt svakere i 3. enn i 2. kvartal, blant annet som følge av en moderat nedgang i anskaffelsene av egne transportmidler. Utviklingen i tallene for nyregistrering av personbiler i oktober og november tyder på en markert nedgang i 4. kvartal. Også utviklingen i detaljomsetningsindeksen for oktober peker i retning av at husholdningenes forbruksetterspørsel vil flate ut eller gå moderat ned på slutten av året, når en justerer for normale sesongvariasjoner. Det ligger likevel nå an til at husholdningenes forbruk vil øke med nærmere 4 prosent på årsbasis, dvs litt mer enn i 1997.

Forbruksutviklingen mot slutten av inneværende år må ses i lys av den sterke renteoppgangen gjennom de siste månedene. Økte renter gir høyere kostnader ved å sitte med biler og andre varige forbruksgoder, og virker derfor til å dempe etterspørselen etter slike goder. Renteoppgangen bidrar isolert sett også til å redusere veksten i husholdningenes realdisponibele inntekter, fordi norske husholdninger har langt høyere gjeld enn fordringer med flytende rente. Meget sterkt oppgang i lønninger og sysselsetting og de økte overføringene til trygdede og småbarnsfamilier bidrar

likevel til at veksten i husholdningenes realdisponibele inntekter vil være rundt dobbelt så høy i 1998 som gjennomsnittet for de siste 20 årene. Dette kan trekke husholdningenes sparerate ytterligere opp fra det høye og relativt stabile nivået den har ligget på fra starten av konjunkturoppgangen i 1993.

I 3. kvartal kom de første signalene om at renteoppgangen vil bidra til å bremse den sterke veksten vi har hatt i boligprisene gjennom de siste fem årene. Riktig nok økte prisene på brukte selveierboliger ytterligere fra 2. til 3. kvartal i år på landsbasis, men prisene på brukte borettsboliger stagnerte og både Norges Eiendomsmeglerforbund og OBOS meldte om en viss nedgang i sine priser i denne perioden. Fallet i boliginvesteringene fortsatte fra 2. til 3. kvartal i

år, og selv om den negative tendensen i tallene for igangsetting av nye boliger gjennom første halvår kan se ut til å ha blitt bremset de siste fire månedene, ligger det an til nedgang i disse investeringene på årsbasis.

Investeringene i fastlandsøkonomien har i de siste fire årene gitt vekstbidrag til samlet etterspørsel på om lag 2 prosent av BNP for Fastlands-Norge. For inneværende år ligger det imidlertid an til tilnærmet nullvekst i denne etterspørrelskskomponenten, etter sesongjustert nedgang gjennom de tre siste kvartalene. Foruten bolig ser det ut til at investeringene i private tjenesteytende næringer har utviklet seg svakt inneværende år, mens industriinvesteringene fortsatt viser oppgang. Statistisk sentralbyrås investeringsstatistikk for 3. kvartal 1998 tyder imidlertid på en klart

Konjunkturtendensene i hovedtrekk

Vekst fra forrige periode der ikke annet fremgår. Prosent

	1996	1997	97.4	98.1	98.2	Sesongjustert 98.3
Realøkonomi						
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,7	3,4	1,0	0,5	1,8	1,4
Konsum i offentlig forvaltning	3,2	3,0	1,0	0,9	0,2	0,4
Bruttoinvesteringer i fast kapital	9,6	12,6	2,1	0,8	1,4	1,3
- Fastlands-Norge	11,0	9,7	1,8	-2,3	-0,4	-1,3
- oljevirksomhet ¹	1,5	15,5	8,9	0,4	18,8	5,5
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ²	5,4	4,5	1,1	0,0	1,0	0,6
Eksport	9,8	5,8	0,3	2,4	-3,0	-2,3
- råolje og naturgass	15,6	2,3	3,4	-0,7	-1,6	-8,0
- tradisjonelle varer	10,0	8,0	-0,4	3,7	-4,3	2,9
Import	8,3	12,3	3,0	4,7	-2,7	0,5
- tradisjonelle varer	10,0	8,6	5,5	2,2	1,3	0,6
Bruttonasjonalprodukt	5,5	3,4	1,5	-0,2	0,4	-0,1
- Fastlands-Norge	4,1	3,7	1,3	-0,1	1,1	0,6
Arbeidsmarkedet³						
Utførte timeverk	2,1	2,3	1,9	1,5	0,3	-0,9
Sysselsatte personer	2,5	2,9	0,5	0,8	0,1	0,5
Arbeidsstyrke	2,1	2,4	0,3	0,4	0,1	0,2
Arbeidsledighetsrate, nivå ⁴	4,9	4,1	3,8	3,4	3,4	3,1
Priser						
Konsumprisindeksen ⁵	1,3	2,6	2,2	2,1	2,2	2,3
Eksportpriser tradisjonelle varer	-1,2	0,5	0,2	-0,7	0,0	-0,8
Importpriser tradisjonelle varer	0,1	-1,1	-1,8	0,7	0,9	0,0
Utenriksregnskap						
Driftsbalansen, milliarder kroner	68,6	55,8	9,7	8,0	0,0	-4,1
MEMO (ujusterte nivåtall)						
Pengemarkedsrente (3 mnd. NIBOR)	4,8	3,6	3,8	3,8	4,4	6,5
Gjennomsnittlig lånerente ⁶	7,1	6,0	6,0	6,0	6,1	7,7
Råoljepris i kroner ⁷	133,1	135,6	133,9	106,7	100,0	95,2
Importveid kronekurs	100,7	100,3	100,3	102,8	103,4	105,2
Norges Banks ECU-indeks	102,5	100,3	100,1	102,5	103,5	106,7

¹ Tallene for oljevirksomheten dekker nå sektorene oljeutvinning, rørtransport og oljeboring.

² Konsum i husholdninger og idelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i Fastlands-Norge.

³ Tallene for 1996 og 1997 er fra sysselsettingsregnskapet. Kvartalstallene er basert på AKU, idet sysselsettingsregnskapet foreløpig bare publiserer kvartalstall for sysselsetting, og denne serien er for kort for sesongjustering.

⁴ Ifølge AKU.

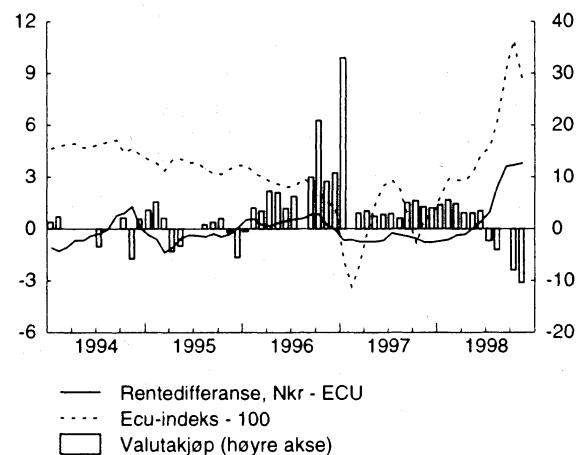
⁵ Prosentvis vekst fra samme periode året før.

⁶ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner, gjennomsnitt for perioden.

⁷ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

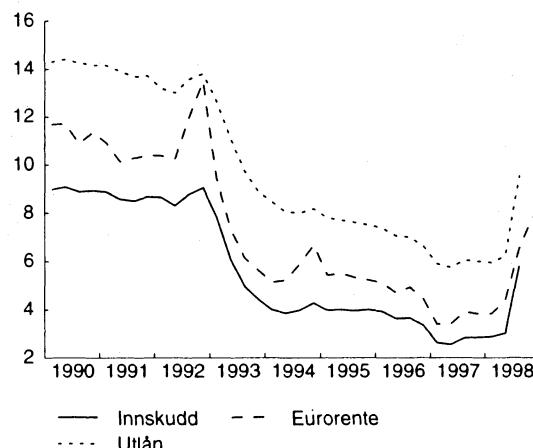
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank.

Rentedifferanse og valutakurs mot ECU og Norges Banks valutaintervensjoner (milliarder kroner)

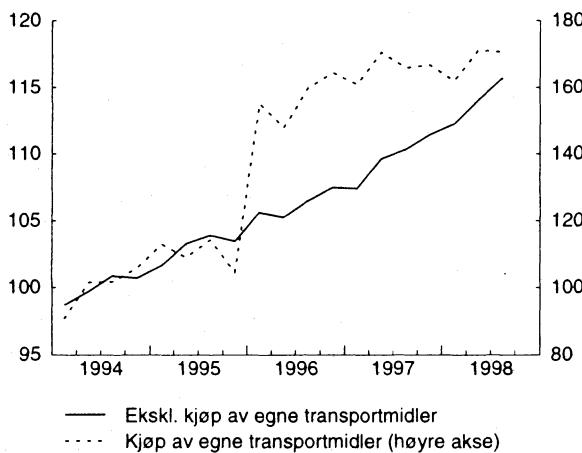
Kilde: Norges Bank.

Gjennomsnittlig innskudds- og utlånsrenter i private banker og 3 måneders norsk eurorente

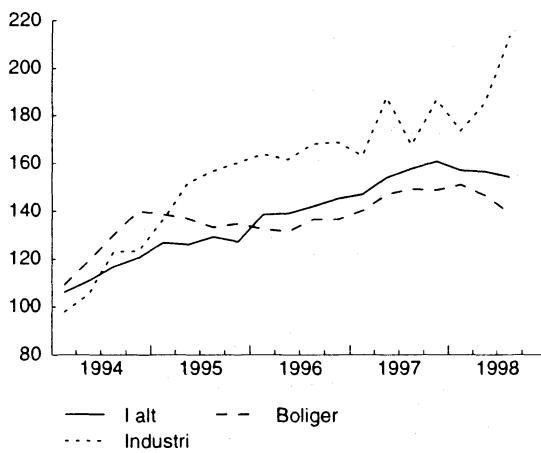
Kilde: Norges Bank.

Konsum i husholdninger m.v.
Sesongjusterte volumindekser, 1994=100

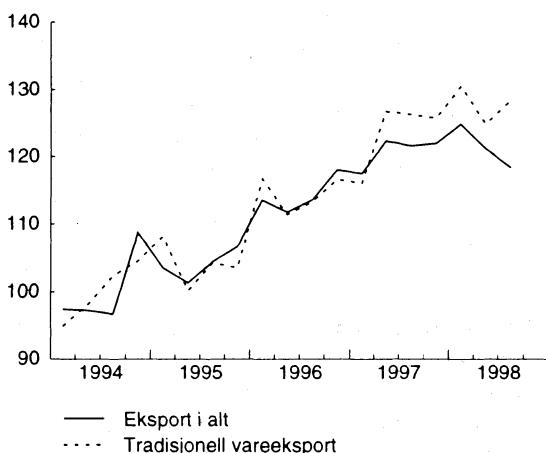
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Investeringer i Fastlands-Norge
Sesongjusterte volumindekser, 1994=100

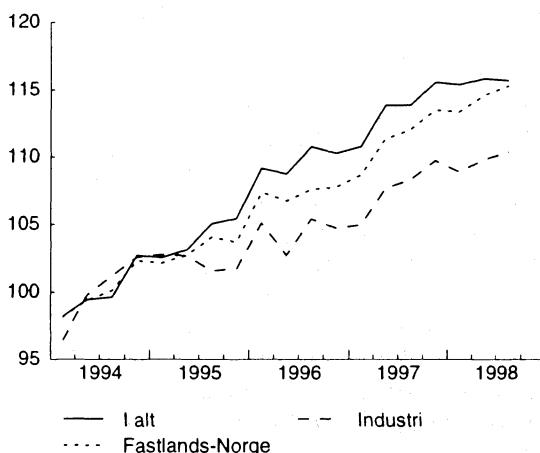
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Eksport
Sesongjusterte volumindekser, 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Bruttonasjonalprodukt
Sesongjusterte volumindekser, 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

svakere utvikling i industriinvesteringene neste år, og den nedadgående tendensen i igangsettingstallene for næringsbygg trekker i retning av en lignende utvikling for næringslivets bygningsinvesteringer inn i 1999.

Investeringene i oljevirksomheten har økt markert gjennom inneværende år. Til tross for at myndighetene har lagt opp til å forskyve enkelte feltutbyggingsprosjekter til etter 1. juli neste år, ligger det ifølge SSBs investeringstatistikk an til at denne delen av investeringene vil øke svært sterkt også inneværende år. Bidraget til vekst i samlet etterspørsel vil trolig bli rundt 1,2 prosent av BNP for Fastlands-Norge.

Til tross for markert volumvekst i eksporten av tradisjonelle varer i 3. kvartal, ligger det an til klart svakere vekstimpulser til norsk økonomi fra denne delen av eksporten i år enn i 1996 og 1997. Ser vi årets tre første kvartaler under ett, lå eksportvolumet for tradisjonelle varer bare 4 prosent over nivået i samme periode i fjor, og det ser nå ut til at veksten på årsbasis vil bli i samme størrelsesorden. Nedgangen i eksportveksten må ses i lys av at den tiltakende kostnadsveksten for norske produsenter bare delvis har blitt motvirket av en svakere krone, og av utviklingen i etterspørsele i norske eksportmarkeder. Tall fra handelstatistikken for årets 10 første måneder viser riktig nok sterkt oppgang i eksporten av tradisjonelle varer til Storbritannia og Frankrike i forhold til nivået i samme periode i fjor, og en rimelig god utvikling også i leveransene til Tyskland, Sverige og USA. Eksporten til Japan og andre land i Asia har derimot utviklet seg meget svakt inneværende år. Denne reverseringen av fjorårets mønster gjenspeiler først og fremst de store økonomiske problemene i viktige asiatiske økonomier, men illustrerer også at det asiatiske tilbakeslaget så langt ikke har hatt store negative følger for aktivitetsnivået hos Norges viktigste handelspartner.

Prisene på den tradisjonelle delen av norsk vareeksport har gått moderat ned gjennom inneværende år, men lå for årets tre første kvartaler sett under ett likevel i overkant av gjennomsnittsnivået for fjoråret. Asiakrisen begynner imidlertid nå å bli synlig i prisene på eksporten av metaller og kjemiske og mineralske produkter. Når en ser bort fra raffinerte oljeprodukter, der prisene har falt i takt med råoljeprisen, har imidlertid prisene på den råvarebaserte delen av norsk eksport gått klart langsommere ned gjennom det siste året enn spotprisene på metaller og industrielle råvarer. Dette kan henge sammen med at deler av den norske eksporten selges til kontraktsfestete priser fastsatt i dollar, som foreløpig ikke er blitt justert. Svekkelsen av norske kroner på mellom 4 og 5 prosent mot en eksportveid kurv av valutaene til våre viktigste handelspartner har også bidratt til å holde eksportprisene oppe målt i norske kroner.

Målt i volum lå eksporten av olje- og naturgass litt lavere i årets tre første kvartaler enn i samme periode i fjor. Også produksjonen viste nedgang i dette tidsrommet. Den svake utviklingen i produksjonen og eksporten av petroleum henger delvis sammen med forsinket ferdigstillelse av flere utbyggingsprosjekter på kontinentalsokkelen, men må

også ses i lys av de produksjonsbegrensningene som ble gjennomført fra og med mai i år. Også mange OPEC-land har kuttet i sin oljeproduksjon inneværende år, uten at dette har vært tilstrekkelig til å stanse fallet i råoljeprisen. For årets første 11 måneder sett under ett var spot-prisen på Brent Blend i gjennomsnitt 13,1 US dollar pr. fat, 32 prosent under gjennomsnittet for fjoråret. Vi må helt tilbake til 1975 for å finne et år med lavere nominell oljepris enn dette.

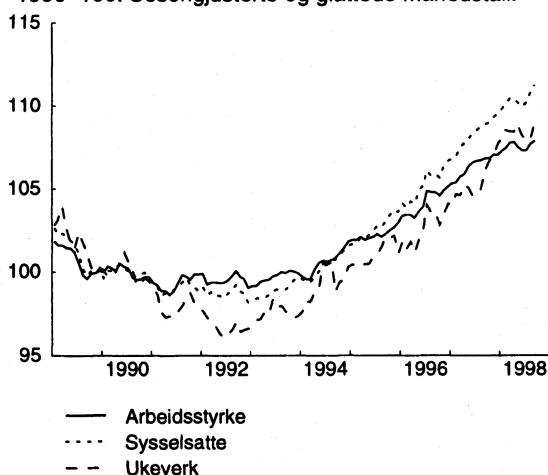
Målt i faste priser og justert for normale sesongvariasjoner har importen av tradisjonelle varer fortsatt å øke fra kvartal til kvartal inneværende år. På årsbasis kan veksten bli i samme størrelsesorden som for de foregående tre årene. Også for tradisjonell import har imidlertid veksttakten vist nedgang gjennom 1998. Dette underbygger bildet av avtagende vekst i innenlandsk etterspørsel, men henger også sammen med at redusert eksportvekst bidrar til å dempe produksjonsoppgangen og dermed økningen i etterspørslsen etter innsatsvarer. Prisene på tradisjonelle importvarer har endret seg lite gjennom de tre til fire siste årene, og nivået frem til og med 3. kvartal i år lå sesongjustert om lag på linje med nivået i samme periode i fjor. Stabiliteten i importprisene gjennom de siste årene må ses i sammenheng med lav prisvekst hos Norges viktigste handelspartner og med at appresieringen av den importveide valutakursen fra 1994 til 1995 først er blitt reversert inneværende år.

De foreløpige KNR-tallene viser markert nedgang i petroleumsproduksjonen og avtagende vekst i BNP for Fastlands-Norge så langt i 1998. På årsbasis ligger det an til lavere vekstrater enn i 1997, et trekk som trolig også vil gjelde for alle hovednæringene. Utviklingen i BNP-tallene må ses i sammenheng med at importen fortsatt vokser raskere enn innenlandsk anvendelse, og med utviklingen i etterspørslsen.

Veksten i sysselsettingen har for de fleste grupper vært meget kraftig i den pågående oppgangen. Den forsiktige tendensen i retning av utflating som tallene fra SSBs Arbeidskraftsundersøkelse AKU viste i 2. kvartal i år, ble avløst av ytterligere økning i 3. kvartal. Det ser nå likevel ut til at sysselsettingen på årsbasis kan komme til å øke litt mindre enn i de to foregående årene, i tråd med utviklingen i produksjonen i fastlandsøkonomien. Som under konjunkturopgangen på midten av 1980-tallet, har veksten i sysselsettingen i private tjenesteytende nærlinger vært sterk de siste årene. Til forskjell fra den gangen har vi imidlertid også hatt markert økning i sysselsettingen i industrien, mens veksten i sysselsettingen i offentlig forvaltning har vært relativt beskjeden.

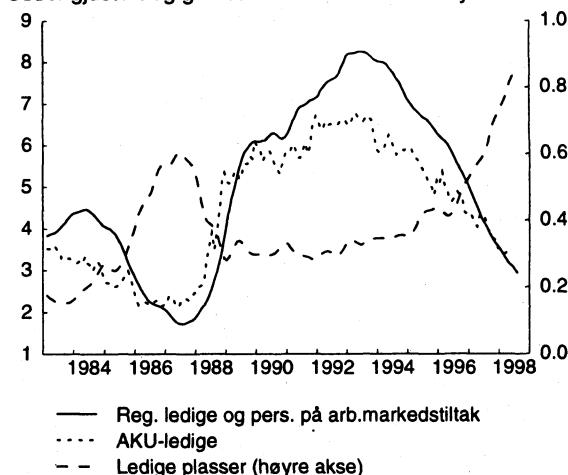
Hoveddelen av sysselsettingsveksten gjennom de siste fem årene har sitt motstykke i oppgang i arbeidstyrken, dels som følge av vekst i yrkesbefolkningen og dels som følge av en kraftig oppgang i yrkesfrekvensene, særlig for kvinner. Som gjennomsnitt for årets tre første kvartaler var hele 73,4 prosent av befolkningen i aldersgruppene 16-74 år i arbeidsstyrken, 5 prosentpoeng mer enn i bunnåret 1993.

Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk
1990=100. Sesongjusterte og glattede månedstall.

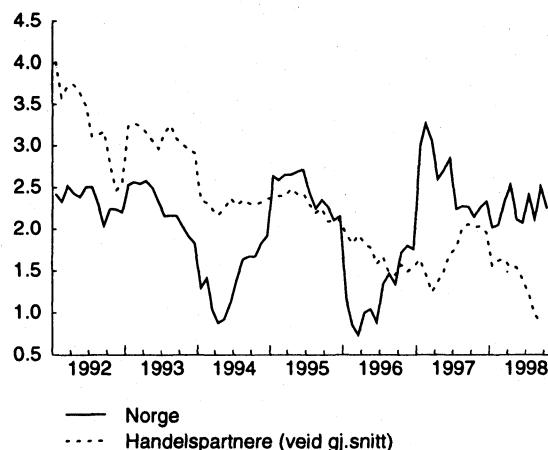
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledige og beholdning av ledige plasser
Sesongjustert og glattet. Prosent av arbeidsstyrken.

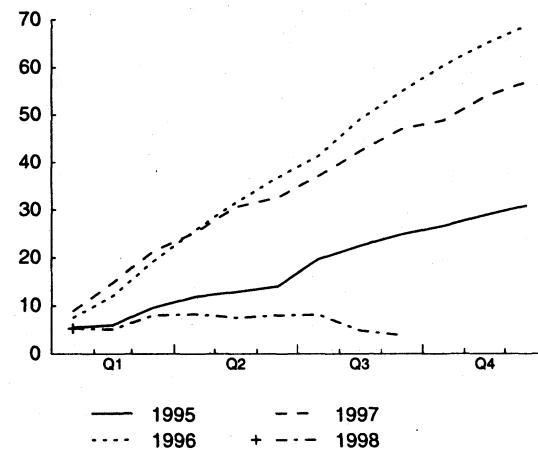
Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisindeks
Prosentvis endring fra samme måned året før

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Driftsbalansen 1995-1998
Akkumulerte tall i mrd. Nkr måned for måned

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Arbeidsledighetsraten har nesten blitt halvert i den samme perioden, og var ifølge AKU 3,3 prosent som sesongjustert gjennomsnitt for årets tre første kvartaler. Utviklingen i summen av registrerte ledige ifølge Arbeidsdirektoratet og personer på ordinære arbeidsmarkedstiltak frem til og med november trekker i retning av ytterligere nedgang i AKU-ledigheten i 4. kvartal, slik at ledigheten på årsbasis kan komme til å gå ytterligere litt ned. Beholdningen av ledige stillinger ved arbeidskontorene har på sin side vist en markert stigende tendens gjennom de siste to årene, og nivået i 3. kvartal i år tilsvarte hele 28 prosent av tallet på arbeidsledige. De store regionale forskjellene i utviklingen i forholdstallet mellom antall ledige stillinger på den ene side og antall arbeidsledige på den annen, antyder at vi også har hatt en tiltakende regional ubalanse i arbeidsmarkedet gjennom de siste par årene. Tall for oktober og november viser imidlertid en svak nedgang i beholdningen av ledige stillinger, og kan være en første antydning om at arbeidsmarkedet kan bli mindre stramt i tiden fremover.

Nedgangen i ledigheten gjennom de siste årene har bidratt til tiltakende lønnsvekst. Resultatene fra årets oppgjør tyder så langt på en vekst i lønn pr. normalårsverk på opp mot 6 prosent. Dette er mellom ett og halvannet prosentpoeng høyere enn resultatet for 1996 og 1997. Så langt har denne oppgangen i lønnsveksten imidlertid ikke gitt klart synlige utslag i tiltakende prisstigning. Målt på 12-måneders basis var konsumprisveksten lavere i årets 10 første måneder enn i samme periode i fjor, henholdsvis 2,2 og 2,6 prosent i gjennomsnitt. Denne nedgangen kan imidlertid i hovedsak forklares med lavere priser på klær og elektrisk kraft. Så langt i år har prisveksten ligget nærmere 1 prosentpoeng høyere i Norge enn hos våre viktigste handelspartnerne, mens den i femårsperioden 1992-1996 gjennomgående lå vel 1/2 prosentpoeng lavere. Utviklingen i valutakurser og lønnssatser hittil i år trekker isolert sett i retning av at forskjellen i prisvekst i Norge og hos våre handelspartnerne kan øke noe fremover.

Om lag 2/3 av nedgangen i driftsbalanseoverskuddet på 43 mrd. kroner fra perioden januar - september i fjor til samme tidsrom i år har sitt motstykke i redusert verdien av oljeeksporten, mens vare og tjenestebalansen utenom salg av råolje og naturgass ble svekket med vel 17 mrd. kroner. Underskuddet på rente- og stønadsbalansen ble imidlertid redusert med 3,5 mrd., i hovedsak som følge av markert oppgang i renteinntekter fra utlandet. Med forventet lave oljepriser i hele 4. kvartal ligger det nå for året sett under ett til et lite underskudd i driftsregnskapet overfor utlandet.

Utsikter for 1999 og 2000

Etter en langvarig konjunkturoppgang vil norsk økonomi, ifølge våre beregninger, vokse klart langsommere i tiden fremover. Det er særlig et omslag i investeringene som vil bidra til dette. I tillegg vil et høyt rentenivå og en noe strammere finanspolitikk dempe veksten i innenlandske etterspørsel. Anslagene for den internasjonale økonomiske veksten er nedjustert i løpet av høsten, noe som trekker i retning av en svakere utvikling i eksporten av tradisjonelle varer fremover. Dette trekker også i retning av lavere produksjons- og sysselsettingsvekst som kan føre til at arbeidsløsheten igjen vil øke. Kronesvekkelsen vil bidra til noe høyere prisvekst fremover enn i inneværende år, mens reallønnsveksten fortsatt kan bli høy. Selv om lavere innenlandske etterspørsel vil dempe importen og bidra til å bedre utenriksøkonomien i 1999, vil lave oljepriser føre til at det neppe blir store overskudd på driftsbalanse overfor utlandet.

Usikre internasjonale utsikter

Det er nå stor usikkerhet om utviklingen i verdensøkonomien. Virkningene av krisen i mange asiatiske land har vist seg å være langt større enn ventet og er blitt forsterket av utviklingen i Russland. Etter at IMF fikk tilført større finansielle ressurser, er det likevel håp om at en stor finansiell krise kan unngås. I tråd med dette har vi i våre beregninger lagt til grunn en normal konjunktur nedgang i OECD-området i 1999, med en BNP-vekst for området som helhet på 1,5 prosent og for Norges viktigste handelspartnerne på noe under 2 prosent. På denne bakgrunn har vi redusert vårt anslag for markedsveksten hos Norges handelspartnerne med knapt ett prosentpoeng i 1999, mens anslaget for veksten i 2000 bare er svakt nedjustert.

Inflasjonstakten hos Norges handelspartnerne er nå nede på om lag 1,5 prosent regnet på årsbasis. Det er ventet at inflasjonstakten kun vil øke moderat gjennom 1999 og inn i 2000. Lav vekst i råvarepriser er en viktig faktor bak den moderate prisstigningen i OECD-området. Ikke minst har lave oljepriser bidratt. Med svakere etterspørselsvekst i 1999, er det lite sannsynlig at oljeprisene skal gå sterkt opp i den nærmeste tiden fremover. Vi har imidlertid lagt til grunn at oljeprisen vil øke noe gjennom 1999 regnet i dollar. Prisen regnet i norske kroner vil øke mindre pga. en antatt kroneappresiering gjennom kommende vinter.

På bakgrunn av den lave prisstigningen og utsikter til avtakende vekst i aktivitetsnivået, har en rekke sentralbanker i høst satt ned sine styringsrenter. Det er ventet at rentenivået vil falle ytterligere i tiden fremover og da særlig i USA og Storbritannia. I EU har rentene beveget seg ned mot det tysk-franske nivået i de landene som skal være med i ØMU fra 1. januar 1999. På dette tidspunktet vil et felles rentenivå bli etablert blant medlemslandene i ØMU. En anser det nå som sannsynlig at dette nivået vil ligge i underkant av dagens tyske pengemarkedsrente, og vi legger til grunn at euro-renten vil ligge på rundt 3,4 prosent ved inngangen til 1999. Det er ikke grunn til å tro at dette rentenivået vil endre seg vesentlig fremover, med mindre en skulle oppleve et større tilbakeslag internasjonalt.

Rente- og valutakursutviklingen i Norge

De siste månedene har pengemarkedsrenten i Norge vært ganske stabil på rundt 8 prosent. Kronekursen mot ECU har variert en del. Ved utgangen av november lå ECU-indeksen på 108,1, som innebærer en svekkelse av kronen på 6,8 prosent fra utgangen av 1997. Den importveide kronekursen fulgte i stor grad utviklingen i ECU-indeksen gjennom første halvår i år, men har deretter svekket seg noe mindre. Målt på denne måten lå kronekursen ved utgangen av november på 105,8, som innebærer en depresivering på 4,7 prosent fra utgangen av 1997.

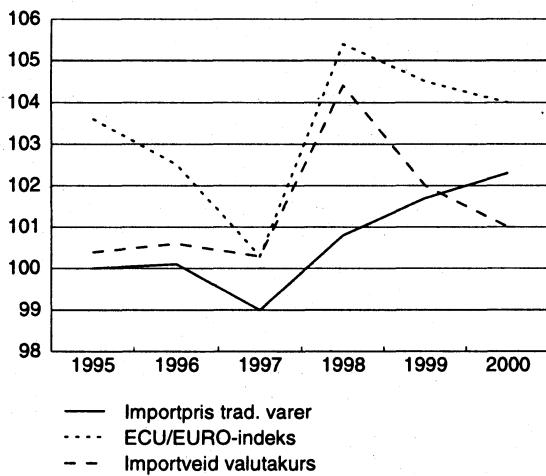
Etter at statsbudsjettet for 1999 nå er vedtatt, er en viss usikkerhet mht. den økonomiske politikken borte, noe som kan bidra til å styrke kronekursen fremover. Viktigere for utviklingen i kronekursen er nok utsiktene til en bedring i driftsbalanse overfor utlandet selv med lave oljepriser. Etterhvert som den høye veksten i innenlandske etterspørsel dempes vesentlig noe som bidrar til lavere vekst eller endog nedgang i importen, vil underskuddet i driftsbalanse fra andre halvår 1998 snus til overskudd. En ytterligere bedring vil oppstå dersom eksportinntektene igjen skulle øke, f.eks. som følge av høyere oljepriser og/eller økt oljeproduksjon.

Vi legger til grunn at kronekursen vil vende tilbake til midtpunktet i det nåværende styringsintervallet på 104 for ECU-indeksen i løpet av første kvartal neste år og at Norges Bank da vil begynne å sette ned styringsrentene. Det er grunn til å tro at rentene vil bli satt ned gradvis, men hvor rask nedgangen vil bli er usikkert. Ifølge våre anslag faller den norske pengemarkedsrenten ned mot 4,2 prosent ved inngangen til 2000. Dette gir en renteforskell mot euro på 0,8 prosentpoeng, om lag på linje med inflasjonsforskjellen. Som illustrert i en figur har rente- og inflasjonsforskjellen mellom Norge og ECU/euro-området gjennomgående fulgt hverandre i en rekke år. Som årsjennomsnitt er norske kroner i 1999 antatt å styrke seg med 0,9 prosent mot ECU, mens svekkelsen i 1998 er anslås til 5,2 prosent.

Det forventes at dollaren og britiske pund i tiden fremover svekkes i forhold til ECU/euro, i tråd med den utviklingen en har kunnet observere en tid. En forventet lavere økonomisk vekst og fallende pengemarkedsrenter i de to landene

Importpriser og valutakurser 1995-2000

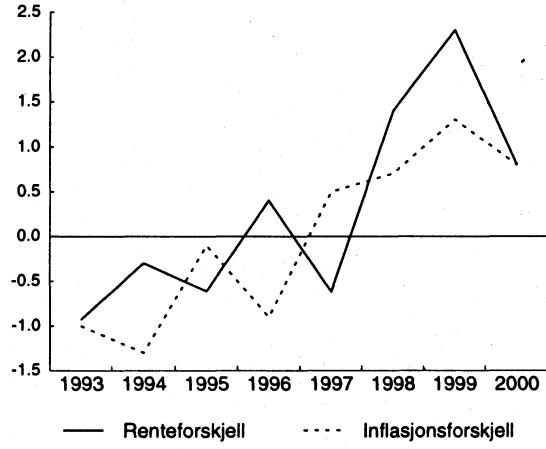
Indekser

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Rente- og inflasjonsforskjell mellom norske kroner og ECU/EURO, 1993-2000

Anslag for 1998-2000

Kilde: Norges Bank og Statistisk sentralbyrå.

er viktige grunner til denne utviklingen. Endring i kursforholdet mellom dollar og pund på den ene siden og euro på den andre påvirker anslaget for den importveide kronekursen. Denne antas å appresiere noe sterkere fremover enn det kronen er forutsatt å gjøre mot ECU, og dermed vende tilbake til nivået fra perioden 1995-1997 i løpet av 1999.

I forhold til våre anslag i forrige konjunkturoversikt er importprisveksten nå betydelig nedjustert. Dette skyldes at vi som nevnt nå tenker oss at den importveide kronekursen vender om lag tilbake til nivået fra 1995-1997 i løpet av 1999, mens vi i vår forrige oversikt lot importveid kurs og ECU/euro-indeksem følge hverandre fremover. Dette innebærer vesentlig mindre prisimpulser til norsk økonomi i 1999 enn antatt i vår forrige oversikt.

Moderat innstramming i finanspolitikken i 1999

Det vedtatte statsbudsjettet for 1999 innebærer en viss innstramming i finanspolitikken i forhold til i 1998. Innstramningen ble imidlertid noe mindre enn regjeringen la opp til i sitt opprinnelige forslag til statsbudsjett bl.a. fordi de skatte- og avgiftsøkningene som der ble foreslått, ikke ble vedtatt. Det vedtatte budsjettet innebærer kutt i bevilningene til sivile statlige formål på om lag 1 mrd. kroner i forhold til regjeringens opprinnelig forslag og tilleggsbevilninger til forsvaret på knapt 0,5 mrd. kroner. Det ble også vedtatt noen innstramninger over trygdebudsjettet. Alt i alt innebærer det vedtatte forslaget at vårt anslag for vekst i offentlig konsum nedjusteres med 0,5 prosentpoeng i forhold til i forrige konjunkturoversikt, og at anslaget for offentlige bruttoinvesteringer nedjusteres noe mer.

Betydelig nedgang i petroleumsinvesteringene fremover

Petroleumsinvesteringene ser ut til å ville øke med om lag 19 prosent fra 1997 til 1998. For neste år regner vi nå med en investeringsnedgang av samme størrelsesorden. Regnet som andel av BNP for fastlandsøkonomien, utgjør denne etterspørselsnedgangen 1,4 prosent.

De lave oljeprisene samt de store kostnadsoverskridelsene på mange prosjekter har svekket lønnsomheten i oljevirksomheten betydelig i løpet av 1998. På denne bakgrunn er det grunn til å regne med at oljeselskapene nå revurderer sine investeringsplaner både for 1999 og for de påfølgende årene. Fortsatt lave oljepriser fremover vil antakelig føre til at selskapene utsetter investeringsprosjekter, noe som kan føre til en sterkt nedgang i investeringene også i 2000. Vi har lagt til grunn en ytterligere nedgang i oljeinvesteringene på 16 prosent fra 1999 til 2000.

Investeringene i petroleumssektoren er for de neste to årene antatt å forskyves i retning av relativt større direkteleveranser fra utlandet. De negative impulsene fra blir dermed noe større enn det investeringstallene isolert skulle tilsi.

Norsk oljeproduksjon har utviklet seg svakt i 1998, delvis pga. vedtatte produksjonsbegrensninger. Det forventes en økt oljeproduksjon i 1999 ettersom kapasiteten øker. Også gassproduksjonen er antatt å ville øke. Denne veksten fortsetter i 2000, mens oljeproduksjonen da er antatt å holde seg relativt stabil.

Null-vekst i fastlandsøkonomien i 1999?

Veksten i BNP for Fastlands-Norge kan anslås til 3,1 prosent i 1998, noe lavere enn året før. Den lave veksten i petroleumsutvinningene gjør at veksten i BNP i alt nå anslås til 2,4 prosent i 1998. Som i vår forrige konjunkturrapport tror vi at veksten i fastlandsøkonomien vil bli vesentlig lavere i 1999 og kanskje også negativ. Det er særlig antagelsen om litt strammere finanspolitikk, svakere vekstimpulser fra internasjonal økonomi og fra petroleumsrelatert virksomhet samt effektene av en antatt sterkere

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser
Prosentvis endring fra året før der ikke annet fremgår

	Regnskap	Fremskrivning				2000 SSB	
		1998		1999			
		SSB	SSB	FIN ¹	NB ²		
Realøkonomi							
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,4	3,8	1,3	2,7	2	2,2	
Konsum i offentlig forvaltning	3,0	2,4	0,7	1,1	1 1/2	2,2	
Bruttoinvesteringer i fast kapital	12,6	4,7	-11,1	-6,6	-6 3/4	-5,8	
-oljevirksomhet ³	15,5	18,8	-18,7	-12,5	-10	-16,0	
-Fastlands-Norge	9,7	0,8	-9,2	-4,9	-6	-2,6	
-bedrifter	9,1	1,6	-11,7	-7,5	-9	-4,9	
-bolig	9,0	-2,1	-7,0	3,8	-2 3/4	2,6	
-offentlig forvaltning	12,1	0,8	-3,0	-3,8	1	0	
Etterspørsel fra Fastlands-Norge ⁴	4,5	2,9	-0,8	..	1/4	1,4	
Lagerendring ⁵	0,6	0,5	0,0	0,2	..	0,0	
Eksport	5,8	1,3	4,6	6,6	4 1/2	5,4	
- råolje og naturgass	2,3	-1,7	8,5	10,5	6 1/2	7,9	
- tradisjonelle varer	8,0	3,6	2,6	4,7	4	3,3	
Import	12,3	5,9	-2,4	0,5	-3/4	1,1	
- tradisjonelle varer	8,6	8,6	-1,9	1,6	0	-0,1	
Bruttonasjonalprodukt	3,4	2,4	0,8	2,6	2	2,2	
- Fastlands-Norge	3,7	3,1	-0,3	1,3	1 1/4	1,2	
Arbeidsmarked							
Sysselsatte personer	2,9	2,2	-0,5	0,7	1	0,2	
Arbeidsledighetsrate (nivå)	4,1	3,2	4,0	3,2	3	4,2	
Priser og lønninger							
Lønn pr. normalårsverk	4,6	5,9	5,1	5	6 1/2	4,1	
Konsumprisindeksen	2,6	2,3	2,8	3 1/4	3 1/4	2,7	
Eksportpris tradisjonelle varer	0,5	1,0	0,8	1,9	3	2,3	
Importpris tradisjonelle varer	-1,1	1,8	0,9	1,9	3 1/4	0,6	
Realpris, bolig	5,8	7,7	0,4	..	..	7,2	
Utenriksøkonomi							
Driftsbalansen, mrd. kroner	56,8	-2	24	32,5	30	69	
Driftsbalansen i prosent av BNP	5,2	-0,2	2,1	2,8	2 1/2	5,7	
MEMO:							
Husholdningenes sparerate (nivå)	6,6	7,3	7,0	7,0	6 3/4	6,6	
Pengemarkedsrente (nivå)	3,6	5,6	5,8	..	8	4,2	
Gjennomsnittlig lånerente (nivå) ⁶	6,0	7,3	8,1	..	..	6,2	
Råoljepris i kroner (nivå) ⁷	136	96	93	110	104	109	
Internasjonal markedsvekst	6,8	5,2	4,5	..	..	5,9	
Importveid kronekurs ⁸	-0,5	4,2	-2,4	-1,5 ⁹	2,2	-1,0	

¹ Anslag ifølge Finansdepartementet, Nasjonalbudsjettet 1999.

² Anslag ifølge Norges Bank, Penger og Kredit 1998/3.

³ Inklusive tjenester tilknyttet olje- og gassutvinning.

⁴ Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner + konsum i offentlig forvaltning + bruttoinvesteringer i fast kapital i Fastlands-Norge.

⁵ Endring i lagerendring i prosent av BNP.

⁶ Husholdningenes lånerente i private finansinstitusjoner.

⁷ Gjennomsnittlig spotpris Brent Blend.

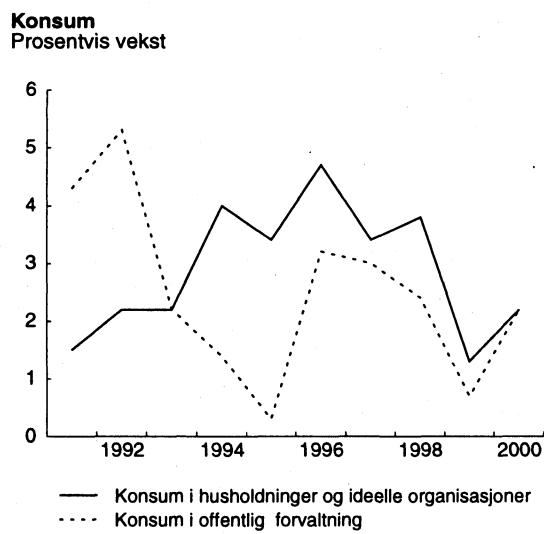
⁸ Positivt fortegn innebærer depresiering.

⁹ Konkurransekursindeks.

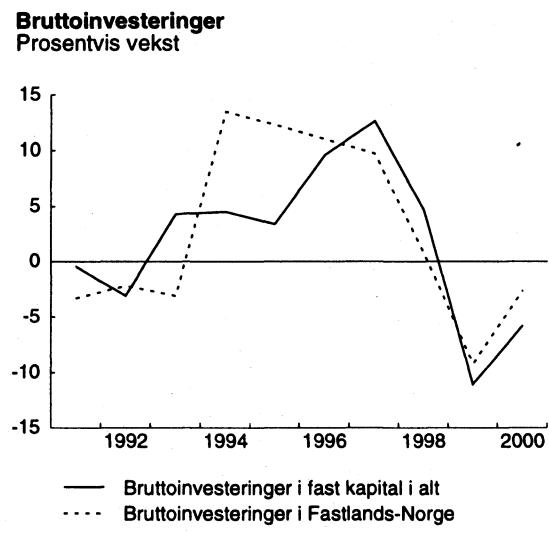
importveid kronekurs som ligger bak nedjusteringen av vekstnastlagene for 1999.

Selv om det bare er investeringene i deler av fastlandsøkonomien som foreløpig viser tegn til nedgang, regner vi fortsatt med at det vil være investeringene mer generelt som vil lede an i konjunkturomslaget neste år. Nedgang i offentlig investeringer, boliginvesteringene, industriinvesteringene og petroleumsinvesteringene vil bidra til dette. Sammen med ferdigstillelsen av en rekke store prosjekter

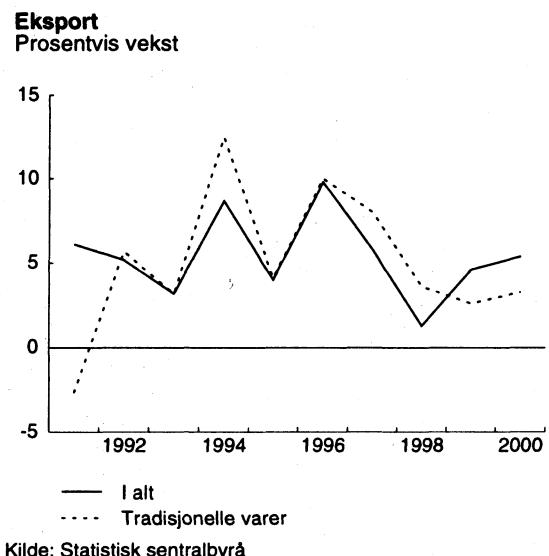
som har fått stor oppmerksomhet de seneste årene, anslår vi nå en nedgang i bruttoinvesteringene i fast kapital på hele 11,1 prosent neste år. For petroleumsvirksomhet, industri og kraftforsyning er våre investeringsforutsetninger i hovedsak i tråd med bedriftenes egne anslag, men vi har lagt til grunn en noe mindre investeringsnedgang i industrien enn hva bedriftene selv antyder. Boliginvesteringene har allerede fallt gjennom 1998 og igangsettingstallene tilslir ytterligere fall i 1999. Renteøkningen antas å bidra til at det ikke blir noen økning i boligbyggingen før mot

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Kilde: Statistisk sentralbyrå

slutten av neste år. Boliginvesteringene vil da kunne øke igjen i 2000. I privat tjenesteyting regner vi også med et betydelig fall i investeringene neste år. Ferdigstillelsen av en rekke store prosjekt bidrar til dette, men nedgangen vil flate noe ut gjennom 1999 etterhvert som den sterke nedgangen i økonomien bremses opp og produksjonen igjen øker.

Investeringsanslagene for 2000 er mer usikre, særlig for petroleumssektoren. Den lave oljeprisen bidrar til at selskapene nå gjennomgår sine prosjekter påny med sikte på kostnadskutt og eventuell utsettelse av prosjekter. Jo lengre ut i 1999 oljeprisene forblir lave, desto flere prosjekter blir utsatt og jo vanskeligere vil det bli å unngå en betydelig investeringsnedgang også i 2000. Som nevnt foran, har vi lagt til grunn en nedgang i petroleumsinvesteringene på 16 prosent i 2000. Det er imidlertid grunn til å regne med at investeringene i kraftforsyning kan øke betydelig i 2000 gjennom bygging av gasskraftverk.

Husholdningenes konsum ser ut til å vokse med knapt fire prosent i inneværende år. Det er imidlertid tegn til utflating i veksten. Bilsalget har gått klart ned de siste to månedene og detaljomsetningen har flatet ut, men etter en kraftig vekst. Spareraten i husholdningene ser ut til å ville øke med om lag et halvt prosentpoeng i 1998 til et historisk meget høyt nivå. En markert lavere vekst i husholdningenes realinntekter neste år vil føre til at konsumveksten dempes i 1999. Det høye rentenivået vil også bidra til denne utviklingen.

Eksporten av tradisjonelle varer har økt lite gjennom 1998 og viser klare tegn til stagnasjon. Dette er ikke uventet sett på bakgrunn av den svake internasjonale økonomiske utviklingen. Den internasjonale markedsveksten er anslått til 4,5 prosent i 1999, mot 5,2 prosent i 1998. Den svake veksten i tradisjonell eksport ventes derfor å fortsette gjennom 1999. Kronesvekkelsen etter sommeren har isolert sett styrket konkurranseevnen for eksportorientert næringsliv og motvirker effekten av en relativt høy norsk lønnsvekst i 1998. Dersom kronekursen styrkes igjen, slik vi legger til grunn, vil imidlertid kostnadsnivået bidra til å redusere eksportveksten fremover og markedsandeler vil bli tapt. Svekkelsen av konkurranseevnen vil isolert sett også bidra til å øke importandelene.

Vårt anslag for BNP Fastlands-Norge for 1999 viser en liten nedgang sammenliknet med anslaget for 1998. Dette innebærer en nedjustering av vekstanslaget på trekvart prosent i forhold til vår forrige rapport. For BNP totalt er vekstanslaget nedjustert med nesten ett prosentpoeng fordi vi nå antar en noe svakere vekst i eksporten av olje og gass enn tidligere. Det er særlig bygge- og anleggsvirksomhet som vil merke omslaget i norsk økonomi som følge av den sterke investeringsnedgangen. Denne bransjen har imidlertid også vært en av "vinnerne" i den konjunkturoppgangen Norge nå sannsynligvis har lagt bak seg. Direkte og indirekte leverandører av andre investeringsvarer til for eksempel petroleumssektoren vil komme i en liknende situasjon.

Lavere konsumvekst vil imidlertid også ramme varehandel og tjenesteytende virksomhet.

I 2000 regner vi med en svak vekst i fastlandsøkonomien. Vi legger da til grunn at finanspolitikken blir om lag nøytral som følge av at investeringsnedgangen i offentlig forvaltning stopper opp, at offentlig konsum igjen vokser og at skattesatser kun justeres for pris- og lønnsveksten. Det gir da en liten positiv impuls regnet i forhold til finanspolitikken i 1999. Lavere renter vil føre til at konsumveksten igjen tar seg opp og nedgangen i boliginvesteringene snur til oppgang slik at innenlandsk etterspørsel fra Fastlands-Norge igjen øker. Vårt anslag på BNP-veksten i 2000 blir således mer på linje med det vi anslo i forrige konjunkturoversikt.

Økt arbeidsløshet neste år?

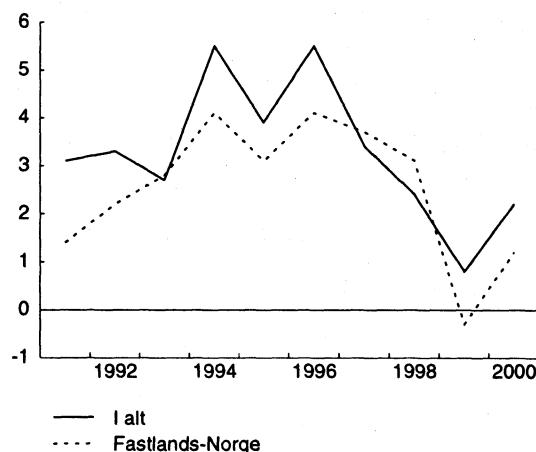
Uten utsikter til produksjonsvekst i 1999 vil sysselsettingsveksten stoppe opp og både utførte timeverk og antall sysselsatte vil kunne gå noe ned neste år. Med et svakere arbeidsmarked vil også tilbuddet av arbeidskraft avta markbart, men arbeidsløsheten vil antakelig begynne å øke allerede i begynnelsen av neste år. Vanligvis vil et omslag i retning av økt ledighet bringe ledigheten raskere opp enn den nedgangen en opplevde under høykonjunkturen. Slik er også våre anslag for neste år, slik at ledigheten som års gjennomsnitt blir høyere enn i 1998.

Det er usikkerhet knyttet til hvor mye ledigheten vil øke neste år. Det henger blant annet sammen med at produksjonsnedgangen rammer byggebransjen sterkt hvor innsletget av utenlandsk arbeidskraft har økt under høykonjunkturen. Når nedgangen setter inn, kan det tenkes at dette fører til at utenlandsk arbeidskraft først sies opp slik at nedgangen i mindre grad påvirker observert ledighet i Norge. Innføringen av kontantstøtten i 1998 og utvidelsen av ordningen i 1999 kan redusere arbeidstilbuddet noe. I tillegg benyttes AFP-ordningen av stadig flere og yngre arbeidstakere slik at yrkesdeltakingen for personer over 62 år synker. Vår modell for yrkesdeltaking etter kjønn og alder fanger bare i liten grad opp slike politikkendringer og gjør at anslaget for arbeidstilbuddet og dermed arbeidsløsheten blir særlig usikre neste år.

Høyer prisvekst og lavere lønnsvekst fremover

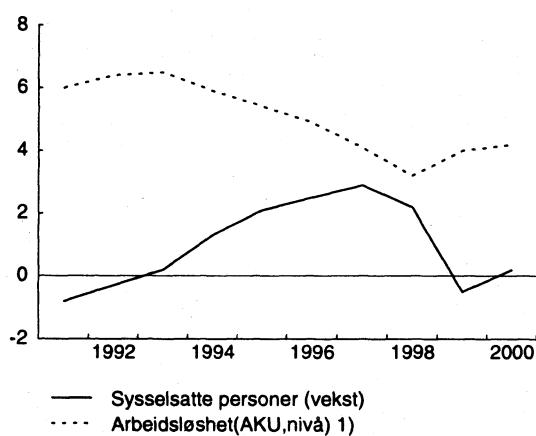
Konsumprisveksten har holdt seg lav i 1998 og ser nå ut til å ville bli på 2,2-2,3 prosent, dvs. noe lavere enn i 1997. Lave strømpriser er en av årsakene til den overraskende lave prisveksten i 1998. Så langt har det også i liten grad vært tegn til at den svake kronekursen har slått igjennom i konsumprisene. Her kommer det forhold inn at den importerte kronekursen ikke har svekket seg så mye som ECU-kursen. Heller ikke den høye lønnsveksten i 1998 har så langt påvirket KPI-veksten i betydelig grad. Dette er imidlertid ikke overraskende ettersom det erfaringmessig tar langt tid før økte kostnader slår igjennom i konsumprisene.

Bruttonasjonalprodukt
Prosentvis vekst

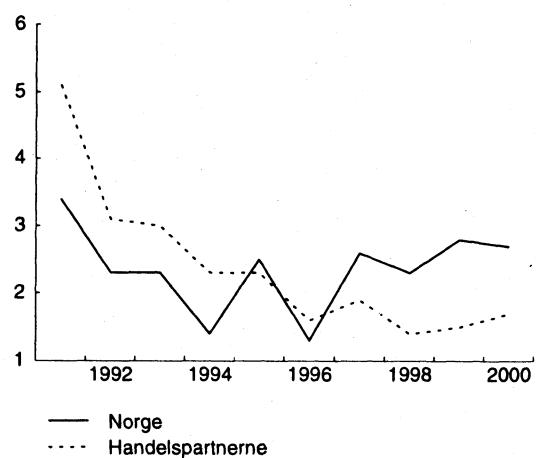
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Arbeidsmarked
Prosent

1) Justert for brudd fra og med 1996.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Konsumprisvekst
Prosentvis vekst

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Statsbudsjettet for neste år innebærer en liten nedjustering av særavgifter fra kommende årsskifte. I så måte blir prisbidraget fra avgiftsendringer redusert med en halv prosent fra kommende årsskifte, noe som skulle bidra til nedgang i konsumprisveksten på 12-månedersbasis i januar 1999. På den annen side er det grunn til å anta at økte kostnader pga. lønnsoppgjøret i 1998 samt økte importpriser isolert sett vil øke prisveksten. Våre beregninger antyder derfor at prisveksten fra kommende årsskifte bare vil øke moderat. Kostnadsimpulsene vil imidlertid gradvis slå igjennom i prisveksten og det er heller ikke grunn til å tro at strømprisene vil fortsette å synke. Dette vil kunne føre til at prisveksten tiltar noe gjennom 1999 slik at konsumprisveksten blir 2,8 for året under ett. Dette anslaget er 0,8 prosent lavere enn i vår forrige konjunkturrapport noe som i all hovedsak skyldes lavere anslag for importprisvekst både for slutten av 1998 og for 1999.

Med et lavere anslag på konsumprisene neste år enn tidligere, vil også lønnsveksten kunne bli noe lavere enn vi har antatt tidligere. Regnet i forhold til 1998 hvor lønnsveksten er anslått til å bli knappe 6 prosent, tror vi nå veksten kan bli vel 5 prosent neste år. Svakere lønnsvekst i industrien, sammen med økt ledighet og det forhold at det neste år ikke er et hovedoppgjør, bidrar til dette. Samlet sett innebærer våre anslag at reallønnsveksten neste år blir i overkant av 2 prosent. Denne veksten vil bidra til en økning i husholdningenes inntekter og dermed motvirke bidraget fra nedgangen i sysselsettingen.

Overskudd i utenriksøkonomien allerede neste år

De lave oljeprisene denne høsten har bidratt til at driftsbalansen for 1998 trolig vil vise et lite underskudd. Det er som nevnt stor usikkerhet mht. oljeprisen fremover og en kan ikke se bort fra at dagens lave priser holder seg i 1999. Vi tror imidlertid på en svak oppgang i prisene gjennom neste år. Produksjonsøkning for olje og gass, svakere innenlandsk etterspørsel og lavere vekst i importprisene tilslier at Norge igjen vil få overskudd på driftsbalansen neste år. Dette anser vi som en viktig betingelse for styrkingen av kronen og rentenedgangen gjennom 1999.

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Sesongjustert. Faste 1995 priser. Millioner kroner

	Ujustert				Sesongjustert					
	1996	1997	96.4	97.1	97.2	97.3	97.4	98.1	98.2	98.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.....	479888	496319	121670	121417	124208	124744	125949	126608	128893	130643
Konsum i husholdninger.....	456574	472933	115854	115589	118356	118893	120094	120801	123105	124869
Varer.....	261607	270914	66560	66004	67533	68294	69083	69140	71555	72638
Tjenester.....	191119	196411	48189	48529	49260	49070	49551	49994	50083	50721
Husholdningenes kjøp i utlandet.....	18844	20731	4700	4873	5361	5263	5234	5379	5247	5471
Utlendingers kjøp i Norge.....	-14996	-15124	-3595	-3817	-3799	-3734	-3774	-3712	-3780	-3962
Konsum i ideelle organisasjoner	23315	23386	5816	5828	5852	5851	5855	5808	5788	5774
Konsum i offentlig forvaltning	200797	206781	50501	51301	51421	51766	52292	52754	52844	53038
Konsum i statsforvaltningen	80085	82027	20148	20477	20343	20487	20720	20866	20786	20865
Konsum i statsforvaltningen, sivilt.....	58726	59735	14787	14920	14806	14933	15077	15251	15292	15327
Konsum i statsforvaltningen, forsvar.....	21358	22292	5362	5558	5536	5554	5643	5615	5494	5538
Konsum i kommuneforvaltningen.....	120713	124754	30352	30824	31078	31279	31573	31888	32058	32173
Bruttoinvestering i fast kapital	211084	237777	57391	56407	59970	60076	61324	61802	62692	63516
Oljevirksomhet	48667	56206	14993	12781	14933	13638	14854	14913	17712	18686
Utenriks sjøfart	6113	10124	2210	2946	2405	2768	2005	3444	1709	2125
Fastlands-Norge	156303	171447	40188	40680	42632	43670	44465	43445	43271	42705
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	125301	136709	32063	31921	33689	35044	36055	33944	34064	34303
Industri og bergverk	17175	18270	4376	4226	4865	4345	4835	4498	4803	5534
Annen vareproduksjon	12762	12995	3291	3127	3261	3375	3233	3374	3254	3264
Boligtjenester	26149	28497	6650	6824	7160	7270	7242	7350	7136	6763
Andre tjenesteytende næringer	69215	76946	17746	17745	18403	20054	20744	18722	18871	18742
Offentlig forvaltningsvirksomhet	31002	34738	8125	8759	8943	8626	8410	9501	9207	8402
Lagerrendring og statistiske avvik	22049	23917	3917	3586	6818	5115	8398	8366	6522	6283
Bruttoinvestering.....	233133	261693	61308	59993	66788	65191	69721	70168	69214	69799
Innenlandske sluttanvendelse	913818	964793	233479	232712	242416	241702	247963	249530	250952	253480
Etterspørsel fra Fastlands-Norge.....	836989	874546	212359	213399	218260	220181	222707	222807	225009	226386
Etterspørsel fra offentlig forv. virk	231799	241519	58626	60060	60363	60393	60702	62255	62051	61440
Eksport i alt	388209	410702	100284	99818	103939	103323	103622	106083	102927	100555
Tradisjonelle varer	157809	170493	40187	40005	43654	43511	43322	44944	43002	44251
Råolje og naturgass	130894	133959	33410	31837	35300	32855	33967	33714	33169	30523
Skip og plattformer	8862	9896	2922	4315	1276	2240	2066	2998	2374	1512
Tjenester	90644	96354	23765	23661	23709	24717	24267	24426	24381	24269
Samlet anvendelse.....	1302028	1375495	333762	332530	346355	345025	351585	355613	353879	354035
Import i alt	322470	362209	87648	85312	92266	90940	93692	98108	95451	95898
Tradisjonelle varer	223147	242355	58332	56155	61280	60784	64136	65562	66430	66829
Råolje og naturgass	1059	1235	461	457	216	315	247	456	295	344
Skip og plattformer	17010	23179	7522	6770	6473	5549	4388	7246	4273	3896
Tjenester	81255	95440	21333	21929	24297	24292	24921	24844	24453	24829
Bruttonasjonalprodukt.....	979557	1013286	246115	247218	254090	254085	257893	257505	258428	258137
Fastlands-Norge(markedsværdi)	822300	853090	206371	208108	213196	214465	217321	217052	219374	220736
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	157257	160196	39744	39111	40894	39620	40572	40453	39053	37401
Fastlands-Norge(basisverdi)	713616	740206	178754	180880	184815	186097	188414	189060	190505	191340
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	561604	584407	140564	142288	146043	147011	149064	149410	150845	151499
Industri og bergverk	115478	119000	28934	28997	29755	29926	30322	30089	30347	30493
Andre vareproduserende næringer	76648	80611	18791	19210	20373	20448	20580	20786	20390	20648
Tjenesteytende næringer	369478	384796	92839	94081	95915	96637	98163	98535	100109	100358
Offentlig forvaltningsvirksomhet	152013	155799	38189	38592	38772	39086	39349	39651	39660	39842
Korr poster	108684	112883	27618	27227	28381	28368	28907	27991	28869	29396

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Sesongjustert. Faste 1995 priser. Prosentvis vekst fra forrige periode

	Ujustert		Sesongjustert							
	1996	1997	96.4	97.1	97.2	97.3	97.4	98.1	98.2	98.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	4,7	3,4	1,1	-0,2	2,3	0,4	1,0	0,5	1,8	1,4
Konsum i husholdninger	4,9	3,6	1,1	-0,2	2,4	0,5	1,0	0,6	1,9	1,4
Varer	6,2	3,6	1,8	-0,8	2,3	1,1	1,2	0,1	3,5	1,5
Tjenester	2,9	2,8	0,4	0,7	1,5	-0,4	1,0	0,9	0,2	1,3
Husholdningenes kjøp i utlandet	4,7	10,0	-2,9	3,7	10,0	-1,8	-0,5	2,8	-2,5	4,3
Utlendingers kjøp i Norge	0,1	0,9	-1,7	6,2	-0,5	-1,7	1,1	-1,6	1,8	4,8
Konsum i ideelle organisasjoner	0,3	0,3	0,0	0,2	0,4	-0,0	0,1	-0,8	-0,3	-0,2
Konsum i offentlig forvaltning	3,2	3,0	0,5	1,6	0,2	0,7	1,0	0,9	0,2	0,4
Konsum i statsforvaltningen	3,2	2,4	0,4	1,6	-0,7	0,7	1,1	0,7	-0,4	0,4
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	3,3	1,7	0,6	0,9	-0,8	0,9	1,0	1,2	0,3	0,2
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	3,0	4,4	-0,3	3,7	-0,4	0,3	1,6	-0,5	-2,1	0,8
Konsum i kommuneforvaltningen	3,2	3,3	0,5	1,6	0,8	0,6	0,9	1,0	0,5	0,4
Bruttoinvestering i fast kapital	9,6	12,6	8,8	-1,7	6,3	0,2	2,1	0,8	1,4	1,3
Oljevirksomhet	1,5	15,5	26,4	-14,8	16,8	-8,7	8,9	0,4	18,8	5,5
Utenriks sjøfart	63,8	65,6	41,7	33,3	-18,4	15,1	-27,6	71,8	-50,4	24,3
Fastlands-Norge	11,0	9,7	2,2	1,2	4,8	2,4	1,8	-2,3	-0,4	-1,3
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	12,9	9,1	2,3	-0,4	5,5	4,0	2,9	-5,9	0,4	0,7
Industri og bergverk	9,4	6,4	0,4	-3,4	15,1	-10,7	11,3	-7,0	6,8	15,2
Annен vareproduksjon	-3,9	1,8	5,1	-5,0	4,3	3,5	-4,2	4,3	-3,5	0,3
Boligtjenester	-1,2	9,0	0,1	2,6	4,9	1,5	-0,4	1,5	-2,9	-5,2
Andre tjenesteytende næringer	24,7	11,2	3,1	-0,0	3,7	9,0	3,4	-9,7	0,8	-0,7
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,7	12,1	1,9	7,8	2,1	-3,5	-2,5	13,0	-3,1	-8,7
Lagerendring og statistiske avvik	-19,6	8,5	-51,1	-8,4	90,1	-25,0	64,2	-0,4	-22,0	-3,7
Bruttoinvestering	6,0	12,3	0,9	-2,1	11,3	-2,4	6,9	0,6	-1,4	0,8
Innenlandsk sluttanvendelse	4,7	5,6	0,9	-0,3	4,2	-0,3	2,6	0,6	0,6	1,0
Etterspørsel fra Fastlands-Norge	5,4	4,5	1,1	0,5	2,3	0,9	1,1	0,0	1,0	0,6
Etterspørsel fra offentlig forvaltn.virk.	3,3	4,2	0,7	2,4	0,5	0,0	0,5	2,6	-0,3	-1,0
Eksport i alt	9,8	5,8	3,9	-0,5	4,1	-0,6	0,3	2,4	-3,0	-2,3
Tradisjonelle varer	10,0	8,0	3,0	-0,5	9,1	-0,3	-0,4	3,7	-4,3	2,9
Råolje og naturgass	15,6	2,3	-0,4	-4,7	10,9	-6,9	3,4	-0,7	-1,6	-8,0
Skip og plattformer	-16,2	11,7	125,9	47,7	-70,4	75,6	-7,7	45,1	-20,8	-36,3
Tjenester	5,2	6,3	4,9	-0,4	0,2	4,3	-1,8	0,7	-0,2	-0,5
Samlet anvendelse	6,2	5,6	1,8	-0,4	4,2	-0,4	1,9	1,1	-0,5	0,0
Import i alt	8,3	12,3	8,5	-2,7	8,2	-1,4	3,0	4,7	-2,7	0,5
Tradisjonelle varer	10,0	8,6	3,2	-3,7	9,1	-0,8	5,5	2,2	1,3	0,6
Råolje og naturgass	-5,5	16,6	126,2	-0,9	-52,8	45,8	-21,3	84,3	-35,3	16,5
Skip og plattformer	31,7	36,3	112,9	-10,0	-4,4	-14,3	-20,9	65,1	-41,0	-8,8
Tjenester	0,6	17,5	4,1	2,8	10,8	-0,0	2,6	-0,3	-1,6	1,5
Bruttonasjonalprodukt	5,5	3,4	-0,4	0,4	2,8	-0,0	1,5	-0,2	0,4	-0,1
Fastlands-Norge(markedsverdi)	4,1	3,7	0,2	0,8	2,4	0,6	1,3	-0,1	1,1	0,6
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	13,4	1,9	-3,4	-1,6	4,6	-3,1	2,4	-0,3	-3,5	-4,2
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,1	3,7	-0,0	1,2	2,2	0,7	1,2	0,3	0,8	0,4
Fastlands-Norge ekskl.off.forvaltning	2,9	4,1	-0,2	1,2	2,6	0,7	1,4	0,2	1,0	0,4
Industri og bergverk	2,3	3,1	-0,6	0,2	2,6	0,6	1,3	-0,8	0,9	0,5
Andre vareproduserende næringer	-1,5	5,2	1,6	2,2	6,1	0,4	0,6	1,0	-1,9	1,3
Tjenesteytende næringer	4,1	4,1	-0,4	1,3	1,9	0,8	1,6	0,4	1,6	0,2
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,7	2,5	0,6	1,1	0,5	0,8	0,7	0,8	0,0	0,5
Korr. poster	11,3	3,9	1,6	-1,4	4,2	-0,0	1,9	-3,2	3,1	1,8

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Sesongjustert. Prisindeks. 1995 = 100

	Ujustert				Sesongjustert					
	1996	1997	96.4	97.1	97.2	97.3	97.4	98.1	98.2	98.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.....	101,4	103,9	102,5	103,3	103,6	104,0	104,6	105,7	106,5	106,5
Konsum i offentlig forvaltning.....	103,0	105,8	104,7	104,3	105,4	106,6	106,9	107,9	109,9	112,0
Bruttoinvesteringer i fast kapital.....	102,6	105,1	103,7	103,3	104,5	106,3	106,2	108,0	109,1	109,6
Fastlands-næringer.....	102,4	103,5	103,3	102,7	102,4	104,2	104,4	105,7	107,5	107,7
Innenlandsk anvendelse.....	102,0	104,5	102,6	104,5	104,3	104,5	104,7	106,8	108,3	107,8
Etterspørsel fra Fastlands-Norge.....	102,0	104,3	103,2	103,4	103,8	104,7	105,1	106,2	107,5	108,0
Eksport i alt.....	106,7	109,0	111,8	109,2	105,8	111,0	110,0	102,7	100,8	100,1
Tradisjonelle varer.....	98,8	99,3	99,8	97,9	96,6	101,2	101,4	100,6	100,7	99,9
Samlet anvendelse.....	103,4	105,8	105,4	105,9	104,8	106,5	106,2	105,6	106,1	105,6
Import i alt.....	101,2	102,4	102,1	101,2	101,0	104,5	102,9	103,6	104,7	103,9
Tradisjonelle varer.....	100,1	99,0	100,4	99,1	97,1	100,8	99,0	99,6	100,6	100,5
Bruttonasjonalprodukt.....	104,1	107,1	106,5	107,5	106,1	107,1	107,5	106,4	106,7	106,2
Fastlands-Norge	101,5	104,4	102,8	103,4	104,0	104,4	105,8	107,0	108,2	108,7

Utviklingen i noen makroøkonomiske hovedstørrelser

Sesongjustert. Prisindeks. Prosentvis endring fra foregående kvartal

	Ujustert				Sesongjustert					
	1996	1997	96.4	97.1	97.2	97.3	97.4	98.1	98.2	98.3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner.....	1,4	2,5	0,7	0,8	0,3	0,4	0,6	1,0	0,8	0,0
Konsum i offentlig forvaltning.....	3,0	2,7	1,0	-0,4	1,1	1,1	0,3	0,9	1,9	1,9
Bruttoinvesteringer i fast kapital.....	2,6	2,5	1,1	-0,3	1,1	1,8	-0,2	1,7	1,1	0,4
Fastlands-næringer.....	2,4	1,1	1,1	-0,6	-0,2	1,8	0,2	1,2	1,7	0,3
Innenlandsk anvendelse.....	2,0	2,4	0,5	1,8	-0,1	0,2	0,2	2,0	1,4	-0,5
Etterspørsel fra Fastlands-Norge.....	2,0	2,3	0,9	0,2	0,4	0,8	0,5	1,0	1,2	0,5
Eksport i alt.....	6,7	2,1	4,3	-2,3	-3,1	4,9	-0,9	-6,6	-1,9	-0,7
Tradisjonelle varer.....	-1,2	0,5	2,0	-1,9	-1,4	4,7	0,2	-0,7	0,0	-0,8
Samlet anvendelse.....	3,4	2,3	1,7	0,5	-1,0	1,6	-0,2	-0,6	0,5	-0,5
Import i alt	1,2	1,2	1,8	-0,9	-0,2	3,5	-1,6	0,7	1,1	-0,8
Tradisjonelle varer.....	0,1	-1,1	1,2	-1,3	-2,0	3,8	-1,8	0,7	0,9	-0,0
Bruttonasjonalprodukt.....	4,1	2,8	1,8	0,9	-1,2	0,9	0,3	-1,0	0,3	-0,4
Fastlands-Norge	1,5	2,8	1,0	0,6	0,6	0,4	1,3	1,2	1,1	0,5

Teknisk merknad om kvartalstallene og fotnoter til tabellene

Kvartalsberegningene: Beregningene foretas på et mindre detaljert nivå enn de årlige nasjonalregnskapsberegningene og etter et mer summarisk opplegg.

Basisår og kjeding: I det kvartalsvise nasjonalregnskapet beregnes for tiden alle størrelser i faste priser med basis i prisene i 1995, og med vekter fra dette året. Valg av basisår påvirker fastpristallene og dermed de årlige volumendringsratene (vekstratene). For sammenligningens skyld er det i alle tabeller gitt vekstrater med 1995 som basisår (felles omregningsår). Prisomregningen er foretatt på kvartalsregnskapets sektor nivå.

Økonomisk-politisk kalender 1998

September

2. Russlands sentralbank gir opp å holde rubelen innenfor den gjeldene valutakorridoren på 6,0 til 9,5 mot USD.
- Statkraft kjøper 26 % av aksjene i Bergenshalvøens Kommunale Kraftselskap for 2,5 milliarder.
14. Jevgennij Primakov blir innsatt som ny statsminister i Russland. Etter at Viktor Tsjernomyrdin er blitt stemt ned to ganger.
15. Ledelsen i Kreditkassen, Fokus Bank og Postbanken blir etter flere ukers forhandlinger enige om sammenslåing.
- Norsk Hydro har tildelt Heerema og ABB milliardkontrakten på bygging av ny stigerørsplassform til Heimdal. Samtidig har ABB fått oppdraget med ombygningen av eksistende Heimdal-platform til å behandle eksportgass.
20. Valg i Sverige. Sosialdemokratene fortsetter i regjering.
24. Statsminister Bondevik tilbake på jobb etter å ha vært sykmeldt siden 31. august.
26. Danskene får ny valutaavtale med den europeiske sentralbanken, ERM2-avtalen trår i kraft 1. januar 1999.
27. Forbudsdaysvalg i Tyskland med regjeringsskifte som resultat. Sosialdemokratene og De grønne forsøker å danne en koalisjonsregjering.
28. Den amerikanske oljeproduksjonen reduseres med 1,9 millioner fat hver dag så lenge orkanen Georges herjer utenfor Mexicogolfen.
29. Den amerikanske sentralbanken beslutter å senke renten med et quart prosentpoeng til 5,25 prosent.

Oktober

2. Svein Gjeldrem utnevnes til ny sentralbanksjef.
5. Framleggingen av statsbudsjettet for 1999 med forslag om innstramning i finanspolitikken tilsvarende omlag 0,9 prosent av BNP fastlands-Norge.
6. Spanias sentralbank setter ned renten med et halvt prosentpoeng til 3,75 prosent.
8. Åpningen av Gardermoen som hovedflyplass.
- Englands sentralbank setter ned renten med 0,25 prosentpoeng til 7,25 prosent. Dette skjer etter at sentralbanken har hevet renten seks ganger siden mai i fjor.
- Danmarks sentralbank setter ned renten med 0,25 prosentpoeng til 4,75 prosent.

12. Aksjemarkedet i Asia steg kraftig etter at Overhuset i det japanske parlamentet godkjente deler av en redningspakke for landets kriserammede banker.
13. Sveriges nye regjering legger fram sitt forslag til statsbudsjett for 1999, som mottas positivt av finansmarkedene.
14. Tønseth går av som konsernsjef for Kværner.
15. Den amerikanske sentralbanken reduserer signalrenten med et quart prosentpoeng.
16. Norges Bank beslutter å starte med intervensioner i valutamarkedet igjen etter å ha holdt seg borte fra valutamarkedet siden 25. august. Kronen steg i verdi etter at nyheten ble sluppet.
26. Den italienske sentralbanken kutter signalrenten med ett prosentpoeng til fire prosent, (som er det laveste nivået på 26 år).
27. Gerhard Schröder tas i ed som forbundskansler i Tyskland. Landet styres nå av en koalisjon av SPD og De Grønne.
28. Almskog overtar som ny toppsjef i Kværner.
29. Rena Kartongfabrikk går konkurs for annen gang på to år.
30. Handelsbanken gir et kontanttilbud på 70 kroner per aksje til Fokus Banks aksjonærer.
- G7-landene legger fram en pakke med reformforslag som skal stabilisere de globale finansmarkedene og forhindre at en krise bryter ut i verdensøkonomien.
- November**
2. Klimakonvensjonens fjerde partsmøte arrangeres i Buenos Aires.
- Begge de to store norske soveposeprodusentene gir opp å produsere i Norge. Ajungilak på Hønefoss vedtok i forrige uke å flytte all produksjon utenlands innen februar. Hel-sport la ned produksjonen tidligere i år.
3. Riksbanken i Sverige setter ned reporenten med 0,25 prosent til 3,85 prosent. Den svenske regjeringen har nedjustert sine BNP-vekstprognosier til 2,5 prosent. Spania og Portugal senker også sine reporenter.
4. Senats-, kongress- og delstatsvalg i USA. Demokratene gjør det overraskende bra.
- Det svenske storkonsernet Ica kjøper Haakon Gruppen.

Kostnadsoverslaget for utbyggingen av gassfeltet Huldra vest for Sognefjorden overskrides med 700 millioner kroner. Dermed må utbyggingen godkjennes av stortinget.

5. Den britiske sentralbanken reduserer signalrenten med 0,5 prosentpoeng til 6,75 prosent.

Den danske sentralbanken senker signalrenten med 0,25 prosentpoeng til 4,40 prosent.

Elkem kjøper et kalsiumkarbidverk i USA for å bygge opp en videre satsning i landet.

Oljeselskapet Shell melder at mangel på oppgaver på norsk sokkel kan føre til at selskapet avvikler sin olje- og gassaktivitet i Norge.

6. Den irske sentralbanken setter ned signalrentene med 1,25 prosentpoeng til 3,7 prosent.

Umoen får nærmere 1,1 milliard kroner fra eierne av Visund og Troll-lisensen. Partene kom fram til en løsning som også innebefatter garantier fra Jens Ulltveit-Moe på 400 millioner kroner. I tillegg videreføres Umoes finansiering selv om låneavtalene brytes.

Kredittilsynet setter en foreløpig stopper for Storebrand og tre andre private forsikringsselskapers fremstøt overfor kommunene. Tilsynet vil kreve at selskapene endrer sine pensjonstilbud. Det betyr antagelig at selskapene må øke sine premier.

Sjefen i Gasprom, Rim Viakhirev, tilbyr Statoil og Norsk Hydro andeler i et stort oljefelt i Pechora-havet utenfor Nordvest-Russland.

9. Fusjonsplanene til Postbanken, Kreditkassen og Fokus Bank skrinlegges.

10. FN-organet UNCTADs årlige rapport om utenlandske direkteinvesteringer (UDI) for 1997 viser at direkte utenlandsinvesteringer øker markant i internasjonal økonomi på tross av Asia-krisen og generelle finansproblemer. Med unntak for Latin-Amerika går u-landenes andel relativt sett ned.

11. Budsjettforhandlingene mellom regjeringen, Høyre og Frp bryter sammen.

Undervannsentreprenøren Stolt Comex Seaway planlegger bygging av tre nye spesialskip til mellom to og tre milliarder kroner. Norske verft deltar i konkurransen om bygg-oppdraget.

12. Arbeiderpartiet bryter budsjettforhandlingene med regjeringen etter uenighet om kontantstøtten.

Et enstemmig styre i Fokus Bank anbefaler aksjonærerne å takke ja til oppkjøpstilbuddet fra Den Danske Bank.

Hydrodirektør Eivind Reiten og Trinidad og Tobagos statsminister Basdeo Panday undertegner en avtale om rammebetingelsene for bygging av et stort aluminiumsverk samt et gasskraftverk på den karibiske øya. Avtalen kan føre til at mulige utvidelsesprosjekter i Norge blir utsatt. Første byggetrinn er stipulert til 11,5 milliarder kroner.

Operatørselskapet Statoil vil presse ut 65 millioner fat ekstra olje til en brutto produksjonsverdi rundt seks milliarder kroner fra reservoarene på Veslefrikk-feltet og mener at feltets levetid kan bli forlenget fra år 2009 til 2015.

Den svenske Riksbanken senker både inn- og utlånsrenten med 0,5 prosentpoeng. Etter senkningen ligger innlånsrenten til Riksbanken på 3,25 prosent og utlånsrenten på 4,75 prosent.

14. Det 90 dagers gjeldsmoratoriumet som regjeringen Sergej Kirijenko innførte i august utløper. Det betyr at russiske banker igjen må innfri sin utenlandsgjeld på seks milliarder dollar.

16. Et spleislag bestående av IMF, Verdensbanken, Den interamerikanske utviklingsbanken (IADB) og G10-gruppen av ledende industriasjoner har kommet til enighet om en hjelpepakke på 41 milliarder (307 milliarder norske kroner) dollar til Brasil.

Telenor og Posten fusjonerer it-selskapene Telenor Alliance og en divisjon i Posten SDS. Det nye it-selskapet får en omsetning på over 340 millioner kroner og 330 ansatte.

Apec (Asia Pacific Economic Cooperation)-konferansen i Kuala Lumpur åpner. 21 medlemsland deltaer.

Fred. Olsens 100 år gamle linjevirksomhet i Nordsjøen selges til det danske rederiet DFDS for rundt 330 millioner kroner.

Det meldes at en fjerdedel av all laks som har gått fra Norge til EU de siste ukene er blitt solgt til under minstepris.

17. Den amerikanske sentralbanken senker signalrenten med et quart prosentpoeng, til 4,75 prosent.

De to finske skog- og papirmaskinkonsernene, Fauma og Valmet, underskriver en fusjonsavtale, som vil gjøre dem til en markedsleder på verdensbasis.

18. Gassfunnene på det store Ormen Lange-feltet er langt lavere enn Norsk Hydro hadde håpet på. Med dagens lave oljepriser er det tvilsomt om det vil være lønnsomt å bygge ut den nordre delen av feltet.

19. Finanskomiteens innstilling om hoveddrammene i statsbudsjettet for neste år legges frem. Det er ikke flertall for noen av forslagene.

20. Arbeiderpartiets landsmøte åpner, og Jagland sier at han er klar til å ta regjeringsansvar.

24. Sentrumsregjeringen kommer med et budsjettforslag som Høyre og Frp er villige til å forhandle videre på. Alle skatte- og avgiftsøkningene i det opprinnelige budsjettforslaget er fjernet, samtidig som Regjeringen går inn for å redusere noen utgiftsposter.

Opec møte i Wien.

Nettscape selger seg til America On Line for 4,2 milliarder dollar.

25. Sentrumsregjeringen, Høyre og Frp signerer en endelig budsjettavtale med en anslått innstramming på om lag 8 milliarder kroner.

Den svenske Riksdagen vedtar en grunnlovsendring som gir sentralbanksjefen kontroll med den svenske pengepolitikken.

Statoil øker sin eierandel i Saga Petroleum fra 15 til 20 prosent. Statoil melder om overskridelser på til sammen 17,8 milliarder kroner på prosjekter i Nordsjøen og et driftsunderskudd i 3. kvartal på 210 millioner kroner.

Shell varsler at selskapet vil stenge raffineriet på Sola, med begrunnelsen at nye miljøkrav fra EU gjør raffineridriften ulønnsom.

26. Opecs oljeministre klarer ikke enes om å forlenge sine produksjonskutt på 2,6 millioner fat olje ut 1999, men derimot vedtar organisasjonen å møtes igjen i mars.

Den danske sentralbanken senker signalrenten med 0,15 prosentpoeng, fra 4,4 til 4,25 prosent.

28. Ordreinngangen til europeiske verft er mer enn halvert i tredje kvartal i forhold til de to første kvartalene i år viser ferske tall fra Lloyds Register of Ships.

Utviklingen i skjermingsstøtten til norske næringer på 1990-tallet

Taran Fæhn, Jørn-Arne Jørgensen og Turid Åvitsland

I de senere årene har den norske handelspolitikken hatt klare intensjoner om liberalisering. Blant annet har Norge i løpet av 1990-tallet ratifisert to omfattende internasjonale handelsavtaler, nemlig avtalen om det europeiske økonomiske samarbeidsområdet (EØS-avtalen) og WTO-avtalen, som omfatter resultatet av GATTs Uruguayrunde-forhandlinger, derunder opprettelsen av verdens handelsorganisasjon (WTO). Begge inneholder klare forpliktelser om å trappe ned bruken av tiltak som skjermer norske produsenter fra utenlands konkurransen. Denne artikkelen studerer utviklingen i slik skjermingsstøtte fra 1991 til 1996, og trekker konklusjoner om realiseringen av liberaliseringsintensjonene så langt.

Innledning

1. januar 1994 ble EØS-avtalen satt i verk. Den definerer EU-landene, Norge, Island og Liechtenstein som et frihandelsområde. Ett år etter fulgte ikrafttredelsen av WTO-avtalen. Den regulerer handelspolitikkens spillerom for dens 125 medlemmer. Begge avtalene har som mål å oppnå friest mulig flyt av varer og tjenester mellom deltakerlandene.

De fleste land har sterke tradisjoner for å beskytte enkelt-næringer ved hjelp av handelspolitiske virkemidler. Handelspolitisk støtte, eller skjermingsstøtte, er politikk-tiltak som vrir markedsandeler i favør av egne produsenter, ved å hemme importkonkurranse eller fremme eksport. Tiltakene kan deles inn i *tariffære* og *ikke-tariffære* virkemidler. I den første gruppen inngår avgifter og subsidier som gir norske produsenter konkurransefortrinn. Den vanligste og mest kjente formen for tariffære skjermingstiltak er toll lagt på konkurrerende import. På tilsvarende måte vil subsidier lagt på norsk eksport diskriminere utenlandske konkurrenter. I gruppen *ikke-tariffære tiltak* hører alle andre skjermingstiltak. Fellestrekket ved alle former for skjermingsstøtte er at de virker til å øke prisene på importerte produkter eller redusere prisene på eksporterte produkter.

Toll er et spesielt tiltalende næringsspolitisk virkemiddel fra et budsjettspunkt, fordi det innbringer statsinntekter. Bruk av tollbarrierer har hatt en tendens til å spre seg blant handelskonkurrenter, for å veie opp for de konkurranserivningene ensidig skjerming gir. Slik havnet tollsatsene for de

industrialiserte landene opp i 40 prosent i gjennomsnitt etter den annen verdenskrig. I 1947 ble så den første GATT-avtalen med henblikk på å redusere tollbarrierene satt i verk. Flere runder med GATT-forhandlinger de neste 30 årene brakte det gjennomsnittlige tollsatsnivået ned på 5,5 prosent. I takt med tollnedbyggingen er imidlertid landenes oppfinnsomhet blitt stadig større når det gjelder å iverksette andre tiltak som hindrer importkonkurranse og endringer i næringsstrukturen. Det er blitt utviklet en mengde ikke-tariffære handelshindringer. Felles for disse er at de er lite gjennomsiktige og vanskelige å kvantifisere. Selv om GATT-avtalen siden Tokyo-runden i 1979 har hatt et generelt forbud, har dette vært lite konkret utformet og vanskelig å håndheve.

Med ikke-tariffære handelsbarrierer mener vi her alle andre tiltak enn slike toll- og eksportsubsidiesatser som representerer *faste påslag* i prisene. Importavgifter og eksportsubsidier som har mer midlertidig karakter eller som er formet slik at de varierer med f.eks. prisnivået eller råvareinnholdet¹, faller innunder benevnelsen ikke-tariffær skjerming. Det samme gjelder tollsatser som er satt så høyt at import er helt utelukket. Tiltak som fullstendig stenger importen ute, kaller vi prohibitive skjermingstiltak.

En gruppe ikke-tariffære tiltak som har vært vanlig er ulike former for handelskvoteordninger. Myndighetene kan regulere importen direkte ved å opprette statlige importmonopol, eller de kan administrere ordninger med importauthorisasjon. Kvotene kan også legges på eksporten inn til Norge ved å inngå såkalte eksportkvoteavtaler med handelspartnerne. Et annet tiltak kan være å pålegge minstepriser på importerte varer. Særnorske tekniske standardkrav kan også virke til å stenge ute utenlandske konkurrenter, fordi innplass på det norske markedet krever særlig produkttilpasning og godkjennelse. Mange av disse ordningene innebefatter kostbare søkerprosesser, papirutstedelser og grense-

Taran Fæhn, forsker, Seksjon for makroøkonomisk analyse,
Taran.Fahn@ssb.no

Jørn-Arne Jørgensen, konsulent, Seksjon for makroøkonomisk analyse, Jørn-Arne.Jørgensen@ssb.no

Turid Åvitsland, konsulent, Seksjon for makroøkonomisk analyse, Turid.Avitsland@ssb.no

¹ Hvis målet er å beskytte produsenter av råvarer, for eksempel *jordbruksprodukter*, kan det være hensiktmessig å regulere importen og/eller subsidiere eksporten av bearbeidede varer i den grad de inneholder disse råvarene.

kontroller. Mens de typisk er nedfelt i juridiske direktiver, finnes andre som er mer diffuse og uudokumenterbare. Et viktig eksempel er en mer eller mindre utsatt favorisering av norske leverandører i offentlige etaters eller foretaks innkjøpspraksis. Vi har i denne studien også i enkelte tilfeller vurdert beskyttelsestiltak som iverksettes av private aktører med markedsmakt, som skjermingsstøtte. Når myndighetene lar forbudt misbruk av markedsmakt hemme markedsadgangen til utenlandske konkurrenter, tolkes slik unnvikende praksis som handelspolitikk.

Mens priseffekten av tariffære tiltak er dokumentert i de enkelte lands tolltariffer, er effekten av andre typer handelsbarrierer langt vanskeligere å anslå. En del internasjonalt arbeid er blitt gjort, blant annet i regi av OECD, for å kartlegge bruken av ikke-tariffære barrierer. Målene som lages gir informasjon om hyppigheten av ulike former for ikke-tariffære tiltak, men de er uegnet til å anslå hvilken effekt tiltakene har på økonomiske størrelser som priser, handel eller velferd. I Statistisk sentralbyrå har det i de siste årene pågått et arbeid for å kvantifisere effekten av næringsstøtte, derunder skjermingsstøtte. Vi vil i denne artikkelen redegjøre for noen av resultatene fra studiene av handelspolitiken i årene 1991, 1994 og 1996. De internasjonale handelsavtalene gjør det spesielt interessant å studere utviklingen i skjermingsstøtte gjennom 90-tallet. Beregningene gjør det mulig å diskutere hvorvidt avtalenes intensjoner viser seg i norsk handelspolitisk praksis.

Økonomiske effekter av handelspolitiske tiltak

Skjermingsstøtte lagt på såvel eksportvarer som importkonkurrerende varer, virker til å øke markedsandelene til norske produsenter på bekostning av utenlandske konkurrenter. Handelsvridningen kommer som en effekt av endring i prisene. Mens eksportstøtte som regel øker produsentprisen via offentlige tilskudd, har importbarrierer den effekten at de norske konsumentene må betale i form av høyere importpriser. Toll gir et direkte prispråslag som havner i statskassen. Importprispråslaget kan også skyldes at det importhindrende tiltaket har reelle kostnader. Særnorske standarder kan for eksempel øke den utenlandske leverandørens kostnader med å tilpasse produktet til det norske markedet. Under kvoteordninger, som innebefatter at importen blir rasjonert, vil økningen i marginal betalingsvilje (prisen), kunne tilfalle de heldige importørene som får autorisasjon. I eksportkvotetilfellet er det typisk at aktører i eksportlandet oppnår en del av mellomlegget mellom kostnader og priser. Uansett er resultatet at importprisene øker. I tillegg til økte importpriser, vil hjemmeprisene høyst sannsynlig stige. Dette er fordi importbegrensningene påvirker markedet for norske produkter. Hvis forbrukerne har samme betalingsvillighet for et vareslag uansett hvor det kommer fra, vil de norske produsentene kunne oppnå samme pris som importørene, og produksjonen vil øke inntil denne prisen realiseres. Selv i tilfeller hvor norske og utenlandske varer oppfattes som ulike, er det grunn til å forven-

te at de norske prisene stiger når presset på de norske ressursene øker. Prohibitive skjermingstiltak innebefatter at norske produsenter blir enerådende på hjemmekarkedet. Priseffekten kan da kun identifiseres i hjemmeprisene, som blir bestemt av den nye likevekten i økonomien.

Det er altså ikke bare de utenlandske konkurrentene som rammes av skjermingsstøtte. Eksportstøtte bekostes til syvende og sist ved skatteinntekter, mens importhindringer belaster norske forbrukere i form av høyere priser. De fleste handelsteoretiske resultater peker i retning av at selv ensidige handelsbarrierer gir landet et netto velferdstap. Begrunnelsen er at når landet begrenser tilgangen på billigere importerte produkter, viser ressursbruken i retning av skjermet produksjon. Dette skjer på bekostning av anwendelser der ressursene kunne kastet mer av seg, dvs. der landet har sine komparative fortrinn (se f.eks. Norman (1986)). Hvis landet dermed ikke får utnyttet eventuelle stordriftsfordeler, eller hvis importbegrensningen er med på å opprettholde markedsmakt, styrkes velferdstapet. Skjermingsstøtteordninger som har reelle kostnader representerer i tillegg et rent bytteforholdstap; importprisene stiger uten at prisøkningen på importen tilfaller noen (norske) aktører. Et ytterligere argument som trekkes frem i handelsteorien, er at handelshindringer kan redusere vareutvalget konsumentene får tilgang til, og at dette oppleves som en ulykke. Alt dette er momenter som bidrar til at det potensielle velferdsnivået faller. Det er viktig å understreke at vi snakker om det potensielle. Det er ikke sikert at landet ville utnyttet de mulighetene til økt velferdsnivå som friere handel kunne gi.

Om de internasjonale handelsavtalene

EØS-avtalen inkluderer Norge og enkelte andre EFTA-land i EU's frihandelsområde. Den berører ikke vår handelspolitikk overfor tredje land, siden vi fortsatt står utenfor EU's tollunion. Tidligere var samhandelen mellom Norge og EFTA/EU regulert ved frihandelsavtaler. Allerede med disse var tollfrihet oppnådd for de fleste produkter. Unntaket var mat- og drikkevarer, hvor EØS-avtalen innebefatter visse tollreduksjoner. EØS-avtalen går lengre enn frihandelsavtalene i å regulere bruk av ikke-tariffære hindringer. Matvarer er imidlertid unntatt fra de fleste ordningene. Et viktig handelsfremmende tiltak er at produktstandarder er blitt harmonisert. Videre er offentlige innkjøpsmarkeder åpnet for internasjonal konkurranse. Alle store anskaffelser på over 1,6 millioner kroner² må legges ut på anbud i hele EØS-området. EU's konkuranseregler er i all hovedsak blitt innfelt i EØS-avtalen. Reglene skal hindre konkurransevridninger i EØS-landenes handel som følge av markedsmakt. Statlige handels- og engrosmonopoler er blitt forbudt. Det er foretatt nedbygging av grenseformalia og -kontroller. Videre er opprinnelsesreglene, som definerer når et produkt med innsatsvarer fra tredje land kan kalles et EØS-produkt, blitt lempeligere.

2 Beløpet gjaldt for 1994.

Selv om mange ikke-tariffære barrierer også tidligere har vært forbudt, er mulighetene nå blitt langt større for å håndheve vedtakene. EFTAs overvåkingsorgan og EU-kommisjonen skal sikre at partene overholder sine forpliktelser. Brudd på avtalen og eventuelle tvister skal bringes inn for EFTA- eller EU-domstolen.

Uruguay-runden i GATT hadde, i likhet med tidligere forhandlingsrunder, som siktet mål å få til tollreduksjoner. Det nye i denne runden var imidlertid fokuset på nedbyggingen av ikke-tariffære handelshindringer. Et generelt forbud lå allerede inne i den forrige Tokyo-avtalen, men man var nå opptatt av å gjøre forbudet effektivt, ved å synliggjøre ikke-tariffære tiltak og effekten av dem, og ved å legge tilrette for effektiv håndheving av forbudene. Resultatet ble flere konkrete forbud. Kvoter ble, etter en viss nedtrappingsperiode, forbudt uten unntak. For mat- og drikkevarer ble det pålagt å omforme kvoteordningene til tollsatser (tariffisering), som så skal trappes ned. Man ble enige om å harmonisere tekniske standarder for flere produkter. Parallelt med Uruguay-forhandlingene ble det forhandlet frem en multinasjonal avtale om ikke-diskriminerende offentlige innkjøpsordninger. Når det gjelder handel i tjenester ble det ikke oppnådd liberaliserende vedtak, men alle reguléringsordninger skal rapporteres for å synliggjøre skjermingsstøtten. Twisteløsningsorganer og klare kontroll- og sanksjonsrutiner er blitt innlemmet i avtalen. Verdens handel organisasjon ble opprettet som et permanent bindingsverk rundt forhandlingsresultatene.

Hvordan måler vi skjermingsstøtte-effekten?

Vi har ovenfor forklart at såvel importprisen som produsentprisen på en vare øker som følge av skjermingsstøtte. Det relative prispråslaget på verdensmarkedsprisen til vare i , P_i^W , som kommer utover tollsatsen (eller eksportsubsidiesatsen), t_i , tilskrives de ikke-tariffære hindringene, og kalles den ekvivalente tollsatsen til tiltakene (t_i^E). Med verdensmarkedsprisen menes den lavest mulige prisen på dekning av konsumet fra utlandet, korrigert for enhetskostnaden med å bringe varene til konsumentene. Under forutsetning av at utenlandske produkter oppfattes som perfekte substitutter for norske produkter, vil norsk produsentpris på vare i , P_i , bli:

$$1) \quad P_i = P_i^W(1 + t_i)(1 + t_i^E) = P_i^W(1 + t_i^S)$$

Effekten av skjermingsstøtte for varen kan da kvantifiseres ved prisgapet mellom norsk produsentpris og verdensmarkedspris. Det relative prisgapet, t_i^S , kaller vi den totale skjermingsraten til vare i . For varer hvor det utfra gjeldende regelverk og markedsforhold kan være mistanke om at ikke-tariffære barrierer er i virksomhet, har metoden vårt stort sett gått ut på å sammenligne norske produsentpriser

med utenlandske alternativpriser, for å finne et anslag på t_i^S . Det er ikke opplagt hvilke priser som skal benyttes. Spesielt gjelder dette anslagene på verdensmarkedsprisene. For en importvare kan importprisen inklusive transport, forsikring o.l. (import c.i.f.-prisen) være en god tilnærming. I mange tilfeller kan den imidlertid systematisk overvurdere alternativprisen. For eksempel kan handelshindringene diskriminere mellom land på en slik måte at importprisene eksklusive skjermingsratene ikke er de lavest mulige, eller det kan tenkes at en del av differansen mellom hjemmepris og verdensmarkedspris tilfaller eksportøren. En del av effekten av skjermingsstøtten blir således feilaktig inkludert i anslaget på alternativprisen. I slike tilfeller har vi måttet søke til andre priskilder³. For å skille ut det tariffære bidraget, t_i , fra det totale prisgapet, har vi benyttet handelsstatikkens importverdier med og uten toll. Dermed inngår bare ikke-prohibitiv toll⁴. Den ekvivalente tollsatsen til de ikke-tariffære tiltakene, t_i^E , har vi så utledet ved hjelp av relasjon 1).

Etter at disse påslagene er kvantifisert, får vi et anslag på skjermingen av de enkelte konkurranseutsatte (eller potensielt konkurranseutsatte) varene. Det vil imidlertid være interessant å si noe om *næringsstøtteeffekten* av handelspolitikken. Hvilken total støtteeffekt får en næring som produserer mange varer med ulik grad av skjerming, og som bruker innsatsvarer som også kan være skjermet? Vi kan gå enda lengre og søke svar på hvilken betydning handelspolitikken har for bestemmelsen av næringsstrukturen, ved at den påvirker allokeringen av landets ressurser. For å uttale oss om slike spørsmål, må vi ta innover oss kryssløpet i økonomien. Dette gjøres i analyser av såkalte *effektive skjermingsrater*, ERP (*Effective Rates of Protection*)⁵. Begrepet tar utgangspunkt i at skjermingsstøtte av varer som inngår i næringenes produksjons- eller innsatsvareprofil vil påvirke faktoravlønningsvennen. I en konkurranseutsatt næring, hvor produsentene tilpasser seg slik at produsentpris blir proporsjonal med grensekostnad (f.eks. under perfekt konkurransse eller faste pris/kostnadsmarginer), og under antakelse om konstant skalautbytte og faste forhold både i produksjons- og innsatsvaresammensetningen, har vi:

$$2) \quad \sum_i b_{ij}^O P_i = y_j + \sum_i b_{ij}^I P_i$$

der venstre side er produsentpriser veid med hver enkelt vare i 's faste andel i produksjonen i næring j , b_{ij}^O , mens høyre side er enhetskostnader, som er splittet opp i avlønningen til kapital og arbeidskraft pr. enhet, y_j , og innsatsvareprisene veid med faste kostnadsandeler, b_{ij}^I . For alle konkurranseutsatte varer antas produsentprisene å være bestemt ved importprisene (evt. eksportprisene), slik som i relasjon 1). ERP er definert som den relative endringen i y_j ved å fjerne all skjermingsstøtte (med omvendt fortegn):

3) Se Fæhn et al. (1995) avsnitt 3.1 for en mer detaljert gjennomgang.

4) Dette samsvarer med definisjonen av ikke-tariffære tiltak, som inkluderer alle prohibitive tiltak, derunder prohibitive tollsatser.

Eksportsubsidier, dvs. subsidier som kun er lagt på den delen av produksjonen som eksporteres, har vært lite benyttet i norsk handelspolitikk og er ikke beregnet eksplisitt i anslagene for tariffær skjerming.

5) Begrepet ble introdusert allerede i Barber (1955).

$$3) \quad ERP_j = -\left(\frac{y_j^0 - y_j^1}{y_j^1}\right)$$

der tilstand 1 er den faktiske faktoravlønningsevnen, mens tilstand 0 er det hypotetiske frihandelstilfellet.

For næringer som produserer naturlig skjermede varer, dvs. varer som det ikke kan handles med over landegrensene (p.g.a. teknologiske eller kulturelle barrierer), blir prisbestemmelsen et resultat av likevekt i hjemmemarkedet. Endringer i utgifter/inntekter hos produsentene vil dermed via konkurransen slå ut i markedsprisene på de naturlig skjermede produktene, snarere enn i faktoravlønningen. ERP vil følgelig pr. definisjon bli null for naturlig skjermede næringer. ERP for de konkurranseutsatte næringene reflekterer imidlertid også overveltet støtte fra de naturlig skjermede næringene, i den grad disse produkter inngår i de konkurranseutsatte næringers produkt- eller innsatsvare-aggregater.

Vi vil i det følgende avsnittet kvantifisere skjermingsratene som gjaldt for norske konkurranseutsatte varer i 1991, 1994 og 1996. Påleggene som ligger inne i de internasjonale avtalene gjelder enkeltvarer, og eventuelle konsekvenser av avtalene vil dermed være å finne i endrede skjermingsnivåer på varer.

Fra et næringspolitisk synspunkt vil det imidlertid være interessant å studere reformenes virkninger for næringene. Dette vil være tema for det neste avsnittet, som omhandler ERP-beregningene for de norske konkurranseutsatte fastlandsnæringene for årene 1991, 1994 og 1996. Et uttalt mål med liberaliseringen er å redusere den vridningen skjermingsstøtten gir i næringssstrukturen. Dette kan vi få en indikasjon på ved å studere ERP for næringene, som viser hvordan skjermingsstøttesystemet totalt påvirker næringenes faktoravlønningsevne. Corden (1985) viser at under visse betingelser kan rangeringen av næringene etter ERP benyttes som en indikator på hvordan næringssstrukturen kvalitativt er påvirket av handelspolitikken. Hvis skjermingsstøttesystemet ikke fantes ville næringene med relativt sett høye ERP ha trukket til seg en mindre andel av primærfaktorene (arbeidskraft og realkapital), mens de med relativt lave ERP tilsvarende ville ha ekspandert⁶. Forutsetningene for at dette skal gjelde er strenge, og vi vil være forsiktige med å benytte ERP-rangeringen for å antyde allokeringseffekter. Vi vil legge mer vekt på at ERP-tallene belyser den totale støtteeffekten hver næring får av handelspolitikken, i form av endret faktoravlønningsevne.

Kryssløpsmodellen vi benytter i beregningene består av 15 konkurranseutsatte fastlandsnæringer og 14 naturlig skjermede næringene i privat og offentlig sektor. I kryssløpsmodellen er næringene benevnt etter den eller de vareaggregatene som er deres hovedvarer; *jordbruk* har *jordbruksprodukter* som hovedvare; *produksjon av mat, drikkevarer*

og tobakk har varene *foredlet mat og drikkevarer og tobakk* som hovedvarer etc. Inndata i modellen er skjermingsratene til modellens 18 konkurranseutsatte vareaggregater⁷. Disse er fremkommet som et snitt av de enkelte varers skjermingsrater, der vektene reflekterer hvilken betydning de har i totalproduksjonen av aggregatet de hører innunder. Over opprinnelsesland er toll og ekvivalente tollsatser aggregert opp ved hjelp av importandeler.

Anslag på skjermingen av varer for årene 1991, 1994 og 1996

Tabell 1 viser graden av skjerming av vareaggregatene, målt ved de prosentvis skjermingsratene. De totale skjermingsratene er dekomponert i toll, som prosentvis prispassslag på utenlandske alternativpriser, og prosentvis ekvivalente tollsatser som følge av ikke-tariffære handelshindringer (se ligning 1)). Hovedinntrykket fra tabell 1 er at skjermingsstøtten er blitt trappet ned i løpet av den perioden vi studerer. De fleste varer som i 1991 var ikke-tariffert skjermet, har fått tydelig lavere ekvivalente tollsatser i 1996. Endringene har stort sett gått i den samme retningen når det gjelder toll. Unntakene er *tekstil- og bekledningsvarer*, hvor effekten av såvel kvoteordningene som tollbarrierene har holdt seg relativt uendret, samt tollsatsene på *jordbruksprodukter og foredlet mat*, som økte betraktelig i 1996. Årsaken her er tariffiseringen av skjermingsstøtten til matvarer, som har gitt en vridning fra ikke-tariffære støtteformer til tollsatser.

Nedenfor vil vi gå mer detaljert gjennom utviklingen i skjermingsstøtten til de ulike varene. Vi viser til Fæhn et al. (1995), Fæhn og Hægeland (1996) og Jørgensen et al. (1998) for nærmere beskrivelser og kildehenvisninger.

Jordbruksprodukter

Fra 1977 og frem til rundt 1991 var målene for landbrukspolitikken i stor grad basert på St.meld. nr. 14 (1976-77). Alle de viktige jordbruksproduktene var prisregulert innenfor rammen av jordbruksavtalen. Kombinert med et sterkt importvern i form av importforbud og tidsbegrensete kvantitative lisenser i perioder med underproduksjon innenlands, skjermet dette de norske produsentene effektivt mot importkonkurransen. EØS-forhandlingene gjøres fortløpende, og de bebudede endringer i bla. veterinæravtalen har ennå ikke blitt sluttført. Så langt har avtalen i liten grad bidratt til endringer i grensevernet. Skjermingsstøtten endret seg imidlertid vesentlig for *jordbruksprodukter* som følge av WTO-avtalen. Det kvantitative importvernet ble erstattet med et tollvern, og krav til minimumsimport har blitt innført. Stortinget har vedtatt å gi større toll-lettelse enn nødvendig, samt å benytte seg av muligheten for å gi tollpreferanser til de minst utviklede landene. Liberaliseringen av *jordbruksprodukter*, slik den har nedfelt seg i resultatet

6 Cordens utgangspunkt er et teorem utledet ved hjelp av enkle likevektsmodeller av Hekscher-Ohlin-Samuelson (HOS)-typen, som sier at økt faktoravlønningsevne i en næring utløser ekspansjon i den næringen på bekostning av andre. I en virkelig økonomi er selvfølgelig mange av HOS-modellens forutsetninger ikke til stede. Corden (1985) diskuterer konsekvensene av å endre flere av forutsetningene.

7 Modellene som er benyttet for henholdsvis 1991, 1994 og 1996 varierer noe i aggregeringsnivå.

Tabell 1. Toll, ekvivalent toll og total skjermingsrate for konkurransesatte varer, 1991, 1994 og 1996. Prosent

	1991			1994			1996		
	Toll	Ekvivalent toll	Total skjermingsrate	Toll	Ekvivalent toll	Total skjermingsrate	Toll	Ekvivalent toll	Total skjermingsrate
Jordbruksprodukter	0,4	71	72	0,2	60	60	8,1	31	42
Skogbruksprodukter	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Fisk	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Foredle mat	3,0	49	53	1,9	41	44	6,6	23	31
Drikkevarer og tobakk	2,8	30	34	2,0	25	28	2,3	11	14
Tekstil- og bekledningsvarer	2,7	1	4	3,1	1	4	2,8	1	4
Trevarer	0,1	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Kjemiske og mineralske produkter	0,4	7	7	0,1	1	1	0,2	0	0
Grafiske produkter	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Treforedlingsprodukter	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Kjemiske råvarer	0,4	3	3	0,2	0	0	0,2	0	0
Bensin	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Fyringsoljer	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Metaller	0,1	0	0	0,1	0	0	0,0	0	0
Verkstedprodukter	0,7	2	3	0,3	0	0	0,3	0	0
Leiarbeid og reparasjoner	0,0	0	0	0,0	0	0	0,0	0	0
Skip	0,0	0	0	0,0	0	0	0,1	0	0
Oljeutvinningssplattformer	0,0	3	3	0,0	0	0	0,0	0	0

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

av jordbruksforhandlingene, har dermed gått en del lengre enn det som er nedfelt i WTO-avtalen.

I forbindelse med tariffiseringen ble de fleste tollsatsene satt prohibitivt høyt. Avtalen krevde at tollsatsene skulle reduseres med 36 prosent i snitt, og minimum 15 prosent for det enkelte produkt i løpet av avtaleperioden på 6 år. Dette kravet ble innfridd allerede 01.01.95. Mer spesifikt ble reduksjonene gjennomført ved at de norske myndighetene tilbød minimal tollredusjon for de fleste viktige varer i norsk produksjon, noe de oppveide med store tollredusjoner på mindre betydningsfulle produkter og på produkter som i utgangspunktet hadde et svakt tollvern.

Både i 1991, 1994 og 1996 har vi for *jordbruksproduktene* benyttet oss av prisgapsmetoden, hvor prisene på de tyngste varene er hentet inn fra OECD. Den totale skjermingsraten har sunket jevnt, fra et gjennomsnitt på 72 prosent i 1991 til 60 i 1994 og 42 i 1996. De gjennomsnittlige tollsatsene for *jordbruksprodukter* økte fra tilnærmet null i 1991 og 1994 til vel 8 prosent i 1996. Tariffiseringen har, sammen med omleggingen av det statlige importmonopolet for korn, betydd en kraftig tollbelegging av importert korn. Den gjenværende ikke-tariffære skjermingen kan i stor grad forklares ved prohibitive tollsatser og opprettholdelsen av norske veterinære og sanitære særkrav.

Foredlede matvarer

En stor del av skjermingsstøtteordningene for næringsmidler har vært motivert ut i fra målsetningen om å skjeme jordbruksprodusentene. En vesentlig del av de jordbruksbaserte næringsmiddelbransjene er bondeeide kooperativer som driver med et non-profit formål. Støtteeffekten som følge av skjermingen blir i prinsippet kanalisiert som skjermings-

støtte til jordbruksprodusentene i form av høyere priser på innsatsvarerne. For de mest bearbeidede varene gjaldt råvareprisutjevningsordningen, som i form av importavgifter og eksportsubsider skulle kompensere næringsmiddelindustrien for merkostnadene ved å benytte skjermende norske råvarer. Utviklingen i rammebetingelsene for produksjon av foredlede matvarer har fulgt et forløp parallelt med rammebetingelsene for produksjon av jordbruksproduktene. I 1991 var *foredlede matvarer* skjermet ved tariffære, kvantitative og tekniske hindringer i form av emballasjestandarder, særnorske forbud mot kunstig farge mm. Råvareprisutjevningsordningen ble noe liberalisert med EØS-avtalen i 1994 og reforhandlingen av ordningen i 1996. Som følge av WTO-avtalen var kvantitative restriksjoner i all vesentlighet erstattet med toll (og trappet ned) i 1996. Minimums-importkvoter ble innført for varer som i liten grad ble importert, og satt til 5 prosent av konsumet, stigende fra minimum 3 prosent i 1995. WTO-avtalens hjemmel for å gi tollpreferanser til de minst utviklede landene gjelder også for arbeideide jordbruksprodukter, og i praksis har ordningen fått større betydning for *foredlede matvarer* enn for *jordbruksprodukter*.

For *foredlede matvarer* har vi hentet inn og sammenliknet priser på et detaljert varenivå. For foredlede fiskevarer har vi ikke i noen av referanseårene funnet grunnlag for å anta eksistensen av skjerming. Gjennomgående følger utviklingen i skjermingsratene samme forløp som for *jordbruksprodukter*, men nivået ligger lavere; I 1991 er skjermingen av *foredlede matvarer* målt til 53 prosent, 44 prosent i 1994 og 31 prosent i 1996.

Drikkevarer og tobakk

Markedene for drikkevarer i Norge er i alle referanseårene karakterisert som oligopolistiske, med få store aktører med markedsmakt. Markedet ble skjermet i form av monopolposisjonen til Vinmonopolet AS, en posisjon de mistet i 1996 ved at import- og engrosmonopolet opphørte. I tillegg eksisterte det ulike tekniske standardkrav (renhetsloven for øl, alkoholprosentbegrensninger, merkins- og emballasjekrav) som tildels er blitt harmonisert med EØS-landene fra 1994. Reklameforbudet for tobakk og alkoholholdige varer virker også skjermende overfor importkonkurranse.

Også for *drikkevarer og tobakk* baserer vi oss på prissammenlikninger. Tollsatsene for *drikkevarer og tobakk* har holdt seg mellom 2 og 3 prosent i alle referanseårene, mens ikke-tariffær skjerming har blitt kraftig redusert, fra 30 prosent i 1991 til 11 prosent i 1996. Den totale skjermingsraten sank fra 34 prosent i 1991 til 14 prosent i 1996.

Tekstil- og bekledningsvarer

Skjermingen av *tekstil- og bekledningsvarer* i 1991, 1994 og 1996 skjedde først og fremst i form av toll, men til en viss grad også ved frivillige eksportkvoter. Det er ingen toll på varer fra EØS-land eller fra de minst utviklede landene, mens det for de øvrige landene gjelder ordinære satser som ligger relativt høyt. I følge WTO-avtalen har Norge forpliktet seg til reduksjoner i de ordinære tollsatsene fra et gjennomsnitt på 7 prosent til 5 prosent for tekstiler og fra 21 til 12 prosent for klær innen år 2005.

Norge har i alle de tre årene hatt frivillige eksportbegrensningssamtaler med 19 lavkostland i Øst-Europa og Asia. I 1991 omfattet disse kvotene 5 ulike varegrupper, mens antallet var redusert til 4 i 1994 og 1996. Den såkalte Tekstil-avtalen, et særregelverk under WTO, avløste i 1995 Multifiber-avtalen som baserte seg på bilaterale eksportbegrensningssamtaler. WTO-reglene tilsier at alle kvoter på teko-produkter skal avvikles innen år 2005. Norge har imidlertid bestemt seg for å forsere denne avviklingen. For å finne et estimat på den ekvivalente tollsatsen for *tekstil- og bekledningsvarer* i de tre årene har vi basert oss på Melchior (1992 og 1994), som kvantifiserer den ekvivalente tollsatsen til eksportkvotebegrensningene direkte, uten å gå veien om måling av totalt relativt prisgap. Tabell 1 viser at den ekvivalente tollsatsen for *tekstil- og bekledningsvarer* var 1 prosent i 1991, 1994 og 1996. En anslått ekvivalent tollsats på rundt 26 prosent for de 4 kvotebelagte varegruppene fra lavkostlandene lå bak dette gjennomsnittet i 1996.

Kjemiske og mineralske produkter

De beregnede gjennomsnittlige tollsatsene for dette vareaggregatet er lave både i 1991, 1994 og 1996, se tabell 1. Den ikke-tariffære skjermingen er knyttet til farmasøytske produkter og sement. For farmasøytske produkter er estimatet på den totale skjermingsraten 20 prosent for 1991, basert blant annet på Norman (1990). Den ikke-tariffære skjermingen er tilskrevet relativt strenge norske merkins-

og pakningsbestemmelser, behovsprøvningsordningen som regulerte antall beslektede preparater, forbud mot parallellimport og importmonopolet til Norsk Medisinaldepot. Når det gjelder behovsprøvningsordningen, finner vi indikasjoner på at en uforholdsmessig lav andel av norske produkter ble avvist. For 1994 finner vi et relativt prisgap på 16 prosent. Reduksjonen i den totale skjermingsraten fra 1991 til 1994 kan tilskrives bortfallet av behovsprøvningsordningen og opphevelsen av importmonopolet på legemidler i 1994, i tillegg til en harmonisering i EØS av merkereglene for legemidler til mennesker i 1992. Anslaget for 1994 er knyttet til det at parallellimport kun var tillatt for synonympreparater, og ikke for patenterte produkter. Fra 1995 ble også parallellimport av patenterte produkter tillatt, og vi finner ingen ordninger som kunne virke skjermende i 1996. Den ekvivalente tollsatsen blir dermed satt lik null.

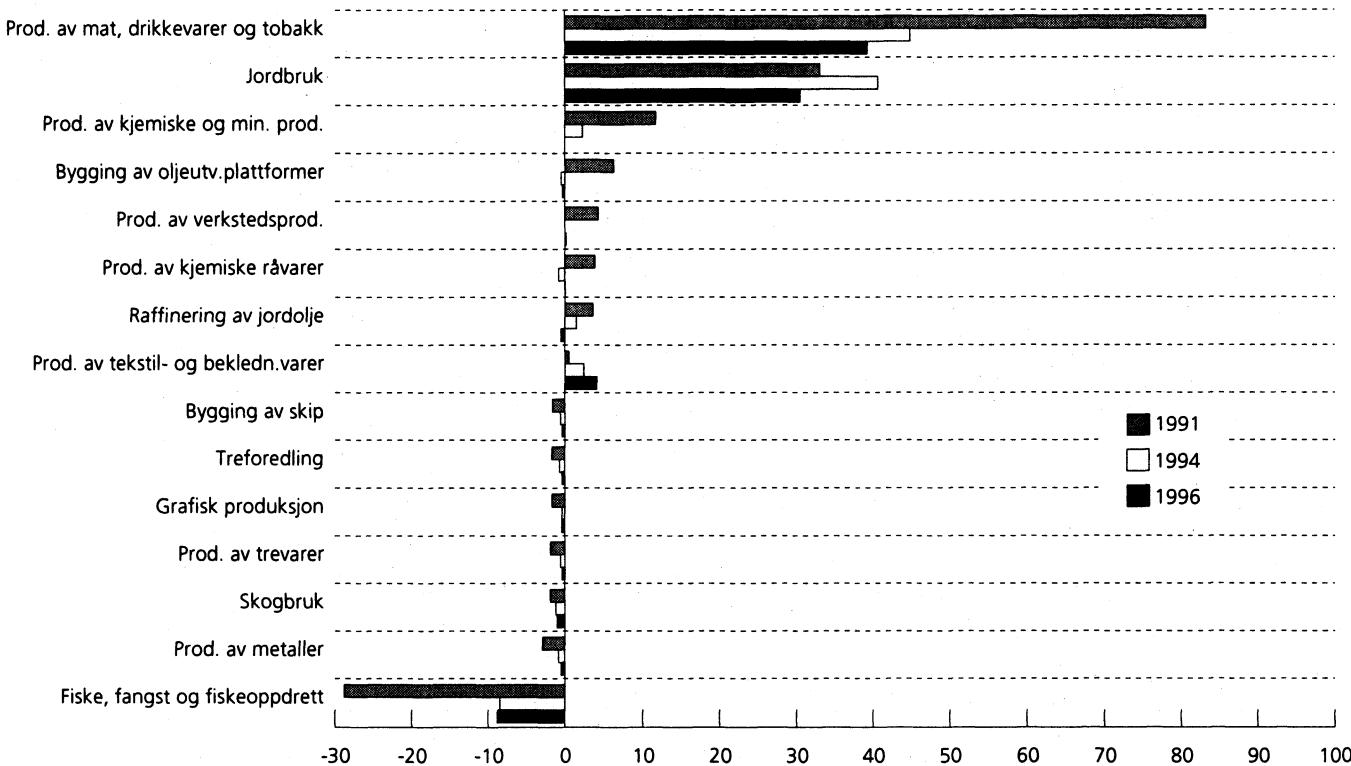
Med grunnlag i Randøy (1992), Sørgard (1989 og 1992) og utviklingen i produsent- og importprisindeksene mener vi at en total skjermingsrate på 81 prosent er et rimelig anslag for sement for 1991. Anslaget baserer seg på at det eksisterer markedsmakt i det enkelte land og stilltiende samarbeid over landegrensene for å hindre konkurranse mellom produsentene. Det at myndighetene ikke grep inn overfor dette, blir tolket som en form for ikke-tariffær skjerming av norsk sementindustri. I 1994/95 ila EUs overvåkingsorgan sementprodusentene i Europa, derunder Norge, bøter for antatt prissamarbeid og stilltiende markedsdeling. Handelkraften til EUs overvåkingsorgan, samt det faktum at produsentprisen nærmest seg importprisen, gir grunn til å sette den ikke-tariffære handelshindringene lik null i 1994. Vi finner ikke noe informasjon som skulle tilsi noen endring i den ekvivalente tollsatsen for sement for 1996.

Kjemiske råvarer

De gjennomsnittlige tollsatsene for dette vareaggregatet er lave for 1991, 1994 og 1996. På basis av Gabrielsen (1989) og utviklingen i produsent- og importprisindeksene mener vi imidlertid at en total skjermingsrate på 16 prosent er et rimelig anslag for varen kunstgjødsel i 1991. Dette anslaget baserer seg for det første på at norske myndigheter hadde satt et teknisk krav til sammensetningen av gjødselprodukter som avvek noe fra de sammensetningsformer som ble anvendt i andre land. For det andre blir det hevdet i Gabrielsen (1989) at det også innen kunstgjødselindustrien eksisterte et stilltiende samarbeid om markedsdeling. Det at myndighetene ikke grep inn overfor dette, tolker vi som en form for ikke-tariffær skjerming av kunstgjødsel. Siden EØS-avtalen forbryr særnorske krav til produkt sammensetning, og siden EUs konkurranseregler i all hovedsak er blitt innfelt i EØS-avtalen, er den ekvivalente tollsatsen for 1994 og 1996 satt lik null.

Verkstedsprodukter

Også for *verkstedsprodukter* er de gjennomsnittlige tollsatsene lave i alle de tre årene. Basert på anslag i Norman og Orvedal (1990) og utviklingen i produsent- og import-

Figur 1. Effektive skjermingsrater for konkurranseutsatte sektorer for 1991, 1994 og 1996

Kilde: Statistisk sentralbyrå

prisindeks er blitt den totale skjermingsraten for kontormaskiner, husholdningsmaskiner, elektriske husholdningsapparater og elektriske motorer og generatorer satt lik henholdsvis 9, 39, 47 og 19 prosent for 1991. Tekniske standarder i form av NEMKO-bestemmelsene, samt favorisering av norske produkter ved offentlige innkjøp (dette gjaldt spesielt produkter knyttet til teletjenester, energi og jernbanetransport) var tiltak som kan forklare de positive skjermingsratene. Som følge av EØS-avtalens bestemmelser om offentlige innkjøpsordninger og krav til harmonisering av tekniske standarder, er ikke lenger bruk av slike tiltak mulig i noe særlig omfang overfor våre viktigste handelspartnerne. Til tross for at avtalen ikke hindrer bruken av slike ordninger overfor andre land, finner vi det rimelig å sette den ikke-tariffære skjermingen lik null for 1994. I 1996 er i tillegg WTO-avtalens regler for offentlige anskaffelser trådt i kraft. Anslaget for den ikke-tariffære skjermingen er også satt lik null for 1996.

Oljeutvinningsplattformer

De gjennomsnittlige tollsatsene for dette vareaggregatet er null både for 1991, 1994 og 1996. Prissammenlikningene er her basert på en tolkning av tall knyttet til anbud gjengitt i Olje- og energidepartementet (1989). Hensikten er å undersøke om skjerming i form av diskriminerende innkjøpspraksis fant sted. Vi har på dette grunnlag anslått en total skjermingsrate på 11 prosent for 1991. I følge de internasjonale avtalene er det ikke lenger mulig å utøve en diskriminerende innkjøpspraksis. Den ikke-tariffære skjermingen er derfor satt lik null for 1994 og 1996.

Andre varer

For skogbruksprodukter, trevarer, grafiske produkter, treforedlingsprodukter, bensin, fyringsoljer, metaller, leiearbeid og reparasjoner og skip finner vi ikke informasjon som skulle tilsi ikke-tariffære skjerming. Når det gjelder tollsatser, var disse små eller lik null for alle de nevnte varene. Når det gjelder fisk, forsvant fiskernes mulighet til selv å fastsette minstepriser på råfisk formelt med Lov om regulering av eksporten av fisk og fiskevarer av 1. juli 1991. Samtidig har sentrale salgsorganisasjoner mistet monopol på eksport av fisk og fiskevarer. Etter en sammenlikning av produsent- og import c.i.f.-priser finner vi ikke grunnlag for å hevde at fisk var skjermet verken i 1991 eller senere.

Effektive skjermingsrater, ERP, for norske konkurranseutsatte næringer

Figur 1 viser ERP-tall for konkurranseutsatte fastlandsnæringer i 1991, 1994 og 1996. Næringene er rangert etter ERP i 1991. Hovedbildet er at ERP-resultatene bekrefter inntrykket man får ved å studere skjermingsratene for hovedvarene i næringen. Dette følger i stor grad av den definisjonsmessige forbindelsen det er mellom hovedvarer og næringen i kryssløpsmodellen. Ikke desto mindre bidrar ERP-studien til å fremheve enkelte interessante og vesentlige poeng.

For det første kan vi observere at rangeringen av næringene etter ERP i figur 1 avviker noe fra rangeringen av hovedvarene etter totale skjermingsrater, se tabell 1. Spesielt er det verdt å legge merke til at produksjon av mat, drikke-

Tabell 2. Dekomponering av ERP for konkurranseutsatte sektorer, 1991, 1994 og 1996. Prosent

	1991			1994			1996		
	Tariffær skjer- ming	Ikke- tariffær skjer- ming	ERP	Tariffær skjer- ming	Ikke- tariffær skjer- ming	ERP	Tariffær skjer- ming	Ikke- tariffær skjer- ming	ERP
Jordbruk	-0,1	33,1	33,0	-0,1	40,7	40,6	8,2	24,2	30,4
Skogbruk	0,0	-1,9	-1,9	0,0	-1,2	-1,2	-0,3	-0,8	-1,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-1,7	-27,1	-28,8	-0,4	-8,1	-8,5	-1,7	-7,5	-8,8
Produksjon av mat, drikkevarer og tobakk	6,7	76,5	83,2	5,5	39,3	44,8	10,2	31,9	39,2
Produksjon av tekstil- og bekledningsvarer	4,0	-3,5	0,5	4,7	-2,3	2,4	3,9	0,0	4,0
Produksjon av trevarer	-0,2	-1,7	-1,9	-0,1	-0,5	-0,6	-0,2	-0,3	-0,4
Produksjon av kjemiske og mineralske produkter	0,5	11,2	11,7	0,0	2,3	2,3	0,2	-0,2	0,0
Grafisk produksjon	-0,1	-1,6	-1,7	0,0	-0,4	-0,4	-0,1	-0,3	-0,4
Treforedling	-0,3	-1,4	-1,7	-0,2	-0,5	-0,7	-0,1	-0,2	-0,4
Produksjon av kjemiske råvarer	0,4	3,5	3,9	0,2	-1,0	-0,8	0,2	-0,2	0,0
Raffinering av jordolje	0,1	3,5	3,6	0,0	1,5	1,5	0,0	-0,6	-0,6
Produksjon av metaller	-0,1	-2,8	-2,9	0,0	-0,8	-0,8	-0,2	-0,4	-0,5
Produksjon av verkstedsprodukter	0,9	3,4	4,3	0,4	-0,4	0,0	0,4	-0,3	0,1
Bygging av skip	-0,4	-1,2	-1,6	-0,3	-0,3	-0,6	-0,2	-0,2	-0,4
Bygging av oljeutvinningssplattformer	-0,6	6,9	6,3	-0,1	-0,4	-0,5	-0,1	-0,2	-0,3

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

varer og tobakk havner øverst på lista i alle år når det gjelder næringsstøtte, selv om næringens hovedvarer *foredlet mat* og *drikkevarer og tobakk* i alle år var mindre skjermet enn *jordbruksprodukter*. Skjermingen av næringens hovedvarer er ofte blitt politisk begrunnet med at næringen må kompenseres for dyre norske råvarer. En vellykket kompensasjonspolitikk skulle dermed blitt reflektert i at det positive bidraget til ERP fra hovedvarenes skjermingsrater, ville motsvart det negative bidraget fra prisgapet mellom norske og utenlandske priser på råvarene. I så fall ville vi fått ERP rundt null for *produksjon av mat, drikkevarer og tobakk*. De høye ERP-tallene indikerer at næringen overkompenseres for skjermingen av norske råvarer.

For en del næringer er situasjonen omvendt, dvs. at skjerming av innsatsvarer dominerer. Disse havner ut med negativ ERP i figur 1. For de aller fleste næringene ligger de negative tallene nær null. Unntaket er *fiske, fangst og fiskeoppdrett*, som ikke produserer skjermede varer, men som i følge kryssløpet bruker sterkt skjermede innsatsvarer. Ved nærmere undersøkelse viser det seg at det er innsats av *mat, drikkevarer og tobakk* i fiskeoppdrett som slår ut. Siden dette primært dreier seg om fiskefør, som ikke er kjennetegnet ved høy skjerming, er den gjennomsnittlige skjermingsraten for den aggregerte innsatsvaren misvisende. Det negative støttebidraget blir dermed betydelig overvurdert i våre beregninger.

Når det gjelder utviklingen av ERP gjennom perioden, er et viktig resultat at spredningen i ERP-ratene over næringer har blitt mindre. Jo likere ERP-rater næringene har, jo mindre vridningseffekter er det grunn til å forvente at skjermingsstøttesystemet har. En sammenligning mellom figur 1 og tallene for totale skjermingsrater i tabell 1, viser at utviklingen i ERP for de fleste næringer stort sett er godt forklart ved nedtrappingene som er skjedd i skjermingsratene

til varene som er næringenes hovedvarer. Det finnes imidlertid en del interessante utviklingsforskjeller.

For *jordbruket* får vi en økning i ERP fra 1991 til 1994, før ERP faller omtrent til utgangsnivået igjen i 1996. Skjermingsstøtten til *jordbruket* har altså ikke falt nevneverdig fra 1991 til 1996, til tross for en markant nedtrapping i skjermingen av *jordbruksprodukter*. Den viktigste forklaringen er at *jordbruket* i alle årene brukte høyt skjermende innsatsvarer. Dette gjelder, i tillegg til interne leveranser innad i næringen, innsats av *foredlet mat* (blant annet kraftfôr) og av *kjemiske og mineralske produkter* (særlig kunstgjødsel). Vi vet fra tabell 1 at skjermingsstøtten til disse innsatsvarene ble sterkt redusert fra 1991 til 1996. Dette virket positivt på næringsstøtten til *jordbruket*, målt ved ERP.

Også for *produksjon av tekstil- og bekledningsvarer* har ERP økt, om enn ikke mye, uten at dette kan gjenfinnes i utviklingen av skjermingsraten til hovedvaren, som holdt seg uendret. Årsaken ligger igjen først og fremst i at det relative prisgapet mellom verdensmarkedspris og norsk produsentpris for noen innsatsvarer (*jordbruksprodukter*, hvor ull inngår, og *foredlet mat*, hvor hud inngår) har fallt.

Det motsatte er tilfellet for utviklingen i ERP for *produksjon av mat, drikkevarer og tobakk*. Fra 1991 til 1994 går ERP langt mer ned enn man skulle forvente ut fra fallet i skjermingsraten til hovedvarene *foredlet mat* og *drikkevarer og tobakk*. Her ligger forklaringen bland annet i at skjermingen av næringens vareinnsats gikk opp og forsterket fallet i ERP. Også her er det først og fremst innsatsen av *jordbruksprodukter* og *foredlet mat* fra produsenter innad i næringen som er skjermet. Vi vet fra tabell 1 at skjermingsratene for begge varene har gått ned. Likevel har denne skjermingen slått sterkere negativt ut i næringsstøtten til *produksjon av mat, drikkevarer og tobakk*, fordi

varene i 1994 hadde større vekt i vareinnsatsen enn tidligere.

I tabell 2 er ERP-tallene for næringene dekomponert i bidragene fra tollsystemet på den ene siden og bidragene fra systemet av ikke-tariffære handelsbarrierer på den andre. Som ventet er tollbidragene jevnt over relativt små. For produksjon av tekstil- og bekledningsvarer er imidlertid tollbidraget dominerende og høyere enn man kunne forvente ut fra skjermingen av hovedvaren til næringen. Også for produksjon av mat, drikkevarer og tobakk er det relativt bidraget fra tollsystemet jevnt over større enn det tollsatsene på foredlet mat og drikkevarer og tobakk kan forklare. Dette skyldes blant annet at innsatsen av jordbruksprodukter er relativt lite beskyttet av toll. Tabell 2 viser videre at tariffiseringen av skjermingsstøtten til jordbruksprodukter og foredlet mat har økt tollens relative betydning som næringstøtte til de næringene som produserer dem.

Konklusjon

Kvantifiseringen av utviklingen i skjermingsstøtten fra 1991 til 1996 bærer tydelig preg av at liberaliseringssintensjonene i EØS- og WTO-avtalen er blitt realisert. Skjermingsratene for de fleste konkurranseutsatte varer er gått ned. For de varene som fremdeles er skjermet, kommer støtten i større grad i form av toll, på bekostning av mer skjulte støtteformer. Det er et uttalt mål i WTO-avtalen å få til slik synlig gjøring. Fremdeles er imidlertid mange tollsatser på importert mat satt så høyt at prisefekten av dem ikke kan leses ut av tollsatsene, men må beregnes ved hjelp av prissammenligninger e.l. Våre anslag viser at effekten av importbarrierene på mat fortsatt er betydelig.

Motivasjonen bak liberaliseringstiltakene gjennom 90-tallet er ikke primært å få ned vareprisene, men å redusere vridningene i ressursbruken både internasjonalt og nasjonalt. Beregningene av næringenes effektive skjermingsrater, ERP, indikerer at de norske næringene får svært ulik støtteeffekt av det handelspolitiske systemet, men at disse forskjellene er blitt stadig mindre gjennom perioden. Utviklingen i næringenes ERP har stort sett fulgt utviklingen til skjermingen av deres hovedvarer. Enkelte nærlinger får imidlertid betydelige negative støttebidrag ved at de bruker skjermede varer som innsatsvarer. For disse kan mye av forklaringen på ERP-utviklingen ligge i endringer i innsatsvarenes skjerming.

Referanser

Barber, C. L. (1955): Canadian Tariff Policy. *Canadian Journal of Economics and Political Science* 21, 513-30.

Corden, W. M. (1985): Protection, Growth and Trade, *Essays in International Economics*, Basil Blackwell.

Fæhn, T., L. A. Grünfeld, E. Holmøy, T. Hægeland og B. Strøm (1995): Sammenseningen av den effektive støtten til norske nærlinger i 1989 og 1991, Rapporter 9/95, Statistisk sentralbyrå.

Fæhn, T. og T. Hægeland (1996): *Effektive satser for næringstøtte*, Rapporter 96/18, Statistisk sentralbyrå.

Gabrielsen, T. S. (1989): *Økonomisk tilpasning i det norske markedet for kunstgjødsel (NPK)*, SAF-rapport 24/89, Senter for anvendt forskning, Bergen.

Jørgensen, J.-A., B. Strøm og T. Åvitsland (1998): *Effektive satser for næringstøtte 1996*, kommer i serien Rapporter, Statistisk sentralbyrå.

Laird, S. and A. Yeats (1990): *Quantitative Methods for Trade-Barrier Analysis*, The Macmillan Press, London

Melchior, A. (1992): Handelspolitikken for TEKO-varer - en kostbar form for industristøtte. NUPI-notat 486/92, Norsk utenrikspolitisk institutt, Oslo.

Melchior, A (1994): *U-landshandelen med tekstilvarer. Virkninger av Uruguay-runden og norsk EU-medlemskap*, NUPI-rapport november 1994, Norsk utenrikspolitisk institutt, Oslo.

Norman, Victor D. (1986): *En liten, åpen økonomi*, 2. utgave, Universitetsforlaget.

Norman, V. D. (1990): How successful has EFTA been? Revealed protection in three Scandinavian industries 1965-1985, in *EFTA-countries in a changing Europe*, European Free Trade Association, Geneve.

Norman, V. D. og L. Orvedal (1990): *Stordriftsfordeler, konkurranse og markedsintegrasjon*, SAF-rapport 1/90, Senter for anvendt forskning, Bergen.

Olje- og energidepartementet (1989): Norsk industriks konkurransesevne, upublisert notat.

Randøy, T. (1992): *The Cement Industry*, SNF-rapport 71/92, Stiftelsen for samfunns- og næringslivsforskning, Bergen.

St.meld. nr. 14 (1976-77): *Om landbrukspolitikken*, Landbruksdepartementet.

Sørgard, L. (1989): *Privat markedsmakt og offentlig avmakt i cementmarkedet*, SAF-rapport 6/89, Senter for anvendt forskning, Bergen.

Sørgard, L. (1992): Entry Games in the Norwegian Cement Market, Dr.gradsavhandling, Norges handelshøyskole.

Den store gjettekonkurransen

Treffsikkerheten i makroøkonomiske prognoser

Geir H. Bjønnes, Arne Jon Isachsen og Svein Oskar Stoknes

I denne studien måler vi hvor godt syv ulike institusjoner har gjettet på fire makroøkonomiske variable, med hovedvekt på perioden 1988-1996. Bankforeningen kommer ut på topp, etterfulgt av Norges Bank og Kreditkassen på delt andre plass. OECD kommer nederst på listen. Også Finansdepartementet kommer relativt dårlig ut, og prognosene på BNP-realvekst gitt i mai i prognoseåret er dårligere enn prognosene gitt i oktober året før.

1. Innledning

Når ulike institusjoner gjetter på hvordan den økonomiske utviklingen vil bli, gjerne basert på inngående studier av fortiden, og med bruk av egnet modellapparat, kalles det for prognosenter. Denne studien handler om hvordan syv prognosemakere har gjettet på fire makroøkonomiske variable for årene 1988-1996. Der tilbakegående tall finnes til 1980, forlenges perioden tilsvarende.¹

Som mål på hvor gode prognosene er, vil vi i hovedsak anvende tallverdien av gjennomsnittlig absolutt prognosefeil, omtalt som MAE (Mean Absolute Error). Tidvis sammenholdes MAE med RMSE (Root Mean Squared Error), hvor store avvik gis relativ mer vekt enn små. For å få et inntrykk av om prognosene er forventningsrette eller ikke, har vi også beregnet gjennomsnittsfeilen omtalt som AE (Average Error). Om AE ligger rundt null, betyr det at over- og underpredikeringer oppveier hverandre. Prognosene er forventningsrette.²

Blant de konklusjonene denne studien munner ut i, kan vi her nevne følgende:

- I en rangering av de ulike prognosemakene kommer Bankforeningen ut på topp. OECD er nederst på listen. Gjennomsnittet av prognosene gjør det bra, men ikke så godt som Bankforeningen.
- Finansdepartementets prognose for BNP-realvekst som gis i oktober året før, er bedre enn den departementet legger frem i mai, vel et halvt år senere.

Geir H. Bjønnes, dr.gr.stipendiat ved Handelshøyskolen BI.
E-post: geir.bjønnes@bi.no

Arne Jon Isachsen, professor ved Handelshøyskolen BI og gjesteforsker i Statistisk sentralbyrå.

Svein Oskar Stoknes, konsulent ved Eksportrådet i New York.

- I en tidligere studie (Isachsen & Sando 1987) gjorde den naive prognosen "den økonomiske veksten i år blir som ifjor" det best. Nå er bildet det motsatte: For perioden 1988-96 gjør den naive prognosene det dårligst.
- Dristighet betaler seg. Prognosene med større variasjon over tid treffer bedre.
- For BNP-vekst og for resultatet på driftsbalanse er prognosene for siste periode (1988-96) klart bedre enn for første periode (1980-87). Hva gjelder anslagene for inflasjon er bildet mer nyansert.

Finansdepartementet er den viktigste prognosemakeren. Departementets anslag legges til grunn for opplegget av den økonomiske politikken. I et eget avsnitt har vi derfor gått særlig nøyde inn på departementets prognosene for den økonomiske utviklingen.

Etter å ha vurdert prognosemakernes arbeide spør vi om ikke markedet kan gi en pekepinn på hva fremtiden vil bringe. Med utgangspunkt i rentens terminstruktur lager vi prognosene for økonomisk vekst for perioden 1991 til 1996. Det viser seg at denne enkle modellen basert på rentens terminstruktur gir vel så gode prognosene som de profesjonelle prognosemakene. Vi bør likevel ikke legge for stor vekt på disse resultatene, da tidsperioden er i korteste laget.

2. Rangering

Vi har prognosene for fire variable: BNP-realvekst totalt, BNP-realvekst fastland, inflasjon, samt driftsbalanse med utlandet. De tre første variablene måles i prosent, den siste i milliarder kroner.

For perioden 1988-96 har vi anslag fra syv prognosemakere: Finansdepartementet, Norges Bank, OECD, NHO

1 Vi skal ikke diskutere formålet med prognosene. Heller ikke skal vi beskrive hvordan prognosene lages. Isachsen & Sando (1987) gir en gjennomgang av de ulike prognosemakenes arbeidsform.

2 For nærmere gjennomgang av disse tre feilmålene, se Eika (1993). En mer utdypende redegjørelse for godheten av prognosene finnes hos Stekler (1991).

Tabell 1. Rangering av syv prognosemakere for perioden 1988-96, basert på MAE for prognosefeil

	BNP-vekst	Fastland	Inflasjon	Driftsbalansen	Sum 1	Sum 2
Bankforeningen	1	1	1	7	10	2
Norges Bank	5	4	3	2	14	7
Kreditkassen	3	3	4	4	14	7
NHO*	6	2	6	1	15	8
SSB	2	6	2	5	15	8
Finansdepartementet	4	7	7	3	21	14
OECD	7	4	5	6	22	9

* Tidligere Industriforbundet.

(Industriforbundet tidligere), Bankforeningen, Kreditkassen og Statistisk sentralbyrå.

For hver av de fire variablene har vi rangert prognosemakerne. Institusjonen med lavest MAE for den aktuelle variabelen har rang 1, og den med høyest MAE har rang 7.

Sum 1 er summen av rangering for hver av de fire variablene for hver enkelt institusjon. Sum 2 rangerer bare etter BNP-realvekst fastland samt inflasjon. Argumentet for kun å rangere etter disse to kriteriene er at variasjoner i oljeproduksjon har liten betydning for opplegget av den økonomiske politikken. Slike variasjoner slår inn på BNP-vekst totalt og på resultatet på driftsbalansen, men ikke i særlig grad på sysselsettingen. Ettersom opplegget av den økonomiske politikken fokuserer sterkt på sysselsettingen, blir veksten for fastlands-økonomien og inflasjonen de to viktigste parameterne.

Ved rangering bare etter fastlands-vekst og inflasjon endres bildet marginalt; Finansdepartementet overtar jumboplassen for OECD.³

Variasjonene i det underliggende tallmaterialet er imidlertid så små at her ikke er noen statistisk signifikante forskjeller i estimatene.⁴ Det betyr at vi ikke kan forvente at f. eks. NHO, som er best på driftsbalansen, vil være det for et tilfeldig valgt år.⁵

Med denne presisering i mente, Bankforeningen er den klare vinner. Bak Bankforeningen kan øvrige prognosemakere deles inn i to grupper ut fra summene i tabell 1. Blant de nest beste kommer Norges Bank, Kreditkassen, NHO og SSB. Sist kommer Finansdepartementet og OECD. Målt ved sum 2 (BNP-vekst fastland og inflasjon) havner også OECD i den nest beste gruppen. Da er Finansdepartementet alene igjen på bunnen.

3. Noen vurderinger

Vi tar gjennomsnittet av de syv prognosemakernes anslag for hver variabel for hvert år og kaller den fremkomne prognose for den åttende. Dersom anslagene gitt av de syv prognosemakerne er preget av uavhengighet, skulle prognose nummer åtte ha gode egenskaper. De store talls lov ville sørge for det.

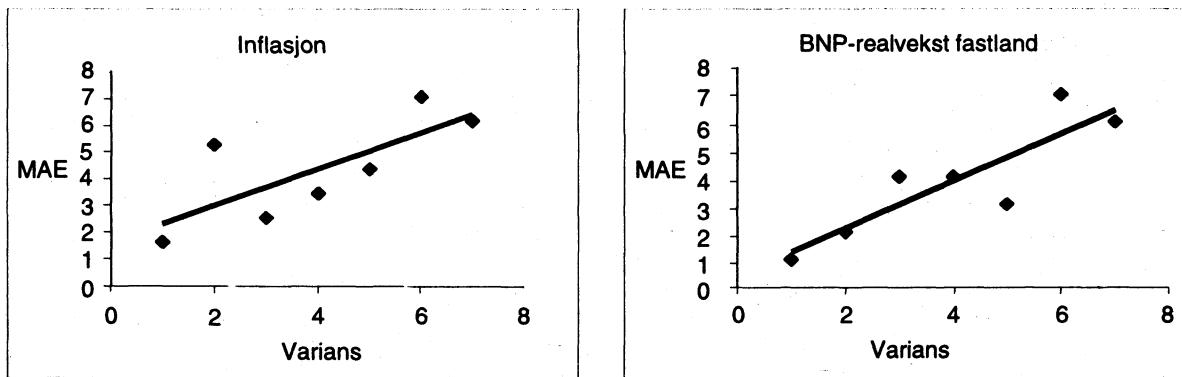
Om den åttende prognosene hadde blitt tatt med i tabell 1, ville den utpreget seg med jevnhet, oppnådd 14 poeng, og endt på andre plassen. Sammenlignet med Bankforeningens prognosene for perioden 1988-96 er det bare i anslaget for driftsbalansen (hvor Bankforeningen var dårligst, kfr. tabell 1) at gjennomsnittet gjør det bedre.

En mulig niende prognose er å la foreløpige nasjonalregnskapstall, som fremlegges i januar, være anslag for året som nettopp har startet. Rangering i tabell 1 av denne naive prognosene gir bunnplass for BNP-realvekst fastland og inflasjon; nest siste plass for driftsbalansen og tredje siste plass for BNP-vekst totalt. Dette resultatet står i motsetning til hva Isachsen & Sando (1987) fant; for perioden 1980-86 var den naive prognosene "den økonomiske veksten i år blir som ifjor" bedre enn alle de andre prognosene.

En nærmere gjennomgang av anslagene for BNP-realvekst fastland og for inflasjon viser at Bankforeningen i begge tilfeller har den største variansen i anslagene. Mon tro om det kan tas som uttrykk for at dristighet og uavhengighet i prognosearbeidet betaler seg?

For å få et bilde av sammenhengen mellom varians og prognosefeil, rangerte vi etter varians, der prognosemakeren med størst varians blir rangert som nummer 1, for BNP-realvekst fastland og for inflasjon. Sammenholder vi rangering etter treffsikkerhet, målt ved MAE, og etter dristighet målt ved varians, fremkommer figur 1.

- 3 Om tabell 1 baseres på RMSE snarere enn på MAE, blir det delt 2. plass til NHO og Statistisk sentralbyrå, når alle fire variable er med i rangeringen. Norges Bank og Kreditkassen rykker ned; fra delt 2. plass til delt 4. plass. Topp og bunn forblir uendret.
- 4 Vi benyttet oss her av to ulike tester. En Wilcoxon-Mann-Whitney Ranks test utført på rangeringene i tabell 1 ga ingen signifikante forskjeller mellom beste og dårligste prognosemaker. Fire observasjoner er imidlertid i minste laget. Derfor prøvde vi også fortegnstesten. Av totalt 36 prognosene, var Bankforeningen bedre enn OECD 21 ganger. Altså er det heller ikke her snakk om signifikante forskjeller.
- 5 NHO har det beste estimatet på driftsbalansen i tre av de ni årene; er nest best en gang, tredje best en gang, fjerde best en gang, femte best en gang og nest dårligst to ganger.

Figur 1. Sammenheng mellom rangering etter MAE (treffsikkerhet) og etter varians (dristighet)

Konstant: 1,00 (0,76)
 Helning: 0,75* (2,54)
 DW 1,76
 R^2 0,56

Konstant: 0,43 (0,45)
 Helning: 0,86* (4,05)
 DW 1,94
 R^2 0,77

t-statistikk er i parentes. * betyr at koeffisienten er signifikant større enn null på 5% nivå.

Denne figuren indikerer at det i denne perioden var en positiv samvariasjon mellom det å la anslagene for vekst og inflasjon variere over tid, og det å treffen rimelig bra med dem. Prognosemakere som gjettet friskere, gjorde det bedre.⁶

4. Er prognosene forventningsrette?

Som nevnt innledningsvis, indikerer en gjennomsnittsfeil (AE) for prognosene på rundt null at positive og negative avvik oppveier hverandre. Det tyder på fravær av skjevhets i prognosene. I det følgende diskuteres AE for de syv prognosemakere for de fire variable. Vi begrenser oss til den nære fortid, dvs. til perioden 1988-96.

For reelt BNP har Bankforeningen null i gjennomsnittsfeil. Alle de seks andre undervurderte veksten. AE, eller gjennomsnittsavviket, for disse seks prognosemakrene varierer fra -0,18 prosentpoeng til -0,73 prosentpoeng. Ingen av avvikene er imidlertid signifikant mindre enn null.

Resultatet på driftsbalanse har alle prognosemakere undervurdert. AE er i intervallet minus 3,74 milliarder kroner til minus 6,64 milliarder kroner. Heller ikke for driftsbalanse kan vi forkaste forventningsretthet.

At både samlet BNP-vekst og resultatet på driftsbalanse er undervurdert, har trolig sammenheng med at oljeproduksjonen ofte ble større enn forventet. Når også investeringer i oljesektoren, så vel som oljeprisene, gjerne har vært høye

re enn hva prognosemakerne la til grunn, forsterkes tendensen til undervurdering.

Veksten i reelt BNP fastland har 6 av 7 prognosemakere overvurdert (alle unntatt Kreditkassen). Avviket målt ved AE ligger i intervallet -0,10 prosentpoeng til 0,37 prosentpoeng. Denne tendensen til overvurdering forsvinner om vi bare ser på de siste fem årene. Da har samtlige undervurdert veksten; AE er i intervallet fra -0,64 til -1,21.

Inflasjonen for årene 1988-96 har det også vært en tendens til å overvurdere. Alle prognosemakere, bortsett fra Finansdepartementet, som har gjennomsnittsfeil på null, gjør det. OECD har den største AE, på 0,34 prosentpoeng.⁷ Norges Bank, som man kanskje kunne tro ville ha tendens til å overestimere fremtidig prisstigning, har en gjennomsnittlig overprediksjon på 0,24 prosentpoeng og ligger med det midt i feltet. Ingen av prognosemakere har imidlertid avvik som er signifikant forskjellig fra null.

5. Blir prognosene bedre over tid?

Målt ved gjennomsnittlig absolutt prognosefeil (MAE) er alle prognosemakeres gjettninger på de tre variablene BNP-realvekst totalt, inflasjon og driftsbalanse bedre for perioden 1988-96 enn for perioden 1980-87.⁸ Men er MAE et passende mål for vurdering av hvorvidt prognosenes kvalitet er bedre nå enn før? Mer konkret, om gjennomsnittlig inflasjon går ned fra 8 prosent til 4 prosent, hva skal man da kreve av den gjennomsnittlige prognosefeilen for enty-

6 Med bare ni observasjoner skal man være forsiktig med rangering etter MAE og varians. Andre er imidlertid enda dristigere; Jore (1998) rapporterer MAE basert på tre observasjoner og Eika (1993) basert på fem. Vi har flere observasjoner enn Jore og Eika sammenlagt.

7 OECD anslår konsumprisdeflatoren, og ikke konsumprisindeksen, som alle de andre. Vi har ikke korrigert for dette. Et poeng til i denne fotnoten: Finansdepartementet som treffer "bull's eye" når målet er AE, kommer på siste plass når godheten av prognosene måles med MAE.

8 For BNP-realvekst fastland er det bare to prognosemakere for perioden 1980-87. Målt ved MAE forverres kvaliteten av Finansdepartementets prognosene fra første til annen periode, mens NHOs prognosenter blir bedre.

Tabell 2. Kreditkassens prognosør

	BNP-realvekst		Inflasjon		Driftsbalansen	
	1980-87	1988-96	1980-87	1988-96	1980-87	1988-96
MAE	2,06	1,13	0,91	0,59	15,61	11,92
Gjennomsnitt (tallverdi)	3,40	2,72	9,00	3,17	18,49	26,91
Relativ MAE	0,61	0,42	0,10	0,19	0,84	0,44

dig å kunne si at prognosene er blitt bedre? Åpenbart er det mer krevende å ha et avvik på under ett prosentpoeng når inflasjonen er 8 prosent enn når den er 4 prosent.

I tabell 2 regner vi ut relativ MAE, definert som MAE dividert med gjennomsnittlig absoluttverdi for den aktuelle størrelsen. I eksemplet over; om gjennomsnittsavviket i prognosene for inflasjon synker mer enn gjennomsnittlig inflasjon (dvs. at MAE, når inflasjonen går fra 8 prosent til 4 prosent, reduseres til under det halve), synker også relativ MAE. I så fall har prognosene utvilsomt bedret seg over tid.

I tabell 1 utmerket Kreditkassen seg ved sin jevnhet. La oss bruke K-Bank som representativ prognosemaker, og se nærmere på hvorvidt bankens gjetninger om fremtiden har bedret seg.

Nederste linje i tabell 2 viser relativ MAE for BNP-vekst, inflasjon og resultatet på driftsbalansen.

For BNP-vekst er både prognosefeil (målt ved MAE) og det realiserte gjennomsnittet (målt i tallverdi) lavere i årene 1988-96 enn i årene 1980-87. Ettersom det første tallet har sunket relativt mer enn det andre tallet, har relativ MAE blitt redusert, fra 0,61 til 0,42. Prognosene er blitt bedre.

Den gjennomsnittlige takten i prisstigningen i første periode var akkurat 9 prosent. I gjennomsnitt bommet K-bank med beskjedne 0,91 prosentpoeng. I andre periode sank inflasjonen med to tredjeparter, ned til 3,17 prosent pr. år. Feilmarginen ble imidlertid ikke redusert til mer enn 0,59 prosentpoeng, dvs. med bare én tredjepart. Dette innebærer en dobling av relativ MAE, fra 0,10 til 0,19. I absolutt forstand gjettes det bedre på inflasjonen nå enn før; i relativ forstand var prognosene bedre før.

For driftsbalansen med utlandet synker prognosefeilen målt ved MAE samtidig som tallverdien for utfallet stiger. Begge deler gir synkende relativ MAE, som går fra 0,84 til 0,44. Målt på denne måten er man nå nesten "dobbelt så flink" til å anslå balansen i utenriksøkonomien som før.

6. Nærmere om Finansdepartementets prognosør

I rangeringen i tabell 1 kom Finansdepartementet nest nederst på listen; bare OECD gjetter dårligere. Når vi vet at departementet er tidlig ute med sine prognosør, og at andre prognosemakere i noen grad bygger på anslagene til Finansdepartementet, er det kanskje ikke så urimelig at de andre gjør det bedre. Men om vi lar departementet få en tilsvarende fordel, dvs. gi prognosør senere enn de andre, hvordan slår det ut?

Om vi i stedet for å la departementet være representert med sine oktober-prognosør det foregående år (i Nasjonalbudsjettet) og i stedet bruker departementets prognosør i mai for det angeldende året (Revidert nasjonalbudsjett), burde man forvente en klar bedring i anslagene. I noen grad blir denne forventningen innfridd. Departementet toppler listen for anslag på inflasjon og resultatet på driftsbalansen. For vekstanslag for BNP-fastland avanserer departementet fra en siste plass til en tredje plass. Den absolute gjennomsnittsfeil (MAE) går ned fra 1,37 til 1,20. Dette er likevel dårligere enn Bankforeningen, som har en MAE på 1,08, til tross for at Bankforeningens prognosør er gitt et halvt år tidligere.

I rangeringen av prognosør for BNP-realvekst totalt blir departementet liggende på en fjerde plass, selv om anslagene i oktober året før byttes ut med anslag gitt i mai det angeldende året. Faktisk stiger MAE, dvs. prognosene blir dårligere. Hvorfor det er slik, har vi ingen god forklaring på.

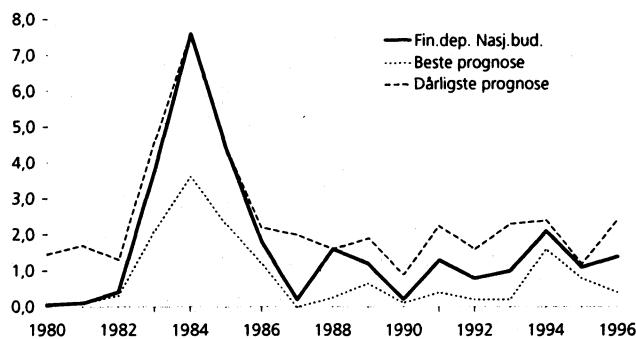
I de fire figurene som følger på neste side, får vi et visuelt inntrykk av Finansdepartementets prognosør, sammenliknet med beste og dårligste prognosør, for hvert enkelt år.

For BNP-realvekst viser figur 2 at prognosene for de tre årene 1983-85 treffer meget dårlig. Samlet sett var den økonomiske veksten over disse tre årene 15,60 prosent, mot summerte prognosør fra Finansdepartementet på minus 0,20 prosent.⁹ Hvis vi "hopper over" de vanskelige årene, ser vi klart at det ikke er noen trend i retning av bedre prognosør over tid.

For de fire første årene i figur 3, BNP-realvekst fastland, var det bare to prognosemakere; Industriforbundet hadde

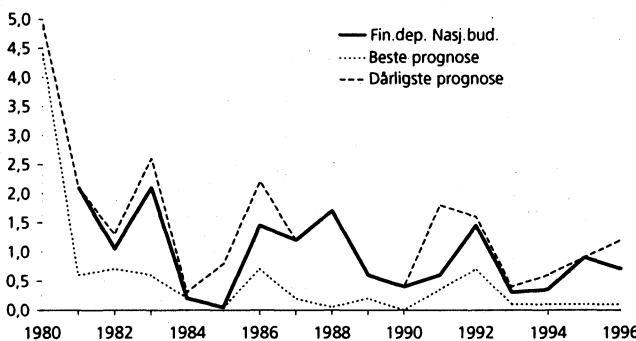
9 For 1984 anslo Finansdepartementet en nedgang i BNP på 1,90 prosent. Resultatet ble en vekst på 5,70 prosent, hvilket gir en prognosefeil på 7,60 prosent. Ikke nok med det; anslaget for 1984 (-1,90 prosent) er det laveste for hele perioden; det realiserte tallet (5,70 prosent) det høyeste for hele perioden.

Figur 2. BNP-realvekst totalt. Absolutt prognosefeil. Prosentpoeng

Kilde: ???

Figur 4. Inflasjon. Absolutt prognosefeil. Prosentpoeng

Kilde: Statistisk sentralbyrå

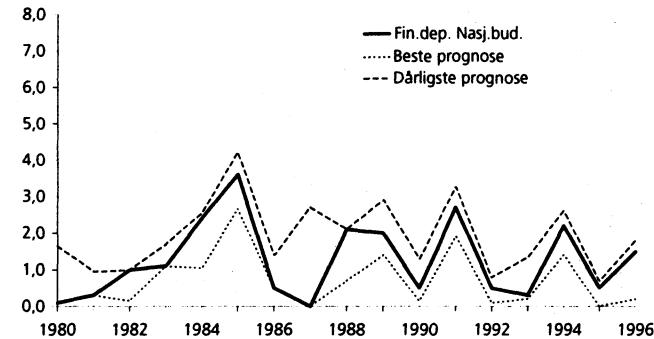
den beste prognosen i 1982, Finansdepartementet i de tre andre årene.

Av tabell 1 fremgikk det at Finansdepartementet var dårligste prognosemaker for BNP-realvekst fastland for årene 1988-96. Men ha i mente at departementet hadde den beste prognosen både i 1986 og i 1987. Figur 3 bekrefter inntrykket av at departementets anslag er midt i feltet.¹⁰

Fire år på rad (1987-90) gjetter Finansdepartementet dårligst på prisutviklingen, se figur 4. Imidlertid deler departementet bunnpllasseringen med andre i tre av disse fire årene. Mens den undervurderes de tre første av disse årene, blir inflasjonen overvurdert i det siste. Imidlertid er prognosefeilen i 1990 liten; som Bankforeningen og OECD gjettet departementet på en inflasjon på 4,50 prosent, mot en realisert prisstigning på 4,10 prosent (hvilket også var NHOs anslag).

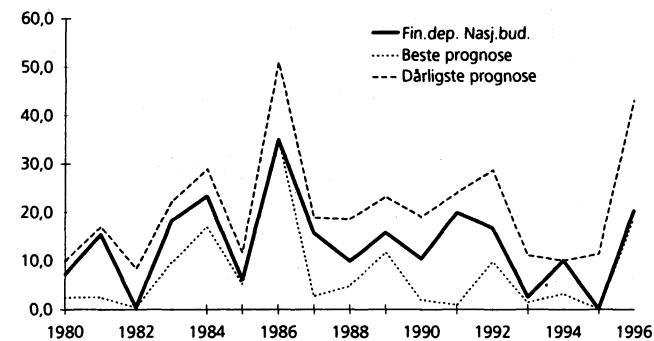
Absolutt prognosefeil for driftsbalanansen med utlandet har to topper. I 1986 bommet prognosene til Kreditkassen med vel 50 milliarder kroner. Ti år senere var anslaget til Bank-

Figur 3. BNP-realvekst fastland. Absolutte prognosefeil. Prosentpoeng

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 5. Driftsbalanansen. Absolutt prognosefeil. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå

foreningen nesten like langt unna. Her er imidlertid en stor og viktig forskjell; i 1986 ble resultatet på driftsbalanansen langt dårligere enn prognosemakerne hadde forutsett (overraskende prisfall på olje), i 1996 langt bedre (overraskende volum- og prisvekst på Norges viktigste eksportvare). Figur 5, som de tre foregående, indikerer at kvaliteten på Finansdepartementets gjettninger er på linje med andre prognosemakeres.

7. Kan markedet gi gode prognosør på økonomisk vekst?

I det foregående har vi analysert og diskutert hvordan syv prognosemakere har gjettet på fire makrovariable. De syv har blitt komplettert med sitt eget gjennomsnitt så vel som med en naiv prognose. En tiende prognose skal nå gis til beste; nemlig anslag på realveksten i fastlands-BNP der utgangspunktet er renteforskjellen mellom lange og korte statspapirer.

Allerede tidlig i dette århundret hevdet Irving Fisher at renten inneholder informasjon om fremtidig økonomisk vekst

¹⁰ For perioden 1988-96 hadde Finansdepartementet en MAE på 1,37, mot 1,09 for NHO (Industriforbundet). Om vi imidlertid ser alle 17 årene (1980-96) under ett, er Finansdepartementet med 1,25 prosentpoeng i absolutt prognosefeil, bedre enn NHO (Industriforbundet) med sine 1,48 prosentpoeng.

Økonomisk vekst og rentespread

Med utgangspunkt i arbeidene til Bernhard & Gerlach (1996) og Estrella & Mishkin (1997) estimerte vi for perioden 1. kvartal 1986 - 4. kvartal 1997 følgende ligning på log-form, basert på kvartalsdata:

$$(1) \Delta BNP_{t+5} - BNP_{t+1} = b_0 + b_1(SPREAD)_t + u_{t+5}.$$

BNP_{t+1} er logaritmen av BNP for Fastlands-Norge summert over kvartalene $t-2$, $t-1$, t og $t+1$, mens BNP_{t+5} er logaritmen til BNP for Fastlands-Norge summert over kvar-
talene $t+2$, $t+3$, $t+4$ og $t+5$. Anta for eksempel at tids-
punkt t er tredje kvartal 1995. Da er BNP_{t+1} logaritmen til
summen av BNP for første, andre, tredje og fjerde kvartal
1995 (dvs. for hele året), mens BNP_{t+5} er summen av BNP
for første, andre, tredje og fjerde kvartal 1996.

$(SPREAD)_t$ er logaritmen av forholdet mellom en pluss
rente (yield) på ti-års obligasjon og en pluss tre-måneders
rente.

I tråd med litteraturen på området inkluderte vi deretter
rentespreaden i USA, og estimerte relasjonen:

$$(2) \Delta BNP_{t+1,t+5} = b_0 + b_1(SPREAD_{Norge})_t + b_2(SPREAD_{USA})_t + u_{t+5}$$

hvor $(SPREAD_{USA})_t$ t er logaritmen av forholdet mellom en
pluss rente (yield) på ti-års amerikansk obligasjon og en
pluss tre-måneders rente.

Tabell 3 gir resultatene.

Tabell 3. BNP-realvekst fastland og rentespread

b_0	b_1	b_2	R^2
0,024* (6,19)	0,819* (2,88)		0,18
0,015* (3,92)	0,772* (2,52)	0,685* (2,97)	0,30

BNP-realvekst fastland er fra Statistisk sentralbyrå. Tre-måneders renter og
lange obligasjonsrenter er hentet fra TROLL-databasen til Norges Bank.
 t -verdiene er i parentes. Standardfeilene er korrigeret for MA-prosesser og
heteroskedastisitet (Newey & West, 1987). R^2 er determinasjonskoeffisienten. Når den norske terminstrukturen benyttes ved estimering, er det inkludert dummyvariabler for 3. og 4. kvartal i 1992 pga. valutauroen. Resultatene blir imidlertid ikke vesentlig endret om dummyvariablene uteslates.
Adj. R^2 er benyttet når både norsk og amerikansk renteterminstruktur er inkludert. * betyr at koefisienten er signifikant forskjellig fra null på 5 prosent nivå.

(Harvey 1991, s. 8). I nyere arbeider har forskjellen mel-
lom lange og korte renter fanget interessen. Når korte renter
stiger relativt til lange, dvs. spreaden reduseres, inne-
varsler dette en periode med dempet økonomisk vekst.
Internasjonalt er det publisert flere artikler som klart indi-
kerer en positiv sammenheng mellom økonomisk vekst og
forskjellen mellom lange og korte renter.¹¹ To hypoteser
sannsynliggjør en slik sammenheng:

- Pengepolitikk virker sterkere på korte enn på lange
renter. Om myndighetene strammer inn på likviditets-
tilførselen, vil korte renter trolig stige mer enn lange.

**Tabell 4. Prognosenter for realvekst i fastlands-BNP basert
på forskjellen mellom lange og korte renter
vs. prognosemakere**

	Rentespread-modell (1991-1996)		
	RMSE	MAE	AE
Fin.dep. Nasj.bud.	1,58	1,28	-0,22
Revidert nasj.bud.	1,25	1,07	-0,23
Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)	0,91	0,85	-0,32
Norges Bank	1,66	1,31	-0,23
OECD	1,50	1,23	-0,27
NHO*	1,23	0,98	-0,22
Bankforeningen	1,44	1,03	-0,03
Kreditkassen	1,62	1,36	-0,66
SSB	1,47	1,25	-0,32
Spread-modell	1,18	1,05	0,00

* Tidligere Industriforbundet.

Det gir en flatere, eventuelt fallende, avkastnings-
kurve. Etter en viss tid, kanskje noen måneder eller
mer, vil den strammere pengepolitikken virke kontrak-
tivt på realøkonomien.

- Spread mellom lange og korte renter reflekterer marke-
dets forventninger til utviklingen. Om markedet tror at
den økonomiske veksten vil avta og således forventer
lavere inflasjon, vil den lange renten gå ned i forhold
til den korte. Avkastningskurven bikket nedover.

Hvorvidt en endring i helningen på avkastningskurven skyl-
des bevegelse i den korte eller lange renten, henger ifølge
synspunktene ovenfor sammen med hvilke mekanismer
eller krefter som ligger bak. Felles for begge "historiene"
er at en mindre bratt, evt. fallende, avkastningskurve indi-
kerer redusert økonomisk vekst.

Hvor godt egnet er spreaden mellom lange og korte renter
til å forklare den økonomiske veksten i fastlands-Norge?
Og hvor gode prognosenter for veksten fremover kan man
lage med utgangspunkt i rentespadden? Tabell 3 (se egen
boks) viser at den norske rentespreaden er en signifikant for-
klaringsfaktor for fremtidig realvekst i BNP for fastlands-
Norge. Når rentespadden i USA inkluderes som selvsten-
dig høyresidevariabel, blir resultatet klart bedre. Hensikten
med å inkludere rentespadden i USA som forklaringsvaria-
bel, er å fange opp den internasjonale impulsen til BNP-
veksten, se Harvey (1991).

I neste omgang er det naturlig å spørre om ligning (2) (se
boks) også er egnet til å lage out-of-sample prognosenter.
Modellen med norsk og amerikansk rentespread ble
estimert for perioden fra første kvartal 1986 til tredje
kvartal 1990. Med utgangspunkt i observerte rentespreader
for tredje kvartal 1990 (dvs. gjennomsnittet av daglige
observasjoner fra juli til og med september) og de estimerte
koefisientene b_0 , b_1 og b_2 , er det en enkel sak å lage prog-
nose for BNP-realvekst fastland for 1991. Relasjonen ble

11 Av aktuelle arbeider kan nevnes Bernard & Gerlach (1996), Estrella & Mishkin (1997), Kozicki (1997) og Dueker (1997).

re-estimert på data frem til tredje kvartal 1991, og out-of-sample prognose for den økonomiske veksten for 1992 ble tilsvarende beregnet. Denne prosedyren ble gjentatt frem til og med 1996. De prognosør som dermed fremkommer, er klare allerede i september, mens Finansdepartementet kommer i oktober.

Rentemodellen klarer seg utmerket sammenlignet med anslagene til profesjonelle prognosemakere. Ser vi bort fra prognose nummer 3, dvs. "Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)", er rentemodellen best målt ved RMSE og bare så vidt slått av Industriforbundet/NHO og Bankforeningen målt ved MAE.

Ytterligere et par forhold ved rentemodellen er verdt å nevne. For det første er det enkelt å beregne prognosene. Alt som trengs er observasjoner på korte og lange renter. Å lage prognoser ved hjelp av strukturelle modeller, som i stor utstrekning benyttes av prognosemakerne, er langt mer tidkrevende.

For det andre bør rentemodellen ha gode forutsetninger for å klare seg godt ved eventuelle strukturelle skift som for eksempel endring i valutakursregime. Rentespreaden gir uttrykk for finanskortørenes forventninger om fremtidige renter. Det er grunn til å tro at aktørene raskt tar hensyn til eventuelle endringer i valutakursregime i sine forventninger. Strukturelle modeller, derimot, har ingen tilsvarende "innebygd" mekanisme.¹²

Med utgangspunkt i renter fra 1. juli til og med 22. september, gir rentemodellen en prognose for BNP-realvekst fastland for 1999 på 0,76 prosent. Til sammenligning anslår SSB denne veksten til 0,5 prosent og Norges Bank den til 1,25 prosent.

8. Avsluttende betraktninger

Prognosør for den økonomiske utviklingen er av betydning for markedsaktørenes tilpasning og for myndighetenes økonomiske politikk. Av den grunn kan det være av interesse å se hvor gode ulike prognosemakeres gjetninger på fremtiden er.

I denne studien har vi prøvd å vri mest mulig informasjon ut av syv ulike institusjonsers gjetninger på fire makroøkonomiske variable, med hovedvekt på perioden 1988-96. Bankforeningen kommer ut på topp, uten at vi dermed kan si at anslagene som her gis, er signifikant bedre enn hva OECD på bunnen av listen presterer. Finansdepartementet kommer relativt dårlig ut. Og prognosør på BNP-realvekst gitt i mai i prognoseåret er dårligere enn prognosør gitt i oktober året før. Prognosør på veksten i fastlands-BNP basert på rentens terminstruktur, hevder seg bra overfor anslagene til de profesjonelle prognosemakerne.

Professor Francis X. Diebold (1998) hevder at forventningene til økonomiske prognosør fra store makroøkonomiske modeller "... were quite appropriately revised downward in the 1970s and 1980s, and the ensuing humility has been good for all" (side 188). Imidlertid arbeides det nå med å kombinere strukturelle prognosemodeller basert på økonomisk teori med ikke-strukturelle modeller der korrelasjon mellom makroøkonomiske tidsserier, uten et klart teoretisk rammeverk, utnyttes bedre. Diebold (1998) ser rimelig optimistisk på mulighetene for at dette skal gi bedre prognosør i fremtiden.

Litteratur

- Bernard, H. & Gerlach, S. (1996): "Does the term structure predict recessions? The international evidence", Working Paper 37, Bank for International Settlements, Basle.
- Diebold, F. X. (1998): "The past, present, and future of macroeconomic forecasting", *Journal of Economic Perspectives*, s. 75-192.
- Dueker, M. (1997): "Strengthening the case for the yield curve as a predictor of U.S. recessions", *Review, Federal Reserve Bank of St. Louis*, No. 2.
- Eika, T. (1993): "SSBs prognosør 1988-1992: Hvor gode var de?", *Økonomiske analyser* 1993, 7, Statistisk sentralbyrå.
- Estrella, A. & Mishkin, F. S. (1997): "The predictive power of the term structure of interest rates in Europe and the United States: Implications for the European Central Bank", *European Economic Review*, s. 1375-1401.
- Harvey, C. R. (1991): "The term structure and world economic growth", *Journal of Fixed Income*, s. 4-17.
- Isachsen, A. J. & Sando, C. E. (1987): "Norske prognosør – hvor gode er de?", *Sosialøkonomien*, 1987, 11.
- Jore, A. S. (1998): "Evaluation of Norges Bank's projections from 1994 to 1997", *Economic Bulletin*, No. 1.
- Kozicki, S. (1997): "Predicting real growth and inflation with yield spread", *Economic Review*, Federal Reserve Bank of Kansas City, No. 4.
- Newey, W. K. & West, K. D. (1987): "A simple semi-definite, heteroscedasticity and autocorrelation consistent covarianc matrix", *Econometrica*, s. 703-708.
- Stekler, H. O. (1991): "Macroeconomic forecast evaluation techniques", *International Journal of Forecasting*, s. 375-384.

12 Se Harvey (1991) for en diskusjon om rentemodeller versus strukturelle modeller. Han bruker gjenforeningen av Tyskland som et eksempel. De strukturelle modellene bommer stygt på fremtidig økonomisk vekst i denne perioden, mens rentemodellens prognosør klarer seg bra.

Tabell A1. Oversikt over utviklingen i og prognosene for BNP-realvekst totalt, BNP-realvekst fastland, Inflasjon og Driftsbalansen i tidsrommet 1980-1996

Åjour pr. 01.08.98	1980	1981	1982	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	
BNP-realvekst totalt																		
Faktiske SSB-tall	4,20	0,90	0,30	4,60	5,70	5,30	4,20	2,00	-0,50	0,60	1,70	1,50	3,40	2,40	5,10	3,80	5,50	
Fin.dep. Nasj.bud.	4,25	1,00	-0,10	0,80	-1,90	0,90	2,40	2,20	1,10	1,80	1,50	2,80	2,60	1,40	3,00	2,70	4,10	
Revidert nasj.bud.	4,30	0,50	-1,40	0,20	2,00	2,10	3,30	2,10	0,80	3,20	1,40	2,90	2,90	0,80	4,00	5,10	4,50	
Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)	4,10	0,10	-0,10	1,50	3,50	3,10	4,25	1,50	0,70	2,25	2,00	2,80	2,40	1,30	4,60	4,40	5,30	
Norges Bank	4,25	1,00	0,00	0,00	0,00	1,50	3,00	2,00	0,50	1,25	1,50	3,75	2,00	0,60	3,50	2,75	4,00	
OECD	4,50	0,75	0,00	0,00	-0,50	1,50	2,25	2,00	1,00	2,50	2,20	3,20	2,00	0,50	3,20	2,90	4,00	
Industriforb./NHO	2,75	0,00	-1,00	0,00	0,00	1,50	2,00	0,70	0,00	1,40	0,80	3,30	2,50	4,70	3,20	2,90	3,10	
Bankforeningen						1,75	2,50	2,25	0,50	0,90	1,30	1,40	3,30	3,20	2,60	2,90	2,80	5,10
Kreditkassen						2,10	3,00	2,50	0,00	0,00	1,50	1,50	1,90	1,80	0,50	2,70	3,00	4,00
SSB									-0,75	2,20	1,80	2,00	2,20	2,90	3,40	2,60	3,80	
BNP-realvekst Fastland																		
Faktiske SSB-tall	2,40	1,70	0,60	2,70	3,80	5,90	3,40	1,20	-1,70	-2,20	1,10	-0,50	2,10	2,10	3,90	2,90	4,10	
Fin.dep. Nasj.bud.	2,30	2,00	1,60	1,60	1,40	2,30	2,90	1,20	0,40	-0,20	1,60	2,20	2,60	1,80	1,70	2,40	2,60	
Revidert nasj.bud.	2,00	1,20	1,40	1,30	2,50	3,20	3,40	1,20	0,20	0,00	0,80	1,80	1,40	1,30	2,60	3,10	3,00	
Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)	1,60	1,20	0,60	0,75	2,50	3,80	3,75	0,90	-0,20	-0,60	1,25	0,80	0,90	1,20	3,20	3,20	3,40	
Norges Bank							2,50	0,90	0,00	-0,75	1,50	2,75	2,00	1,00	2,25	2,50	2,75	
OECD						2,00	2,75	2,75	1,00	-0,50	-0,50	2,20	2,40	1,30	1,30	2,30	2,70	3,00
Industriforb./NHO	0,75	0,75	0,75	1,00	1,25	1,70	2,00	-1,50	-1,00	-0,30	2,40	1,40	1,70	2,50	2,50	2,90	2,30	
Bankforeningen						2,75	3,25	2,50	0,00	0,00	-0,80	1,50	2,50	1,40	1,90	2,30	2,40	3,90
Kreditkassen						3,25	2,75	-1,00	-1,00	0,00	1,25	1,60	1,80	0,75	1,30	2,70	2,50	
SSB									-0,25	0,70	1,30	2,00	1,50	2,40	2,30	2,20	2,30	
Inflasjon																		
Faktiske SSB-tall	10,90	13,60	11,30	8,40	6,20	5,70	7,20	8,70	6,70	4,60	4,10	3,40	2,30	2,30	1,40	2,40	1,30	
Fin.dep. Nasj.bud.	11,50	10,25	10,50	6,00	5,75	5,75	7,50		5,00	4,00	4,50	4,00	3,75	2,00	1,75	1,50	2,00	
Revidert nasj.bud.	9,50	10,50	8,75	6,50	5,75	6,75	8,25		5,00	4,25	4,00	3,75	2,50	2,50	1,25	2,50	1,25	
Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)	10,25	13,70	11,50	8,50	6,25	5,75	7,00	8,50	6,50	4,50	4,00	3,50	2,50	2,50	1,25	2,50	1,25	
Norges Bank	6,25	13,00	10,00	10,00	6,50	5,75	5,75	7,50	6,00	4,00	4,00	4,50	3,50	2,20	2,00	2,50	2,00	
OECD	6,50	11,50	10,25	11,00	6,50	5,75	6,00	8,00	6,25	4,25	4,50	5,20	3,00	2,00	1,90	2,00	2,50	
Industriforb./NHO	6,00	13,00	10,50	9,50	6,00	6,00	6,00	8,50	5,50	4,00	4,10	4,20	3,90	2,70	1,80	1,90	2,20	
Bankforeningen						6,50	6,50	6,50	9,00	6,75	5,00	4,50	4,30	3,30	2,10	1,30	2,30	1,40
Kreditkassen						6,50	6,50	5,00	8,00	5,80	4,00	4,00	3,75	3,75	2,00	1,75	2,00	2,20
SSB									5,75	4,40	4,40	4,50	3,20	2,00	1,60	2,60	1,80	
Driftsbalansen mrd.kr																		
Faktiske SSB-tall	5,40	12,50	4,10	14,60	23,90	26,70	-33,40	-27,30	-25,20	1,70	24,10	33,10	18,00	15,10	25,50	30,90	68,60	
Fin.dep. Nasj.bud.	-1,80	-2,90	3,70	-3,65	0,60	20,65	1,55	-43,00	-35,10	-14,10	13,70	13,20	34,80	17,60	35,50	31,00	48,30	
Revidert nasj.bud.	7,25	-2,10	1,25	-1,90	16,15	12,35	-25,00	-27,40	-30,90	8,20	6,00	20,40	25,80	15,90	19,90	35,70	49,50	
Fin.dep. Nasj.bud. (samme år)	4,40	8,50	2,75	10,70	27,50	22,15	-33,00	-29,10	-25,30	10,40	15,80	36,70	15,90	25,30	20,30	33,40	66,00	
Norges Bank			6,00	-7,50	6,00	20,00	5,00	-39,00	-32,00	-12,00	15,00	19,00	41,00	18,10	29,00	36,00	44,00	
OECD	3,00	-2,50	3,00	-4,40	3,50	20,00	7,00	-45,10	-33,30	-21,50	22,10	30,90	40,60	23,60	29,50	19,50	34,50	
Industriforb./NHO	-4,50	-4,50	-3,50	-2,00	-5,00	21,50	3,20	-46,20	-32,20	-20,60	11,70	34,00	27,70	20,00	32,70	31,20	50,00	
Bankforeningen						7,00	18,00	7,00	-30,00	-33,00	-14,00	5,10	14,30	46,70	26,20	28,70	32,50	25,50
Kreditkassen						2,50	15,00	17,50	-22,50	-30,00	-15,00	13,00	9,10	34,80	16,50	32,40	26,00	47,90
SSB									-43,75	-10,00	18,60	18,00	30,30	25,40	34,20	27,10	38,80	

Publikasjoner fra Forskningsavdelingen

Nye utgivelser

Rapporter

Jarle Møen

Produktivitetsutviklingen i norsk industri 1980-1990 – en analyse av dynamikken basert på mikrodata

Rapporter 98/21, 1998. Sidelall 85.

ISBN 82-537-4597-4

Rapporten analyserer dynamikken i produktivitetsutviklingen for norsk industri og viser at relative produktivitetsforskjeller mellom bedrifter innenfor samme næring består over forholdsvis lange tidsrom. Nedleggelsjer og nyetableringer er en viktigere kilde til aggregert produktivitetsvekst enn bedriftsinterne forbedringer. Reallokering av ressurser fra lavproduktive til høyproduktive bedrifter gjennom endringer i markedsandeler, gir et lavere bidrag til veksten enn det man ville forventet ut fra sammenligninger med utenlandske studier. Videre er det større turbulens blant de høyproduktive bedriftene enn blant de lavproduktive, og det er et betydelig antall nedleggelsjer blant høyproduktive bedrifter.

Discussion Papers

Richard B. Howarth and Kjell Arne Brekke:

Status Preferences and Economic Growth

DP no. 240, 1998. Sidelall 26.

This paper examines the implications of status-seeking behavior for long-term growth in a competitive economy. We explore the intuitive hypothesis that the quest for enhanced economic status leads to excessive levels of production and consumption.

In a Ramsey growth model in which preferences are altered to include a concern for relative consumption, status seeking has no impacts on the economy's long-run equilibrium in the absence of a labor-leisure tradeoff. Relative consumption effects do, however, induce short-term departures from efficient resource allocation, either augmenting or depressing consumption growth rates in accordance with the elasticity of substitution between consumption and status.

In the case where social status is defined in terms of the relative accumulation of manufactured capital, status seeking leads to excessive rates of short-run growth and inefficiently high levels of capital and consumption in the long-run equilibrium. Similar results hold when preferences embody a concern for career status as captured by the relative accumulation of human capital, and when relative consumption effects are accompanied by a labor-leisure tradeoff.

Kjell Arne Brekke, Richard B. Howarth and Karine Nyborg:

Are there Social Limits to Growth?

DP no. 239, 1998. Sidelall 13.

Hirsch (1976) suggested that as consumption grows, an increasing proportion of the benefits people derive from consumption is due to a status effect. Status is a relative concept that cannot be increased on average; thus it may seem reasonable to expect that as consumption grows, the marginal benefits of consumption decrease more than the marginal benefits of status. In equilibrium, however, there will be price effects that may more than outweigh this effect. Thus, there is no a priori reason to expect more status-seeking behavior in richer societies.

John K. Dagsvik, Ane S. Flaatten and Helge Brunborg:

A Behavioral Two-Sex Marriage Model

DP no. 238, 1998. Sidelall 41.

In this paper we discuss a particular marriage model, i.e., a model for the number of marriages for each age combination as a function of the vectors of the number of single men and women in each age group. The model is based on Dagsvik (1998) where it is demonstrated that a specific matching game played at the individual level imply, under specific assumptions about the distribution of the preferences, a convenient expression for the corresponding structural marriage model.

Data from the Norwegian Population Register for nine years are applied to estimate the model. We subsequently test the hypothesis that, apart from a random "noise" component, the age-specific parameters change over time according to a common trend. We find that the hypothesis is not rejected by our data.

Reprints

Annegrete Bruvoll:

Taxing Virgin materials. An Approach to Waste Problems

Reprints no. 129, 1998. Sidelall 17.

Reprint from Resources, Conservation and Recycling, Vol. 22, 1998.

Notater

Øystein Døhl:

Temperaturkorrigering av energiforbruket. En empirisk analyse

Notater 98/81, 1998. Sidelall 109.

Kjell Arne Brekke og Rolf Aaberge:

Ekvivalensskala og velferd

Notater 98/78, 1998. Sidelall 18.

Tidligere utgivelser

Statistiske analyser

Natural Resources and the Environment 1998. SA 26, 1998.

Naturressurser og miljø 1998. SA 23, 1998.

Natural Resources and the Environment 1997. SA 17, 1997.

Naturressurser og miljø 1997. SA 16, 1997.

Inntekt, skatt og overføringer 1997. SA 14, 1997.

Sosiale og økonomiske studier

Dennis Fredriksen:

Projections of Population, Education, Labour Supply and Public Pension Benefits. Analyses with the Dynamic Microsimulation Model MOSART. SØS 101, 1998.

Knut Einar Rosendahl (ed.):

Social Costs of Air Pollution and Fossil Fuel Use – A Macroeconomic Approach SØS 99, 1998.

Thor Olav Thoresen:

Mikrosimulering i praksis. Analyser av endringer i offentlige overføringer til barnefamilier. SØS 98, 1998.

Rapporter

Kjetil Lund:

Inntektsfordelinga i den norske landbruksbefolkinga og fordelingseffektar av direkte støtte-ordningar. Rapporter 98/18.

Audun Langørgen:

Virkninger av lokalt bosettingsmønster på kostnader i kommunal tjenesteyting. Rapporter 98/13.

Karin Ibenholt og Henrik Wiig:

Massebalanse i den makroøkonomiske modellen MSG-EE. Rapporter 98/10.

Audun Langørgen og Rolf Aaberge:

Gruppering av kommuner etter folkemengde og økonomiske rammebetingelser. Rapporter 98/8.

Karsten R. Gerdrup:

Skattesystem og skattestatistikk i et historisk perspektiv. Rapporter 98/6.

Synne Mjelvæ:

Økonomisk vekst og fordeling av inntekt i byene i Vest-Agder og Østfold, 1840-1990. Rapporter 98/4.

Annegrete Bruvoll:

The Costs of Alternative Policies for Paper and Plastic Waste. Rapporter 98/2.

Svenn-Erik Mamelund, Helge Brunborg og Turid Noack:

Skilsmisser i Norge 1886-1995 for kalenderår og ekeskapskohorter. Rapporter 97/19.

Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld:

Commercial Policy, Trade and Competition in the Norwegian Service Industries. Rapporter 97/18.

Erling Holmøy og Birger Strøm:

Samfunnsøkonomiske kostnader av offentlig ressursbruk og ulike finansieringsformer - beregninger basert på en disaggregert generell likevektsmodell. Rapporter 97/16.

Svein Erik Førre:

Er store foretak mer forskningsintensive? En anvendelse av diagnostiske metoder. Rapporter 97/11.

Knut Olav Oftedal:

Arbeidstilbuddet fra sykepleiere og leger ved endret studie- og arbeidsmønster. Rapporter 97/8.

Torbjørn Eika og Kjersti-Gro Lindquist:

Konjunkturimpulser fra utlandet. Rapporter 97/2.

Discussion Papers

Kjersti-Gro Lindquist:

The Response by the Norwegian Aluminium Industry to Changing Market Structure. DP no. 237, 1998.

Karin Ibenholt:

Material Accounting in a Macroeconomic Framework. Forecast of waste generated in manufacturing industries in Norway. DP no. 236, 1998.

Erik Biørn, Kjersti-Gro Lindquist and Terje Skjerpen:

Random Coefficients and Unbalanced Panels: An Application on Data from Norwegian Chemical Plants. DP no. 235, 1998.

John K. Dagsvik and Leif Brubakk:

Price Indexes for Elementary Aggregates Derived from Behavioral Assumptions. DP no. 234, 1998.

Morten Søberg:

Uncertainty and International Negotiations on Tradable Quota Treaties. DP no. 233, 1998.

Runa Nesbakken:

Price Sensitivity of Residential Energy Consumption in Norway. DP no. 232, 1998.

Runa Nesbakken:

Residential Energy Consumption for Space Heating in Norwegian Households. A Discrete-Continuous Choice Approach. DP no. 231, 1998.

Rolf Aaberge, Ugo Colombino and Steinar Strøm:

Social Evaluation of Individual Welfare Effects from Income Taxation. Empirical Evidence Based on Italian Data for Married Couples. DP no. 230, 1998.

John K. Dagsvik, Yu Zhu and Rolf Aaberge:

A Framework for Empirical Modelling of Consumer Demand with Latent Quality Attributes. DP no. 229, 1998.

Bjørn H. Vatne and John K. Dagsvik:

Estimation of Generalized Extreme Value Models by a Max-spectral Representation. DP no. 225, 1998.

Erling Holmøy:

A General Equilibrium Evaluation of Aggregate Welfare Effects from Improved Sectoral Efficiency. Empirical Evidence for Norway. DP no. 224, 1998.

Leif Brubakk and John K. Dagsvik:

Consumer Demand and Unobservable Product Attributes. DP no. 223, 1998.

John K. Dagsvik:

Nonparametric Identification of Discrete Choice Models. DP no. 222, 1998.

- John K. Dagsvik:**
Choice among Lotteries when Preferences are Stochastic. **DP no. 221, 1998.**
- Tor Jakob Klette og Jarle Møen:**
From Growth Theory to Technology Policy - Coordination Problems in Theory and Practice. **DP no. 219, 1998.**
- Rolf Aaberge og Yu Zhu:**
The Pattern of Household Savings during a Hyperinflation. The Case of Urban China in the Late 1980s. **DP no. 217, 1998.**
- Hilde Christiane Bjørnland:**
Economic Fluctuations in a Small Open Economy - Real versus Nominal Shocks. **DP no. 215, 1998.**
- Karine Nyborg:**
Non-Verifiable Emissions, Voluntary Agreements, and Emission Taxes. **DP no. 214, 1998.**
- Morten G. Søberg:**
"EPA's New Emissions Trading Mechanism: A Laboratory Evaluation" - A Comment. **DP no. 213, 1998.**
- Rolf Aaberge:**
UMP Unbiased Tests for Multiparameter Testing Problems with Restricted Alternatives. **DP no. 212, 1998.**
- Karl Ove Aarbu og Jeffrey K. MacKie-Mason:**
Why some Corporations Pay More Tax than Necessary. **DP no. 211, 1998.**
- Torbjørn Eika og Knut A. Magnussen:**
Did Norway Gain from the 1979-85 Oil Price Shock? **DP no. 210, 1998.**
- Jon Gjerde, Sverre Grepperud og Snorre Kverndokk:**
Optimal Climate Policy under the Possibility of a Catastrophe. **DP no. 209, 1998.**
- Torbjørn Hægeland og Tor Jakob Klette:**
Do Higher Wages Reflect Higher Productivity? Education, Gender and Experience Premiums in a Matched Plant-Worker Data Set. **DP no. 208, 1997.**
- Karl Ove Aarbu og Thor Olav Thoresen:**
The Norwegian Tax Reform; Distributional Effects and the High-income Response. **DP no. 207, 1997.**
- Karine Nyborg og Inger Spangen:**
Cost-Benefit Analysis and the Democratic Ideal. **DP no. 205, 1997.**
- Anders Rygh Swensen:**
Change in Regime and Markov Models. **DP no. 204, 1997.**
- Jørgen Aasness og Liv Belsby:**
Estimation of Time Series of Latent Variables in an Accounting System. Petrol Consumption of Norwegian Households 1973-1995. **DP no. 203, 1997.**
- Leif Brubakk:**
Estimation of Price Elasticities from Norwegian Household Survey Data. **DP no. 202, 1997.**
- Rolf Aaberge, Anders Bjørklund, Markus Jäntti, Peder J. Pedersen, Nina Smith og Tom Wennemo:**
Unemployment Shocks and Income Distribution. How Did the Nordic Countries Fare During their Crises? **DP no. 201, 1997.**
- Hilde Christiane Bjørnland:**
Estimating Core Inflation - The Role of Oil Price Shocks and Imported Inflation. **DP no. 200, 1997.**
- Elin Berg, Pål Boug og Snorre Kverndokk:**
Norwegian Gas Sales and the Impacts on European CO₂ Emissions. **DP no. 199, 1997.**
- Erling Holmøy og Torbjørn Hægeland:**
Aggregate Productivity Effects of Technology Shocks in a Model of Heterogeneous Firms: The Importance of Equilibrium Adjustment. **DP no. 198, 1997.**
- Anett C. Hansen og Harald K. Seltz:**
Air Pollution and Sick-leaves - is there a Connection? A Case Study using Air Pollution Data from Oslo. **DP no. 197, 1997.**
- Rolf Aaberge og Audun Langørgen:**
Fiscal and Spending Behavior of Local Governments: An Empirical Analysis Based on Norwegian Data. **DP no. 196, 1997.**
- Taran Fiehn:**
Non-Tariff Barriers - the Achilles' Heel of Trade Policy Analyses. **DP no. 195, 1997.**
- Frode Johansen og Tor Jakob Klette:**
Wage and Employment Effects of Payroll Taxes and Investment Subsidies. **DP no. 194, 1997.**
- Solveig Glomsrød, Maria Dolores Monge A. og Haakon Vennemo:**
Structural Adjustment and Deforestation in Nicaragua. **DP no. 193, 1997.**
- Einar Bowitz og Ådne Cappelen:**
Incomes Policies and the Norwegian Economy 1973-93. **DP no. 192, 1997.**
- Erik Biørn og Tor Jakob Klette:**
Panel Data with Error-in-Variables: A Note on Essential and Redundant Orthogonal Conditions in GMM-estimation. **DP no. 190, 1997.**
- Jens Aune, Solveig Glomsrød, Vegard Iversen og Henrik Wiig:**
Structural Adjustment and Soil Degradation in Tanzania. A CGE-model Approach with Endogenous Soil Productivity. **DP no. 189, 1997.**
- Nils-Martin Stølen og Turid Åvitsland:**
Has Growth in Supply of Educated Persons Been Important for the Composition of Employment? **DP no. 187, 1997.**
- Sverre Grepperud:**
Soil Depletion Choices under Production and Price Uncertainty. **DP no. 186, 1997.**

Reprints

Annegrete Bruvoll and Karin Ibenholt:
Future Waste Generation. Forecasts on the Basis of a Macroeconomic Model. **Reprints no. 128, 1998.** Reprint from Resources, Conservation and Recycling, Vol. 19, 1997.

Lasse S. Stambøl, Nils Martin Stølen and Turid Åvitsland:
Regional Analysis of Labor Markets and Demography. A Model Based Norwegian Example. **Reprints no. 127, 1998.** Reprint from The Journal of the RSAI, Vol. 77, No. 1, 1998.

Kjell Arne Brekke:
Hicksian Income from Resource Extraction in an Open Economy. **Reprint no. 126, 1998.** Reprint from Land Economics, Vol. 73, No. 4.

Bente Halvorsen and Kjartan Sælensminde:
Differences between Willingsness-to-Pay Estimates from Open-Ended and Discrete-Choice Contingent Valuation Methods. The Effects of Heteroscedasticity. **Reprint no. 125, 1998.** Reprints from Land Economics, Vol. 74, No. 2.

Asbjørn Aaheim and Karine Nyborg:
On the Interpretation and Applicability of a "Green National Product". **Reprints no. 122, 1998.** Reprint from The Review of Income and Wealth, Vol. 41, No. 1.

Hilde Christiane Bjørnland:
Håpløse spådommer, bølgleteori og falske sykler. **Reprints no. 119, 1998.** Særtrykk fra Sosialøkonomien, Nr. 6, 1998.

Karine Nyborg:

Some Norwegian Politicians' Use of Cost-Benefit Analysis. **Reprints no. 118, 1998.** Reprint from Public Choice, Vol 95, 1998.

Petter Jakob Bjerve og Helge Brunborg:

Befolkningskommisjonen gjennom 50 år
Reprints no. 117, 1998. Sætrykk fra Tidsskrift for samfunnsvitenskap Vol. 39, No. 1, 1998.

Rolf Aaberge:

Interpretations of changes in rankdependent measures of inequality **Reprints no. 116, 1998.** Reprint from Economic Letters Vol. 55, No. 2, 1997.

Einar Bowitz:

Disability benefits, replacement ratios and the labour market. A time series approach
Reprints no. 115, 1998. Reprint from Applied Economics Vol. 29, No. 13, 1997.

Hilde Christiane Bjørnland:

Estimering av underliggende inflasjon
Reprints no. 114, 1998. Sætrykk fra Sosialøkonomien nr. 9, 1998.

Knut H. Alfsen, Torstein A. Bye, Solveig Glomsrød og Henrik Wiig:
Theory and Applications. Soil degradation and economic development in Ghana.
Reprints no. 112, 1998. Reprint from Environment and Development Economics, no. 2, 1997.

Hege Roll-Hansen:

Å telle de ville. **Reprints no. 111:12-19, 1998.** Sætrykk fra AAR, Idéhistorisk tidskrift nr. 4, 1997.

Elin Berg, Snorre Kverndokk og Knut Einar Rosendahl:

Market Power, International CO₂, Taxation and Oil Wealth. **Reprints no. 110, 1998.** Reprint from The Energy Journal Vol. 18, No. 4, 1997.

Rolf Aaberge og Xuezeng Li:

The Trend in Urban Income Inequality in two Chinese Provinces, 1986-90.
Reprints no. 109, 1997. Reprint from Review of Income and Wealth 43, Vol. 3, 1997.

Einar Bowitz, Taran Fæhn, Leo Andreas Grünfeld og Knut Moun:

Can a Wealthy Economy Gain from an EU Membership? Adjustment Costs and Long Term Welfare Effects of Full Integration - The Norwegian Case. **Reprints no. 108, 1997.** Reprint from Open Economies Review Vol. 8, No. 3, 1997.

Taran Fæhn og Leo Andreas Grünfeld:

Norsk næringsliv i et nytt handelspolitisk regime. **Reprints no. 107, 1997.** Sætrykk fra Sosialøkonomien Nr. 4, 1997.

Knut Einar Rosendahl:

Does Improved Environmental Policy Enhance Economic Growth? **Reprints no. 106, 1997.** Reprint from Environmental and Resource Economics Vol. 9, 1997.

Bodil M. Larsen og Runa Nesbakken:

Norwegian Emissions of CO₂ 1987-1994. A Study of Some Effects of the CO₂ Tax. **Reprints no. 105, 1997.** Reprint from Environmental and Resource Economics Vol. 9, 1997.

Kjell Arne Brekke:

The Numéraire Matters in Cost-Benefit Analysis. **Reprints no. 104, 1997.** Reprint from Journal of Public Economics, Vol. 64, 1997.

Sverre Grepperud:

Soil Conservation and Governmental Policies in Tropical Areas: Does Aid Worsen the Incentives for Arresting Erosion? **Reprints no. 103, 1997.** Reprint from Agricultural Economics Vol. 12, 1995.

Bodil Larsen:

Economic Impacts of Reducing NO_x Emissions in Norway. **Reprints no. 102, 1997.** Reprint from Environmental & Resource Economics Vol. 9, 1997.

Documents

Solveig Glomsrød:

Integrated Environmental-Economic Model of China. A paper for initial discussion. **Documents 98/17, 1998.**

John K. Dagsvik:

Probabilistic Models for Qualitative Choice Behavior: An Introduction. **Documents 98/15, 1998.**

Ådne Cappelen, Robin Choudhury, Per Richard Johansen og Knut A. Magnussen:

The Selection Model of Saudi Arabia. Revised Version 1998. **Documents 98/6.**

Elin Berg, Emmanuel Canon, Emmanuel og Yves Smets:

Modelling Strategic Investment in the European Natural Gas Market. **Documents 97/14.**

Brita Bye og Erling Holmøy:

Household Behaviour in the MSG-6 Model. **Documents 97/13.**

Erling Holmøy:

Is there Something Rotten in this State of Benchmark? A Note on the Ability of Numerical Models to Capture Welfare Effects due to Existing Tax Wedges. **Documents 97/10.**

Helge Brunborg og Erik Aubakken: Evaluation of Systems for Registration and Identification of Persons in Mozambique. **Documents 97/8.**

Erling Joar Fløttum, Frank Foyn, Tor Jakob Klette, Per Øivind Kolbjørnsen, Svein Longva og Jan Erik Lystad: What Do the Statisticians Know about the Information Society and the Emerging User Needs for New Statistics? **Documents 97/6.**

Mette Rolland:

Military Expenditure in Norway's Main Partner Countries for Development Assistance. Revised and Expanded Version. **Documents 97/3.**

Sverre Grepperud:

The impact of Policy on Farm Conservation Incentives in Developing Countries: What can be Learned from Theory? **Documents 97/2.**

Notater

Morten Søberg:

Omsetjelege kvotar og internasjonale miljøavtalar. **Notater 98/66, 1998.**

Finn Aune, Torstein Bye og Mona I. Hansen: Gasskraft i Norge fram mot 2020? **Notater 98/38, 1998.**

Torstein Bye:

Fleksibel gjennomføring av en klimaavtale. **Notater 98/57, 1998.**

Finn Roar Aune, Torstein Bye, Mona Irene Hansen og Tor Arnt Johnsen: Kraftpris og skyggepris på CO₂-utslipp i Norge til 2027. **Notater 98/54, 1998.**

Erling Holmøy:

Hvordan generelle likevektseffekter bidrar til prisfølsomheten i den norske el-etter-spørrselen. Dokumentasjon av beregningsrutiner. **Notater 98/53, 1998.**

Ingrid Melby og Rolf Aaberge:

Sammenligning og fordeling av husholdsinntekt blant barn og eldre. **Notater 98/39.**

Lars Lindholt:

Dynamiske oljemodeller: Intertemporal
optimering og adferdssimulering. Notater
98/22.

Brita Bye:

Imperfeksjoner i arbeidsmarkedet. Konse-
kvenser for velferdseffekter av en grønn
skattereform. Notater **97/70.**

Rune Johansen:

REGARD - Modell for regional analyse av
arbeidsmarked og demografi. Teknisk
dokumentasjon. Notater **97/68.**

Jonny Nordøy:

Nytten av forventningsbaserte konjunk-
turindeks ved predikering av konsum.
Notater **97/52.**

Alexandra Katz, Bodil Larsen, Knut

Sandberg Eriksen og Trond Jensen:

Transport og makroøkonomi - en sam-
kjøring av GODMOD-3 og MSG-6.

Notater **97/45.**

Erling Holmøy:

En presisering av hva som skal menes med
tilbudskurven for arbeid i en generell like-
vektsmodell. Notater **97/41.**

Erling Holmøy og Øystein Thøgersen

(red.):

Virkninger av strukturpolitiske reformer:
Forslag til konkrete forskningsprosjekter.
Notater **97/39.**

Kristian Gimming:

Virkninger på prisutviklingen på naturgass
i Vest-Europa ved innføring av felles kar-
bonavgift. Notater **97/37.**

Svein Erik Førre:

Registerdataene i lys av industristati-
stikken. Notater **97/36.**

Audun Langørgen:

Faktorer bak variasjoner i kommunal res-
sursbruk til pleie og omsorg. Notater
97/35.

Kjersti-Gro Lindquist:

Database for energintensive næringer.
Tall fra industristatistikken. Notater **97/30.**

Ådne Cappelen:

SSBs arbeid med investeringsrelasjoner,
erfaringer og planer. Notater **97/5.**

Elin Berg og Kristin Rypdal:

Historisk utvikling og fremskrivning av
forbruket av noen miljøskadelige produk-
ter. Notater **97/2.**

Godkjente doktoravhandlinger

Hilde Christiane Bjørnland

Economic fluctuations: A study of sources and the dynamic effects of real and nominal shocks

Doktoravhandling fra Universitetet i Oslo, Sosialøkonomisk institutt – forsvar 23. oktober 1998

Nye modeller for analyse av svingninger i norsk økonomi

I doktoravhandlingen analyserer Bjørnland konjunktursvingninger og vekst i Norge og hos enkelte av Norges handelspartnerne i hele perioden 1960-1994. Ved å spesifisere og estimere små økonometriske modeller, har hun identifisert forskjellige typer sjokk i økonomien og analysert sjokkens innvirkning på konjunkturbevegelsene. Særlig skiller hun mellom teknologisjokk, sjokk i tilbud og etterspørsel etter arbeidskraft, og finansielle sjokk. Oljesektorens og oljeprisens betydning på konjunktursvingninger og vekst i norsk økonomi er spesielt analysert.

Analysene understreker hvordan Norge skiller seg fra de fleste andre industrialiserte land, ved at en høyere (eller lavere) oljepris øker (eller reduserer) total produksjon i fastlandsøkonomien, ettersom formue og etterspørsel øker med en høyere oljepris. Resultatene av de empiriske analysene understreker hvordan industriproduksjonen i Norge – i motsetning til i Storbritannia – har økt med en høyere oljepris og stor aktivitet i olje og gass-sektoren. Kun i

liten grad har økte oljepriser gitt et vedvarende høyere inflasjonspress eller appresiert den reelle valutakursen, mens økt aktivitet i oljesektoren har implisert noe høyere priser, og dermed en reell appresiering av valutakursen.

Andre viktige forklaringer på konjunkturen i norsk økonomi er økt etterspørsel og arbeidstilbud på midten av 1980-tallet, og stagnerende eller fallende produktivitet og arbeidstilbud på slutten av 1980-tallet. Nedgangsperioden på slutten av 1980-tallet i Norge er den mest alvorlige i hele perioden, hvor blant annet arbeidsligheten steg til et permanent høyere nivå.

Mange sentralbanker som har spesifisert et mål for inflasjonen, beregner såkalt "underliggende inflasjon", ved å justere konsumprisindeksen for tilfeldige og forbigående sjokk som en ikke skal reagere på ved utformingen av pengepolitikken. I det siste arbeidet i avhandlingen viser Bjørnland hvordan underliggende inflasjon kan defineres med utgangspunkt i økonometrisk teori, og identifiseres ved hjelp av en økonometrisk modell. Underliggende inflasjon blir deretter estimert for Norge og Storbritannia i perioden 1970-1994. Dette arbeidet har stor politisk interesse for land som ønsker å styre pengepolitikken etter et inflasjonsmål, istedenfor mål om stabile valutakurser. I øyeblikket er dette en av de viktigste debattene i utformingen av pengepolitikken i Norge.

Bakgrunnen for hele doktorgradsprosjektet har vært å tilføre økonomisk forskning og politiske myndigheter, ny informasjon om dynamikken i norsk økonomi. I Norge har det tradisjonelt vært brukt store strukturelle makroøkonometriske modeller som f.eks. KVARTS (Statistisk sentralbyrås kvartalsvise økonominmodell) i empiriske konjunkturanalyser.

I dette prosjektet er i stedet konjunktursvingninger analysert ved hjelp av små økonometriske vektorautoregresjons-(VAR) modeller. VAR-metoden ble opprinnelig introdusert internasjonalt som et alternativ til disse store makroøkonometriske modellene, som det ble hevdet var identifisert gjennom en serie med lite troværdige økonometriske eller statistiske restriksjoner. VAR-modellene har blitt fremhevet som fleksible og anvendelige verktøy, med evne til å fange opp rikholdig dynamisk struktur mellom økonometriske variable.

Dette er første gang VAR-modeller blir anvendt for å analysere kilder til sykler i norsk økonomi. De empiriske modellene som er spesifisert i avhandlingen er unike i den forstand at de identifiserende antagelsene er i tråd med teoretiske økonominmodeller, samtidig som modellene bringer frem plausible resultater uten å måtte gå veien om store makroøkonometriske modeller. Arbeidet er derfor av betydning for makroøkonometriske planleggere, som ønsker å supplere/erstatte tradisjonelle analyser med små og mer anvendelige modeller.

Innholdsfortegnelse for ØKONOMISKE ANALYSER (ØA) og ECONOMIC SURVEY (ES) de siste 12 måneder

Innholdsfortegnelse for tidligere utgivelser av Økonomiske analyser og Economic Survey kan fås ved henvendelse til Eva Ivås, Statistisk sentralbyrå, telefon: 22 86 45 70, telefax: 22 11 12 38, E-post: Eva.Ivas@ssb.no

Økonomiske Analyser

ØA 9/97:

Konjunkturtendensene, 3-26.

Kjell Berger, Torbjørn Eika og Terje Skjerpen: Industriinvesteringer. Prognoset basert på industriens egne anslag fra den kvartalsvise investeringsstatistikken, 30-36.

Julie Hass og Knut Ø. Sørensen: NOREEA – Norsk regnskap for økonomi og miljø, 37-45.

Erling Holmøy: Hva koster økt offentlig ressursbruk? Beregninger basert på en generell likevertsmodell, 46-53.

ØA 1/98:

Økonomisk utsyn over året 1997, 3-88.

ØA 2/98:

Knut Moun og Torbjørn Eika: Pengepolitikk som virkemiddel i dagens konjunktursituasjon, 3-15.

Bård Lian, Kjetil Lund og Thor Olav Thoresen: Arbeidsincentiver, husholdningsinntekt og valg av barnetilsyn. Noen betraktninger om kontantstøtterformen, 16-23.

Pål Boug: Energietterspørsel i Tyskland – en empirisk analyse, 24-29.

Erling Joar Fløttum: Nasjonalregnskapet i Norge, 30-36.

ØA 3/98:

Kjetil Lund, Torkil Løwe og Kari Skrede: Inntektsfordeling og levekår i landbruket, 3-14.

Dennis Fredriksen: Minstепensjon, særtilllegg og regulering av grunnbeløpet, 15-21.

Ingvei Seliussen: Kan me stola på detaljomsetningsindeksen? 22-25.

Tor Petter Bø og Helge Nome Næsheim: Deltidsansatte som delvis arbeidsledige, 26-29.

Tor Halvorsen og Elisabeth Nørgaard: Avkastning på investeringer i utlandet. En sammenligning mellom Norge og andre land, 30-35.

ØA 4/98:

Hilde Christiane Bjørnland: Kilder til konjunktursvingninger i norsk økonomi, 3-13.

Espen Søbye: Hvordan industristatistikken ble til (1774-1875), 14-21.

Steinar Todsen: Satellittregnskap for petroleumsressursene, 22-26.

Reviderte nasjonalregnskapstall for 1995-1997, 27-29.

Offentlige forvaltnings inntekter og utgifter 1997, 30-32.

ØA 5/98:

Konjunkturtendensene, 3-18.

Erling Holmøy, Øystein Olsen og Birger Strøm: Hva bestemmer prisfølsomheten i den norske eletterspørseren? 21-28.

ØA 6/98:

Konjunkturtendensene, 3-53.

ØA 7/98:

Internasjonale klimaavtaler og konsekvenser for Norge, 3-4.

Annegrete Bruvoll og Torstein Bye: Utslipp av metan og kvotepriser på klimagasser, 5-13.

Lars Lindholz: Kyotoprotokollen, prisen på CO₂-kvoter og konsekvenser for norsk petroleumssektor, 14-21.

Finn Roar Aune, Torstein Bye og Tor Arnt Johnsen: Hva betyr en gjennomføring av Kyotoprotokollen for det norske og nordiske kraftmarkedet? 22-30.

Halvard Hansen og Kristin Olsen: Forsikring i nasjonalregnskapet, 31-39.

ØA 8/98:

Torstein Bye og Bente Halvorsen: Økonomiske målsettinger og resultater av energiloven, 3-14.

Lasse Sigbjørn Stambøl: Regional mobilitet i arbeidsstyrken. Bruttostrømsanalyser og tilbuddssidetilpasninger i de regionale arbeidsmarkedene, 15-26.

Eline Aas: Panlagte reformer og arbeidskraftbehov i det kommunale tjenestetilbuddet mot år 2010, 27-33.

Paal Sand: KOSTRA – Ny giv for sammenlignbar statistikk for kommuner og fylkeskommuner, 34-40.

Tor Skoglund: Historisk nasjonalregnskap, 41-46.

ES 1/98:

Economic survey 1997, 3-27.

Julie L. Hass and Knut Ø. Sørensen: Environmental profiles and benchmarking of Norwegian industries. Results from the Norwegian economic and environmental accounts (NOREEA) project, 28-37.

ES 2/98:

Economic trends, 3-18.

Torbjørn Eika and Knut Moun: Monetary policy as an instrument in the current economic situation in Norway, 19-31.

Erling Joar Fløttum: Norwegian national accounts. Status in terms of quality and contents after the introduction of new international standards and the latest general revision, 32-38.

ES 3/98:

Economic trends, 3-23.

Julie Aslaksen, Trude Fagerli and Hanne A. Gravningmyhr: An input-output approach to unpaid household production and consumption in Norway, 24-30.

Statistisk månedshefte med konjunkturindikatorer for Norge

Statistisk månedshefte (SM) ble tidligere i 1998 lagt om fra papir- til internettpublisering. Samtidig ble innholdet utvidet, slik at SM nå inneholder to deler.

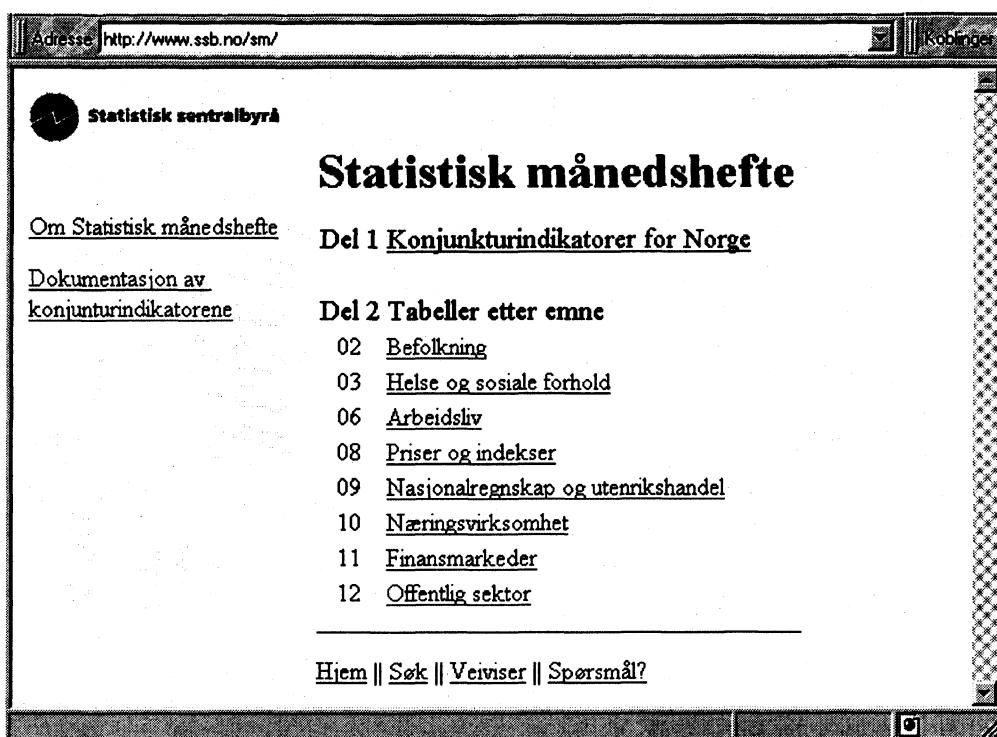
- Del 1 Konjunkturindikatorer for Norge
- Del 2 Tabeller etter emne

Statistisk månedshefte del 1 publiseres både på Statistisk sentralbyrås internettseite og som vedlegg til Ukens statistikk og Økonomiske analyser. Denne delen av månedsheftet presenterer ved hjelp av 19 tabeller og 36 figurer utviklingen i sentrale konjunkturindikatorer for Norge.

Statistisk månedshefte del 2 gir et bredere bilde av Statistisk sentralbyrås korttidsstatistikk, for tiden i form av 93 tabeller fordelt på 8 emner. Denne delen av månedsheftet er bare tilgjengelig på Statistisk sentralbyrås internettseite.

Hvordan få tilgang til data

Fra Statistisk sentralbyrås hjemmeside (www.ssb.no) kan man velge "Ny statistikk". Deretter velges "Statistisk månedshefte". Adressen er www.ssb.no/sm. Da kommer følgende meny fram:

En engelsk versjon av Statistisk månedshefte er nå lagt ut på internett med adresse www.ssb.no/en/monthly_bulletin. Den engelske utgaven vil etter hvert inneholde de samme tabeller som den norske.

Dataformat

Tabellene er i *HTML*-format og inneholder årsobservasjoner (som regel 5) og måneds- eller kvartalsobservasjoner (som regel for 2-3 år). Dette er omtrent som i det gamle trykte månedshefte. I tillegg finnes *SDV*-filer, som er rene tekstmaler (ASCII), der tabellkolonnene er adskilt med semikolon(;). Disse tabellene går så langt tilbake som det finnes data, og egner seg for import til for eksempel regneark.

Oppdatering

Oppdatering av Statistisk månedshefte skjer fortløpende, og ny statistikk vil normalt være tilgjengelig samme dagen som den offentliggjøres. For å få tilgang til tallene med en gang de friges anbefales imidlertid området "Ny statistikk" på Statistisk sentralbyrås internettseite.

Konjunkturindikatorer for Norge

Tabell	Side	Figur	Side
Konjunkturbarometeret			
1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet	2*	1.1. Konjunkturbarometer. Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling	3*
		1.2. Konjunkturbarometer. Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal	3*
		1.3. Konjunkturbarometer. Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå	3*
		1.4. Konjunkturbarometer. Faktorer som begrenser produksjonen i industrien	3*
Ordre			
2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindeksler	2*	2.1. Ordre. Ordretilgang og ordrereserve i industri ialt	3*
2.2. Ordrereserve. Sesongjusterte og glattede verdiindeksler	2*	2.2. Ordre. Ordretilgang og ordrereserve i bygg og anlegg i alt	3*
Arbeidskraft			
3.1. Arbeidsmarked. 1 000 personer og prosent. Sesongjustert	4*	3.1. Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk	5*
		3.2. Arbeidsledige og beholdning av ledige plasser	5*
Produksjon			
4.1. Produksjon: Sesongjusterte volumindeksler 1995=100	4*	4.1. Produksjon. Olje og naturgass	5*
4.2. Produksjon og omsetning. Indeksler. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	6*	4.2. Produksjon. Industri og kraftforsyning	5*
		4.3. Produksjon. Innsatsvarer og energivarer	5*
		4.4. Produksjon. Investeringssvarer og konsumvarer	5*
		4.5. Produksjonsindeks for bygg og anlegg	7*
		4.6. Hotellovernattninger	7*
Investeringer			
5.1. Investeringer. Mrd. kroner	6*	5.1. Antatte og utførte investeringer i industri	7*
5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter	6*	5.2. Årsanslag for påløpte investeringskostnader i industri og bergverk gitt på ulike tidspunkter	7*
5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid	8*	5.3. Årsanslag for påløpte investeringskostnader i oljevirksomheten gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.4. Årsanslag for påløpte investeringskostnader i kraftforsyning gitt på ulike tidspunkter	7*
		5.5. Bygg satt i gang. Boliger	9*
		5.6. Bygg satt i gang. Driftsbygg	9*
		5.7. Bygg under arbeid	9*
Forbruk			
6.1. Forbruksindikatorer	8*	6.1. Detaljomsetning	9*
		6.2. Varekonsumindeks	9*
		6.3. Registrerte nye personbiler	9*
Priser			
7.1. Pris- og kostnadsindeksler. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	10*	7.1. Pris- og kostnadsindeksler. Nivå og endring	11*
7.2. Produktpriser: Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	10*	7.2. Produktpriiser. Nivå og endring	11*
7.3. Prisindeksler: Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før	12*	7.3. Boligpriser	11*
7.4. Timelønn i industri, bygg og anlegg	12*	7.4. Spotpris elektrisk kraft	11*
		7.5. Spotpris Brent Blend	11*
		7.6. Spotpris aluminium og treforedlingsprodukter	11*
Finansmarked			
8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent	12*	8.1. 3 måneders eurorente	15*
8.2. Eurorenter og effektiv avkastning på statsobligasjoner. Prosent	13*	8.2. Utlånsrente og innskuddsrente	15*
8.3. Valutakurser og Norges Banks penge- og kreditindikatorer ..	13*	8.3. Valutakursindeksler	15*
		8.4. Norges Banks penge- og kreditindikator	15*
Utenrikshandel			
9.1. Innførsel og utførsel av varer. Mill. kroner Sesongjustert	14*	9.1. Utenrikshandel	15*
9.2. Utenriksregnskap. Mill. kroner	14*	9.2. Driftsbalansen	15*

1.1. Konjunkturbarometer, industri og bergverk. Sesongjustert og glattet

	Faktisk utvikling fra foregående kvartal og forventet utvikling i kommende kvartal. Diffusjonsindeks ¹					Kapasitets-utnytting ²	Faktorer som begrenser produksjonen.			
	Produksjon		Sysselsetting				Prosent av foretakene			
	Faktisk	Forventet	Faktisk	Forventet	Faktisk		Etterspørsel	Kapasitet	Arbeidskraft	Råstoff
Prosent										
1995										
3. kvartal	57,0	50,1	54,0	48,4	82,8	52,9	15,7	1,7	1,9	
4. kvartal	56,4	51,0	54,0	47,7	82,2	54,5	12,4	3,5	2,1	
1996										
1. kvartal	55,8	55,4	53,3	48,8	81,4	54,1	9,3	6,0	2,6	
2. kvartal	54,7	60,0	53,2	51,3	81,6	50,7	9,7	7,6	3,4	
3. kvartal	55,7	61,5	54,3	52,7	82,0	49,4	10,4	8,7	4,2	
4. kvartal	57,7	61,4	55,6	52,2	82,2	48,3	12,3	9,0	4,4	
1997										
1. kvartal	59,4	61,3	56,1	51,8	82,6	46,0	15,3	8,9	4,2	
2. kvartal	60,9	60,7	56,0	52,4	83,0	44,5	15,5	9,5	4,1	
3. kvartal	61,5	62,0	55,0	54,2	83,0	45,5	13,7	10,3	4,1	
4. kvartal	58,6	62,0	53,5	54,6	82,7	48,1	13,0	10,5	3,8	
1998										
1. kvartal	56,0	59,1	52,7	53,0	82,5	51,3	12,3	10,5	3,6	
2. kvartal	54,8	54,4	52,2	49,6	82,2	55,2	10,9	10,3	3,6	
3. kvartal	55,6	51,9	52,2	47,8	81,9	57,3	10,5	9,9	3,8	

¹Beregnet som summen av andelen av foretakene som har svart STØRRE og halvparten av andelen av foretakene som har svart UENDRET. ²Veidd gjennomsnitt for kvarteret.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.1. Ordretilgang. Sesongjusterte og glattede verdiindeks

	Ordrebasert industri					Bygg og anlegg			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Kjemiske råvarer	I alt	Anlegg	Boligbygg	Andre bygg
1993	79,6	74,0	92,9	64,2	100,5	84,9	78,4	76,5	95,3
1994	91,8	86,2	109,0	81,1	105,4	99,1	77,8	101,7	118,1
1995	101,5	100,3	101,4	100,0	105,4	117,9	100,1	105,2	144,0
1996	111,7	109,3	140,0	132,9	109,3	124,2	97,8	105,3	160,1
1997	127,9	122,0	163,0	164,8	122,2	136,7	95,6	115,7	189,9
1996									
4. kvartal	120,1	106,7	141,6	150,7	112,4	130,8	95,3	110,4	179,7
1997									
1. kvartal	125,5	107,2	143,8	158,7	118,9	130,0	82,8	109,6	189,4
2. kvartal	125,2	114,9	154,5	154,1	122,6	128,2	81,5	110,2	183,9
3. kvartal	127,4	127,6	170,3	166,7	123,3	135,4	97,7	116,8	184,3
4. kvartal	133,5	138,2	183,4	179,5	123,9	153,4	120,4	126,1	202,0
1998									
1. kvartal	140,2	140,5	190,9	151,7	125,3	166,3	127,7	133,3	217,0
2. kvartal	144,6	136,2	182,3	128,3	126,7	170,3	123,0	136,0	227,8
3. kvartal	148,1	133,5	178,5	135,3	130,4	..	..	..	..

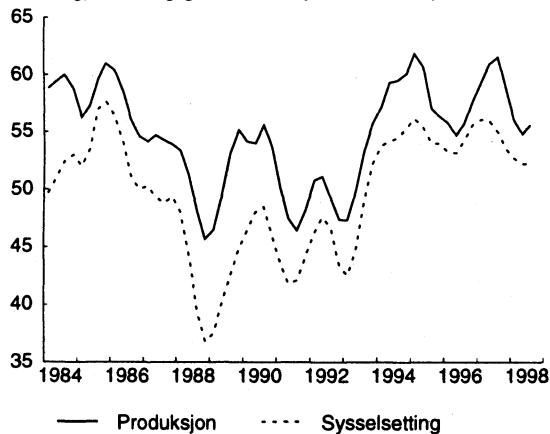
Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.2. Ordrereserve. Sesongjusterte og glattede verdiindeks

	Ordrebasert industri					Bygg og anlegg			
	I alt	Metaller og metallvarer	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Kjemiske råvarer	I alt	Anlegg	Boligbygg	Andre bygg
1993	83,0	79,7	99,0	66,5	145,8	88,6	86,2	76,3	97,2
1994	93,9	90,0	122,1	77,6	137,3	96,0	80,9	111,9	113,0
1995	99,8	100,0	99,8	102,1	102,7	116,4	93,1	125,7	153,7
1996	105,0	99,2	91,4	142,5	108,8	132,3	103,1	134,9	180,1
1997	128,7	107,9	103,1	177,0	123,1	144,1	97,4	161,4	219,4
1996									
4. kvartal	112,1	96,7	93,3	155,1	110,7	139,5	104,4	146,3	196,7
1997									
1. kvartal	120,5	97,6	95,2	161,0	115,4	140,4	97,4	152,9	212,2
2. kvartal	126,8	102,0	98,4	166,0	121,4	139,7	92,1	158,6	216,8
3. kvartal	131,6	111,0	103,8	181,1	126,1	142,7	95,0	162,3	218,5
4. kvartal	136,0	120,9	115,0	199,7	129,3	153,4	105,3	171,7	230,0
1998									
1. kvartal	138,8	125,6	124,7	201,5	131,2	165,6	114,9	187,3	248,9
2. kvartal	139,7	127,0	125,2	189,9	133,4	174,1	117,6	196,3	260,7
3. kvartal	140,9	128,3	123,2	186,5	135,5	..	..	..	..

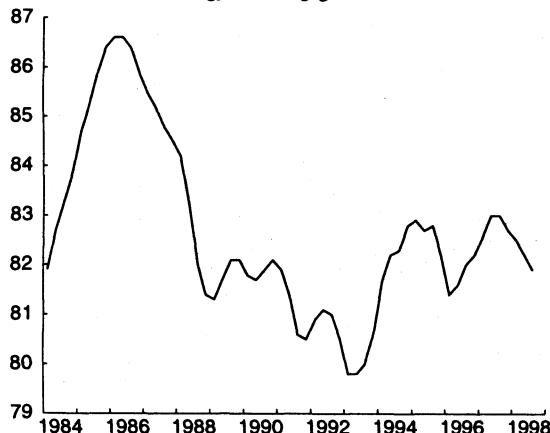
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 1.1 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Produksjon og sysselsetting, faktisk utvikling, kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1) Prosent

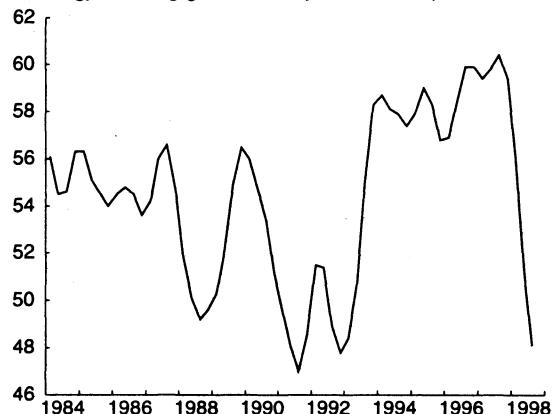
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.3 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Kapasitetsutnyttingsgraden ved nåværende produksjonsnivå, kvartal. Sesongjustert og glattet. Prosent

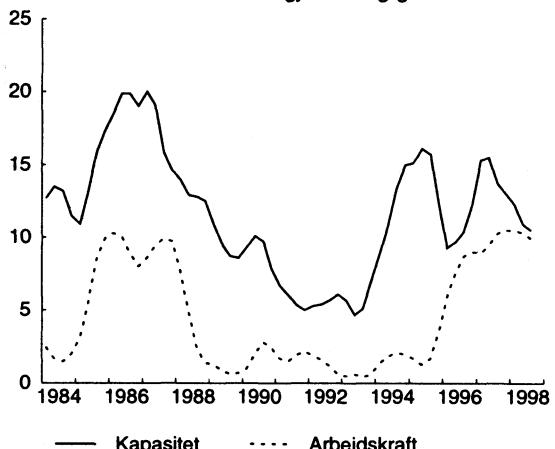
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.2 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Generell bedømmelse av utsiktene, neste kvartal.
Sesongjustert og glattet diffusjonsindeks 1) Prosent

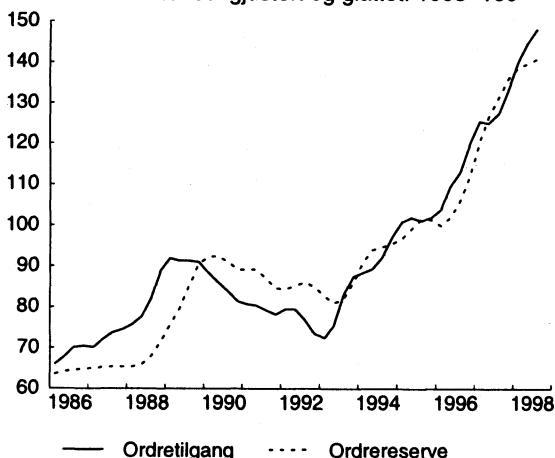
1) Se fotnote 1) til tabell 1.1
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 1.4 Konjunkturbarometer: Industri og bergverk
Faktorer som begrenser prod. i industrien, kvartal.
Andel av foretakene. Sesongjustert og glattet. Prosent

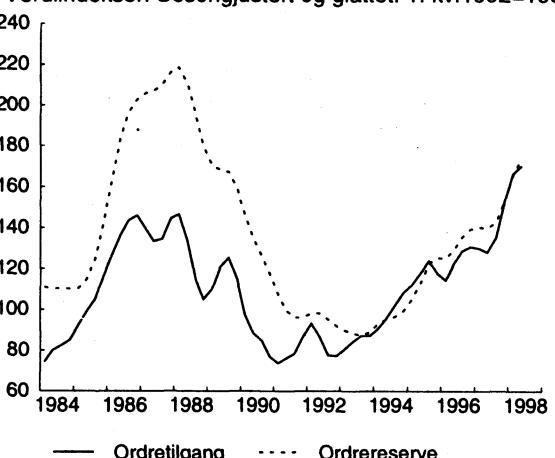
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.1 Ordre (kvartal)
Ordretilgang og ordrereserve. Ordrebaser industri ialt.
Verdiindeks. Sesongjustert og glattet. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 2.2 Ordre (kvartal)
Ordretilgang og ordrereserve. Bygg og anlegg ialt.
Verdiindeks. Sesongjustert og glattet. 1. kv. 1992=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

3.1. Arbeidsmarked. 1000 personer og prosent. Sesongjustert

	Arbeidskraftundersøkelsen ¹					Arbeidsdirektoratet			
	Sysselsatte	Ukeverk	Arbeidsstyrken	Arbeidsledige	Arbeidsledighet. Prosent av arbeidsstyrken	Registrerte ledige	Registrerte ledige og personer på tiltak	Tilgang på ledige stillinger	Beholdning av ledige stillinger
1993	2 003	1 631	2 143	140	6,5	118,2	175,4	22,0	7,4
1994	2 033	1 660	2 161	129	5,9	110,1	166,3	23,5	7,7
1995	2 078	1 690	2 197	119	5,4	101,9	146,6	23,1	8,9
1996	2 131	1 717	2 239	107	4,8	90,8	127,8	26,2	10,1
1997	2 192	1 762	2 285	93	4,1	73,4	96,3	32,9	14,3
1997									
Juni	2 192	1 749	2 290	99	4,3	74,0	97,0	32,9	15,9
Juli	2 197	1 748	2 292	95	4,1	73,0	96,0	32,7	13,1
August	2 202	1 755	2 293	91	4,0	72,0	92,0	31,1	14,0
September	2 204	1 773	2 295	91	4,0	70,0	90,0	35,2	15,3
Oktober	2 207	1 783	2 295	88	3,8	68,0	87,0	43,1	15,9
November	2 213	1 788	2 300	87	3,8	64,0	84,0	34,7	16,4
Desember	2 218	1 800	2 300	82	3,6	62,0	83,0	35,8	16,7
1998									
Januar	2 224	1 807	2 305	81	3,5	62,0	81,0	38,1	16,8
Februar	2 230	1 814	2 308	78	3,4	61,0	79,0	39,3	17,6
Mars	2 236	1 813	2 315	78	3,4	58,0	77,0	36,1	17,3
April	2 236	1 812	2 316	80	3,5	57,0	75,0	39,4	18,1
Mai	2 231	1 820	2 310	78	3,4	55,0	72,0	39,3	19,3
Juni	2 226	1 809	2 305	78	3,4	54,0	72,0	36,5	19,7
Juli	2 231	1 804	2 305	74	3,2	53,0	69,0	39,1	19,1
August	2 243	1 804	2 314	71	3,1	54,0	68,0	39,2	21,4
September	2 252	1 820	2 318	65	2,8	53,0	65,0	45,3	19,6
Oktober	"	"	"	"	"	54,0	64,0	38,9	19,6
November	"	"	"	"	"	"	"	38,0	19,4

¹ Tre måneders gildende sentrert gjennomsnitt. Tallene for februar, mai, august og november gir gjennomsnittet for henholdsvis 1., 2., 3. og 4. kvartal

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Arbeidsdirektoratet

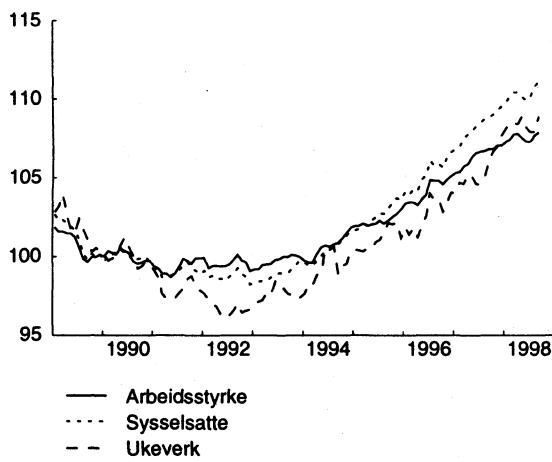
4.1. Produksjon. Sesongjusterte volumindeks. 1995=100

	Etter næring				Etter sluttanvendelse				Nye bygg
	Total indeks ¹	Råolje og naturgass	Industri	Kraftforsyning	Innsvartsvarer	Investeringssvarer	Konsumvarer	Energi varer	
1993	88,6	82,5	92,3	97,5	90,9	91,6	94,1	85,8	..
1994	94,6	92,2	97,5	92,6	97,0	96,0	98,7	92,5	..
1995	100,2	100,1	100,2	100,4	100,1	100,2	100,2	100,1	100,1
1996	105,4	113,3	102,8	83,8	101,4	103,5	103,8	108,1	104,0
1997	109,1	116,3	106,3	92,1	105,0	107,1	111,5	107,5	115,5
1997									
April	114,6	120,1	106,7	87,6	106,2	106,8	109,8	115,7	114,6
Mai	108,5	116,6	104,6	94,9	104,7	103,0	108,2	108,1	112,8
Juni	107,9	113,0	105,6	95,3	103,6	106,3	111,4	107,5	115,1
Juli	110,5	116,7	111,4	98,3	106,0	122,5	115,7	109,2	115,9
August	110,3	116,1	103,2	96,7	102,4	103,7	108,1	107,7	117,4
September	109,2	110,4	107,6	105,4	105,8	107,2	114,7	107,1	118,2
Oktober	111,4	118,1	109,0	104,5	106,3	110,3	114,0	108,7	118,4
November	110,8	117,2	107,8	95,7	106,1	110,7	112,2	108,4	122,7
Desember	110,2	120,4	108,6	92,0	107,1	112,8	112,5	110,7	123,2
1998									
Januar	109,7	118,1	107,6	90,9	106,9	108,3	111,0	106,3	125,3
Februar	109,5	113,5	108,6	87,2	106,6	111,1	112,7	106,7	126,5
Mars	110,3	113,6	109,2	93,7	106,6	113,4	113,6	105,5	126,8
April	109,8	112,6	110,4	92,5	108,8	114,4	112,8	104,4	128,4
Mai	108,7	108,9	110,4	89,9	109,2	114,3	112,3	101,2	123,7
Juni	109,1	112,2	107,7	96,4	105,5	112,8	110,6	108,0	118,9
Juli	107,4	111,7	110,8	96,7	111,1	114,1	110,5	104,8	..
August	106,3	95,3	110,6	112,7	110,3	113,6	111,5	93,6	..
September	110,1	108,0	109,6	103,4	108,0	114,4	111,7	104,6	..

¹ Olje- og gassutvinning, industri, bergverk og kraftforsyning.

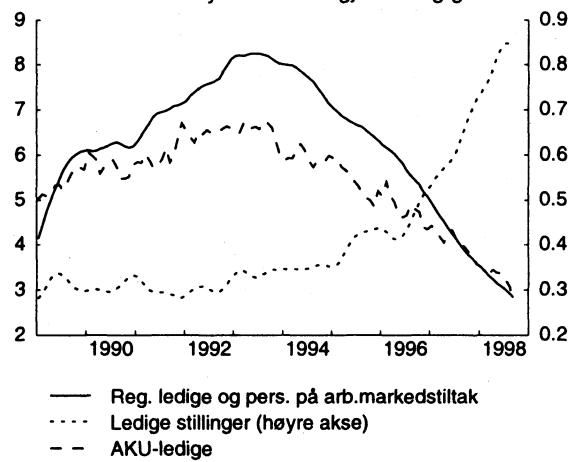
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 3.1 Arbeidsstyrke, sysselsetting og ukeverk
1990=100. Sesongjusterte og glattede månedstall.

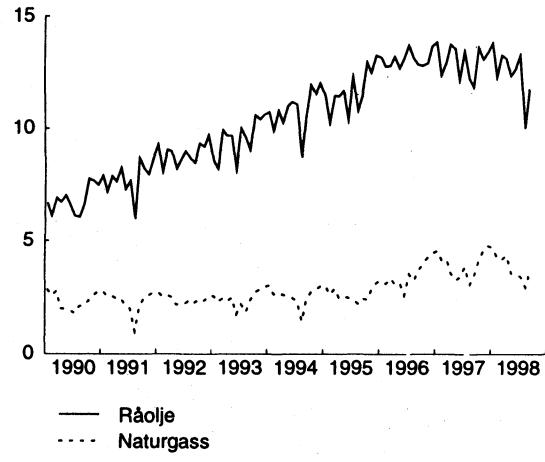
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 3.2 Arbeidsledige og beholdning av ledige stillinger, månedstall
Prosent av arbeidsstyrken. Sesongjustert og glattet

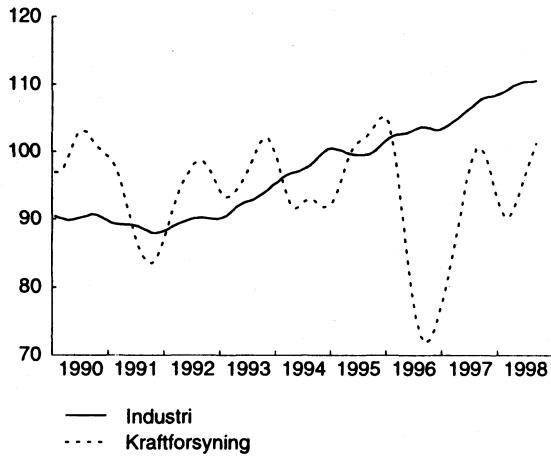
Kilde: Arbeidsdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.1 Produksjon: Olje og naturgass
Råolje (mill tonn) og naturgass (mrd. Sm³)
Ujusterte månedstall.

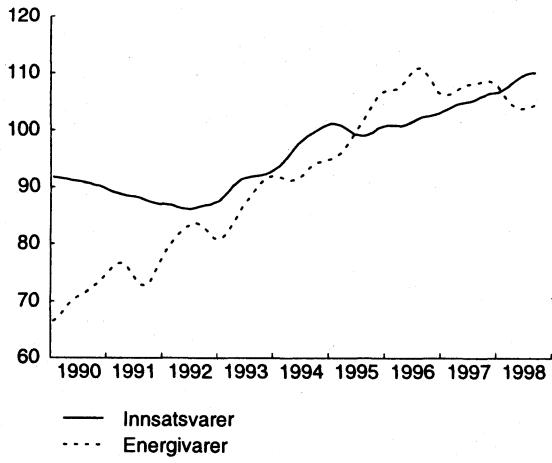
Kilde: Oljedirektoratet.

Fig. 4.2 Produksjon: Industri ialt og kraftforsyning
Sesongjusterte og glattede volumindeks. 1995=100
Månedstall

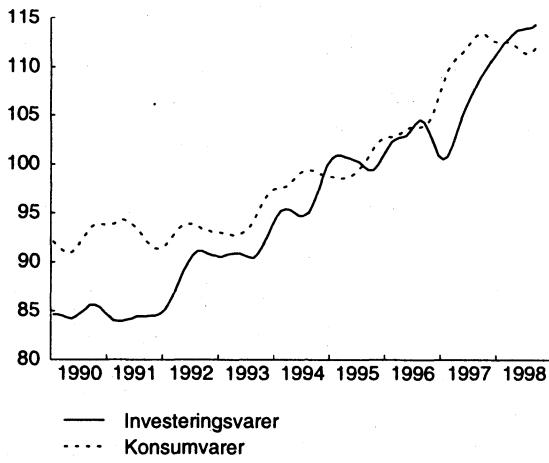
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.3 Produksjon: Innsatsvarer og energivarer
Sesongjusterte og glattede volumindeks. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.4 Produksjon: Investerings- og konsumvarer
Sesongjusterte og glattede volumindeks. 1995=100
Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

4.2. Produksjon og omsetning. Indekser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før.

	Bygge- og anleggsproduksjon.		Engroshandelsomsetning.		Omsetning for forretningsmessig tjenesteyting. Verdi		Hotellomsetning.	
	Volum	Nivå	Volum	Nivå	Nivå	Verdi	Nivå	Endring
	1995=100		1995=100		1.kv 1997=100		1992=100	
1993	..	..	..	..	..	..	105,4	5,4
1994	..	..	..	..	..	..	113,1	7,2
1995	100,0	..	100,0	..	..	..	114,6	1,3
1996	105,7	5,6	103,4	3,4	93,2	..	122,0	6,5
1997	114,6	8,5	113,7	10,0	110,0	18,1	132,0	8,2
1995								
4. kvartal	105,6	..	111,2	..	..	..	95,5	4,5
1996								
1. kvartal	98,4	5,1	100,0	3,7	89,1	..	111,8	3,2
2. kvartal	103,5	4,9	99,4	5,1	93,8	..	123,0	6,6
3. kvartal	107,6	5,3	99,8	2,0	84,6	..	149,5	7,4
4. kvartal	113,1	7,1	114,2	2,7	105,2	..	103,8	8,7
1997								
1. kvartal	107,6	9,3	100,0	0,0	100,0	12,2	115,0	2,9
2. kvartal	111,5	7,7	117,1	17,8	111,3	18,7	137,1	11,5
3. kvartal	115,2	7,1	111,2	11,4	101,6	20,1	160,6	7,4
4. kvartal	124,1	9,7	126,4	10,7	127,1	20,8	115,2	10,9
1998								
1. kvartal	119,8	11,3	112,7	12,7	114,7	14,7	129,5	12,6
2. kvartal	117,2	5,1	..	..	..	..	140,8	2,7
3. kvartal	..	..	..	..	..	..	177,6	10,6

Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.1. Investeringer. Mrd. kroner

	Industri			Kraftforsyning	Oljevirksomhet (ujustert)				
	Antatte, sesongjust.	Utførte, ujustert	Utførte, sesongjust.		Utførte	Antatte	I alt	Leting	Utføring
1994	2,7	9,4	2,3	4,1	..	54,6	5,0	28,6	6,8
1995	3,7	13,6	3,4	4,3	..	48,6	4,6	27,0	6,9
1996	4,1	13,8	3,5	4,0	..	47,9	5,5	25,3	9,0
1997	4,1	14,2	3,5	3,9	..	62,5	8,3	35,3	9,2
1996									
4. kvartal	4,4	4,2	3,5	1,3	14,2	12,6	1,7	6,9	2,5
1997									
1. kvartal	4,1	2,8	3,5	0,5	13,7	13,1	1,9	7,7	2,1
2. kvartal	4,1	3,6	3,7	1,0	16,3	17,3	1,9	10,5	2,5
3. kvartal	4,0	3,4	3,2	1,1	18,4	15,5	2,1	8,4	2,1
4. kvartal	4,1	4,4	3,7	1,2	17,2	16,6	2,4	8,7	2,4
1998									
1. kvartal	4,2	2,9	3,7	0,7	18,1	16,9	2,2	9,0	2,9
2. kvartal	4,6	4,1	4,2	1,1	20,6	20,1	1,6	12,0	3,1
3. kvartal	4,9	4,9	4,7	1,2	20,9	21,3	1,9	11,9	3,2
4. kvartal	5,0	..	..	..	19,0	..	..	..	..

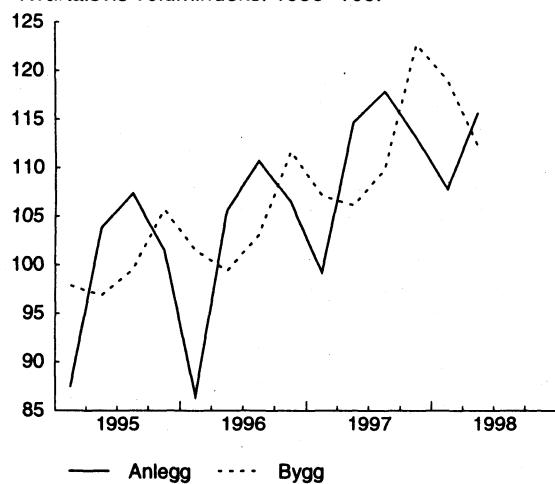
Kilde: Statistisk sentralbyrå

5.2. Investeringer. Mrd. kroner. Årsanslag for investeringsåret (år t) gitt på ulike tidspunkter i året før investeringsåret (t-1) og året etter investeringsåret (t+1)

	Industri og bergverksdrift				Kraftforsyning				Oljevirksomhet			
	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999
Årt-1												
2. kvartal	9,0	10,0	11,0	10,0	3,0	3,0	3,0	5,0	33,0	33,2	46,4	52,0
3. kvartal	10,0	11,0	12,0	11,0	3,0	3,0	5,0	5,0	42,2	43,0	58,5	59,6
4. kvartal	13,0	13,0	15,0	12,0	3,0	3,0	4,0	4,0	44,6	51,5	66,4	64,5
Årt												
1. kvartal	15,0	14,0	17,0	..	4,0	4,0	6,0	..	46,0	54,9	71,0	..
2. kvartal	15,0	15,0	17,0	..	4,0	4,0	5,0	..	47,9	57,5	75,8	..
3. kvartal	15,0	15,0	17,0	..	4,0	4,0	5,0	..	52,0	66,2	76,8	..
4. kvartal	15,0	15,0	18,0	..	4,0	4,0	5,0	..	49,4	63,1	77,4	..
Årt+1												
1. kvartal	14,0	14,0	..	..	4,0	4,0	..	..	47,9	62,5	..	..

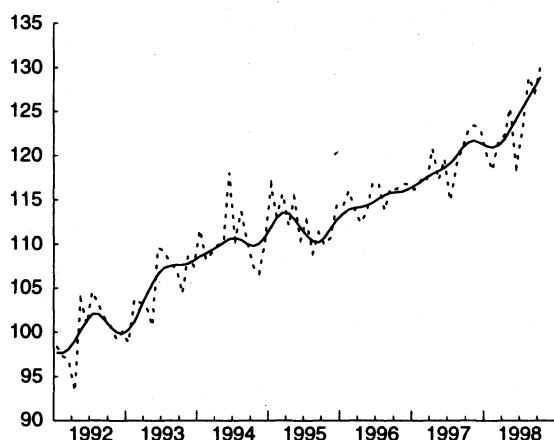
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 4.5 Produksjonsindeks for bygg og anlegg
Kvartalsvis volumindeks. 1995=100.

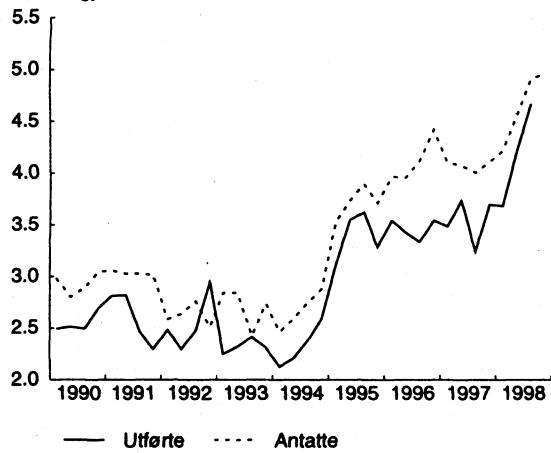
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 4.6 Hotellovernattinger
Manedsindeks. 1992=100. Sesongjustert og trend

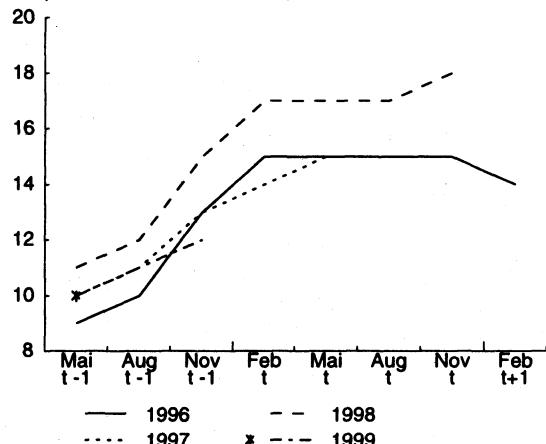
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.1 Investeringer, industri
Antatte og utførte per kvarter. Milliarder kroner.
Sesongjustert

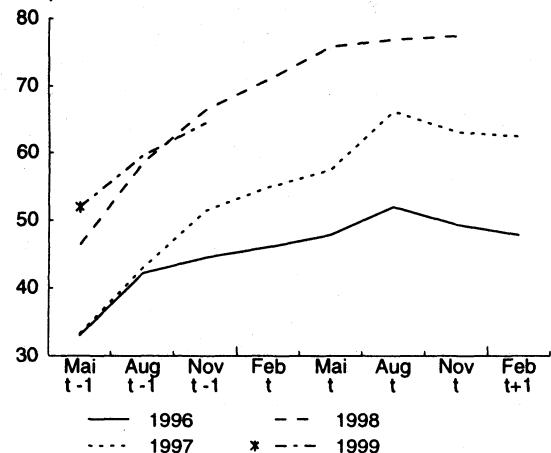
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.2 Investeringer: Industri og bergverksdrift
Påløpte kostnader, årsanslag gitt på ulike
tidspunkter. 1996-1999. Milliarder kroner

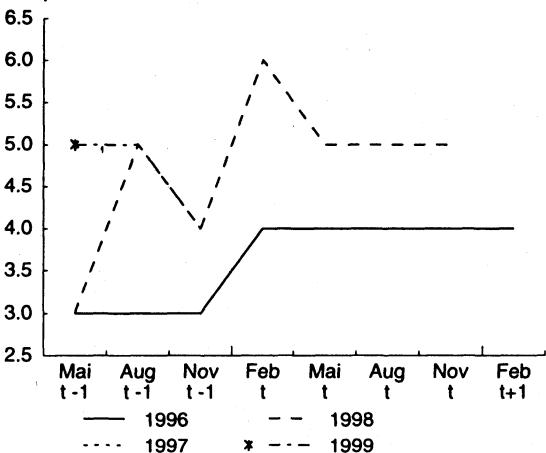
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.3 Investeringer, oljevirksomhet
Påløpte kostnader, årsanslag gitt på ulike
tidspunkter. 1996-1999. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.4 Investeringer, kraftforsyning
Påløpte kostnader, årsanslag gitt på ulike
tidspunkter. 1996-1999. Milliarder kroner

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

5.3. Igangsetting av nye bygg og bygg under arbeid

	Bygg satt igang				Bygg under arbeid. Bruksareal. 1000 kvm. Utgangen av perioden		
	Antall boliger		Bolig bruksareal 1000 kvm		Andre bygg.	Boliger.	Andre bygg.
	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Sesongjustert nivå	Trend. Endring fra forrige periode. Årlig rate. Prosent	Bruksareal. 1000 kvm. Trend ¹	Trend	Trend
1993	16 194	3,8	2 151	9,0	1 979	2 169	2 575
1994	21 240	31,2	2 987	38,9	2 463	2 568	2 851
1995	20 011	-5,8	2 874	-3,8	2 752	2 601	3 221
1996	18 743	-6,3	2 907	1,1	3 131	2 872	3 726
1997	21 259	13,4	3 232	11,2	3 619	3 213	4 453
1997							
Mai.....	1 724	5,1	267	-5,1	293	2 865	3 909
Juni.....	1 635	4,5	267	-9,2	297	2 895	3 944
Juli.....	1 701	5,5	248	-12,4	301	2 924	4 002
August.....	1 778	7,4	263	-14,8	304	2 949	4 088
September.....	1 861	9,2	266	-10,2	305	2 972	4 192
Okttober.....	1 623	9,5	252	0,2	304	2 996	4 295
November.....	1 800	6,5	253	10,4	301	3 020	4 384
Desember.....	1 672	0,7	253	13,8	296	3 045	4 450
1998							
Januar.....	1 838	-7,2	265	5,0	289	3 070	4 491
Februar.....	1 946	-14,9	291	-10,1	281	3 093	4 516
Mars.....	2 013	-21,6	298	-26,6	273	3 106	4 531
April.....	1 745	-27,7	244	-41,9	264	3 103	4 546
Mai.....	1 522	-30,6	225	-47,9	256	3 075	4 548
Juni.....	1 220	-31,2	202	-42,5	249	3 028	4 525
Juli.....	1 522	-31,3	224	-27,4	242	2 973	4 473
August.....	1 296	-30,4	198	-10,2	236	2 925	4 399
September.....	1 389	-26,6	213	2,4	229	2 882	4 319
Okttober.....	1 586	-33,6	230	13,7	222	2 844	4 247

¹ Tallene er unntatt bygg til jordbruk, skogbruk og fiske

Kilde: Statistisk sentralbyrå

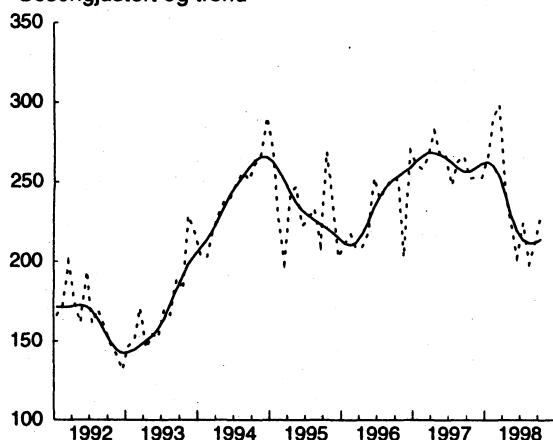
6.1. Forbruksindikatorer

	Detaljomsetningsvolum		Varekonsumindeks ¹		Førstegangsregistrerte personbiler		Hotellovernattinger, ferie og fritid	
	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert indeks	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå. 1000	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate	Sesongjustert nivå	Trend. Prosent endring fra forrige periode. Årlig rate
	1995=100		1995=100		1 000		1 000	
1993	92,7	1,7	92,8	0,6	64,3	3,8	8 093,4	7,3
1994	96,9	4,5	97,4	4,8	92,0	42,7	8 395,7	4,1
1995	100,0	2,9	100,0	2,4	97,3	7,2	8 279,1	-1,9
1996	102,5	2,9	105,2	5,6	146,8	50,0	8 336,8	1,8
1997	107,5	4,7	109,8	4,2	155,5	5,3	8 398,2	-0,2
1997								
Juni.....	109,3	6,9	111,5	5,8	13,1	-3,2	708,7	-2,8
Juli.....	107,2	6,6	109,8	5,0	12,4	0,2	684,7	1,6
August.....	107,2	6,7	109,3	4,7	12,6	3,5	704,9	7,1
September.....	109,6	6,9	111,5	4,4	12,8	2,2	700,4	9,3
Okttober.....	111,3	5,9	113,0	3,6	12,4	-4,0	715,7	5,3
November.....	109,7	3,9	111,6	2,3	13,1	-9,1	727,0	-1,9
Desember.....	109,2	2,8	113,1	2,1	15,6	-9,5	715,9	-6,1
1998								
Januar.....	111,3	3,0	109,9	2,9	9,5	-6,0	686,4	-7,1
Februar.....	110,0	4,2	110,8	5,0	11,5	-1,4	646,8	-5,5
Mars.....	111,1	7,9	111,9	9,1	12,6	7,1	684,0	0,9
April.....	112,5	11,2	115,0	12,1	12,6	14,0	710,5	8,3
Mai.....	116,9	11,8	117,4	12,5	13,2	11,1	724,9	15,5
Juni.....	113,8	10,1	114,8	10,4	12,3	-1,2	707,3	18,9
Juli.....	115,9	7,2	118,6	6,9	12,5	-15,9	727,7	17,4
August.....	117,1	4,2	119,2	3,3	12,8	-24,8	750,6	14,0
September.....	114,4	2,3	115,8	1,1	11,7	-27,0	739,0	10,1
Okttober.....	115,4	2,5	..	..	10,7	-26,2	760,1	6,0
November.....	..	..	..	..	11,5	-24,9	..	..

¹ Indikatoren bygger på informasjon om detaljomsetning, førstegangsregistrering av personbiler og omsetning av tobakk, øl, mineralvann, elektrisk kraft, bensin, brensel og fjernvarme. Vektene er hentet fra det kvartalsvisse nasjonale regnskapet (KNR).

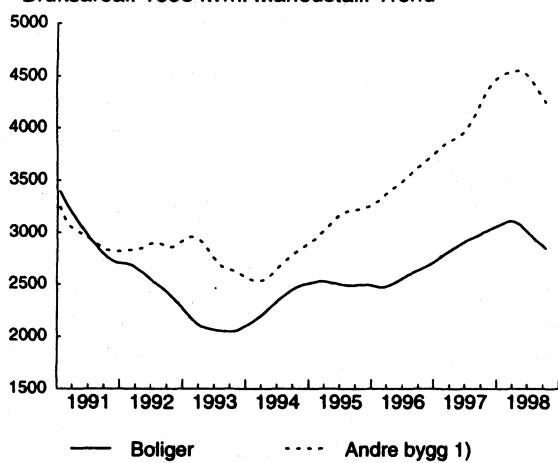
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 5.5 Bygg satt igang
Boliger. Bruksareal. 1000 kvm. månedstall
Sesongjustert og trend

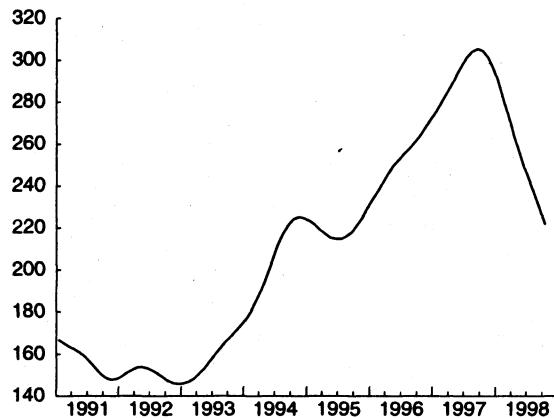
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.7 Bygg under arbeid
Bruksareal. 1000 kvm. Månedstall. Trend

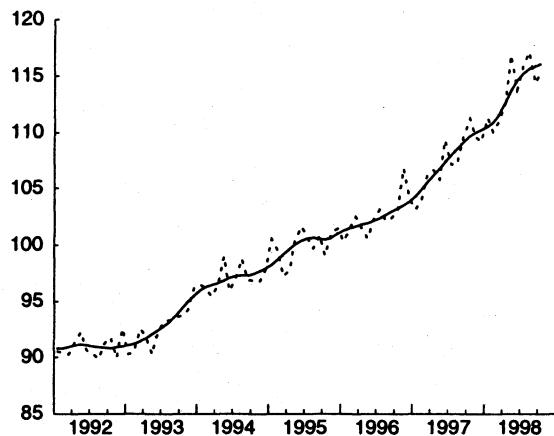
1) F.o.m 1993 inkl. jordb., skogb., fiske
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 5.6 Bygg satt igang
Andre bygg 1) enn boliger. Bruksareal. 1000 kvm.
Månedstall. Trend.

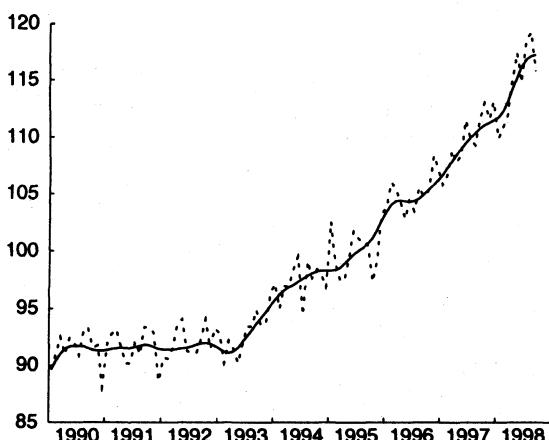
1) Unntatt bygg til jordbruk, skogbruk og fiske.
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.1 Detaljomsetning
Volumindeks. Månedstall. Sesongjustert og trend
1995=100

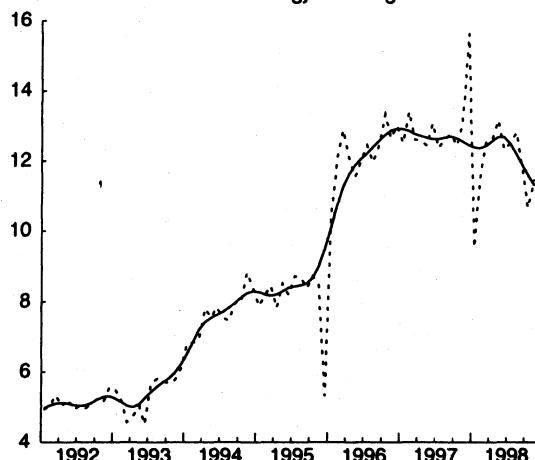
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.2 Varekonsumindeks
Månedstall. Sesongjustert og trend. 1995=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 6.3 Registrerte nye personbiler
1000 stk. Månedstall. Sesongjustert og trend

Kilde: Vegdirektoratet og Statistisk sentralbyrå.

7.1. Pris- og kostnadsindeks. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Konsumprisindeks		Harmonisert konsumprisindeks		Førstegangsomsetning innenlands		Byggekostnadsindeks for boliger	
	Nivå	Endring	Norge. Endring	EU. Endring	Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1979=100				1981=100		1978=100	
1993	250,3	2,3	..	..	161,8	-0,0	226,1	0,4
1994	253,8	1,4	..	..	164,1	1,4	234,0	3,5
1995	260,0	2,5	..	..	167,2	1,9	245,2	4,8
1996	263,3	1,3	0,7	2,4	169,8	1,5	248,0	1,1
1997	270,1	2,6	2,6	1,7	172,2	1,4	252,9	2,0
1997								
Mai.....	269,7	2,7	2,8	1,5	171,7	1,3	252,9	1,9
Juni.....	270,4	2,9	2,9	1,6	172,0	1,7	253,2	2,0
Juli.....	269,8	2,2	2,0	1,6	172,7	2,0	253,4	2,1
August.....	269,7	2,3	2,1	1,8	173,4	2,2	253,7	2,2
September.....	270,9	2,3	2,1	1,8	173,1	1,5	254,1	2,2
Okttober.....	271,6	2,1	1,9	1,7	173,1	0,9	254,4	2,3
November.....	271,9	2,3	2,1	1,7	173,1	1,2	254,6	2,2
Desember.....	272,0	2,3	2,2	1,6	172,7	0,9	254,7	2,2
1998								
Januar.....	273,2	2,0	1,6	1,3	172,6	0,8	255,4	2,3
Februar.....	274,1	2,0	1,5	1,4	172,5	0,9	255,9	2,3
Mars.....	275,6	2,3	1,8	1,3	172,2	0,6	256,4	2,1
April.....	275,8	2,5	2,2	1,6	172,7	1,0	259,8	2,8
Mai.....	275,4	2,1	1,8	1,6	173,1	0,8	260,4	3,0
Juni.....	276,0	2,1	1,8	1,6	172,7	0,4	260,6	2,9
Juli.....	276,3	2,4	2,3	1,5	173,0	0,2	260,8	2,9
August.....	275,4	2,1	2,0	1,3	172,6	-0,5	261,0	2,9
September.....	277,7	2,5	2,3	1,2	173,0	-0,1	261,3	2,8
Okttober.....	277,7	2,2	2,0	..	172,9	-0,1	264,2	3,8

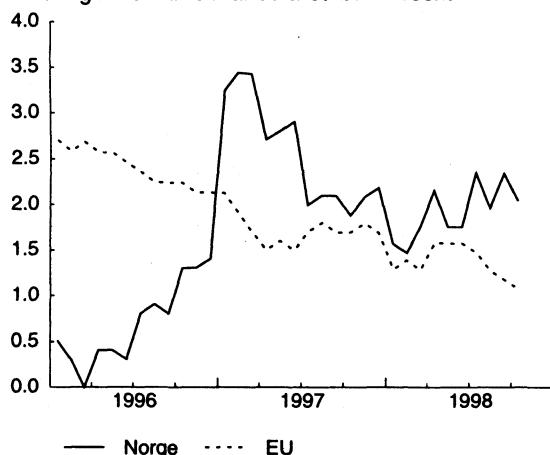
Kilde: Statistisk sentralbyrå

7.2. Produktpriser. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Produsentprisindeks		Spotpriser				Eksportprisindeks, treforedlingsprodukter. 1994=100	Eksportpris, laks. Nivå. Nkr pr. kg
	Nivå 1981=100	Endring	Elektrisk kraft. Øre pr. kWh	Brent Blend. Nkr pr. fat	Brent Blend. USD pr. fat	Aluminium. Nkr pr. tonn		
1993	149,9	-1,0	8,0	1 443,8	204,1	8 060,8	..	35,45
1994	151,8	1,3	18,3	1 337,2	189,8	10 268,4	100,00	35,31
1995	155,7	2,6	11,8	1 296,4	204,2	11 452,3	137,91	30,25
1996	159,1	2,2	25,4	1 584,5	247,4	9 623,2	130,43	26,52
1997	161,3	1,4	13,5	1 617,9	229,9	11 311,7	120,49	26,30
1997								
Juni.....	160,8	2,0	10,9	126,4	17,7	11 267,2	113,51	25,71
Juli.....	161,5	2,0	8,8	137,0	18,5	11 805,7	121,58	27,20
August.....	162,3	2,4	13,1	142,6	18,6	13 150,8	130,24	27,43
September.....	161,9	0,9	10,2	135,0	18,4	11 739,8	128,60	26,64
Okttober.....	162,3	0,5	12,8	141,9	20,0	11 355,9	118,02	26,49
November.....	162,1	1,0	15,8	134,0	19,2	11 245,6	111,13	25,55
Desember.....	161,3	0,4	17,3	124,0	17,2	11 076,7	122,22	25,95
1998								
Januar.....	161,3	0,0	16,3	113,0	15,2	11 100,3	130,09	26,01
Februar.....	161,8	0,7	14,7	106,2	14,1	10 729,5	128,23	25,85
Mars.....	161,3	0,7	13,1	99,1	13,1	9 664,8	121,06	26,59
April.....	162,0	1,3	12,3	100,9	13,5	9 690,7	135,47	28,86
Mai.....	163,1	1,5	10,8	107,1	14,4	9 396,3	106,40	29,39
Juni.....	162,3	0,9	11,9	91,3	12,2	9 302,6	132,07	31,58
Juli.....	162,5	0,6	6,9	91,8	12,1	9 494,3	123,26	29,22
August.....	162,4	0,1	5,4	92,3	12,0	8 872,6	143,29	27,80
September.....	163,0	0,7	8,1	100,9	13,3	8 756,9	131,92	27,57
Okttober.....	162,7	0,2	..	94,8	12,8	8 289,8	142,46	27,92
November.....	..	..	..	82,7	11,1	8 061,8	..	..

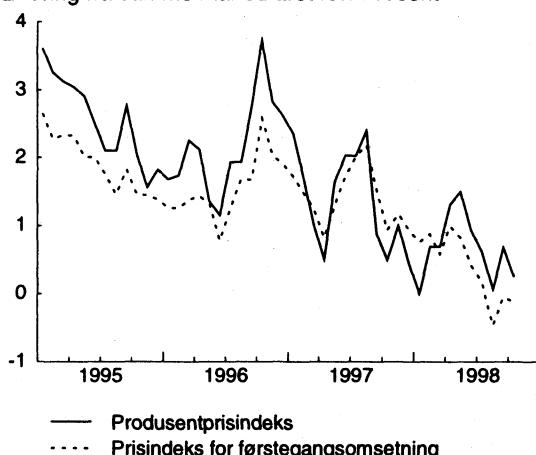
Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

**Fig. 7.1 Harmonisert konsumprisindeks
Norge og EU**
Endring fra samme måned året før. Prosent

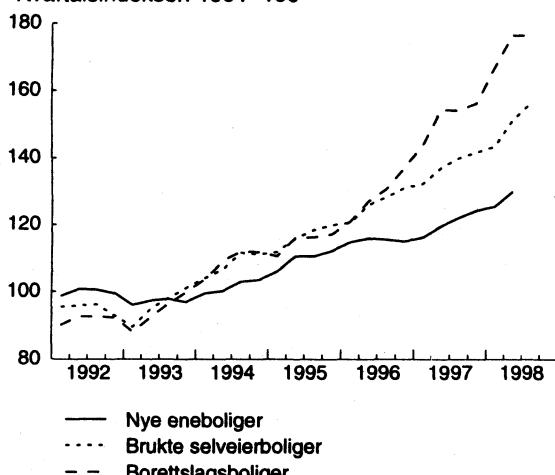
Kilde: Eurostat.

**Fig. 7.2 Produsentprisindeks for industri og
prisindeks for førstegangsomsetning innenlands**
Endring fra samme måned året før. Prosent

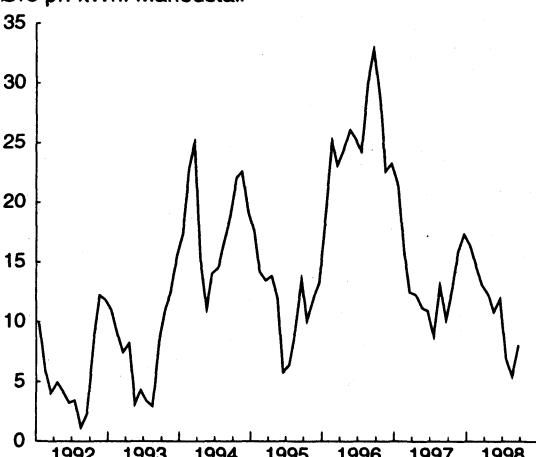
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.3 Boligpriser
Kvartalsindeks. 1991=100

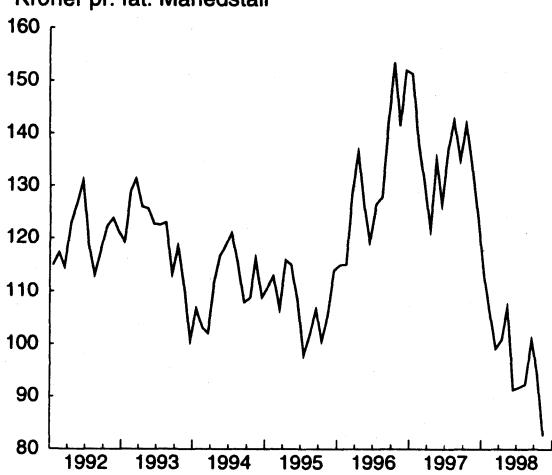
Kilde: Statistisk sentralbyrå og NBBL.

Fig. 7.4 Spotpris elektrisk kraft
Øre pr. kWh. Månedstall

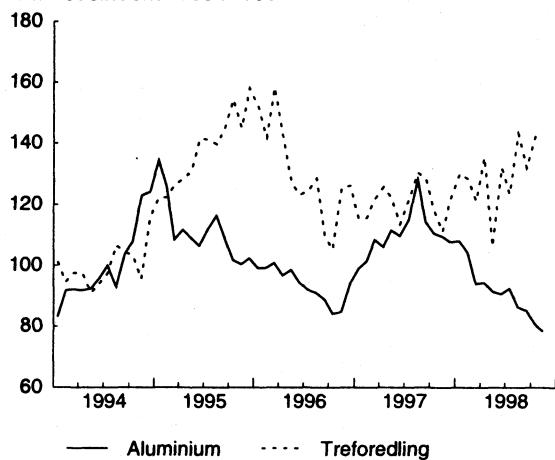
Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.5 Spotpris Brent Blend
Kroner pr. fat. Månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 7.6 Spotpris aluminium og treforedlingsprodukter
Månedsindeks. 1994=100

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

7.3. Prisindeksjer. Nivå og prosentvis endring fra samme periode året før

	Engroshandel		Nye eneboliger		Brukte boliger		Borettslag	
	Nivå	Endring	Nivå	Endring	Selveier Nivå	Endring	Nivå	Endring
	1995=100		1989=100		1991=100		1991=100	
1993	94,7	0,6	91,4	-2,9	383,3	0,8	94,1	2,4
1994	96,9	2,3	95,5	4,6	433,2	13,0	109,2	16,0
1995	100,0	3,3	103,3	8,2	466,0	7,6	114,9	5,3
1996	102,2	2,2	108,6	5,1	505,4	8,5	128,8	12,1
1997	104,0	1,8	113,5	4,5	550,2	8,9	152,0	18,0
1996								
4. kvartal	102,5	2,3	108,3	2,7	130,9	9,2	136,8	16,8
1997								
1. kvartal	103,4	1,8	109,4	1,2	132,2	9,6	143,7	18,8
2. kvartal	103,5	1,0	112,6	3,2	136,8	8,7	154,2	21,4
3. kvartal	104,3	2,3	114,9	5,7	139,7	9,1	154,0	18,0
4. kvartal	104,8	2,2	116,9	7,9	141,5	8,1	156,2	14,2
1998								
1. kvartal	105,7	2,2	118,0	7,9	143,2	8,3	166,7	16,0
2. kvartal	106,4	2,8	122,2	8,5	151,2	10,5	176,5	14,5
3. kvartal	106,3	1,9	..	..	156,1	11,7	176,3	14,5

Kilde: Statistisk sentralbyrå og Norske Boligbyggelags Landsforbund

7.4. Timelønn i industri, bygg og anlegg. Kroner pr. time og prosentvis endring fra samme periode året før

	Industri ilt						Bygg		Anlegg	
	Kroner			Endring			Kroner	Endring	Kroner	Endring
	Ialt	Menn	Kvinner	Ialt	Menn	Kvinner				
1993	103,15	105,42	91,80	2,7	2,7	2,9	105,04	2,0	152,35	2,8
1994	106,12	108,49	94,55	2,9	2,9	3,0	106,87	1,7	145,22	-4,7
1995	109,83	112,27	97,85	3,5	3,5	3,5	110,82	3,7	138,78	-4,4
1996	114,42	116,96	102,18	4,2	4,2	4,4	115,60	4,3	143,84	3,6
1997	118,85	121,58	106,09	3,9	4,0	3,8	122,37	5,9	155,80	8,3
1996										
3. kvartal	114,87	117,30	103,27	4,3	4,2	5,0	115,28	4,0	144,74	4,7
4. kvartal	116,77	119,34	104,54	5,1	5,1	5,4	120,27	6,4	146,24	5,5
1997										
1. kvartal	116,53	119,06	104,30	4,0	3,9	4,4	118,44	5,5	149,28	6,6
2. kvartal	118,86	121,77	105,48	4,4	4,4	4,6	121,24	6,4	155,04	8,4
3. kvartal	119,66	122,38	106,80	4,2	4,3	3,4	123,20	6,9	158,16	9,3
4. kvartal	120,37	123,16	107,68	3,1	3,2	3,0	126,13	4,9	159,32	8,9
1998										
1. kvartal	120,24	122,90	107,50	3,2	3,2	3,1	125,05	5,6	159,18	6,6
2. kvartal	124,53	127,51	110,39	4,8	4,7	4,7	128,76	6,2	163,91	5,7

Kilde: Statistisk sentralbyrå

8.1. Utvalgte norske rentesatser. Prosent

	Utlånsrente					Innskuddsrente			Effektiv avkastning på 10 års statsobl.	
	Forretnings- banker ¹	Spare- banker	Statlige låne- institutter	Forsikrings- selskap	Kredit- foretak	Forretnings- banker ¹	Spare- banker	3mnd eurorente		
1993	11,1	10,8	8,5	9,3	11,3	5,8	5,9	7,1	6,9	
1994	8,5	8,4	6,8	6,9	8,7	4,1	4,0	5,7	7,4	
1995	7,7	7,9	6,4	6,7	7,9	4,0	4,0	5,4	7,4	
1996	7,1	7,1	5,5	6,1	7,0	3,6	3,7	4,8	6,8	
1997	5,9	6,0	4,4	5,2	6,3	2,7	2,8	3,6	5,9	
1996										
3. kvartal	7,1	7,1	5,2	6,1	7,0	3,6	3,7	4,9	7,0	
4. kvartal	6,7	6,7	5,1	5,8	6,7	3,3	3,4	4,4	6,5	
1997										
1. kvartal	6,0	5,9	4,7	5,2	6,5	2,6	2,7	3,4	5,9	
2. kvartal	5,8	5,8	4,5	5,1	6,2	2,5	2,6	3,4	6,1	
3. kvartal	6,0	6,1	4,0	5,3	6,3	2,8	2,9	3,9	6,0	
4. kvartal	5,9	6,1	4,2	5,3	6,3	2,8	2,9	3,8	5,7	
1998										
1. kvartal	5,9	6,0	3,9	5,3	6,2	2,8	2,9	3,8	5,3	
2. kvartal	6,2	6,2	4,1	5,5	6,0	3,0	3,0	4,4	5,4	
3. kvartal	9,2	10,0	4,1	8,1	7,7	5,6	5,6	6,5	5,4	

¹ inkludert Postbanken

Kilde: Norges Bank

8.2. Eurorenter og effektiv avkastning på statsobligasjoner. Prosent

	3 mnd eurorente				Effektiv avkastning på 10 års statsobligasjon			
	Norge	Tyskland	USA	Teoretisk Ecu	Norge	Tyskland	USA	Teoretisk Ecu
1993.....	7,1	7,2	3,2	..	6,9	6,5	5,9	7,3
1994.....	5,7	5,3	4,7	..	7,4	6,8	7,1	7,6
1995.....	5,4	4,4	6,0	..	7,4	6,8	6,6	7,8
1996.....	4,8	3,2	5,4	..	6,8	6,2	6,4	6,8
1997.....	3,6	3,3	5,2	4,2	5,9	5,7	6,3	6,0
1997								
Juni	3,4	3,1	4,9	4,1	6,0	5,7	6,5	6,1
Juli	3,9	3,1	5,1	4,2	6,0	5,6	6,2	5,9
August	3,9	3,3	5,1	4,3	6,1	5,7	6,3	6,0
September	3,8	3,3	4,9	4,3	5,9	5,6	6,2	5,9
Oktober	3,9	3,6	5,0	4,4	5,7	5,6	6,0	5,8
November	3,8	3,7	5,1	4,6	5,7	5,6	5,9	5,8
Desember	3,8	3,7	5,1	4,5	5,5	5,3	5,8	5,6
1998								
Januar	3,7	3,6	5,0	4,4	5,3	5,1	5,5	5,3
Februar	3,7	3,5	5,1	4,4	5,3	5,0	5,6	5,2
Mars	4,0	3,5	5,0	4,3	5,3	4,9	5,6	5,1
April	4,0	3,6	5,0	4,3	5,3	4,9	5,6	5,1
Mai	4,4	3,6	5,0	4,3	5,5	5,0	5,7	5,1
Juni	4,7	3,6	5,0	4,3	5,5	4,8	5,5	5,0
Juli	5,3	3,5	5,0	4,3	5,4	4,7	5,5	4,9
August	6,5	3,5	4,9	4,3	5,5	4,4	5,3	4,7
September	7,9	3,5	4,6	4,2	5,4	4,1	4,8	4,4
Oktober	7,8	3,6	4,0	4,1	5,5	4,1	4,5	4,4
November	7,8	3,6	4,2	4,1	5,5	4,1	4,8	4,4

Kilde: Norges Bank

8.3. Valutakurser og Norges Banks penge- og kreditindikatorer

	Valutakurser			Valutakurs importveid	Pengemengdeindikator (M2)		Kreditindikator (K2)		
	NKr/ECU	NKr/DM	NKr/USD		Valutakurs industriens effektive	Mrd. kroner. Sesongjustert	Trend. prosent	Mrd. kroner. Sesongjustert	
							endring fra førre periode. Årlig rate		
1993.....	8,31	429,1	7,09	102,8	102,8	541,1	5,0	877,2	-1,6
1994.....	8,37	435,1	7,06	103,4	103,7	570,3	5,4	883,7	0,8
1995.....	8,29	442,4	6,34	100,4	101,4	604,1	5,9	911,4	3,1
1996.....	8,20	429,2	6,46	100,6	101,4	630,5	4,6	959,9	5,6
1997.....	8,01	408,0	7,07	100,2	100,9	656,5	3,8	1 051,4	9,2
1997									
Juni	8,19	417,5	7,20	102,4	103,2	651,3	10,3	1 051,2	11,4
Juli	8,22	415,4	7,43	103,7	104,6	660,3	11,0	1 059,6	10,3
August	8,18	414,0	7,63	103,6	104,5	661,3	10,1	1 065,5	9,7
September	8,05	409,1	7,32	101,6	102,3	673,1	7,8	1 072,8	9,9
Oktober	7,92	402,7	7,08	99,7	100,4	670,0	7,6	1 082,2	10,2
November	8,04	407,4	7,05	100,4	101,1	675,4	9,5	1 090,4	11,1
Desember	8,06	407,8	7,25	100,8	101,4	673,5	11,5	1 097,8	11,7
1998									
Januar	8,15	412,4	7,49	102,0	102,7	694,8	9,9	1 110,1	12,0
Februar	8,22	416,4	7,55	103,0	103,8	693,4	7,5	1 120,1	11,2
Mars	8,22	415,1	7,58	103,2	104,0	691,0	5,1	1 130,2	9,8
April	8,22	415,1	7,53	103,2	103,9	690,7	4,5	1 136,5	8,6
Mai	8,26	419,5	7,44	103,2	103,8	709,4	4,6	1 146,4	8,6
Juni	8,34	422,6	7,57	103,7	104,3	698,5	4,5	1 156,8	9,1
Juli	8,37	424,1	7,62	104,0	104,6	707,1	2,5	1 165,5	8,9
August	8,49	431,3	7,71	104,8	105,4	700,1	0,9	1 175,2	7,5
September	8,73	444,5	7,58	107,0	107,7	703,5	1,8	1 170,8	6,4
Oktober	8,86	453,2	7,43	107,9	108,9	..	..	..	..
November	8,68	443,2	7,45	106,2	107,2	..	..	..	..

Kilde: Norges Bank

9.1. Import og eksport av varer. Millioner kroner. Sesongjustert

	Varer i alt, u/skip og plattformer	Olje- og gass	Varer i alt u/skip, plattf. og råolje	Eksport				Import
				Metaller	Verksteds- produkter	Treforedlings- produkter	Kjemiske produkter	
1993	215 339	104 280	112 550	21 591	12 146	7 833	14 347	15 687
1994	235 823	106 597	129 102	26 456	12 734	9 297	16 053	18 771
1995	256 268	113 217	143 185	29 817	14 959	12 854	18 133	19 284
1996	310 807	156 591	154 750	30 609	17 827	11 527	18 701	21 353
1997	333 384	163 637	169 651	33 889	18 510	10 819	20 557	23 259
1997								
Mai	28 011	14 131	13 908	2 747	1 614	881	1 619	1 852
Juni	27 132	12 574	14 134	2 982	1 578	921	1 733	1 900
Juli	29 136	15 616	14 162	3 016	1 517	905	1 636	1 893
August	28 368	13 198	15 237	3 070	1 484	915	1 921	1 895
September	28 032	13 351	14 695	2 936	1 539	897	1 720	1 925
Okttober	27 646	13 237	14 417	2 894	1 448	907	1 743	2 191
November	28 484	13 338	15 783	3 147	1 593	952	1 855	2 235
Desember	27 288	13 074	14 090	2 873	1 574	949	1 794	1 903
1998								
Januar	27 245	12 105	15 005	2 936	1 568	962	1 821	2 085
Februar	26 254	10 345	15 269	3 160	1 806	1 028	1 842	2 152
Mars	26 275	11 262	15 269	3 078	1 810	963	1 801	2 131
April	25 957	11 229	14 429	2 835	1 956	1 015	1 822	2 221
Mai	24 917	10 237	14 695	3 041	1 772	1 012	1 901	2 115
Juni	24 958	10 385	14 257	2 909	1 870	1 027	1 771	2 163
Juli	24 591	10 286	14 757	2 805	1 860	1 008	1 756	2 252
August	22 705	8 395	14 148	2 876	1 866	1 025	1 708	2 145
September	25 204	9 845	15 183	3 150	2 108	1 005	1 828	2 227
Okttober	24 276	9 103	14 928	3 154	2 064	989	1 721	2 209
								22 197

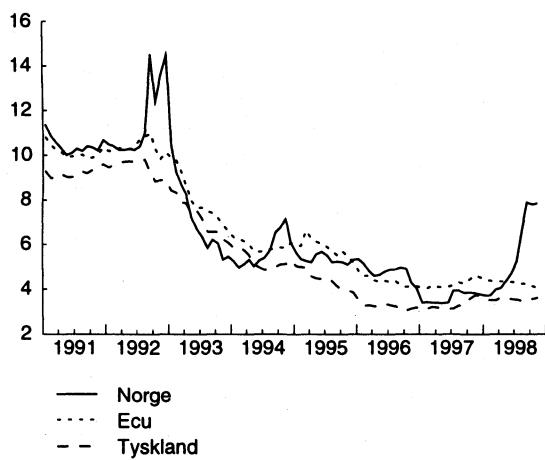
Kilde: Statistisk sentralbyrå

9.2. Utenriksregnskap. Millioner kroner

	Eksport i alt	Import i alt	Vare og tj.bal.	Rente- og stønadsbal.	Driftsbal.	Netto kap.overf.	Netto finansinv.	Norske inv. i utlandet	Utenl. inv. i Norge
1994	333 200	279 180	54 020	-27 647	26 373	-1 102	25 271	9 337	-1 975
1995	353 425	297 653	55 772	-24 920	30 852	-1 067	29 785	39 281	31 377
1996	414 265	326 487	87 778	-19 212	68 566	-820	67 746	141 115	93 288
1997	447 580	371 024	76 556	-19 782	56 774	-1 277	55 497	133 200	81 940
1997									
April	38 189	33 376	4 813	-897	3 916	-94	3 822	-2 166	-143
Mai	36 083	28 308	7 775	-2 445	5 330	-98	5 232	8 461	2 370
Juni	35 703	31 834	3 869	-1 780	2 089	-87	2 002	-1 076	-5 824
Juli	38 680	32 530	6 150	-1 658	4 492	-105	4 387	11 599	4 923
August	36 058	29 850	6 208	-927	5 281	-95	5 186	5 243	3 779
September	39 450	33 888	5 562	-975	4 587	-98	4 489	26 755	20 195
Okttober	38 957	35 046	3 911	-2 189	1 722	-98	1 624	20 859	19 025
November	37 371	30 994	6 377	-1 299	5 078	-89	4 989	10 795	11 378
Desember	38 332	33 179	5 153	-2 214	2 939	-97	2 842	-12 182	-20 086
1998									
Januar	37 685	31 899	5 786	-567	5 219	-24	5 195	22 398	23 532
Februar	33 421	31 994	1 427	-1 581	-154	-16	-170	15 593	10 442
Mars	38 677	34 616	4 061	-1 175	2 886	-23	2 863	1 924	831
April	34 835	33 519	1 316	-996	320	-90	230	15 331	20 484
Mai	32 692	31 714	978	-1 778	-800	-94	-894	12 644	14 768
Juni	34 790	33 292	1 498	-986	512	-105	407	10 171	12 224
Juli	34 382	33 293	1 089	-917	172	-26	146	8 827	10 491
August	30 576	32 956	-2 380	-982	-3 362	-26	-3 388	12 977	20 551
September	35 332	34 685	647	-1 583	-936	144	-792	-14 063	-14 671

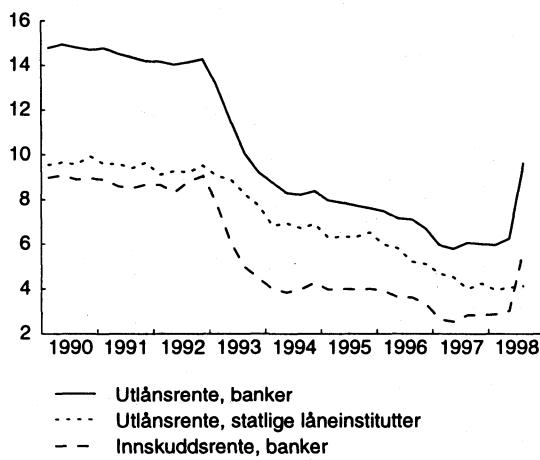
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Fig. 8.1 3 måneders eurorente
Månedstall. Prosent

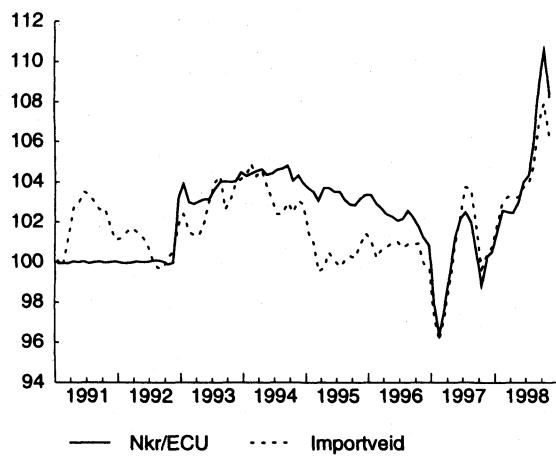
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.2 Utlånsrente og innskuddsrente
Månedstall. Prosent

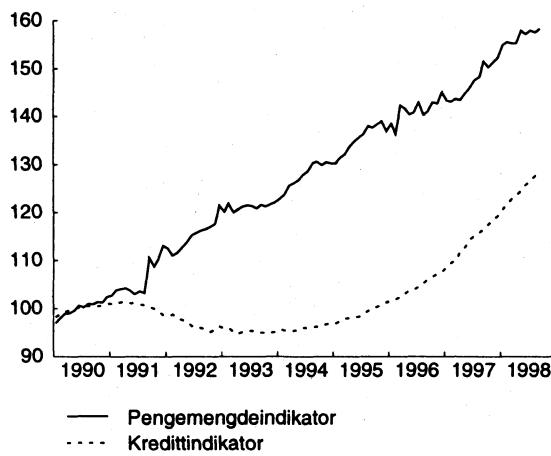
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.3 Valutakursindeks
1991=100. Månedstall

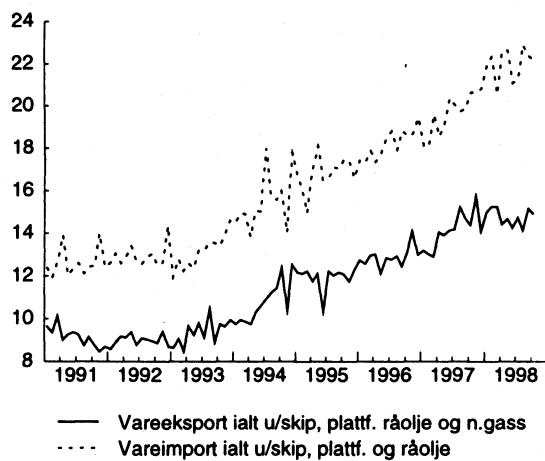
Kilde: Norges Bank.

Fig. 8.4 Norges Banks penge- og kreditindikator
Sesongjustert indeks. Månedstall. 1990=100

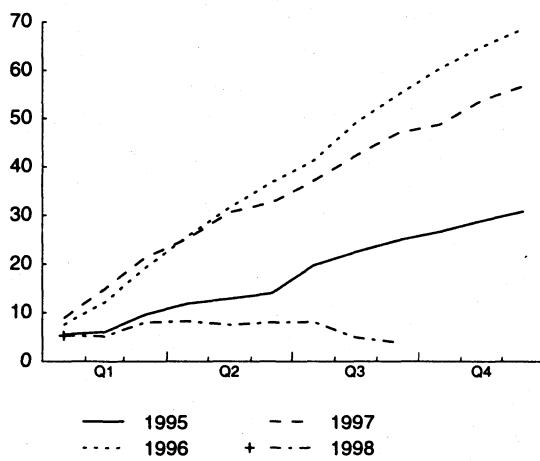
Kilde: Norges Bank.

Fig. 9.1 Utenrikshandel
Mrd. kroner. Sesongjusterte månedstall

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Fig. 9.2 Driftsbalansen
Akkumulerte tall i mrd. Nkr måned for måned

Kilde: Statistisk sentralbyrå.

Nasjonalregnskap for Norge

Tabell**Side**

A1.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner	18*
A2.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1995-priser. Millioner kroner	19*
A3.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	20*
A4.	Makroøkonomiske hovedstørrelser. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	21*
A5.	Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner	22*
A6.	Produksjon. Faste 1995-priser. Millioner kroner	23*
A7.	Produksjon. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	24*
A8.	Produksjon. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	25*
A9.	Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner	26*
A10.	Produktinnsats. Faste 1995-priser. Millioner kroner	27*
A11.	Produktinnsats. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	28*
A12.	Produktinnsats. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	29*
A13.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Løpende priser. Millioner kroner	30*
A14.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 1995-priser. Millioner kroner	31*
A15.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	32*
A16.	Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisåret. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	33*
A17.	Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner	34*
A18.	Hovedtall for konsum. Faste 1995-priser. Millioner kroner	34*
A19.	Hovedtall for konsum. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	35*
A20.	Hovedtall for konsum. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	35*
A21.	Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner	36*
A22.	Konsum i husholdninger. Faste 1995-priser. Millioner kroner	36*
A23.	Konsum i husholdninger. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	37*
A24.	Konsum i husholdninger. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	37*
A25.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Løpende priser. Millioner kroner	38*
A26.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1995-priser. Millioner kroner	39*
A27.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	40*
A28.	Bruttoinvestering i fast realkapital. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	41*
A29.	Eksport. Løpende priser. Millioner kroner	42*
A30.	Eksport. Faste 1995-priser. Millioner kroner	43*
A31.	Eksport. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	44*
A32.	Eksport. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	45*
A33.	Import. Løpende priser. Millioner kroner	46*
A34.	Import. Faste 1995-priser. Millioner kroner	47*
A35.	Import. Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før	48*
A36.	Import. Prosentvis prisendring fra samme periode året før	49*
A37.	Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner	50*
A38.	Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. 1000.....	51*
A39.	Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. Prosentvis endring fra året før	52*

Nasjonalregnskapstall for utvalgte OECD-land

Tabell**Side**

B1.	Bruttonasjonalprodukt	53*
B2.	Privat konsum	53*
B3.	Offentlig konsum	53*
B4.	Bruttoinvesteringer i fast realkapital	54*
B5.	Eksport av varer og tjenester	54*
B6.	Import av varer og tjenester	54*
B7.	Privat konsumdeflator	55*
B8.	Lønnskostnader pr. sysselsatt	55*
B9.	Sysselsetting	55*
B10.	Arbeidsledigheten	56*
B11.	Korte renter	56*
B12.	Budsjettbalanse	56*

Tabell A1. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	458 492	486 677	515 747	118 095	125 509	131 995	140 149	126 250	132 950	141 664
Konsum i husholdninger	435 247	462 620	490 949	112 011	119 372	125 730	133 836	119 998	126 611	135 169
Varekonsum	246 431	262 815	279 573	62 460	67 225	69 282	80 607	66 592	71 714	75 103
Tjenester	185 786	195 547	205 819	48 970	51 125	54 743	50 981	52 392	53 584	58 278
Husholdningenes kjøp i utlandet.	18 004	19 479	21 359	3 758	4 948	7 479	5 174	4 215	5 340	8 121
Utlendingers kjøp i Norge.	-14 974	-15 221	-15 802	-3 177	-3 926	-5 774	-2 925	-3 201	-4 027	-6 333
Konsum i ideelle organisasjoner.	23 245	24 058	24 798	6 083	6 137	6 265	6 313	6 252	6 338	6 494
Konsum i offentlig forvaltning	194 525	206 871	218 811	53 437	54 199	55 370	55 804	56 896	58 011	59 653
Konsum i statsforvaltningen	77 598	82 432	86 585	21 179	21 425	21 874	22 108	22 425	22 731	23 340
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	56 863	60 364	63 039	15 424	15 599	15 926	16 091	16 411	16 711	17 155
Konsum i statsforvaltningen, forsvar.	20 735	22 068	23 546	5 755	5 826	5 948	6 017	6 015	6 020	6 185
Konsum i kommuneforvaltningen	116 927	124 439	132 225	32 258	32 775	33 496	33 696	34 471	35 280	36 313
Bruttoinvestering i fast kapital	192 518	216 502	249 931	54 414	62 134	62 632	70 750	63 275	67 144	68 547
Oljevirksomhet.	47 940	50 291	61 382	12 798	16 794	15 112	16 678	16 399	20 348	21 246
Utenriks sjøfart	3 733	6 222	11 168	3 172	2 583	3 220	2 193	3 984	1 836	2 256
Fastlands-Norge	140 845	159 990	177 380	38 445	42 757	44 300	51 879	42 891	44 960	45 045
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning.	110 962	128 252	141 327	29 980	34 213	35 792	41 342	33 287	35 813	36 437
Industri og bergverk	15 695	17 431	18 582	3 341	4 828	4 442	5 971	3 748	4 969	5 813
Annен vareproduksjon.	13 282	12 938	13 146	2 266	3 645	3 702	3 533	2 482	3 725	3 710
Boligtjenester(husholdninger).	26 461	26 921	30 151	6 922	7 331	7 742	8 156	7 760	7 677	7 532
Andre tjenesteytende næringer.	55 524	70 962	79 448	17 450	18 410	19 906	23 681	19 298	19 443	19 382
Offentlig forvaltningsvirksomhet	29 883	31 738	36 053	8 465	8 544	8 508	10 537	9 605	9 147	8 608
Lagerendring og statistiske avvik.	27 438	22 221	23 741	7 696	7 189	4 219	4 637	13 434	7 254	5 381
Bruttoinvestering	219 956	238 724	273 672	62 111	69 324	66 850	75 387	76 709	74 398	73 928
Innenlandske sluttanvendelse	872 973	932 272	1 008 230	233 643	249 032	254 215	271 340	259 855	265 359	275 245
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.).	793 862	853 539	911 938	209 977	222 465	231 664	247 832	226 038	235 921	246 362
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	224 408	238 609	254 864	61 902	62 743	63 878	66 341	66 501	67 158	68 261
Eksport i alt	353 426	414 266	447 582	108 757	109 975	114 189	114 660	109 783	102 317	100 290
Tradisjonelle varer	143 424	155 854	169 280	39 355	42 386	42 324	45 214	46 336	42 288	42 413
Råolje og naturgass.	113 231	156 688	163 674	42 598	38 947	40 220	41 909	34 287	31 048	27 268
Skip og plattformer	10 579	9 163	10 761	3 207	2 735	2 482	2 337	3 138	2 563	1 597
Tjenester.	86 192	92 561	103 867	23 597	25 907	29 163	25 200	26 022	26 418	29 012
Samlet anvendelse.	1 226 399	1 346 538	1 455 812	342 400	359 007	368 404	386 000	369 638	367 676	375 536
Import i alt.	297 654	326 487	371 024	82 019	93 518	96 268	99 219	98 509	98 525	100 934
Tradisjonelle varer	202 858	223 411	239 895	53 371	60 482	59 328	66 714	64 958	65 937	65 116
Råolje.	1 121	1 445	1 517	436	322	413	346	457	292	320
Skip og plattformer	12 920	17 656	26 011	7 405	7 146	6 458	5 002	8 223	4 709	4 212
Tjenester.	80 755	83 975	103 601	20 807	25 568	30 069	27 157	24 871	27 587	31 286
Bruttonasjonalprodukt 1).	928 745	1 020 051	1 084 788	260 381	265 489	272 136	286 781	271 129	269 151	274 602
Fastlands-Norge (markedsverdi)	790 070	834 998	890 883	210 132	218 799	224 977	236 975	229 566	232 175	241 014
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	138 675	185 053	193 904	50 249	46 690	47 159	49 806	41 564	36 976	33 588
Fastlands-Norge(basisverdi)	692 392	726 316	776 750	186 285	190 842	194 484	205 139	202 342	201 294	209 002
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	545 789	569 150	609 937	145 518	149 616	152 306	162 498	159 078	157 100	163 440
Industri og bergverk	112 928	115 414	122 689	29 238	31 812	28 575	33 064	33 250	33 011	31 216
Andre vareproduserende næringer	77 813	78 993	85 938	21 170	17 527	22 682	24 560	23 779	19 076	23 732
Tjenesteytende næringer	355 048	374 743	401 309	95 110	100 277	101 049	104 874	102 050	105 013	108 492
Offentlig forvaltningsvirksomhet	146 603	157 165	166 813	40 767	41 226	42 178	42 641	43 263	44 194	45 561
Korreksjonsposter	97 678	108 683	114 134	23 847	27 957	30 493	31 836	27 224	30 881	32 012

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell A2. Makroøkonomiske hovedstørrelser. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	458 492	479 888	496 319	114 458	120 756	127 024	134 080	119 518	124 690	132 966
Konsum i husholdninger	435 247	456 574	472 933	108 618	114 938	121 172	128 204	113 704	118 932	127 193
Varekonsum	246 431	261 607	270 914	60 310	65 220	67 310	78 074	63 599	68 270	71 603
Tjenester	185 786	191 119	196 411	47 576	48 631	52 318	47 887	49 035	49 420	54 111
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 004	18 844	20 731	3 806	4 810	7 131	4 984	4 050	4 944	7 400
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-14 996	-15 124	-3 073	-3 723	-5 587	-2 741	-2 981	-3 703	-5 921
Konsum i ideelle organisasjoner	23 245	23 315	23 386	5 840	5 818	5 851	5 876	5 814	5 759	5 773
Konsum i offentlig forvaltning	194 525	200 797	206 781	51 440	51 475	51 700	52 166	53 012	52 834	52 952
Konsum i statsforvaltningen	77 598	80 085	82 027	20 429	20 377	20 501	20 720	20 900	20 738	20 880
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	56 863	58 726	59 735	14 871	14 841	14 947	15 077	15 285	15 244	15 342
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 735	21 358	22 292	5 558	5 536	5 554	5 643	5 615	5 494	5 538
Konsum i kommuneforvaltningen	116 927	120 713	124 754	31 011	31 097	31 199	31 447	32 112	32 096	32 072
Bruttoinvestering i fast kapital	192 518	211 084	237 777	52 858	59 244	59 060	66 614	58 671	61 441	62 685
Oljevirksomhet	47 940	48 667	56 206	12 078	15 442	13 593	15 093	14 544	17 899	18 594
Utenriks sjøfart	3 733	6 113	10 124	2 946	2 405	2 768	2 005	3 444	1 709	2 125
Fastlands-Norge	140 845	156 303	171 447	37 834	41 396	42 699	49 517	40 683	41 833	41 966
Fastlands-Norges ekskl. offentlig forvaltning	110 962	125 301	136 709	29 555	33 117	34 533	39 504	31 589	33 359	34 052
Industri og bergverk	15 695	17 175	18 270	3 334	4 776	4 369	5 791	3 655	4 750	5 601
Annen vareproduksjon	13 282	12 762	12 995	2 265	3 609	3 641	3 481	2 422	3 541	3 521
Boligtjenester(husholdninger)	26 461	26 149	28 497	6 663	6 952	7 278	7 603	7 197	6 965	6 750
Andre tjenesteytende næringer	55 524	69 215	76 946	17 293	17 780	19 245	22 629	18 315	18 103	18 179
Offentlig forvaltningsvirksomhet	29 883	31 002	34 738	8 280	8 280	8 166	10 013	9 094	8 474	7 914
Lagerrendring og statistiske avvik	27 438	22 049	23 917	7 759	6 895	4 494	4 769	12 857	6 909	5 129
Bruttoinvestering	219 956	233 133	261 693	60 617	66 139	63 554	71 383	71 528	68 350	67 814
Innenlands sluttanvendelse	872 973	913 818	964 793	226 516	238 370	242 277	257 630	244 057	245 875	253 731
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerandr.)	793 862	836 989	874 546	203 733	213 627	221 423	235 763	213 212	219 358	227 884
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet	224 408	231 799	241 519	59 720	59 754	59 866	62 179	62 106	61 308	60 866
Eksport i alt	353 426	388 209	410 702	100 313	103 108	102 850	104 431	107 302	101 520	100 109
Tradisjonelle varer	143 424	157 809	170 493	40 468	43 582	41 824	44 618	46 151	42 222	42 465
Råolje og naturgass	113 231	130 894	133 959	33 861	33 300	32 113	34 686	34 298	32 743	29 826
Skip og plattformer	10 579	8 862	9 896	3 015	2 575	2 240	2 066	2 998	2 374	1 512
Tjenester	86 192	90 644	96 354	22 969	23 651	26 673	23 061	23 854	24 182	26 306
Samlet anvendelse	1 226 399	1 302 028	1 375 495	326 829	341 478	345 127	362 061	351 360	347 396	353 841
Import i alt	297 654	322 470	362 209	82 235	92 259	91 594	96 121	95 350	94 784	96 367
Tradisjonelle varer	202 858	223 147	242 355	54 958	61 896	58 549	66 952	65 239	66 136	64 379
Råolje	1 121	1 059	1 235	354	285	331	265	474	313	361
Skip og plattformer	12 920	17 010	23 179	6 846	6 397	5 549	4 388	7 246	4 273	3 896
Tjenester	80 755	81 255	95 440	20 077	23 682	27 165	24 517	22 392	24 063	27 731
Bruttonasjonalprodukt 1)	928 745	979 557	1 013 286	244 594	249 218	253 533	265 940	256 009	252 612	257 474
Fastlands-Norge (markedsverdi)	790 070	822 300	853 090	204 011	209 373	215 502	224 204	215 057	213 515	221 642
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	138 675	157 257	160 196	40 584	39 845	38 031	41 736	40 952	39 096	35 832
Fastlands-Norge(basisverdi)	692 392	713 616	740 206	178 612	181 689	186 821	193 085	189 026	185 394	191 878
Fastlands-Norges ekskl. off. forvaltning	545 789	561 604	584 407	139 923	142 932	147 756	153 796	149 216	145 802	152 063
Industri og bergverk	112 928	115 478	119 000	28 974	30 574	28 092	31 360	30 977	30 251	28 644
Andre vareproduserende næringer	77 813	76 648	80 611	19 375	16 570	22 445	22 221	21 205	16 659	22 536
Tjenesteytende næringer	355 048	369 478	384 796	91 573	95 789	97 219	100 215	97 034	98 892	100 883
Offentlig forvaltningsvirksomhet	146 603	152 013	155 799	38 689	38 757	39 064	39 289	39 810	39 593	39 815
Korreksjonsposter	97 678	108 684	112 883	25 399	27 684	28 681	31 119	26 031	28 121	29 764

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell A3. Makroøkonomiske hovedstørrelser.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,4	4,7	3,4	0,8	5,3	3,8	3,7	4,4	3,3	4,7
Konsum i husholdninger	3,6	4,9	3,6	0,9	5,5	4,0	3,8	4,7	3,5	5,0
Varekonsum	3,3	6,2	3,6	-1,0	6,3	4,5	4,1	5,5	4,7	6,4
Tjenester	3,4	2,9	2,8	2,5	3,5	2,5	2,6	3,1	1,6	3,4
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,7	4,7	10,0	8,4	12,5	8,3	11,4	6,4	2,8	3,8
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	0,1	0,9	-3,0	1,0	1,2	4,6	-3,0	-0,6	6,0
Konsum i ideelle organisasjoner	0,0	0,3	0,3	-0,5	0,4	0,6	0,7	-0,4	-1,0	-1,3
Konsum i offentlig forvaltning	0,3	3,2	3,0	2,5	3,0	2,9	3,5	3,1	2,6	2,4
Konsum i statsforvaltningen	-1,7	3,2	2,4	2,4	2,4	2,1	2,9	2,3	1,8	1,8
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	0,2	3,3	1,7	1,6	1,6	1,6	2,0	2,8	2,7	2,6
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-6,4	3,0	4,4	4,6	4,4	3,3	5,2	1,0	-0,8	-0,3
Konsum i kommuneforvaltningen	1,7	3,2	3,3	2,6	3,4	3,5	3,9	3,6	3,2	2,8
Bruttoinvestering i fast kapital	3,4	9,6	12,6	13,6	18,5	12,8	7,0	11,0	3,7	6,1
Oljevirksomhet	-13,7	1,5	15,5	23,9	30,3	14,6	-0,7	20,4	15,9	36,8
Utenriks sjøfart	-26,2	63,8	65,6	135,0	120,6	77,5	-9,3	16,9	-28,9	-23,2
Fastlands-Norge	12,3	11,0	9,7	6,5	11,8	9,7	10,4	7,5	1,1	-1,7
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	14,9	12,9	9,1	2,5	9,5	10,7	12,8	6,9	0,7	-1,4
Industri og bergverk	34,8	9,4	6,4	-2,2	17,7	-1,8	10,2	9,6	-0,5	28,2
Annен vareproduksjon	13,9	-3,9	1,8	-3,8	5,3	6,2	-2,1	6,9	-1,9	-3,3
Boligtjenester(husholdninger)	9,1	-1,2	9,0	6,0	12,5	9,1	8,5	8,0	0,2	-7,3
Andre tjenesteytende næringer	13,2	24,7	11,2	3,0	7,3	15,7	17,8	5,9	1,8	-5,5
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,5	3,7	12,1	24,1	21,9	5,6	2,1	9,8	2,3	-3,1
Lagerrendring og statistiske avvik	84,1	-19,6	8,5	-28,5	83,4	-35,7	965,5	65,7	0,2	14,1
Bruttoinvestering	10,0	6,0	12,3	5,6	23,1	7,1	13,9	18,0	3,3	6,7
Innenlandske sluttanvendelse	4,3	4,7	5,6	2,5	9,1	4,5	6,3	7,7	3,1	4,7
Etersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerrendr.) . . .	4,1	5,4	4,5	2,3	5,9	4,7	5,0	4,7	2,7	2,9
Eterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet . . .	0,7	3,3	4,2	5,0	5,2	3,3	3,3	4,0	2,6	1,7
Eksport i alt	4,3	9,8	5,8	3,3	9,9	6,8	3,4	7,0	-1,5	-2,7
Tradisjonelle varer	4,5	10,0	8,0	-1,4	15,5	11,2	7,7	14,0	-3,1	1,5
Råolje og naturgass	9,2	15,6	2,3	5,8	3,9	-2,0	1,9	1,3	-1,7	-7,1
Skip og plattformer	-0,1	-16,2	11,7	19,0	21,9	73,1	-29,3	-0,6	-7,8	-32,5
Tjenester	-1,3	5,2	6,3	6,7	7,9	8,4	2,1	3,9	2,2	-1,4
Samlet anvendelse	4,3	6,2	5,6	2,7	9,4	5,2	5,4	7,5	1,7	2,5
Import i alt	5,6	8,3	12,3	8,4	22,4	12,5	7,0	15,9	2,7	5,2
Tradisjonelle varer	8,8	10,0	8,6	2,2	14,9	7,3	9,9	18,7	6,9	10,0
Råolje	31,7	-5,5	16,6	83,3	44,6	62,2	-43,0	33,9	9,7	9,2
Skip og plattformer	7,1	31,7	36,3	85,7	182,1	57,0	-41,7	5,8	-33,2	-29,8
Tjenester	-2,0	0,6	17,5	10,6	24,3	17,5	17,1	11,5	1,6	2,1
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,8	5,5	3,4	0,9	5,2	2,8	4,9	4,7	1,4	1,6
Fastlands-Norge (markedsverdi)	2,9	4,1	3,7	0,0	5,4	4,1	5,4	5,4	2,0	2,8
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	9,3	13,4	1,9	5,6	4,0	-4,1	2,1	0,9	-1,9	-5,8
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,5	3,1	3,7	0,2	5,2	3,9	5,6	5,8	2,0	2,7
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	3,0	2,9	4,1	-0,2	6,0	4,2	6,3	6,6	2,0	2,9
Industri og bergverk	2,1	2,3	3,1	-3,4	7,8	2,9	5,1	6,9	-1,1	2,0
Andre vareprodusende næringer	6,9	-1,5	5,2	-6,7	9,1	8,7	10,9	9,4	0,5	0,4
Tjenesteytende næringer	2,4	4,1	4,1	2,3	4,9	3,6	5,6	6,0	3,2	3,8
Offentlig forvaltningsvirksomhet	0,7	3,7	2,5	1,6	2,4	2,9	3,0	2,9	2,2	1,9
Korreksjonsposter	5,8	11,3	3,9	-0,8	6,9	4,9	4,3	2,5	1,6	3,8

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell A4. Makroøkonomiske hovedstørrelser.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,4	1,4	2,5	3,2	2,8	2,2	1,8	2,4	2,6	2,5
Konsum i husholdninger	2,3	1,3	2,5	3,2	2,8	2,2	1,8	2,3	2,5	2,4
Varekonsum	2,2	0,5	2,7	4,4	3,0	2,2	1,6	1,1	1,9	1,9
Tjenester	2,6	2,3	2,4	2,1	2,8	2,5	2,3	3,8	3,1	2,9
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,9	3,4	-0,3	-4,1	-0,0	0,7	0,9	5,4	5,0	4,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,2	1,5	2,9	2,5	3,0	2,9	3,3	3,9	3,1	3,5
Konsum i ideelle organisasjoner	3,0	3,2	2,8	3,1	3,0	2,7	2,3	3,2	4,3	5,1
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,0	2,7	2,9	2,8	3,0	2,2	3,3	4,3	5,2
Konsum i statsforvaltningen	3,9	2,9	2,6	2,5	2,6	3,0	2,1	3,5	4,3	4,8
Konsum i statsforvaltningen, sivilt	4,4	2,8	2,7	2,7	2,7	2,8	2,4	3,5	4,3	5,0
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,5	3,3	2,2	1,9	2,3	3,5	1,3	3,5	4,1	4,3
Konsum i kommuneforvaltningen	4,0	3,1	2,8	3,2	3,0	3,0	2,2	3,2	4,3	5,5
Bruttoinvestering i fast kapital	3,8	2,6	2,5	1,3	2,4	3,8	2,4	4,8	4,2	3,1
Oljevirksomhet	3,5	3,3	5,7	3,9	5,5	7,3	6,1	6,4	4,5	2,8
Utenriks sjøfart	-3,2	1,8	8,4	8,5	6,7	14,2	5,5	7,4	0,0	-8,7
Fastlands-Norge	4,1	2,4	1,1	0,0	1,1	2,0	1,1	3,8	4,1	3,5
Fastlands-Norge ekskl. offentlig forvaltning	4,2	2,4	1,0	-0,1	1,0	2,0	0,9	3,9	3,9	3,2
Industri og bergverk	3,6	1,5	0,2	-1,3	0,7	0,2	0,7	2,3	3,5	2,1
Andre vareproduksjon	4,0	1,4	-0,2	-1,2	0,4	0,2	-0,6	2,4	4,1	3,6
Boligtjenester(husholdninger)	7,0	3,0	2,8	1,8	2,3	3,1	3,7	3,8	4,5	4,9
Andre tjenesteytende næringer	3,2	2,5	0,7	-0,5	0,7	2,3	0,1	4,4	3,7	3,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,8	2,4	1,4	0,4	1,2	1,8	2,1	3,3	4,6	4,4
Lagerendring og statistiske avvik	2,8	0,8	-1,5	-2,5	0,1	-5,8	43,9	5,3	0,7	11,8
Bruttoinvestering	3,1	2,4	2,1	0,8	2,3	3,2	2,1	4,7	3,8	3,6
Innenlandsk sluttanvendelse	2,9	2,0	2,4	2,5	2,7	2,6	2,0	3,2	3,3	3,4
Ettersp. fra Fastlands-Norge(eks. lagerendr.) . . .	3,1	2,0	2,3	2,5	2,5	2,3	1,7	2,9	3,3	3,3
Etterspørsel fra off. forvaltningsvirksomhet . . .	3,9	2,9	2,5	2,6	2,6	2,8	2,1	3,3	4,3	5,1
Eksport i alt	1,7	6,7	2,1	6,0	1,2	3,6	-1,7	-5,6	-5,5	-9,8
Tradisjonelle varer	6,8	-1,2	0,5	-1,2	-1,8	3,4	1,6	3,2	3,0	-1,3
Råolje og naturgass	-2,6	19,7	2,1	16,4	2,1	2,6	-9,3	-20,5	-18,9	-27,0
Skip og plattformer	-0,0	3,4	5,2	3,5	3,2	5,9	9,1	-1,6	1,6	-4,7
Tjenester	-0,3	2,1	5,6	1,8	6,0	7,3	6,9	6,2	-0,3	0,9
Samlet anvendelse	2,6	3,4	2,3	3,6	2,2	2,9	0,8	0,4	0,7	-0,6
Import i alt	0,9	1,2	1,2	-1,0	0,7	4,3	0,6	3,6	2,5	-0,3
Tradisjonelle varer	1,1	0,1	-1,1	-3,4	-1,8	2,0	-1,3	2,5	2,0	-0,2
Råolje	-1,8	36,4	-9,9	9,1	-12,7	-2,4	-14,6	-21,7	-17,4	-29,0
Skip og plattformer	-3,3	3,8	8,1	5,6	8,2	10,7	9,6	4,9	-1,3	-7,1
Tjenester	1,1	3,3	5,0	2,7	4,4	7,2	5,0	7,2	6,2	1,9
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,1	4,1	2,8	5,1	2,9	2,6	0,9	-0,5	0,0	-0,6
Fastlands-Norge (markedsverdi)	4,3	1,5	2,8	3,0	2,8	2,6	2,8	3,6	4,1	4,2
Oljevirksomhet og utenriks sjøfart	-3,3	17,7	2,9	14,6	3,2	3,4	-7,1	-18,0	-19,3	-24,4
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,6	1,8	3,1	3,9	3,3	2,2	3,1	2,6	3,4	4,6
Fastlands-Norge ekskl. off. forvaltning	3,3	1,3	3,0	3,8	3,2	1,9	3,1	2,5	2,9	4,3
Industri og bergverk	8,3	-0,1	3,2	1,3	2,8	0,6	7,6	6,4	4,9	7,1
Andre vareproduserende næringer	2,9	3,1	3,4	6,9	3,7	1,1	2,4	2,6	8,3	4,2
Tjenesteytende næringer	1,9	1,4	2,8	3,9	3,3	2,4	1,8	1,3	1,4	3,5
Offentlig forvaltningsvirksomhet	4,5	3,4	3,6	4,2	3,5	3,3	3,2	3,1	4,9	6,0
Korreksjonsposter	9,6	-0,0	1,1	-3,3	-0,1	5,6	1,3	11,4	8,7	1,2

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringer er målt i basisverdi

Tabell A5. Produksjon. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	1 553 232	1 681 181	1 790 424	429 215	444 462	447 486	469 261	454 145	453 918	456 113
Jordbruk, jakt og viltstell	24 155	24 329	24 630	4 541	5 278	9 617	5 193	4 512	5 032	9 650
Skogbruk	4 077	3 244	2 903	1 139	719	247	798	1 149	719	248
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	16 902	17 326	18 324	4 187	4 280	4 589	5 268	4 880	5 029	4 768
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	135 320	185 212	194 026	50 581	46 243	46 762	50 440	41 806	37 920	33 051
Utvinning av råolje og naturgass	129 162	176 765	183 598	47 900	43 542	44 682	47 474	38 472	34 829	30 783
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	6 158	8 447	10 429	2 681	2 702	2 080	2 966	3 334	3 091	2 268
Bergverksdrift	4 544	4 700	5 012	1 077	1 328	1 287	1 319	1 224	1 368	1 274
Industri	366 194	378 968	396 138	95 247	100 850	94 873	105 168	105 159	103 104	98 563
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	86 065	89 498	92 141	22 275	23 493	22 324	24 049	23 726	23 995	22 725
Tekstil- og bekledningsindustri	5 595	5 731	5 599	1 394	1 587	1 211	1 406	1 410	1 353	1 169
Trelast- og trevareindustri	15 106	15 253	17 097	3 864	4 139	4 185	4 909	4 628	4 439	4 097
Treforedling	23 344	20 284	19 555	4 708	4 853	4 753	5 241	5 199	5 090	5 257
Forlag og grafisk industri	27 202	29 494	30 386	7 430	7 419	7 368	8 169	7 987	7 778	7 535
Oljeraffinering	13 398	17 087	18 130	4 574	4 240	4 803	4 512	4 044	3 404	3 924
Kjemiske råvarer	20 938	19 939	20 658	5 025	5 263	5 092	5 278	5 606	5 618	5 179
Kjemisk og mineralsk industri mv.	25 489	26 498	27 334	6 671	7 606	6 317	6 740	6 780	6 689	6 477
Metallindustri	36 842	35 482	36 622	8 697	9 464	8 894	9 568	9 979	10 053	9 563
Verkstedsinndustri	71 246	76 637	82 667	19 843	21 038	18 929	22 858	22 873	22 327	20 774
Bygging av skip og oljeplattformer	31 365	33 128	34 807	8 234	8 876	8 451	9 247	9 712	9 496	9 180
Møbelindustri og annen industri	9 604	9 937	11 141	2 532	2 874	2 545	3 190	3 213	2 863	2 683
Kraftforsyning	29 613	26 919	29 759	8 370	6 757	5 477	9 155	9 199	6 432	4 944
Bygge- og anleggsvirksomhet	101 557	110 557	123 405	28 413	29 906	31 185	33 901	32 885	32 939	33 914
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	656 567	702 036	754 621	176 640	189 257	192 323	196 401	190 871	197 703	204 278
Varehandel	141 768	151 164	162 242	36 812	39 681	39 830	45 919	39 788	40 799	42 947
Hotell- og restaurantvirksomhet	25 753	27 432	29 720	6 238	7 636	8 504	7 341	6 837	8 073	9 247
Rørtransport	13 446	16 116	16 843	4 342	4 087	3 896	4 517	4 280	3 962	3 668
Sjøtransport	59 169	61 157	68 985	15 848	17 993	17 942	17 201	17 548	17 241	17 671
Utenriks sjøfart	54 669	56 408	63 700	14 720	16 591	16 495	15 893	16 264	15 798	16 111
Innenriks sjøfart	4 500	4 749	5 285	1 128	1 402	1 447	1 308	1 284	1 443	1 560
Transport ellers	83 046	92 151	100 149	22 572	26 570	26 706	24 301	23 847	27 058	28 634
Post og telekommunikasjon	30 954	32 351	34 071	8 041	8 432	8 103	9 496	8 479	8 891	8 671
Finansiell tjenesteyting, forsikring	53 313	55 404	55 122	12 646	14 573	13 716	14 188	13 897	15 086	13 784
Boligtjenester(husholdninger)	75 569	77 668	80 342	19 721	19 982	20 233	20 405	20 529	20 735	20 915
Forretningmessig tjenesteyting mv.	93 542	104 436	117 302	27 773	28 995	29 883	30 651	31 060	32 758	33 327
Personlig tjenesteyting	80 007	84 155	89 845	22 646	21 307	23 512	22 380	24 607	23 101	25 414
Offentlig forvaltningsvirksomhet	214 303	227 890	241 607	59 021	59 843	61 125	61 617	62 459	63 671	65 423
Statsforvaltningen	76 412	80 911	85 243	20 850	21 094	21 534	21 766	21 845	22 165	22 752
Sivil forvaltning	55 345	58 832	61 629	15 077	15 250	15 569	15 732	15 863	16 179	16 609
Forsvar	21 067	22 079	23 615	5 773	5 843	5 965	6 034	5 983	5 987	6 143
Kommuneforvaltningen	137 891	146 979	156 363	38 171	38 750	39 591	39 851	40 614	41 506	42 671
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 349 797	1 423 445	1 515 855	359 572	377 540	380 333	398 411	391 795	396 238	403 282
Markedsrettet virksomhet	1 234 798	1 345 874	1 437 363	343 023	357 069	358 057	379 215	363 195	361 549	361 303
Ikke markedsrettet virksomhet	318 434	335 308	353 061	86 192	87 393	89 429	90 046	90 950	92 369	94 810
Undervisning	49 968	53 382	56 399	13 710	13 983	14 312	14 394	14 530	15 003	15 421
Helse og sosial tjenester	92 886	100 092	106 676	26 076	26 405	26 988	27 207	28 136	28 644	29 417

Tabell A6. Produksjon. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	1 553 232	1 622 161	1 685 661	407 520	420 902	418 961	438 278	430 791	427 521	427 343
Jordbruk, jakt og viltstell	24 155	24 593	24 708	4 516	5 233	9 698	5 261	4 610	5 039	9 533
Skogbruk	4 077	3 495	3 495	1 398	874	288	935	1 363	852	281
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	16 902	18 011	18 943	4 454	4 729	4 611	5 148	4 758	4 613	4 563
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	135 320	155 380	157 375	40 003	39 163	37 026	41 184	40 390	38 456	34 702
Utvinning av råolje og naturgass	129 162	147 473	148 858	37 647	36 974	35 419	38 818	37 953	36 209	33 076
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	6 158	7 907	8 517	2 356	2 188	1 607	2 366	2 437	2 247	1 626
Bergverksdrift	4 544	4 624	4 740	1 057	1 267	1 201	1 215	1 120	1 233	1 192
Industri	366 194	374 875	385 999	94 372	98 903	91 436	101 289	101 426	98 602	93 725
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	86 065	87 414	87 988	21 687	22 607	21 145	22 549	22 262	22 035	20 612
Tekstil- og bekledningsindustri	5 595	5 676	5 581	1 387	1 574	1 206	1 414	1 412	1 371	1 151
Trelast- og trevareindustri	15 106	15 320	16 454	3 797	3 970	3 992	4 695	4 452	4 269	3 917
Treforedling	23 344	21 744	22 660	5 493	5 694	5 497	5 977	5 864	5 635	5 690
Forlag og grafisk industri	27 202	27 776	27 736	6 805	6 771	6 720	7 440	7 166	6 863	6 595
Oljeraffinering	13 398	14 811	15 221	3 785	3 700	3 949	3 786	3 749	3 380	3 958
Kjemiske råvarer	20 938	20 883	21 446	5 387	5 449	5 103	5 507	5 814	5 846	5 397
Kjemisk og mineralisk industri mv.	25 489	26 278	27 071	6 716	7 485	6 132	6 738	6 810	6 720	6 517
Metallindustri	36 842	38 126	39 383	9 893	10 183	9 250	10 056	10 297	10 418	10 160
Verkstedsindustri	71 246	74 696	78 723	18 974	20 207	18 102	21 439	21 420	20 703	18 974
Bygging av skip og oljeplattformer	31 365	32 310	32 762	7 911	8 421	7 855	8 575	9 030	8 582	8 155
Mobelindustri og annen industri	9 604	9 840	10 974	2 537	2 840	2 485	3 111	3 151	2 779	2 599
Kraftforsyning	29 613	25 215	26 866	6 741	6 102	5 917	8 107	7 937	6 068	6 138
Bygge- og anleggsvirksomhet	101 557	107 268	116 381	27 312	28 302	29 241	31 526	30 409	29 749	30 233
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	656 567	688 132	719 793	171 102	179 774	182 675	186 243	180 772	185 138	189 091
Varehandel	141 768	151 349	158 669	35 555	39 074	39 015	45 025	38 906	40 516	41 575
Hotell- og restaurantvirksomhet	25 753	26 864	28 375	6 023	7 148	8 447	6 757	6 285	7 302	8 774
Rørtransport	13 446	16 057	16 913	4 349	4 058	3 926	4 580	4 384	4 069	3 722
Sjøtransport	59 169	60 253	62 934	15 441	16 179	15 808	15 505	15 827	15 818	15 690
Utenriks sjøfart	54 669	55 583	57 934	14 351	14 858	14 452	14 273	14 628	14 483	14 266
Innenriks sjøfart	4 500	4 670	5 000	1 090	1 322	1 356	1 232	1 200	1 334	1 425
Transport ellers	83 046	89 764	95 497	21 427	25 224	25 490	23 357	22 272	25 049	26 357
Post og telekommunikasjon	30 954	32 100	34 194	8 058	8 458	8 142	9 536	8 577	9 221	8 987
Finansiell tjenesteyting, forsikring	53 313	53 011	51 911	13 038	12 968	12 985	12 919	14 032	13 504	12 703
Boligtjenester(husholdninger)	75 569	76 352	77 102	19 202	19 251	19 293	19 357	19 416	19 466	19 516
Forretningmessig tjenesteyting mv.	93 542	100 726	109 744	26 506	27 156	27 774	28 308	28 671	29 387	29 481
Personlig tjenesteyting	80 007	81 655	84 455	21 503	20 258	21 795	20 899	22 401	20 807	22 286
Offentlig forvaltningsvirksomhet	214 303	220 569	227 361	56 565	56 556	56 868	57 372	58 007	57 772	57 885
Statsforvaltningen	76 412	78 335	80 453	20 065	19 971	20 106	20 311	20 340	20 149	20 268
Sivil forvaltning	55 345	56 966	58 091	14 489	14 416	14 536	14 650	14 754	14 683	14 764
Forsvar	21 067	21 369	22 362	5 576	5 555	5 570	5 661	5 587	5 466	5 503
Kommuneforvaltningen	137 891	142 234	146 908	36 500	36 585	36 762	37 061	37 666	37 623	37 617
Fastlands-Norge(basisverdi)	1 349 797	1 395 142	1 453 439	348 817	362 824	363 557	378 241	371 389	370 512	374 653
Markedsrettet virksomhet	1 234 798	1 296 077	1 351 108	324 393	337 728	335 069	353 917	345 734	342 850	342 208
Ikke markedsrettet virksomhet	318 434	326 084	334 554	83 127	83 173	83 892	84 361	85 057	84 671	85 135
Undervisning	49 968	51 595	52 995	13 142	13 210	13 267	13 377	13 504	13 664	13 535
Helse og sosial tjenester	92 886	97 109	100 569	25 023	25 079	25 123	25 343	26 010	25 877	25 926

Tabell A7. Produksjon.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	3,3	4,4	3,9	1,6	5,9	3,3	4,9	5,7	1,6	2,0
Jordbruk, jakt og viltstell	2,6	1,8	0,5	-0,3	6,0	-0,5	-2,3	2,1	-3,7	-1,7
Skogbruk	12,3	-14,3	-	-	-	-	-	-2,5	-2,5	-2,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	12,0	6,6	5,2	-6,2	15,9	2,2	10,3	6,8	-2,5	-1,1
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	3,7	14,8	1,3	5,5	3,5	-5,6	1,9	1,0	-1,8	-6,3
Utvinning av råolje og naturgass	3,9	14,2	0,9	3,8	2,2	-4,8	2,6	0,8	-2,1	-6,6
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-1,1	28,4	7,7	45,1	31,3	-20,3	-9,1	3,4	2,7	1,2
Bergverksdrift	3,5	1,8	2,5	-4,5	5,8	9,8	-0,8	5,9	-2,7	-0,7
Industri	3,3	2,4	3,0	-2,3	7,0	2,8	4,6	7,5	-0,3	2,5
Nærings- og nyttelsesmiddelindustri	3,4	1,6	0,7	1,1	-1,3	1,8	1,2	2,7	-2,5	-2,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-6,8	1,4	-1,7	-4,6	14,3	-7,2	-8,5	1,8	-12,9	-4,6
Trelast- og trevareindustri	1,0	1,4	7,4	-2,5	3,7	14,7	14,0	17,3	7,5	-1,9
Treforedling	6,3	-6,9	4,2	-4,7	9,1	4,7	8,5	6,7	-1,0	3,5
Forlag og grafisk industri	2,3	2,1	-0,1	-4,8	-0,6	2,5	2,5	5,3	1,4	-1,9
Oljeraffinerier	-13,9	10,5	2,8	8,7	6,6	-1,4	-1,7	-0,9	-8,7	0,2
Kjemiske råvarer	0,7	-0,3	2,7	-2,8	15,6	-3,5	3,1	7,9	7,3	5,8
Kjemisk og mineralsk industri mv.	3,8	3,1	3,0	-3,2	13,8	2,5	-0,6	1,4	-10,2	6,3
Metallindustri	3,2	3,5	3,3	1,4	6,7	0,2	4,7	4,1	2,3	9,8
Verkstedsinndustri	9,7	4,8	5,4	-2,7	12,8	4,6	7,3	12,9	2,5	4,8
Bygging av skip og oljeplattformer	1,8	3,0	1,4	-12,8	7,1	2,8	10,7	14,1	1,9	3,8
Møbelindustri og annen industri	5,5	2,5	11,5	-3,7	26,1	14,7	11,7	24,2	-2,2	4,6
Kraftforsyning	6,3	-14,9	6,5	-24,8	9,4	37,5	27,3	17,7	-0,6	3,7
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,7	5,6	8,5	9,3	7,7	7,1	9,8	11,3	5,1	3,4
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	3,6	4,8	4,6	3,2	6,2	4,3	4,7	5,7	3,0	3,5
Varehandel	1,0	6,8	4,8	-0,8	8,0	6,5	5,5	9,4	3,7	6,6
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,8	4,3	5,6	3,5	6,1	7,2	5,3	4,4	2,2	3,9
Rørtransport	14,3	19,4	5,3	12,2	6,7	-2,5	5,3	0,8	0,3	-5,2
Sjøtransport	3,9	1,8	4,4	5,9	8,8	3,5	-0,1	2,5	-2,2	-0,7
Utenriks sjøfart	4,4	1,7	4,2	5,8	8,9	3,2	-0,7	1,9	-2,5	-1,3
Innenriks sjøfart	-2,5	3,8	7,1	6,6	7,9	6,7	7,0	10,0	1,0	5,1
Transport ellers	6,7	8,1	6,4	5,0	11,4	3,5	5,8	3,9	-0,7	3,4
Post og telekommunikasjon	7,9	3,7	6,5	4,1	7,0	6,8	8,0	6,4	9,0	10,4
Finansiell tjenesteyting, forsikring	0,3	-0,6	-2,1	-0,9	-2,1	-2,8	-2,5	7,6	4,1	-2,2
Boligtjenester(husholdninger)	1,7	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	4,9	7,7	9,0	8,9	7,4	8,8	10,7	8,2	8,2	6,1
Personlig tjenesteyting	4,1	2,1	3,4	2,4	3,5	3,7	4,1	4,2	2,7	2,2
Offentlig forvaltningsvirksomhet	0,1	2,9	3,1	2,6	3,0	3,1	3,7	2,5	2,2	1,8
Statsforvaltningen	-2,3	2,5	2,7	2,7	2,5	2,3	3,3	1,4	0,9	0,8
Sivil forvaltning	-1,0	2,9	2,0	1,8	1,7	1,9	2,5	1,8	1,9	1,6
Forsvar	-5,7	1,4	4,6	4,9	4,7	3,5	5,5	0,2	-1,6	-1,2
Kommuneforvaltningen	1,5	3,1	3,3	2,5	3,3	3,5	3,9	3,2	2,8	2,3
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,1	3,4	4,2	0,9	6,0	4,3	5,5	6,5	2,1	3,1
Markedsrettet virksomhet	4,0	5,0	4,2	1,4	6,8	3,4	5,3	6,6	1,5	2,1
Ikke markedsrettet virksomhet	0,6	2,4	2,6	2,2	2,5	2,6	3,1	2,3	1,8	1,5
Undervisning	1,4	3,3	2,7	1,6	2,9	3,1	3,3	2,8	3,4	2,0
Helse og sosial tjenester	2,9	4,5	3,6	3,1	3,6	3,5	4,0	3,9	3,2	3,2

Tabell A8. Produksjon.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	2,6	3,6	2,5	4,0	2,6	2,7	0,8	0,1	0,5	-0,1
Jordbruk, jakt og viltstell	-3,9	-1,1	0,8	3,2	3,1	1,8	-5,0	-2,7	-1,0	2,1
Skogbruk	20,2	-7,2	-10,5	-12,8	-12,1	-7,0	-6,6	3,5	2,7	2,9
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-3,5	-3,8	0,6	-4,3	-6,4	9,9	3,1	9,1	20,5	5,0
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-0,6	19,2	3,4	17,0	3,3	4,2	-7,4	-18,1	-16,5	-24,6
Utvinning av råolje og naturgass	-0,8	19,9	2,9	17,6	2,8	3,4	-8,7	-20,3	-18,3	-26,2
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	1,9	6,8	14,6	8,7	13,8	21,0	17,1	20,2	11,4	7,7
Bergverksdrift	0,5	1,6	4,0	-0,9	2,8	6,4	7,4	7,3	5,8	-0,3
Industri	4,6	1,1	1,5	0,8	0,9	2,3	1,9	2,7	2,5	1,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-0,1	2,4	2,3	2,0	2,6	2,5	1,9	3,8	4,8	4,4
Tekstil- og bekledningsindustri	1,7	1,0	-0,6	0,4	0,5	-1,2	-2,2	-0,6	-2,1	1,1
Trelast- og trevareindustri	4,2	-0,4	4,4	3,5	5,7	4,9	3,2	2,1	-0,3	-0,2
Treforedling	23,7	-6,7	-7,5	-12,8	-8,2	-4,2	-4,0	3,5	6,0	6,9
Forlag og grafisk industri	2,7	6,2	3,2	3,1	3,5	3,2	2,9	2,1	3,4	4,2
Oljeraffinering	-1,7	15,4	3,2	14,3	-0,6	7,6	-5,8	-10,8	-12,1	-18,5
Kjemiske råvarer	8,1	-4,5	0,9	-0,9	-0,3	4,5	0,2	3,4	-0,5	-3,8
Kjemisk og mineralsk industri mv.	4,5	0,8	0,1	-0,7	0,1	1,8	-0,7	0,2	-2,0	-3,5
Metallindustri	12,8	-6,9	-0,1	-8,8	-3,0	4,6	7,9	10,2	3,8	-2,1
Verkstedsindustri	3,5	2,6	2,4	4,1	1,7	0,1	3,2	2,1	3,6	4,7
Bygging av skip og oljeplattformer	4,1	2,5	3,6	3,6	3,4	3,8	3,3	3,3	5,0	4,6
Møbelindustri og annen industri	1,5	1,0	0,5	-1,1	0,2	1,0	1,8	2,2	1,8	0,8
Kraftforsyning	3,4	6,8	3,8	20,0	9,4	-11,5	-4,0	-6,7	-4,3	-13,0
Bygge- og anleggsvirksomhet	5,0	3,1	2,9	1,8	2,4	3,3	3,9	4,0	4,8	5,2
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	1,7	2,0	2,8	2,7	3,3	3,0	2,0	2,3	1,4	2,6
Varehandel	3,4	-0,1	2,4	4,0	2,1	1,6	2,0	-1,2	-0,8	1,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,9	2,1	2,6	2,1	3,4	2,2	2,6	5,0	3,5	4,7
Rørtransport	-14,3	0,4	-0,8	0,0	0,7	-0,9	-2,7	-2,2	-3,3	-0,7
Sjøtransport	-1,8	1,5	8,0	1,1	7,7	11,8	11,2	8,0	-2,0	-0,8
Utenriks sjøfart	-2,1	1,5	8,3	1,0	8,1	12,5	11,8	8,4	-2,3	-1,1
Innenriks sjøfart	1,1	1,7	3,9	2,8	3,6	4,5	4,6	3,5	1,9	2,6
Transport ellers	3,4	2,7	2,2	2,8	2,2	1,7	2,0	1,6	2,5	3,7
Post og telekommunikasjon	-2,2	0,8	-1,1	-0,4	-0,3	-1,2	-2,4	-0,9	-3,3	-3,1
Finansiell tjenesteyting, forsikring	-0,2	4,5	1,6	3,1	7,9	2,7	-6,0	2,1	-0,6	2,7
Boligtjenester(husholdninger)	1,5	1,7	2,4	1,7	2,0	2,8	3,1	2,9	2,6	2,2
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	3,5	3,7	3,1	3,2	3,6	3,2	2,4	3,4	4,4	5,1
Personlig tjenesteyting	3,5	3,1	3,2	3,3	3,3	3,2	3,0	4,3	5,6	5,7
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,8	3,3	2,9	3,1	3,0	3,1	2,2	3,2	4,2	5,2
Statsforvaltningen	3,3	3,3	2,6	2,5	2,8	3,0	2,0	3,4	4,1	4,8
Sivil forvaltning	3,7	3,3	2,7	2,8	3,0	2,9	2,3	3,3	4,2	5,0
Forsvar	2,5	3,3	2,2	1,8	2,2	3,5	1,3	3,5	4,1	4,2
Kommuneforvaltningen	4,1	3,3	3,0	3,4	3,2	3,1	2,3	3,1	4,2	5,3
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,3	2,0	2,2	2,5	2,3	2,4	1,7	2,3	2,8	2,9
Markedsrettet virksomhet	2,4	3,8	2,4	4,3	2,6	2,7	0,5	-0,7	-0,3	-1,2
Ikke markedsrettet virksomhet	3,2	2,8	2,6	2,6	2,7	2,9	2,3	3,1	3,8	4,5
Undervisning	3,5	3,5	2,9	3,1	3,0	3,3	2,1	3,1	3,7	5,6
Helse og sosial tjenester	4,0	3,1	2,9	3,3	2,9	3,0	2,4	3,8	5,1	5,6

Tabell A9. Produktinnsats. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Produktinnsats i alt	751 597	800 089	849 960	200 100	214 670	213 575	221 616	218 030	223 871	221 757
Jordbruk, jakt og viltstell	12 361	12 399	13 168	2 214	5 253	3 495	2 206	2 324	5 242	3 510
Skogbruk	707	610	600	237	149	50	163	232	149	48
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8 958	9 739	10 428	2 336	2 575	2 515	3 002	2 617	2 658	2 614
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	25 673	30 781	32 746	8 227	8 180	7 628	8 711	8 589	8 392	7 526
Utvinning av råolje og naturgass	22 545	26 620	28 178	6 982	7 013	6 758	7 425	7 263	7 152	6 614
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 128	4 161	4 569	1 245	1 167	870	1 286	1 326	1 241	912
Bergverksdrift	2 688	2 814	2 960	651	788	756	764	703	790	764
Industri	255 122	265 440	275 500	66 435	69 578	66 829	72 659	72 431	70 672	67 856
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	67 847	69 962	71 643	17 275	18 172	17 378	18 819	18 752	18 722	17 545
Tekstil- og bekledningsindustri	3 560	3 641	3 640	891	1 014	805	931	938	898	790
Trelast- og trevareindustri	10 864	10 845	11 519	2 609	2 760	2 825	3 324	3 143	3 045	2 818
Treforedling	16 121	15 021	15 371	3 700	3 846	3 774	4 050	3 993	3 875	3 995
Forlag og grafisk industri	15 304	16 074	16 175	3 931	3 951	3 935	4 358	4 247	4 119	3 984
Oljeraffinering	12 559	16 887	17 247	4 390	3 968	4 593	4 296	3 507	2 982	3 370
Kjemiske råvarer	13 671	13 494	13 916	3 471	3 534	3 371	3 540	3 779	3 812	3 604
Kjemisk og mineralsk industri mv.	15 786	16 255	16 994	4 173	4 713	3 896	4 213	4 302	4 295	4 217
Metallindustri	26 984	27 575	29 141	7 138	7 342	7 287	7 374	7 634	7 597	7 571
Verkstedsinndustri	45 816	48 069	50 751	12 026	12 862	11 948	13 915	13 929	13 589	12 574
Bygging av skip og oljeplattformer	20 561	21 397	22 071	5 236	5 616	5 390	5 828	6 162	5 936	5 684
Møbelindustri og annen industri	6 049	6 220	7 033	1 595	1 800	1 627	2 011	2 046	1 801	1 704
Kraftforsyning	6 708	5 871	6 375	1 591	1 442	1 441	1 901	1 888	1 453	1 531
Bygge- og anleggsvirksomhet	69 757	74 763	82 513	19 102	19 994	20 933	22 484	21 785	21 573	22 088
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	272 491	296 671	320 687	73 634	80 353	83 250	83 450	80 474	85 242	87 723
Varehandel	53 821	59 611	63 686	13 976	15 697	15 793	18 220	15 824	16 831	17 464
Hotell- og restaurantvirksomhet	14 490	15 555	16 802	3 433	4 247	5 041	4 081	3 801	4 637	5 503
Rørtransport	1 491	1 848	2 020	507	484	474	555	533	509	471
Sjøtransport	40 097	42 779	48 866	11 295	12 344	12 697	12 530	12 369	12 609	12 070
Utenriks sjøfart	37 596	40 054	45 899	10 660	11 568	11 893	11 778	11 663	11 802	11 246
Innerniks sjøfart	2 501	2 724	2 967	635	776	804	752	705	806	823
Transport ellers	44 711	50 377	54 834	12 140	14 418	14 707	13 568	12 919	14 821	15 520
Post og telekommunikasjon	13 279	13 888	14 754	3 441	3 645	3 562	4 105	3 656	3 914	3 821
Finansiell tjenesteyting, forsikring	16 490	17 874	17 747	4 162	4 527	4 824	4 234	4 359	4 673	4 666
Boligtjenester(husholdninger)	12 536	12 841	13 264	3 252	3 304	3 349	3 358	3 390	3 438	3 465
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	42 918	47 750	53 051	12 547	13 148	13 505	13 852	14 093	14 806	14 968
Personlig tjenesteyting	32 658	34 148	35 663	8 880	8 539	9 297	8 947	9 530	9 005	9 775
Offentlig forvaltningsvirksomhet	67 700	70 725	74 794	18 254	18 617	18 947	18 976	19 196	19 477	19 862
Statsforvaltningen	33 036	34 849	36 676	8 986	9 078	9 260	9 352	9 363	9 450	9 727
Sivil forvaltning	23 014	24 378	25 182	6 170	6 233	6 358	6 421	6 513	6 630	6 829
Forsvar	10 022	10 471	11 494	2 816	2 845	2 902	2 931	2 850	2 820	2 898
Kommuneforvaltningen	34 664	35 876	38 118	9 268	9 539	9 687	9 624	9 833	10 027	10 135
Ind. målte bank- og finanstjen.	29 432	30 277	30 190	7 419	7 740	7 731	7 300	7 791	8 223	8 234
Fastlands-Norge(basisverdi)	657 405	697 129	739 105	173 287	186 698	185 849	193 272	189 454	194 944	194 281
Markedsrettet virksomhet	626 814	670 568	715 378	167 258	180 985	179 397	187 738	183 468	188 617	186 000
Ikke markedsrettet virksomhet	95 351	99 245	104 392	25 423	25 945	26 447	26 578	26 771	27 031	27 523
Undervisning	10 645	11 485	12 183	2 918	3 120	3 140	3 006	3 026	3 205	3 199
Helse og sosial tjenester.	22 704	23 895	25 085	6 122	6 223	6 360	6 380	6 636	6 575	6 712

Tabell A10. Produktinnsats. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	751 597	780 553	813 916	195 522	206 527	201 278	210 590	208 786	210 627	206 646
Jordbruk, jakt og viltstell	12 361	12 234	12 883	2 196	5 143	3 383	2 161	2 271	5 069	3 369
Skogbruk	707	606	606	242	152	50	162	236	148	49
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8 958	9 686	10 252	2 318	2 548	2 447	2 939	2 566	2 521	2 521
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	25 673	29 757	30 309	7 768	7 565	6 998	7 977	7 902	7 499	6 632
Utvinning av råolje og naturgass	22 545	25 741	25 983	6 571	6 454	6 182	6 776	6 658	6 352	5 802
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 128	4 016	4 326	1 197	1 112	816	1 202	1 244	1 147	830
Bergverksdrift	2 688	2 735	2 804	625	750	710	719	666	733	709
Industri	255 122	261 286	268 935	65 830	68 846	63 834	70 425	70 903	68 851	65 565
Nærings- og nyttelsesmiddelindustri	67 847	68 838	69 341	17 116	17 806	16 654	17 764	17 703	17 445	16 278
Tekstil- og bekledningsindustri	3 560	3 611	3 551	883	1 002	767	900	903	877	736
Trelast- og trevareindustri	10 864	11 018	11 834	2 731	2 855	2 871	3 377	3 218	3 086	2 831
Treforedling	16 121	15 016	15 649	3 793	3 932	3 796	4 127	4 070	3 911	3 949
Forlag og grafisk industri	15 304	15 627	15 604	3 828	3 809	3 781	4 186	4 052	3 881	3 729
Oljeraffinering	12 559	13 884	14 268	3 548	3 469	3 702	3 549	3 532	3 184	3 729
Kjemiske råvarer	13 671	13 635	14 003	3 517	3 558	3 332	3 596	3 815	3 836	3 542
Kjemisk og mineralsk industri mv.	15 786	16 275	16 766	4 159	4 636	3 798	4 173	4 238	4 183	4 056
Metallindustri	26 984	27 925	28 845	7 246	7 459	6 775	7 366	7 580	7 668	7 478
Verkstedsinndustri	45 816	48 035	50 624	12 202	12 994	11 641	13 787	13 844	13 380	12 263
Bygging av skip og oljeplattformer	20 561	21 224	21 539	5 208	5 537	5 153	5 641	5 955	5 641	5 329
Møbelindustri og annen industri	6 049	6 198	6 912	1 598	1 789	1 565	1 959	1 994	1 759	1 645
Kraftforsyning	6 708	5 728	6 101	1 529	1 388	1 345	1 839	1 808	1 388	1 403
Bygge- og anleggsvirksomhet	69 757	73 680	79 939	18 760	19 440	20 085	21 654	20 991	20 535	20 870
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	272 491	287 018	301 867	71 180	75 737	77 452	77 497	75 274	78 107	80 446
Varehandel	53 821	57 458	60 237	13 498	14 834	14 812	17 093	14 841	15 456	15 860
Hotell- og restaurantvirksomhet	14 490	15 115	15 965	3 389	4 022	4 753	3 802	3 554	4 129	4 961
Rørtransport	1 491	1 781	1 875	482	450	435	508	489	454	415
Sjøtransport	40 097	40 820	42 620	10 475	10 952	10 692	10 500	10 729	10 705	10 605
Utenriks sjøfart	37 596	38 224	39 841	9 869	10 218	9 939	9 816	10 060	9 960	9 811
Innenriks sjøfart	2 501	2 596	2 779	606	735	754	685	669	744	795
Transport ellers	44 711	48 376	51 428	11 579	13 518	13 718	12 614	12 063	13 520	14 231
Post og telekommunikasjon	13 279	14 011	15 090	3 541	3 726	3 607	4 217	3 792	4 122	4 018
Finansiell tjenesteyting, forsikring	16 490	17 290	17 018	4 141	4 279	4 623	3 975	4 208	4 357	4 425
Boligtjenester(husholdninger)	12 536	12 666	12 790	3 185	3 193	3 200	3 211	3 237	3 245	3 254
Forretningmessig tjenesteyting mv.	42 918	46 214	50 351	12 161	12 460	12 743	12 988	13 220	13 551	13 594
Personlig tjenesteyting	32 658	33 287	34 491	8 730	8 304	8 868	8 589	9 141	8 570	9 084
Offentlig forvaltningsvirksomhet	67 700	68 557	71 562	17 876	17 798	17 804	18 084	18 197	18 179	18 070
Statsforvaltningen	33 036	33 759	35 032	8 773	8 663	8 728	8 868	8 835	8 730	8 845
Sivil forvaltning	23 014	23 565	23 885	5 981	5 899	5 970	6 035	6 096	6 077	6 171
Forsvar	10 022	10 194	11 147	2 792	2 764	2 758	2 832	2 739	2 653	2 674
Kommuneforvaltningen	34 664	34 798	36 530	9 103	9 135	9 076	9 216	9 362	9 449	9 225
Ind. målte bank- og finanstjen.	29 432	29 265	28 658	7 198	7 159	7 168	7 132	7 973	7 597	7 013
Fastlands-Norge(basisverdi)	657 405	681 525	713 233	170 205	181 134	176 737	185 157	182 363	185 118	182 776
Markedsrettet virksomhet	626 814	654 720	685 117	163 426	174 453	169 148	178 090	175 376	177 682	174 396
Ikke markedsrettet virksomhet	95 351	96 567	100 141	24 898	24 914	24 961	25 367	25 437	25 348	25 238
Undervisning	10 645	10 997	11 564	2 850	2 944	2 871	2 899	2 875	3 036	2 849
Helse og sosial tjenester.	22 704	23 417	24 369	6 075	6 075	6 039	6 179	6 390	6 301	6 228

Tabell A11. Produktinnsats.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
I alt	2,8	3,9	4,3	2,0	6,6	3,9	4,6	6,8	2,0	2,7
Jordbruk, jakt og viltstell	0,5	-1,0	5,3	4,6	5,6	5,2	5,6	3,4	-1,4	-0,4
Skogbruk	19,4	-14,3	-	-	-	-	-	-2,5	-2,5	-2,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	9,6	8,1	5,8	-0,0	14,6	-1,8	10,9	10,7	-1,1	3,0
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-15,2	15,9	1,9	8,5	5,7	-6,9	0,7	1,7	-0,9	-5,2
Utvinning av råolje og naturgass	-15,7	14,2	0,9	3,8	2,2	-4,8	2,6	1,3	-1,6	-6,1
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-11,7	28,4	7,7	45,1	31,3	-20,3	-9,1	3,9	3,2	1,7
Bergverksdrift	3,1	1,8	2,5	-4,5	5,8	9,8	-0,8	6,5	-2,2	-0,2
Industri	3,8	2,4	2,9	-1,9	6,6	2,8	4,4	7,7	0,0	2,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	2,9	1,5	0,7	1,4	-1,4	2,0	1,1	3,4	-2,0	-2,3
Tekstil- og bekledningsindustri	-6,4	1,4	-1,7	-4,6	14,3	-7,2	-8,5	2,3	-12,5	-4,1
Trelast- og trevareindustri	1,1	1,4	7,4	-2,5	3,7	14,7	14,0	17,9	8,1	-1,4
Treforedling	7,2	-6,9	4,2	-4,7	9,1	4,7	8,5	7,3	-0,5	4,0
Forlag og grafisk industri	2,6	2,1	-0,1	-4,8	-0,6	2,5	2,5	5,8	1,9	-1,4
Oljeraffinering	-10,0	10,5	2,8	8,7	6,6	-1,4	-1,7	-0,4	-8,2	0,7
Kjemiske råvarer	2,6	-0,3	2,7	-2,8	15,6	-3,5	3,1	8,5	7,8	6,3
Kjemisk og mineralisk industri mv.	1,7	3,1	3,0	-3,2	13,8	2,5	-0,6	1,9	-9,8	6,8
Metallindustri	8,0	3,5	3,3	1,4	6,7	0,2	4,7	4,6	2,8	10,4
Verkstedsindustri	11,7	4,8	5,4	-2,7	12,8	4,6	7,3	13,5	3,0	5,3
Bygging av skip og oljeplattformer	-0,3	3,2	1,5	-12,7	7,7	3,3	9,9	14,3	1,9	3,4
Møbelindustri og annen industri	7,4	2,5	11,5	-3,7	26,1	14,7	11,7	24,8	-1,7	5,1
Kraftforsyning	-3,2	-14,6	6,5	-24,6	9,4	36,7	27,0	18,2	0,0	4,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,7	5,6	8,5	9,3	7,7	7,1	9,8	11,9	5,6	3,9
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	4,4	5,3	5,2	3,7	7,6	5,7	3,7	5,8	3,1	3,9
Varehandel	-0,6	6,8	4,8	-0,8	8,0	6,5	5,5	10,0	4,2	7,1
Hotell- og restaurantvirksomhet	5,3	4,3	5,6	3,5	6,1	7,2	5,3	4,9	2,7	4,4
Rørtransport	-1,2	19,4	5,3	12,2	6,7	-2,5	5,3	1,3	0,8	-4,7
Sjøtransport	3,4	1,8	4,4	5,9	8,9	3,4	-0,2	2,4	-2,3	-0,8
Utenriks sjøfart	4,1	1,7	4,2	5,8	8,9	3,2	-0,7	1,9	-2,5	-1,3
Innenriks sjøfart	-6,3	3,8	7,1	6,6	7,9	6,7	7,0	10,4	1,4	5,5
Transport ellers	4,8	8,2	6,3	4,4	10,9	3,4	6,6	4,2	0,0	3,7
Post og telekommunikasjon	23,9	5,5	7,7	5,8	7,5	7,9	9,4	7,1	10,6	11,4
Finansiell tjenesteyting, forsikring	7,0	4,8	-1,6	0,3	8,3	11,4	-21,4	1,6	1,8	-4,3
Boligtjenester(husholdninger)	2,3	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,1	1,6	1,6	1,7
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	4,5	7,7	9,0	8,9	7,4	8,8	10,7	8,7	8,8	6,7
Personlig tjenesteyting	5,9	1,9	3,6	2,5	3,6	4,0	4,4	4,7	3,2	2,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	-1,1	1,3	4,4	4,7	4,3	3,4	5,1	1,8	2,1	1,5
Statsforvaltningen	-5,1	2,2	3,8	4,5	3,3	2,6	4,7	0,7	0,8	1,3
Sivil forvaltning	-3,1	2,4	1,4	1,9	0,7	0,8	2,0	1,9	3,0	3,4
Forsvar	-9,3	1,7	9,4	10,4	9,4	6,7	10,9	-1,9	-4,0	-3,1
Kommuneforvaltningen	3,0	0,4	5,0	4,9	5,3	4,1	5,6	2,8	3,4	1,6
Ind. målte bank- og finanstjen.	0,5	-0,6	-2,1	-0,9	-2,1	-2,8	-2,5	10,8	6,1	-2,2
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,8	3,7	4,7	1,6	6,8	4,8	5,4	7,1	2,2	3,4
Markedsrettet virksomhet	3,4	4,5	4,6	1,8	7,4	4,4	4,9	7,3	1,9	3,1
Ikke markedsrettet virksomhet	-0,1	1,3	3,7	3,8	3,6	2,9	4,4	2,2	1,7	1,1
Undervisning	3,7	3,3	5,2	3,3	7,5	4,7	5,1	0,9	3,1	-0,8
Helse og sosial tjenester	5,8	3,1	4,1	4,5	4,1	2,9	4,9	5,2	3,7	3,1

Tabell A12. Produktinnsats.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Produktinnsats i alt	2,4	2,5	1,9	1,6	2,0	3,4	0,5	2,0	2,3	1,1
Jordbruk, jakt og viltstell	0,2	1,4	0,8	0,6	0,8	1,8	-0,3	1,5	1,2	0,9
Skogbruk	4,6	0,7	-1,8	-2,3	-1,3	-0,1	-2,0	0,3	2,2	-1,8
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	0,8	0,5	1,2	0,2	0,0	3,2	1,1	1,2	4,3	0,9
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	2,7	3,4	4,4	5,1	5,6	4,2	3,3	2,6	3,5	4,1
Utvinning av råolje og naturgass	2,7	3,4	4,9	5,6	6,1	4,4	3,6	2,7	3,6	4,3
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3,0	3,6	1,9	2,5	2,6	2,6	1,4	2,4	3,0	3,0
Bergverksdrift	3,1	2,9	2,6	3,2	3,2	2,9	1,2	1,4	2,4	1,3
Industri.	3,0	1,6	0,8	0,6	0,1	3,2	-0,4	1,2	1,6	-1,1
Nærings- og nytelsesmiddelindustri.	-0,0	1,6	1,7	0,7	1,4	3,6	1,1	5,0	5,2	3,3
Tekstil- og bekledningsindustri	2,4	0,8	1,7	1,2	1,7	3,0	1,4	2,9	1,3	2,4
Trelast- og trevareindustri	7,6	-1,6	-1,1	-2,2	-1,6	-0,1	-0,8	2,2	2,1	1,1
Treforedling	14,4	0,0	-1,8	-2,7	-2,1	-0,6	-1,7	0,6	1,3	1,7
Forlag og grafisk industri	3,3	2,9	0,8	0,2	1,2	0,9	0,7	2,1	2,3	2,7
Oljeraffinering	-1,9	21,6	-0,6	13,0	-1,9	1,6	-11,4	-19,8	-18,1	-27,2
Kjemiske råvarer	0,1	-1,0	0,4	0,3	0,2	2,3	-1,0	0,3	0,0	0,6
Kjemisk og mineralsk industri mv.	4,8	-0,1	1,5	1,5	1,5	2,2	0,6	1,2	1,0	1,3
Metallindustri	4,0	-1,3	2,3	-0,6	-0,5	9,4	1,6	2,2	0,7	-5,9
Verkstedsinndustri	3,7	0,1	0,2	-1,5	-0,7	3,2	0,0	2,1	2,6	-0,1
Bygging av skip og oljeplattformer	4,1	0,8	1,6	0,4	0,8	3,7	1,6	2,9	3,7	2,0
Møbelindustri og annen industri	3,1	0,4	1,4	0,2	0,7	3,5	1,3	2,8	1,7	-0,4
Kraftforsyning	4,1	2,5	1,9	3,2	2,2	3,1	-1,3	0,4	0,8	1,9
Bygge- og anleggsvirksomhet.	3,4	1,5	1,7	1,3	1,8	2,5	1,4	1,9	2,1	1,6
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	2,6	3,4	2,8	2,3	3,1	3,8	1,9	3,3	2,9	1,5
Varehandel	3,4	3,7	1,9	1,8	2,7	2,3	0,9	3,0	2,9	3,3
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,8	2,9	2,3	1,0	3,1	2,8	1,8	5,6	6,4	4,6
Rørtransport	2,5	3,8	3,8	4,0	4,3	4,1	3,2	3,7	4,3	4,2
Sjøtransport	-0,6	4,8	9,4	6,5	7,2	15,1	9,1	6,9	4,5	-4,2
Utenriks sjøfart	-0,9	4,8	9,9	6,8	7,6	16,1	9,7	7,3	4,7	-4,2
Innenriks sjøfart	4,6	5,0	1,7	2,0	1,8	2,1	1,0	0,6	2,5	-2,9
Transport ellers	3,8	4,1	2,4	2,7	2,8	2,5	1,6	2,1	2,8	1,7
Post og telekommunikasjon	1,4	-0,9	-1,4	-0,4	-0,5	-1,4	-2,9	-0,8	-3,0	-3,7
Finansiell tjenesteyting, forsikring.	4,9	3,4	0,9	0,8	3,5	0,3	-0,2	3,0	1,4	1,1
Boligtjenester(husholdninger)	4,7	1,4	2,3	1,6	2,2	2,9	2,4	2,6	2,4	1,8
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	3,2	3,3	2,0	1,8	2,8	2,1	1,2	3,3	3,5	3,9
Personlig tjenesteyting	2,0	2,6	0,8	0,4	1,0	1,8	-0,1	2,5	2,2	2,6
Offentlig forvaltningsvirksomhet	2,5	3,2	1,3	0,6	1,9	2,6	0,1	3,3	2,4	3,3
Statsforvaltningen	2,7	3,2	1,4	0,7	1,9	2,5	0,5	3,5	3,3	3,7
Sivil forvaltning	3,4	3,4	1,9	1,4	2,6	2,4	1,3	3,6	3,3	3,9
Forsvar	1,2	2,7	0,4	-0,6	0,3	2,8	-1,0	3,2	3,3	3,0
Kommuneforvaltningen	2,2	3,1	1,2	0,5	2,0	2,7	-0,4	3,2	1,6	2,9
Ind. målte bank- og finanstjen.	-6,0	3,5	1,8	3,9	6,2	6,9	-8,5	-5,2	0,1	8,9
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,0	2,3	1,3	1,0	1,4	2,6	0,3	2,0	2,2	1,1
Markedsrettet virksomhet	2,8	2,4	1,9	1,6	1,9	3,4	0,9	2,2	2,3	0,6
Ikke markedsrettet virksomhet	2,7	2,8	1,4	0,7	1,9	2,6	0,5	3,1	2,4	2,9
Undervisning	4,0	4,4	0,9	0,2	2,2	3,5	-2,5	2,8	-0,4	2,7
Helse og sosial tjenester.	0,9	2,0	0,9	0,1	1,2	2,5	-0,3	3,1	1,9	2,3

Tabell A13. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttonasjonalprodukt 1)	928 745	1 020 051	1 084 788	260 381	265 489	272 136	286 781	271 129	269 151	274 602
Jordbruk, jakt og viltstell	11 794	11 930	11 462	2 327	25	6 122	2 987	2 188	-210	6 139
Skogbruk	3 370	2 634	2 303	901	570	197	635	917	571	200
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	7 944	7 588	7 896	1 851	1 705	2 074	2 266	2 263	2 371	2 154
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	109 647	154 431	161 280	42 354	38 063	39 134	41 729	33 217	29 527	25 526
Utvinning av råolje og naturgass	106 617	150 145	155 420	40 918	36 528	37 924	40 049	31 208	27 677	24 170
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 030	4 286	5 860	1 436	1 534	1 210	1 680	2 008	1 851	1 356
Bergverksdrift	1 856	1 886	2 052	426	540	532	555	521	578	510
Industri	111 072	113 528	120 638	28 812	31 272	28 044	32 509	32 728	32 433	30 706
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	18 218	19 536	20 499	5 001	5 321	4 947	5 231	4 975	5 273	5 181
Tekstil- og bekledningsindustri	2 035	2 090	1 959	503	573	407	476	473	454	378
Trelast- og trevareindustri	4 242	4 408	5 578	1 255	1 378	1 360	1 585	1 485	1 394	1 279
Treforedling	7 223	5 263	4 184	1 008	1 007	979	1 191	1 206	1 215	1 262
Forlag og grafisk industri	11 898	13 420	14 211	3 499	3 468	3 433	3 811	3 740	3 659	3 551
Oljeraffinering	839	200	883	184	272	210	217	537	422	554
Kjemiske råvarer	7 267	6 445	6 743	1 554	1 729	1 721	1 739	1 827	1 805	1 575
Kjemisk og mineralsk industri mv.	9 703	10 243	10 340	2 498	2 893	2 421	2 527	2 478	2 394	2 260
Metalldriften	9 858	7 907	7 482	1 559	2 122	1 607	2 193	2 345	2 456	1 993
Verkstedsinndustri	25 430	28 568	31 916	7 817	8 175	6 981	8 942	8 945	8 739	8 199
Bygging av skip og oljeplattformer	10 804	11 731	12 735	2 997	3 259	3 060	3 418	3 550	3 561	3 496
Møbelindustri og annen industri	3 555	3 717	4 108	937	1 074	917	1 180	1 167	1 062	979
Kraftforsyning	22 905	21 048	23 384	6 779	5 315	4 036	7 254	7 311	4 978	3 413
Bygge- og anleggsvirksomhet	31 800	35 794	40 893	9 311	9 912	10 252	11 418	11 100	11 366	11 826
Tjenesteytende næringar, ekskl. off.forv.	384 076	405 365	433 934	103 006	108 904	109 074	112 951	110 397	112 462	116 554
Varehandel	87 947	91 553	98 556	22 836	23 984	24 036	27 700	23 964	23 968	25 483
Hotell- og restaurantvirksomhet	11 263	11 876	12 918	2 806	3 389	3 463	3 260	3 036	3 436	3 744
Rørtransport	11 955	14 269	14 823	3 835	3 603	3 422	3 962	3 747	3 454	3 197
Sjøtransport	19 072	18 379	20 119	4 553	5 649	5 245	4 672	5 179	4 632	5 601
Utenriks sjøfart	17 073	16 353	17 801	4 061	5 024	4 602	4 115	4 600	3 995	4 865
Innriks sjøfart	1 999	2 025	2 318	493	626	643	557	579	637	736
Transport ellers	38 335	41 774	45 315	10 432	12 151	11 998	10 733	10 927	12 237	13 114
Post og telekommunikasjon	17 675	18 464	19 318	4 600	4 787	4 541	5 390	4 823	4 977	4 850
Finansiell tjenesteyting, forsikring	36 823	37 530	37 375	8 484	10 045	8 892	9 954	9 538	10 414	9 118
Boligtjenester(husholdninger)	63 033	64 827	67 078	16 469	16 679	16 884	17 047	17 139	17 297	17 450
Forretningmessig tjenesteyting mv.	50 624	56 686	64 251	15 226	15 847	16 378	16 800	16 967	17 951	18 359
Personlig tjenesteyting	47 349	50 007	54 181	13 765	12 768	14 215	13 433	15 077	14 096	15 639
Offentlig forvaltningsvirksomhet	146 603	157 165	166 813	40 767	41 226	42 178	42 641	43 263	44 194	45 561
Statsforvaltningen	43 376	46 062	48 567	11 864	12 016	12 274	12 414	12 482	12 715	13 025
Sivil forvaltning	32 331	34 454	36 447	8 907	9 017	9 211	9 311	9 350	9 549	9 780
Forsvar	11 045	11 608	12 121	2 957	2 998	3 063	3 103	3 133	3 167	3 245
Kommuneforvaltningen	103 227	111 103	118 245	28 903	29 211	29 904	30 227	30 781	31 479	32 536
Ind. målte bank- og finanstjen.	-29 432	-30 277	-30 190	-7 419	-7 740	-7 731	-7 300	-7 791	-8 223	-8 234
Merverdi- og investeringsavgift	89 309	96 474	102 878	23 168	25 094	26 340	28 277	25 006	26 654	27 739
Andre produktkatter, netto	37 801	42 562	45 159	8 973	11 632	12 630	11 924	10 371	13 199	12 769
Statistiske avvik	0	-76	-3 713	-875	-1 029	-745	-1 065	-363	-749	-263
Fastlands-Norge(basisverdi)	692 392	726 316	776 750	186 285	190 842	194 484	205 139	202 342	201 294	209 002
Markedsrettet virksomhet	607 985	675 306	721 985	175 765	176 084	178 660	191 477	179 727	172 932	175 303
Ikke markedsrettet virksomhet	223 082	236 063	248 669	60 769	61 448	62 983	63 469	64 179	65 338	67 287
Undervisning	39 323	41 897	44 216	10 793	10 863	11 173	11 388	11 504	11 798	12 223
Helse og sosial tjenester	70 182	76 197	81 591	19 954	20 182	20 628	20 827	21 500	22 069	22 705

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringar er målt i basisverdi

**Tabell A14. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 1995-priser. Millioner kroner**

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttonasjonalprodukt 1)	928 745	979 557	1 013 286	244 594	249 218	253 533	265 940	256 009	252 612	257 474
Jordbruk, jakt og viltstell	11 794	12 359	11 825	2 320	90	6 315	3 100	2 339	-30	6 164
Skogbruk	3 370	2 889	2 889	1 155	722	238	773	1 127	704	232
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	7 944	8 324	8 691	2 136	2 181	2 164	2 210	2 192	2 092	2 041
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	109 647	125 622	127 066	32 235	31 597	30 027	33 206	32 489	30 957	28 070
Utvinning av råolje og naturgass	106 617	121 732	122 875	31 076	30 520	29 237	32 042	31 296	29 857	27 274
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	3 030	3 890	4 191	1 159	1 077	791	1 164	1 193	1 100	796
Bergverksdrift	1 856	1 889	1 936	432	518	491	496	454	500	483
Industri	111 072	113 589	117 064	28 542	30 056	27 602	30 863	30 522	29 751	28 160
Nærings- og nyttelsesmiddelindustri	18 218	18 575	18 647	4 571	4 800	4 492	4 784	4 559	4 590	4 334
Tekstil- og bekledningsindustri	2 035	2 064	2 030	504	573	439	514	509	494	415
Trelast- og trevareindustri	4 242	4 302	4 621	1 066	1 115	1 121	1 319	1 234	1 184	1 086
Treforedling	7 223	6 728	7 011	1 700	1 762	1 701	1 849	1 794	1 724	1 741
Forlag og grafisk industri	11 898	12 149	12 131	2 976	2 962	2 939	3 254	3 114	2 983	2 866
Oljeraffinering	839	927	953	237	232	247	237	217	196	229
Kjemiske råvarer	7 267	7 248	7 443	1 870	1 891	1 771	1 911	1 999	2 010	1 856
Kjemisk og mineralsk industri mv.	9 703	10 003	10 305	2 557	2 849	2 334	2 565	2 571	2 537	2 461
Metallindustri	9 858	10 202	10 538	2 647	2 725	2 475	2 691	2 718	2 749	2 681
Verkstedsinndustri	25 430	26 662	28 099	6 773	7 212	6 461	7 652	7 577	7 323	6 712
Bygging av skip og oljeplattformer	10 804	11 085	11 222	2 703	2 884	2 701	2 934	3 075	2 941	2 826
Møbelindustri og annen industri	3 555	3 642	4 062	939	1 051	920	1 152	1 156	1 020	954
Kraftforsyning	22 905	19 487	20 765	5 212	4 714	4 572	6 267	6 129	4 680	4 734
Bygge- og anleggsvirksomhet	31 800	33 588	36 442	8 552	8 862	9 156	9 871	9 418	9 214	9 364
Tjenesteytende næringar, ekskl. off.forv.	384 076	401 114	417 927	99 922	104 037	105 223	108 745	105 498	107 031	108 645
Varehandel	87 947	93 891	98 432	22 057	24 240	24 203	27 932	24 064	25 060	25 715
Hotell- og restaurantvirksomhet	11 263	11 749	12 410	2 634	3 126	3 694	2 955	2 731	3 173	3 812
Rørtransport	11 955	14 277	15 038	3 867	3 608	3 491	4 072	3 895	3 616	3 307
Sjøtransport	19 072	19 433	20 314	4 966	5 227	5 116	5 005	5 099	5 113	5 085
Utenriks sjøfart	17 073	17 358	18 093	4 482	4 640	4 513	4 458	4 568	4 523	4 455
Innenriks sjøfart	1 999	2 075	2 221	484	587	602	547	530	590	630
Transport ellers	38 335	41 388	44 069	9 848	11 706	11 772	10 743	10 210	11 529	12 126
Post og telekommunikasjon	17 675	18 088	19 104	4 518	4 732	4 535	5 319	4 786	5 099	4 969
Finansiell tjenesteyting, forsikring	36 823	35 722	34 893	8 898	8 690	8 362	8 944	9 824	9 147	8 278
Boligtjenester(husholdninger)	63 033	63 686	64 312	16 017	16 057	16 092	16 146	16 179	16 221	16 263
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	50 624	54 512	59 392	14 345	14 697	15 031	15 320	15 450	15 837	15 887
Personlig tjenesteyting	47 349	48 368	49 964	12 773	11 954	12 927	12 310	13 260	12 236	13 202
Offentlig forvaltningsvirksomhet	146 603	152 013	155 799	38 689	38 757	39 064	39 289	39 810	39 593	39 815
Statsforvaltningen	43 376	44 576	45 421	11 292	11 307	11 378	11 443	11 505	11 419	11 423
Sivil forvaltning	32 331	33 401	34 206	8 508	8 517	8 566	8 614	8 658	8 606	8 593
Forsvar	11 045	11 176	11 215	2 784	2 791	2 812	2 829	2 847	2 813	2 830
Kommuneforvaltningen	103 227	107 437	110 378	27 397	27 450	27 686	27 845	28 305	28 173	28 392
Ind. målte bank- og finanstjen.	-29 432	-29 265	-28 658	-7 198	-7 159	-7 168	-7 132	-7 973	-7 597	-7 013
Merverdi- og investeringsavgift	89 309	94 467	99 111	22 795	24 208	24 935	27 173	23 883	24 908	25 697
Andre produktskatter, netto	37 801	41 408	42 369	9 788	10 619	10 899	11 062	10 101	10 790	11 061
Statistiske avvik	-	2 074	61	14	16	15	16	20	20	19
Fastlands-Norge(basisverdi)	692 392	713 616	740 206	178 612	181 689	186 821	193 085	189 026	185 394	191 878
Markedsrettet virksomhet	607 985	641 357	665 990	160 967	163 276	165 921	175 827	170 358	165 168	167 813
Ikke markedsrettet virksomhet	223 082	229 517	234 412	58 229	58 259	58 931	58 994	59 620	59 323	59 897
Undervisning	39 323	40 598	41 431	10 292	10 267	10 395	10 477	10 629	10 628	10 686
Helse og sosial tjenester	70 182	73 692	76 199	18 948	19 004	19 084	19 164	19 621	19 575	19 698

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i næringar er målt i basisverdi

Tabell A15. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,8	5,5	3,4	0,9	5,2	2,8	4,9	4,7	1,4	1,6
Jordbruk, jakt og viltstell	4,8	4,8	-4,3	-4,5	35,4	-3,3	-7,1	0,8	. -2,4	
Skogbruk	10,6	-14,3	-	-	-	-	-	-2,5	-2,5	-2,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	14,6	4,8	4,4	-12,1	17,4	7,1	9,6	2,6	-4,1	-5,7
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	9,1	14,6	1,1	4,8	3,0	-5,3	2,2	0,8	-2,0	-6,5
Utvinning av råolje og naturgass	9,0	14,2	0,9	3,8	2,2	-4,8	2,6	0,7	-2,2	-6,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	12,6	28,4	7,7	45,1	31,3	-20,3	-9,1	2,9	2,2	0,7
Bergverksdrift	4,1	1,8	2,5	-4,5	5,8	9,8	-0,8	5,2	-3,4	-1,4
Industri	2,1	2,3	3,1	-3,3	7,8	2,8	5,2	6,9	-1,0	2,0
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	5,4	2,0	0,4	0,1	-0,8	1,0	1,3	-0,3	-4,4	-3,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-7,6	1,4	-1,7	-4,6	14,3	-7,2	-8,5	0,9	-13,7	-5,4
Trelast- og trevareindustri	0,9	1,4	7,4	-2,5	3,7	14,7	14,0	15,8	6,2	-3,1
Treforedling	3,5	-6,9	4,2	-4,7	9,1	4,7	8,5	5,6	-2,1	2,4
Forlag og grafisk industri	1,9	2,1	-0,1	-4,8	-0,6	2,5	2,5	4,6	0,7	-2,5
Oljeraffinering	-48,1	10,5	2,8	8,7	6,6	-1,4	-1,7	-8,4	-15,5	-7,3
Kjemiske råvarer	-3,5	-0,3	2,7	-2,8	15,6	-3,5	3,1	6,9	6,3	4,8
Kjemisk og mineralsk industri mv.	7,4	3,1	3,0	-3,2	13,8	2,5	-0,6	0,6	-11,0	5,4
Metallindustri	-11,8	3,5	3,3	1,4	6,7	0,2	4,7	2,7	0,9	8,3
Verkstedsinndustri	6,3	4,8	5,4	-2,7	12,8	4,6	7,3	11,9	1,5	3,9
Bygging av skip og oljeplattformer	5,9	2,6	1,2	-13,0	6,0	2,0	12,3	13,8	2,0	4,6
Møbelindustri og annen industri	2,6	2,5	11,5	-3,7	26,1	14,7	11,7	23,1	-3,0	3,7
Kraftforsyning	9,4	-14,9	6,6	-24,9	9,4	37,8	27,4	17,6	-0,7	3,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	3,7	5,6	8,5	9,3	7,7	7,1	9,8	10,1	4,0	2,3
Tjenesteytende nærlinger, ekskl. off.forv.	3,0	4,4	4,2	2,8	5,2	3,4	5,3	5,6	2,9	3,3
Varehandel	2,0	6,8	4,8	-0,8	8,0	6,5	5,5	9,1	3,4	6,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	-0,2	4,3	5,6	3,5	6,1	7,2	5,3	3,7	1,5	3,2
Rørtransport	16,2	19,4	5,3	12,2	6,7	-2,5	5,3	0,7	0,2	-5,3
Sjøtransport	4,9	1,9	4,5	5,9	8,8	3,6	0,1	2,7	-2,2	-0,6
Utenriks sjøfart	5,1	1,7	4,2	5,8	8,9	3,2	-0,7	1,9	-2,5	-1,3
Innenriks sjøfart	2,5	3,8	7,1	6,6	7,9	6,7	7,0	9,5	0,5	4,6
Transport ellers	9,0	8,0	6,5	5,6	12,0	3,6	4,8	3,7	-1,5	3,0
Post og telekommunikasjon	-1,2	2,3	5,6	2,9	6,6	5,9	6,9	5,9	7,8	9,6
Finansiell tjenesteyting, forsikring	-2,3	-3,0	-2,3	-1,4	-6,6	-9,2	9,2	10,4	5,3	-1,0
Boligtjenester(husholdninger)	1,5	1,0	1,0	0,9	1,0	1,0	1,1	1,0	1,0	1,1
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	5,3	7,7	9,0	8,9	7,4	8,8	10,7	7,7	7,8	5,7
Personlig tjenesteyting	2,8	2,2	3,3	2,4	3,5	3,5	3,9	3,8	2,4	2,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	0,7	3,7	2,5	1,6	2,4	2,9	3,0	2,9	2,2	1,9
Statsforvaltningen	-0,1	2,8	1,9	1,3	1,9	2,1	2,3	1,9	1,0	0,4
Sivil forvaltning	0,5	3,3	2,4	1,8	2,4	2,6	2,8	1,8	1,1	0,3
Forsvar	-2,0	1,2	0,4	-0,2	0,4	0,5	0,7	2,3	0,8	0,6
Kommuneforvaltningen	1,0	4,1	2,7	1,8	2,6	3,3	3,3	3,3	2,6	2,5
Ind. målte bank- og finanstjen.	0,5	-0,6	-2,1	-0,9	-2,1	-2,8	-2,5	10,8	6,1	-2,2
Merverdi- og investeringsavgift	4,5	5,8	4,9	2,4	7,1	5,3	4,8	4,8	2,9	3,1
Andre produktskatter, netto	11,8	9,5	2,3	-3,2	5,3	3,6	3,5	3,2	1,6	1,5
Statistiske avvik	-100,0	.	-97,1	-97,2	-96,9	-97,1	-97,0	38,6	25,3	24,5
Fastlands-Norge(basisverdi)	2,5	3,1	3,7	0,2	5,2	3,9	5,6	5,8	2,0	2,7
Markedsrettet virksomhet	4,7	5,5	3,8	1,0	6,1	2,5	5,8	5,8	1,2	1,1
Ikke markedsrettet virksomhet	0,9	2,9	2,1	1,5	2,1	2,4	2,5	2,4	1,8	1,6
Undervisning	0,8	3,2	2,1	1,1	1,7	2,6	2,8	3,3	3,5	2,8
Helse og sosial tjenester	2,0	5,0	3,4	2,6	3,5	3,7	3,7	3,6	3,0	3,2

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i nærlinger er målt i basisverdi

**Tabell A16. Bruttonasjonalprodukt. Bruttoprodukt etter næring, i basisverdi.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før**

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttonasjonalprodukt 1)	3,1	4,1	2,8	5,1	2,9	2,6	0,9	-0,5	0,0	-0,6
Jordbruk, jakt og viltstøll	-7,9	-3,5	0,4	5,6	. .	1,6	-8,1	-6,8	2 365,5	2,7
Skogbruk	24,1	-8,8	-12,6	-15,3	-14,6	-8,6	-7,7	4,4	2,8	4,1
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-8,0	-8,8	-0,3	-9,7	-14,5	20,8	5,8	19,2	45,0	10,1
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-1,4	22,9	3,2	19,7	2,9	4,1	-9,4	-22,2	-20,8	-30,2
Utvinning av råolje og naturgass	-1,5	23,3	2,6	20,0	2,2	3,2	-10,7	-24,3	-22,5	-31,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	0,9	10,2	26,9	14,6	24,1	39,0	32,9	35,9	18,0	11,2
Bergverksdrift	-3,1	-0,2	6,1	-6,5	2,1	11,9	17,3	16,5	10,8	-2,7
Industri	8,5	-0,1	3,1	1,4	2,8	0,4	7,5	6,2	4,8	7,3
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-0,4	5,2	4,5	6,8	7,0	-0,9	5,2	-0,3	3,7	8,5
Tekstil- og bekledningsindustri	0,4	1,2	-4,7	-1,0	-1,5	-8,6	-8,4	-6,9	-8,1	-1,7
Trelast- og trevareindustri	-3,8	2,5	17,8	18,0	24,3	17,0	12,6	2,2	-4,7	-3,0
Treforedling	51,2	-21,8	-23,7	-36,8	-25,8	-16,0	-11,0	13,4	23,3	26,0
Forlag og grafisk industri	1,9	10,5	6,1	6,6	6,3	5,8	5,6	2,2	4,8	6,1
Oljeraffinering	1,5	-78,4	329,7	54,9	23,1	. .	. .	217,9	83,1	184,5
Kjemiske råvarer	27,3	-11,1	1,9	-3,4	-1,2	8,9	2,9	10,0	-1,8	-12,6
Kjemisk og mineralsk industri mv.	4,1	2,4	-2,0	-4,3	-2,1	1,1	-2,7	-1,4	-7,1	-11,5
Metallindustri	46,9	-22,5	-8,4	-33,7	-10,5	-12,7	36,9	46,6	14,7	14,5
Verkstedsinndustri	3,0	7,1	6,0	14,0	5,9	-4,8	8,6	2,3	5,3	13,1
Bygging av skip og oljeplattformer	4,2	5,8	7,2	9,6	8,1	4,1	6,2	4,1	7,1	9,2
Møbelindustri og annen industri	-1,1	2,1	-0,9	-3,3	-0,7	-3,0	2,6	1,2	1,9	2,8
Kraftforsyning	3,2	8,0	4,3	24,8	11,5	-15,7	-4,8	-8,3	-5,7	-18,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	8,7	6,6	5,3	2,7	3,7	5,0	9,3	8,3	10,3	12,8
Tjenesteytende nærlinger, ekskl. off.forv.	1,0	1,1	2,7	3,0	3,4	2,4	2,2	1,5	0,4	3,5
Varehandel	3,4	-2,5	2,7	5,4	1,7	1,1	2,8	-3,8	-3,3	-0,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	2,0	1,1	3,0	3,5	3,8	1,3	3,6	4,4	-0,1	4,7
Rørtransport	-16,0	-0,1	-1,4	-0,5	0,3	-1,6	-3,5	-3,0	-4,4	-1,4
Sjøtransport	-4,4	-5,4	4,7	-10,2	8,9	4,5	17,4	10,8	-16,2	7,4
Utenriks sjøfart	-4,6	-5,8	4,4	-11,7	9,3	4,1	18,3	11,1	-18,4	7,1
Innenriks sjøfart	-2,9	-2,4	6,9	3,7	6,0	7,8	9,9	7,3	1,3	9,6
Transport ellers	2,9	0,9	1,9	2,9	1,6	0,7	2,4	1,0	2,2	6,1
Post og telekommunikasjon	-4,7	2,1	-0,9	-0,4	-0,2	-1,1	-2,0	-1,0	-3,5	-2,5
Finansiell tjenesteyting, forsikring	-2,3	5,1	2,0	4,2	10,2	3,9	-9,6	1,8	-1,5	3,6
Boligtjenester(husholdninger)	0,8	1,8	2,5	1,8	2,0	2,8	3,2	3,0	2,7	2,3
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	3,7	4,0	4,0	4,4	4,3	4,2	3,4	3,5	5,1	6,1
Personlig tjenesteyting	4,5	3,4	4,9	5,4	4,8	4,2	5,2	5,5	7,9	7,7
Offentlig forvaltningsvirksomhet	4,5	3,4	3,6	4,2	3,5	3,3	3,2	3,1	4,9	6,0
Statsforvaltningen	3,8	3,3	3,5	3,9	3,5	3,4	3,1	3,3	4,8	5,7
Sivil forvaltning	3,9	3,2	3,3	3,8	3,3	3,2	3,0	3,1	4,8	5,8
Forsvar	3,6	3,9	4,0	4,3	4,1	4,2	3,6	3,6	4,8	5,3
Kommuneforvaltningen	4,7	3,4	3,6	4,4	3,6	3,2	3,2	3,1	5,0	6,1
Ind. målte bank- og finanstjen.	-6,0	3,5	1,8	3,9	6,2	6,9	-8,5	-5,2	0,1	8,9
Merverdi- og investeringsavgift	5,9	2,1	1,6	1,1	1,9	3,3	0,3	3,0	3,2	2,2
Andre produktkatter, netto	-2,5	2,8	3,7	-1,2	4,3	14,6	-3,6	12,0	11,7	-0,4
Statistiske avvik	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Fastlands-Norge(basisverdi)	3,6	1,8	3,1	3,9	3,3	2,2	3,1	2,6	3,4	4,6
Markedsrettet virksomhet	2,0	5,3	3,0	7,0	3,3	1,9	0,0	-3,4	-2,9	-3,0
Ikke markedsrettet virksomhet	3,4	2,9	3,1	3,4	3,0	3,0	3,1	3,1	4,4	5,1
Undervisning	3,4	3,2	3,4	3,9	3,2	3,2	3,4	3,2	4,9	6,4
Helse og sosial tjenester	5,0	3,4	3,6	4,3	3,5	3,1	3,3	4,1	6,2	6,6

1) Bruttonasjonalprodukt er målt i markedsverdi, mens bruttoprodukt i nærlinger er målt i basisverdi

Tabell A17. Hovedtall for konsum. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i alt	653 017	693 549	734 558	171 532	179 708	187 365	195 953	183 146	190 961	201 317
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	458 492	486 677	515 747	118 095	125 509	131 995	140 149	126 250	132 950	141 664
Konsum i husholdninger	435 247	462 620	490 949	112 011	119 372	125 730	133 836	119 998	126 611	135 169
Konsum i ideelle organisasjoner	23 245	24 058	24 798	6 083	6 137	6 265	6 313	6 252	6 338	6 494
Konsum i offentlig forvaltning	194 525	206 871	218 811	53 437	54 199	55 370	55 804	56 896	58 011	59 653
Konsum i statsforvaltningen	77 598	82 432	86 585	21 179	21 425	21 874	22 108	22 425	22 731	23 340
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	27 627	29 686	31 121	7 620	7 701	7 859	7 941	7 985	8 175	8 347
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 735	22 068	23 546	5 755	5 826	5 948	6 017	6 015	6 020	6 185
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	29 236	30 678	31 918	7 804	7 898	8 067	8 150	8 426	8 536	8 808
Konsum i kommuneforvaltningen	116 927	124 439	132 225	32 258	32 775	33 496	33 696	34 471	35 280	36 313
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	98 813	104 503	112 690	27 480	27 941	28 561	28 708	29 499	30 220	31 098
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	18 114	19 937	19 535	4 778	4 834	4 935	4 988	4 972	5 059	5 215
Personlig konsum	584 932	620 866	659 558	153 195	161 151	168 415	176 798	163 734	171 345	181 109
Kollektivt konsum	68 085	72 682	75 000	18 337	18 557	18 950	19 155	19 413	19 616	20 208

Tabell A18. Hovedtall for konsum. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i alt	653 017	680 686	703 100	165 898	172 231	178 723	186 247	172 529	177 525	185 917
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	458 492	479 888	496 319	114 458	120 756	127 024	134 080	119 518	124 690	132 966
Konsum i husholdninger	435 247	456 574	472 933	108 618	114 938	121 172	128 204	113 704	118 932	127 193
Konsum i ideelle organisasjoner	23 245	23 315	23 386	5 840	5 818	5 851	5 876	5 814	5 759	5 773
Konsum i offentlig forvaltning	194 525	200 797	206 781	51 440	51 475	51 700	52 166	53 012	52 834	52 952
Konsum i statsforvaltningen	77 598	80 085	82 027	20 429	20 377	20 501	20 720	20 900	20 738	20 880
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	27 627	29 033	29 678	7 376	7 384	7 415	7 503	7 459	7 515	7 513
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	20 735	21 358	22 292	5 558	5 536	5 554	5 643	5 615	5 494	5 538
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers	29 236	29 693	30 057	7 495	7 457	7 532	7 573	7 825	7 729	7 828
Konsum i kommuneforvaltningen	116 927	120 713	124 754	31 011	31 097	31 199	31 447	32 112	32 096	32 072
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt	98 813	101 346	106 300	26 414	26 519	26 576	26 792	27 474	27 496	27 413
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt	18 114	19 367	18 454	4 597	4 578	4 623	4 655	4 638	4 600	4 658
Personlig konsum	584 932	610 268	632 297	148 249	154 659	161 014	168 375	154 451	159 701	167 892
Kollektivt konsum	68 085	70 418	70 802	17 650	17 572	17 709	17 872	18 079	17 824	18 025

Tabell A19. Hovedtall for konsum.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i alt.	2,5	4,2	3,3	1,3	4,6	3,6	3,6	4,0	3,1	4,0
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	3,4	4,7	3,4	0,8	5,3	3,8	3,7	4,4	3,3	4,7
Konsum i husholdninger	3,6	4,9	3,6	0,9	5,5	4,0	3,8	4,7	3,5	5,0
Konsum i ideelle organisasjoner	0,0	0,3	0,3	-0,5	0,4	0,6	0,7	-0,4	-1,0	-1,3
Konsum i offentlig forvaltning	0,3	3,2	3,0	2,5	3,0	2,9	3,5	3,1	2,6	2,4
Konsum i statsforvaltningen	-1,7	3,2	2,4	2,4	2,4	2,1	2,9	2,3	1,8	1,8
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	-1,0	5,1	2,2	2,2	2,3	2,0	2,4	1,1	1,8	1,3
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	-6,4	3,0	4,4	4,6	4,4	3,3	5,2	1,0	-0,8	-0,3
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers . . .	1,3	1,6	1,2	1,1	1,0	1,2	1,6	4,4	3,7	3,9
Konsum i kommuneforvaltningen	1,7	3,2	3,3	2,6	3,4	3,5	3,9	3,6	3,2	2,8
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt . . .	2,0	2,6	4,9	4,0	5,0	5,1	5,5	4,0	3,7	3,2
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt . . .	0,2	6,9	-4,7	-4,9	-5,0	-4,6	-4,3	0,9	0,5	0,8
Personlig konsum	3,0	4,3	3,6	1,4	5,1	4,0	3,9	4,2	3,3	4,3
Kollektivt konsum.	-1,5	3,4	0,5	0,5	0,4	0,2	1,1	2,4	1,4	1,8

Tabell A20. Hovedtall for konsum.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i alt.	2,8	1,9	2,5	3,1	2,8	2,4	1,9	2,7	3,1	3,3
Konsum i husholdninger og ideelle organisasjoner	2,4	1,4	2,5	3,2	2,8	2,2	1,8	2,4	2,6	2,5
Konsum i husholdninger.	2,3	1,3	2,5	3,2	2,8	2,2	1,8	2,3	2,5	2,4
Konsum i ideelle organisasjoner	3,0	3,2	2,8	3,1	3,0	2,7	2,3	3,2	4,3	5,1
Konsum i offentlig forvaltning	3,9	3,0	2,7	2,9	2,8	3,0	2,2	3,3	4,3	5,2
Konsum i statsforvaltningen	3,9	2,9	2,6	2,5	2,6	3,0	2,1	3,5	4,3	4,8
Konsum i statsforvaltningen, individuelt	5,0	2,2	2,6	2,6	2,5	2,7	2,4	3,6	4,3	4,8
Konsum i statsforvaltningen, forsvar	2,5	3,3	2,2	1,9	2,3	3,5	1,3	3,5	4,1	4,3
Konsum i statsforvaltningen, kollektivt ellers . . .	3,7	3,3	2,8	2,8	3,0	2,9	2,5	3,4	4,3	5,1
Konsum i kommuneforvaltningen	4,0	3,1	2,8	3,2	3,0	3,0	2,2	3,2	4,3	5,5
Konsum i kommuneforvaltningen, individuelt . . .	3,9	3,1	2,8	3,2	2,9	3,0	2,1	3,2	4,3	5,6
Konsum i kommuneforvaltningen, kollektivt . . .	4,5	2,9	2,8	2,9	3,1	2,8	2,5	3,1	4,2	4,9
Personlig konsum	2,7	1,7	2,5	3,2	2,8	2,4	1,9	2,6	3,0	3,1
Kollektivt konsum.	3,6	3,2	2,6	2,5	2,8	3,1	2,1	3,4	4,2	4,8

Tabell A21. Konsum i husholdninger. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger	435 247	462 620	490 949	112 011	119 372	125 730	133 836	119 998	126 611	135 169
Matvarer, drikkevarer og tobakk	91 327	94 770	99 652	21 884	24 288	26 071	27 410	23 045	26 557	27 465
Klær og skotøy	26 995	27 757	28 987	5 744	7 223	6 735	9 285	6 061	7 446	7 651
Bolig, lys og brensel	100 183	104 232	108 396	28 493	26 057	25 095	28 752	29 288	26 622	25 999
Møbler og husholdningsartikler	28 143	29 383	31 696	6 795	6 908	7 777	10 216	7 732	7 547	8 870
Helsepleie	11 155	12 075	13 101	3 067	3 266	3 301	3 465	3 543	3 718	3 759
Transport	69 068	79 053	84 230	18 622	22 534	22 719	20 355	19 878	22 868	23 982
Fritidssyssler og underholdning	41 565	43 689	47 107	10 892	10 083	12 838	13 294	12 183	11 125	14 545
Utdanning	2 018	2 107	2 290	528	492	620	650	565	520	687
Hotell- og restauranttjenester	25 134	26 765	28 973	6 047	7 309	8 647	6 969	6 508	7 963	9 391
Andre varer og tjenester	36 629	38 531	40 960	9 358	10 189	10 222	11 191	10 182	10 932	11 031
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 004	19 479	21 359	3 758	4 948	7 479	5 174	4 215	5 340	8 121
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-15 221	-15 802	-3 177	-3 926	-5 774	-2 925	-3 201	-4 027	-6 333
Varekonsum	246 431	262 815	279 573	62 460	67 225	69 282	80 607	66 592	71 714	75 103
Tjenester	185 786	195 547	205 819	48 970	51 125	54 743	50 981	52 392	53 584	58 278
Tjenestekonsum, bolig	81 528	83 896	86 966	21 244	21 685	21 851	22 187	22 142	22 432	22 646
Tjenester, annet	104 258	111 650	118 853	27 727	29 441	32 892	28 794	30 250	31 153	35 632

Tabell A22. Konsum i husholdninger. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger	435 247	456 574	472 933	108 618	114 938	121 172	128 204	113 704	118 932	127 193
Matvarer, drikkevarer og tobakk	91 327	93 025	93 819	20 874	22 868	24 399	25 678	20 821	23 641	24 191
Klær og skotøy	26 995	28 724	30 084	5 957	7 414	7 180	9 533	6 532	7 759	8 297
Bolig, lys og brensel	100 183	101 565	102 485	26 682	24 752	23 875	27 176	27 392	25 046	24 458
Møbler og husholdningsartikler	28 143	29 081	31 184	6 713	6 783	7 649	10 039	7 619	7 372	8 671
Helsepleie	11 155	11 629	12 359	2 913	3 104	3 089	3 254	3 136	3 271	3 288
Transport	69 068	79 063	81 486	18 342	21 840	21 854	19 450	18 933	21 744	22 711
Fritidssyssler og underholdning	41 565	43 628	46 310	10 731	9 968	12 526	13 085	11 861	10 795	13 996
Utdanning	2 018	2 014	2 118	493	459	572	595	510	465	615
Hotell- og restauranttjenester	25 134	26 216	27 672	5 829	6 844	8 569	6 430	5 986	7 190	8 880
Andre varer og tjenester	36 629	37 780	39 808	9 351	9 820	9 915	10 722	9 845	10 407	10 608
Husholdningenes kjøp i utlandet	18 004	18 844	20 731	3 806	4 810	7 131	4 984	4 050	4 944	7 400
Utlendingers kjøp i Norge	-14 974	-14 996	-15 124	-3 073	-3 723	-5 587	-2 741	-2 981	-3 703	-5 921
Varekonsum	246 431	261 607	270 914	60 310	65 220	67 310	78 074	63 599	68 270	71 603
Tjenester	185 786	191 119	196 411	47 576	48 631	52 318	47 887	49 035	49 420	54 111
Tjenestekonsum, bolig	81 528	82 184	82 899	20 572	20 719	20 720	20 888	20 784	20 872	20 987
Tjenester, annet	104 258	108 935	113 512	27 003	27 912	31 598	26 999	28 251	28 548	33 124

Tabell A23. Konsum i husholdninger.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger	3,6	4,9	3,6	0,9	5,5	4,0	3,8	4,7	3,5	5,0
Matvarer, drikkevarer og tobakk	1,5	1,9	0,9	-1,0	-0,6	3,1	1,6	-0,3	3,4	-0,9
Klær og skotøy	0,8	6,4	4,7	-1,0	9,3	4,3	5,5	9,6	4,7	15,6
Bolig, lys og brensel	1,2	1,4	0,9	-0,8	1,3	0,5	2,6	2,7	1,2	2,4
Møbler og husholdningsartikler	5,0	3,3	7,2	0,5	13,5	7,7	7,6	13,5	8,7	13,4
Helsepleie	2,5	4,2	6,3	3,9	8,0	6,4	6,7	7,7	5,4	6,5
Transport	3,7	14,5	3,1	1,3	9,6	1,5	-0,2	3,2	-0,4	3,9
Fritidssyssler og underholdning	7,2	5,0	6,1	-0,2	10,4	6,9	7,9	10,5	8,3	11,7
Utdanning	2,2	-0,2	5,2	1,9	5,8	5,7	6,9	3,4	1,4	7,5
Hotell- og restauranttjenester	7,8	4,3	5,6	5,7	4,0	6,9	5,2	2,7	5,1	3,6
Andre varer og tjenester	6,9	3,1	5,4	4,0	6,1	5,9	5,5	5,3	6,0	7,0
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,7	4,7	10,0	8,4	12,5	8,3	11,4	6,4	2,8	3,8
Utlendingers kjøp i Norge	-6,9	0,1	0,9	-3,0	1,0	1,2	4,6	-3,0	-0,6	6,0
Varekonsum.	3,3	6,2	3,6	-1,0	6,3	4,5	4,1	5,5	4,7	6,4
Tjenester	3,4	2,9	2,8	2,5	3,5	2,5	2,6	3,1	1,6	3,4
Tjenestekonsum, bolig	1,6	0,8	0,9	0,9	0,9	0,6	1,1	1,0	0,7	1,3
Tjenester, annet.	4,8	4,5	4,2	3,7	5,5	3,7	3,9	4,6	2,3	4,8

Tabell A24. Konsum i husholdninger.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Konsum i husholdninger	2,3	1,3	2,5	3,2	2,8	2,2	1,8	2,3	2,5	2,4
Matvarer, drikkevarer og tobakk	2,3	1,9	4,3	4,4	4,8	3,7	4,1	5,6	5,8	6,3
Klær og skotøy	0,1	-3,4	-0,3	2,3	0,4	-1,8	-1,4	-3,8	-1,5	-1,7
Bolig, lys og brensel	2,2	2,6	3,1	6,1	3,4	2,1	0,7	0,1	1,0	1,1
Møbler og husholdningsartikler	1,1	1,0	0,6	0,8	0,9	0,6	0,2	0,3	0,5	0,6
Helsepleie	5,0	3,8	2,1	1,9	1,9	2,6	2,0	7,3	8,0	6,9
Transport	4,1	-0,0	3,4	2,5	2,6	4,0	4,3	3,4	1,9	1,6
Fritidssyssler og underholdning	1,4	0,1	1,6	1,3	1,7	1,9	1,4	1,2	1,9	1,4
Utdanning	2,3	4,6	3,3	3,8	3,7	3,6	2,4	3,5	4,2	3,1
Hotell- og restauranttjenester	2,4	2,1	2,6	2,1	3,3	2,3	2,6	4,8	3,7	4,8
Andre varer og tjenester	3,0	2,0	0,9	1,4	2,4	0,3	-0,4	3,3	1,2	0,9
Husholdningenes kjøp i utlandet	0,9	3,4	-0,3	-4,1	-0,0	0,7	0,9	5,4	5,0	4,6
Utlendingers kjøp i Norge	2,2	1,5	2,9	2,5	3,0	2,9	3,3	3,9	3,1	3,5
Varekonsum.	2,2	0,5	2,7	4,4	3,0	2,2	1,6	1,1	1,9	1,9
Tjenester	2,6	2,3	2,4	2,1	2,8	2,5	2,3	3,8	3,1	2,9
Tjenestekonsum, bolig	1,8	2,1	2,8	2,1	2,5	3,1	3,3	3,2	2,7	2,3
Tjenester, annet.	3,2	2,5	2,2	2,1	2,9	2,1	1,5	4,3	3,5	3,3

Tabell A25. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttoinvestering i fast kapital	192 518	216 502	249 931	54 414	62 134	62 632	70 750	63 275	67 144	68 547
Bygg og anlegg	78 385	87 705	98 595	21 715	23 318	24 661	28 902	24 684	24 677	24 432
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	17 816	20 354	28 045	5 372	7 079	7 593	8 001	7 580	8 699	8 686
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	26 029	27 456	31 783	7 218	9 438	7 194	7 933	8 038	10 315	10 796
Skip og båter	5 342	7 518	12 808	3 640	2 938	3 639	2 591	4 488	2 155	2 583
Transportmidler	17 283	22 738	23 691	5 066	6 013	5 885	6 727	5 163	6 095	5 706
Maskiner og utstyr	47 663	50 732	55 009	11 404	13 349	13 659	16 597	13 322	15 202	16 344
Jordbruk, jakt og viltstell	5 590	5 852	5 917	982	1 805	1 714	1 416	999	1 810	1 719
Skogbruk	550	559	564	140	140	140	143	144	146	145
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 099	715	853	258	195	231	169	213	177	153
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	41 853	44 299	53 214	11 700	14 666	12 524	14 324	14 391	18 235	18 698
Utvinning av råolje og naturgass	41 804	41 431	53 777	11 527	15 139	12 842	14 269	14 391	18 136	18 684
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	49	2 868	-563	173	-473	-318	55	-	99	14
Bergverksdrift	379	353	261	31	69	68	92	37	82	67
Industri	15 316	17 078	18 321	3 310	4 759	4 374	5 879	3 710	4 887	5 746
Nærings- og nyttelsesmiddelindustri	2 713	2 663	3 162	600	788	805	970	647	777	1 053
Tekstil- og bekledningsindustri	222	237	276	66	61	63	85	35	71	46
Trelast- og trevareindustri	756	1 161	833	247	196	207	184	85	143	159
Treforedling	1 482	1 152	1 473	179	381	366	547	307	557	496
Forlag og grafisk industri	1 267	1 409	2 009	309	630	395	674	575	564	839
Oljeraffinering	477	351	455	30	69	220	136	101	135	81
Kjemiske råvarer	2 538	2 090	1 273	342	319	257	354	173	265	543
Kjemisk og mineralsk industri	1 431	1 964	2 185	366	537	548	733	517	521	496
Metallindustri	1 125	2 493	2 866	559	910	576	821	406	575	457
Verkstedsindustri	2 257	2 362	2 513	421	545	622	926	562	862	1 076
Bygging av skip og oljeplattformer	687	742	839	131	209	187	313	208	263	345
Møbelindustri og annen industri	361	454	437	60	114	127	136	94	151	155
Kraftforsyning	5 106	4 817	4 682	630	1 216	1 336	1 501	830	1 284	1 397
Bygge- og anleggsvirksomhet	937	995	1 129	256	288	281	305	296	308	296
Tjenesteytende næringer	91 805	110 096	128 936	28 643	30 452	33 456	36 385	33 049	31 069	31 718
Varehandel	18 388	21 344	22 887	5 135	5 613	5 580	6 559	5 998	6 202	5 891
Hotell og restaurantvirksomhet	1 792	1 895	2 344	465	493	687	699	617	625	614
Rørtransport	6 087	5 992	8 168	1 098	2 128	2 588	2 354	2 008	2 113	2 548
Sjøfart	4 406	6 929	12 257	3 515	2 829	3 504	2 409	4 396	2 031	2 439
Utenriks sjøfart	3 733	6 222	11 168	3 172	2 583	3 220	2 193	3 984	1 836	2 256
Innenriks sjøfart	673	707	1 088	343	246	284	216	412	195	183
Transport ellers	10 223	18 568	21 794	4 562	4 858	5 452	6 923	4 364	4 693	4 589
Post og telekommunikasjon	6 626	7 202	7 955	1 326	1 463	2 086	3 081	1 427	1 590	2 246
Finansiell tjenesteyting, forsikring	4 510	5 609	6 312	1 476	1 518	1 582	1 736	1 775	1 529	1 470
Boligtjenester(husholdninger)	26 461	26 921	30 151	6 922	7 331	7 742	8 156	7 760	7 677	7 532
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	7 159	8 927	9 819	2 302	2 480	2 442	2 595	2 596	2 706	2 498
Personlig tjenesteyting	6 153	6 710	7 249	1 841	1 740	1 794	1 874	2 109	1 905	1 890
Offentlig forvaltningsvirksomhet	29 883	31 738	36 053	8 465	8 544	8 508	10 537	9 605	9 147	8 608
Statsforvaltningen	13 982	14 934	15 104	3 350	3 274	3 661	4 820	4 500	4 206	3 354
Sivil forvaltning	10 228	10 710	10 983	2 429	2 391	2 750	3 414	3 572	3 344	2 653
Forsvar	3 754	4 224	4 121	921	883	911	1 406	928	862	701
Kommuneforvaltningen	15 901	16 804	20 949	5 115	5 270	4 847	5 717	5 105	4 941	5 254
Fastlands-Norge	140 845	159 990	177 380	38 445	42 757	44 300	51 879	42 891	44 960	45 045
Undervisning	5 269	5 884	8 562	2 670	2 705	1 557	1 630	2 276	1 816	1 147
Helse og sosial omsorg	6 626	7 471	8 587	1 923	1 923	2 125	2 615	1 999	2 113	2 370

Tabell A26. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttoinvestering i fast kapital	192 518	211 084	237 777	52 858	59 244	59 060	66 614	58 671	61 441	62 685
Bygg og anlegg	78 385	85 144	93 003	20 883	22 076	23 142	26 902	22 854	22 318	21 815
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	17 816	19 600	24 990	4 962	6 352	6 637	7 039	6 441	7 354	7 307
Oljeutvinning- plattf, bore-rigger og moduler	26 029	26 629	29 688	6 907	8 816	6 635	7 330	7 332	9 253	9 578
Skip og båter	5 342	7 381	11 606	3 377	2 731	3 125	2 373	3 883	2 003	2 433
Transportmidler.	17 283	21 687	22 427	5 074	5 557	5 574	6 222	4 612	5 410	5 193
Maskiner og utstyr	47 663	50 643	56 063	11 655	13 712	13 947	16 749	13 548	15 104	16 359
Jordbruk, jakt og viltstell	5 590	5 768	5 823	981	1 781	1 673	1 388	974	1 717	1 617
Skogbruk	550	549	549	138	137	136	137	138	137	136
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	1 099	716	869	259	196	229	185	213	169	144
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	41 853	42 795	48 535	11 015	13 419	11 189	12 913	12 679	15 960	16 298
Utvinning av råolje og naturgass	41 804	40 047	49 117	10 848	13 895	11 512	12 862	12 679	15 870	16 285
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	49	2 748	-582	167	-477	-323	51	-	90	13
Bergverksdrift	379	345	255	31	67	67	89	35	78	63
Industri.	15 316	16 830	18 015	3 303	4 708	4 302	5 702	3 619	4 672	5 538
Nærings- og nytelsesmiddelindustri.	2 713	2 617	3 091	596	774	784	936	626	731	1 002
Tekstil- og bekledningsindustri	222	234	275	66	62	63	85	35	71	45
Trelast- og trevareindustri	756	1 153	836	250	198	207	181	83	138	155
Treforedling	1 482	1 132	1 428	179	370	355	523	296	534	483
Forlag og grafisk industri	1 267	1 390	1 967	309	620	386	652	559	534	814
Oljeraffinering	477	340	445	30	70	214	131	101	134	81
Kjemiske råvarer	2 538	2 066	1 273	339	322	259	353	173	259	530
Kjemisk og mineralsk industri	1 431	1 930	2 139	364	529	538	708	498	495	475
Metallindustri	1 125	2 443	2 790	552	889	564	785	393	541	423
Verkstedsinndustri	2 257	2 346	2 507	426	550	621	911	559	835	1 047
Bygging av skip og oljeplattformer	687	731	828	131	210	185	303	203	254	333
Møbelindustri og annen industri	361	449	436	60	115	126	134	93	146	149
Kraftforsyning	5 106	4 762	4 653	630	1 216	1 330	1 478	817	1 233	1 346
Bygge- og anleggsvirksomhet.	937	968	1 101	256	279	274	292	280	286	278
Tjenesteytende næringer	91 805	107 350	123 238	27 965	29 161	31 695	34 417	30 821	28 716	29 350
Varehandel	18 388	20 822	22 327	5 117	5 459	5 454	6 297	5 724	5 800	5 541
Hotell og restaurantvirksomhet	1 792	1 848	2 260	458	478	663	661	581	577	572
Rørtransport	6 087	5 871	7 671	1 063	2 024	2 404	2 180	1 865	1 939	2 296
Sjøfart	4 406	6 796	11 087	3 260	2 627	3 006	2 193	3 799	1 887	2 298
Utenriks sjøfart	3 733	6 113	10 124	2 946	2 405	2 768	2 005	3 444	1 709	2 125
Innenriks sjøfart	673	682	963	314	222	238	188	354	178	173
Transport ellers	10 223	18 006	20 833	4 523	4 602	5 173	6 535	4 096	4 317	4 271
Post og telekommunikasjon	6 626	7 129	7 956	1 338	1 475	2 092	3 051	1 419	1 545	2 191
Finansiell tjenesteyting, forsikring	4 510	5 465	6 047	1 443	1 455	1 513	1 636	1 660	1 398	1 338
Boligtjenester(husholdninger)	26 461	26 149	28 497	6 663	6 952	7 278	7 603	7 197	6 965	6 750
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	7 159	8 686	9 503	2 280	2 392	2 366	2 465	2 461	2 508	2 323
Personlig tjenesteyting	6 153	6 577	7 058	1 819	1 697	1 746	1 795	2 019	1 781	1 770
Offentlig forvaltningsvirksomhet.	29 883	31 002	34 738	8 280	8 280	8 166	10 013	9 094	8 474	7 914
Statsforvaltningen	13 982	14 595	14 547	3 279	3 167	3 518	4 582	4 255	3 898	3 093
Sivil forvaltning	10 228	10 458	10 519	2 362	2 302	2 627	3 227	3 349	3 073	2 410
Forsvar	3 754	4 136	4 028	917	865	890	1 355	906	825	683
Kommuneforvaltningen.	15 901	16 407	20 191	5 000	5 112	4 649	5 430	4 839	4 576	4 822
Fastlands-Norge	140 845	156 303	171 447	37 834	41 396	42 699	49 517	40 683	41 833	41 966
Undervisning	5 269	5 759	8 366	2 624	2 654	1 517	1 571	2 188	1 725	1 081
Helse og sosial omsorg	6 626	7 339	8 348	1 894	1 880	2 064	2 510	1 920	1 986	2 218

Tabell A27. Bruttoinvestering i fast realkapital.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttoinvestering i fast kapital	3,4	9,6	12,6	13,6	18,5	12,8	7,0	11,0	3,7	6,1
Bygg og anlegg	13,2	8,6	9,2	3,5	9,0	10,6	13,1	9,4	1,1	-5,7
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	-20,3	10,0	27,5	23,5	34,0	18,2	34,7	29,8	15,8	10,1
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	-4,9	2,3	11,5	40,6	40,3	9,2	-21,6	6,2	5,0	44,4
Skip og båter	-17,7	38,2	57,3	111,3	108,7	66,1	-8,5	15,0	-26,7	-22,2
Transportmidler	6,9	25,5	3,4	-2,6	1,6	8,0	6,5	-9,1	-2,6	-6,8
Maskiner og utstyr	7,3	6,3	10,7	9,8	15,1	10,1	8,4	16,2	10,1	17,3
Jordbruk, jakt og viltstell	16,2	3,2	1,0	2,4	0,2	0,6	1,4	-0,7	-3,6	-3,3
Skogbruk	5,2	-0,3	-	-	-	-	-	-0,1	-0,0	-0,0
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	45,1	-34,9	21,5	43,5	68,1	6,3	-8,7	-17,9	-13,9	-36,9
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-9,9	2,3	13,4	29,0	30,4	11,6	-7,4	15,1	18,9	45,7
Utvinnning av råolje og naturgass	-11,1	-4,2	22,6	23,7	33,2	15,0	18,7	16,9	14,2	41,5
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	. . . . .	. . . . .	. . . . .	242,4	. . . . .	-98,3	-100,0	. . . . .	. . . . .	. . . . .
Bergverksdrift	38,2	-9,0	-25,9	-54,4	8,1	-42,7	-7,1	13,3	15,9	-6,4
Industri	34,7	9,9	7,0	-1,1	17,8	-0,7	10,5	9,6	-0,8	28,7
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	-3,3	-3,6	18,1	13,1	35,8	27,3	3,6	5,0	-5,5	27,8
Tekstil- og bekledningsindustri	8,0	5,6	17,3	39,2	26,1	-4,8	17,0	-46,7	14,2	-27,4
Trelast- og trevareindustri	-4,0	52,5	-27,5	56,7	-25,5	-56,6	-28,0	-66,8	-30,3	-25,2
Treforedling	129,4	-23,6	26,2	-38,6	40,1	66,1	44,9	65,0	44,3	35,9
Forlag og grafisk industri	24,2	9,7	41,4	5,3	92,7	18,7	44,8	81,2	-13,8	110,9
Oljeraffinering	76,0	-28,8	31,0	-64,6	42,2	137,9	13,5	232,5	91,7	-62,1
Kjemiske råvarer	220,2	-18,6	-38,4	-33,8	-39,8	-52,0	-26,3	-49,0	-19,7	104,4
Kjemisk og mineralsk industri	14,7	34,9	10,8	-7,2	24,8	10,9	12,6	36,8	-6,4	-11,6
Metallindustri	20,2	117,2	14,2	76,5	53,2	-9,7	-15,1	-28,9	-39,2	-25,0
Verkstedsinndustri	36,4	3,9	6,9	-13,4	-3,4	0,1	37,0	31,5	51,9	68,6
Bygging av skip og oljeplattformer	-4,1	6,4	13,3	-13,4	-10,7	16,7	62,0	55,0	20,8	80,7
Møbelindustri og annen industri	25,2	24,4	-3,0	-19,5	-13,9	5,8	10,6	54,3	26,8	17,7
Kraftforsyning	6,1	-6,7	-2,3	-25,7	6,3	12,9	-7,2	29,6	1,4	1,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	23,4	3,3	13,7	11,9	10,9	16,2	15,7	9,4	2,5	1,3
Tjenesteytende næringer	4,9	16,9	14,8	9,4	14,8	18,7	15,9	10,2	-1,5	-7,4
Varehandel	13,4	13,2	7,2	1,9	10,7	8,0	8,2	11,9	6,2	1,6
Hotell og restaurantvirksomhet	11,0	3,1	22,3	-6,0	1,6	41,4	56,7	26,7	20,8	-13,7
Rørtransport	-33,3	-3,5	30,6	-12,5	29,6	31,3	72,5	75,4	-4,2	-4,5
Sjøfart	-24,2	54,2	63,1	124,7	116,1	75,3	-9,2	16,5	-28,2	-23,6
Utenriks sjøfart	-26,2	63,8	65,6	135,0	120,6	77,5	-9,3	16,9	-28,9	-23,2
Innenriks sjøfart	-10,1	1,4	41,2	59,2	77,2	53,5	-7,7	12,9	-19,8	-27,5
Transport ellers	21,0	76,1	15,7	-4,9	-1,9	33,0	39,9	-9,4	-6,2	-17,4
Post og telekommunikasjon	6,1	7,6	11,6	12,7	10,2	11,4	12,0	6,0	4,8	4,8
Finansiell tjenesteyting, forsikring	30,4	21,2	10,6	8,8	12,2	10,7	10,8	15,1	-3,9	-11,5
Boligtjenester(husholdninger)	9,1	-1,2	9,0	6,0	12,5	9,1	8,5	8,0	0,2	-7,3
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	14,4	21,3	9,4	8,1	10,9	8,2	10,4	7,9	4,8	-1,8
Personlig tjenesteyting	1,8	6,9	7,3	6,4	8,4	6,4	8,2	11,0	4,9	1,4
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,5	3,7	12,1	24,1	21,9	5,6	2,1	9,8	2,3	-3,1
Statsforvaltningen	0,6	4,4	-0,3	-0,3	-0,9	-0,0	-0,2	29,7	23,0	-12,1
Sivil forvaltning	-0,2	2,3	0,6	-0,3	0,3	0,1	1,9	41,8	33,5	-8,3
Forsvar	2,8	10,2	-2,6	-0,3	-3,8	-0,4	-4,8	-1,2	-4,7	-23,3
Kommuneforvaltningen	6,2	3,2	23,1	47,8	42,1	10,3	4,1	-3,2	-10,5	3,7
Fastlands-Norge	12,3	11,0	9,7	6,5	11,8	9,7	10,4	7,5	1,1	-1,7
Undervisning	4,5	9,3	45,3	111,1	102,0	10,0	-13,8	-16,6	-35,0	-28,7
Helse og sosial omsorg	7,8	10,8	13,8	14,6	13,5	13,6	13,5	1,4	5,6	7,5

Tabell A28. Bruttoinvestering i fast realkapital.
Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Bruttoinvestering i fast kapital	3,8	2,6	2,5	1,3	2,4	3,8	2,4	4,8	4,2	3,1
Bygg og anlegg	5,7	3,0	2,9	1,8	2,4	3,3	3,8	3,9	4,7	5,1
Oljeboring, oljeleting, olje- og gassrørledn.	4,1	3,8	8,1	5,8	7,5	10,1	8,2	8,7	6,1	3,9
Oljeutvinnings- plattf, bore-rigger og moduler	3,1	3,1	3,8	2,7	4,2	4,8	4,2	4,9	4,1	3,9
Skip og båter	-3,2	1,9	8,3	8,1	6,6	14,1	5,4	7,2	0,0	-8,8
Transportmidler	5,7	4,8	0,8	-0,9	0,6	6,5	-2,6	12,1	4,1	4,1
Maskiner og utstyr	1,3	0,2	-2,1	-3,2	-0,9	-2,5	-1,7	0,5	3,4	2,0
Jordbruk, jakt og viltstell	5,7	1,5	0,2	-1,2	0,6	0,7	-0,1	2,4	4,0	3,7
Skogbruk	4,8	1,9	0,9	-0,2	1,1	1,0	1,5	2,7	4,2	3,9
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	-0,2	-0,0	-1,8	-0,9	-0,1	0,2	-7,7	0,7	5,3	4,9
Utvinnning av råolje og naturgass, inkl. tj.	3,2	3,5	5,9	3,9	5,8	7,8	6,4	6,9	4,5	2,5
Utvinnning av råolje og naturgass	3,2	3,5	5,8	4,0	5,5	7,4	6,3	6,8	4,9	2,8
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	0,0	4,4	-7,3	4,4	-0,6	-6,5	3,3	. . .	11,2	13,0
Bergverksdrift	4,7	2,3	0,0	-1,2	0,1	0,3	-0,7	5,5	2,7	4,1
Industri	3,6	1,5	0,2	-1,3	0,7	0,2	0,8	2,3	3,5	2,1
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	4,1	1,8	0,5	-0,9	0,9	1,0	1,0	2,8	4,5	2,3
Tekstil- og bekledningsindustri	3,3	1,3	-0,9	-1,3	-1,2	0,4	-1,3	-0,5	1,8	0,8
Trelast- og trevareindustri	2,7	0,7	-1,1	-2,8	-0,4	-0,9	-0,1	4,1	4,5	2,6
Treforedling	3,3	1,8	1,3	-1,8	1,7	1,3	2,0	4,0	1,4	-0,2
Forlag og grafisk industri	2,4	1,3	0,8	-1,1	1,5	1,1	1,1	2,5	3,8	0,7
Oljeraffinering	3,5	3,3	-0,9	-2,4	-4,0	1,0	-1,7	1,3	2,3	-3,0
Kjemiske råvarer	4,1	1,2	-1,2	-0,6	-0,9	-2,3	-1,5	-0,8	3,6	3,3
Kjemisk og mineralsk industri	3,5	1,8	0,4	-1,2	0,8	0,2	1,1	3,2	3,6	2,2
Metallindustri	3,4	2,0	0,7	-0,4	1,1	0,1	1,9	2,0	3,9	5,7
Verkstedsinndustri	3,2	0,7	-0,5	-2,4	0,1	-0,6	-0,0	1,7	4,1	2,7
Bygging av skip og oljeplattformer	4,7	1,5	-0,2	-1,8	-1,3	-0,5	1,2	2,6	4,4	2,1
Møbelindustri og annen industri	3,7	1,0	-0,7	-1,7	-0,5	-0,7	-0,7	1,7	4,2	4,0
Kraftforsyning	2,3	1,2	-0,5	-1,4	0,1	-0,8	-0,3	1,7	4,1	3,3
Bygge- og anleggsvirksomhet	7,6	2,7	-0,1	-1,2	0,3	1,6	-1,2	5,6	4,4	4,2
Tjenesteytende næringer	4,2	2,6	2,0	1,0	1,7	3,8	1,5	4,7	3,6	2,4
Varehandel	3,2	2,5	-0,0	-0,9	0,3	1,5	-0,9	4,4	4,0	3,9
Hotell og restaurantvirksomhet	3,2	2,5	1,2	-0,3	0,7	2,2	1,0	4,8	4,8	3,7
Rørtransport	6,0	2,1	4,3	2,5	3,5	5,0	4,7	4,3	3,6	3,1
Sjøfart	-3,2	2,0	8,4	8,2	6,6	14,2	5,8	7,3	-0,1	-8,9
Utenriks sjøfart	-3,2	1,8	8,4	8,5	6,7	14,2	5,5	7,4	0,0	-8,7
Innenriks sjøfart	-3,2	3,6	9,0	7,2	6,6	14,7	8,9	6,2	-1,0	-11,0
Transport ellers	3,8	3,1	1,4	-0,6	1,1	4,7	0,4	5,6	3,0	2,0
Post og telekommunikasjon	1,2	1,0	-1,0	-2,2	-0,3	-1,2	-0,7	1,5	3,8	2,8
Finansiell tjenesteyting, forsikring	4,9	2,6	1,7	0,7	1,6	2,6	1,9	4,5	4,8	5,1
Boligtjenester(husholdninger)	7,0	3,0	2,8	1,8	2,3	3,1	3,7	3,8	4,5	4,9
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	3,7	2,8	0,5	-0,4	0,7	2,0	-0,2	4,5	4,0	4,2
Personlig tjenesteyting	3,1	2,0	0,7	-0,4	1,0	1,1	1,0	3,2	4,3	3,9
Offentlig forvaltningsvirksomhet	3,8	2,4	1,4	0,4	1,2	1,8	2,1	3,3	4,6	4,4
Statsforvaltningen	3,1	2,3	1,5	0,4	1,4	1,9	1,9	3,5	4,4	4,2
Sivil forvaltning	3,1	2,4	2,0	0,9	1,8	2,1	2,7	3,7	4,8	5,2
Forsvar	2,9	2,1	0,2	-0,8	0,5	1,2	0,0	2,0	2,4	0,3
Kommuneforvaltningen	4,4	2,4	1,3	0,4	1,1	1,7	2,2	3,1	4,7	4,5
Fastlands-Norge	4,1	2,4	1,1	0,0	1,1	2,0	1,1	3,8	4,1	3,5
Undervisning	4,4	2,2	0,2	-0,1	0,3	0,3	1,0	2,2	3,3	3,4
Helse og sosial omsorg	3,9	1,8	1,0	-0,1	1,3	1,1	1,7	2,5	4,0	3,8

Tabell A29. Eksport. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Eksport i alt	353 426	414 266	447 582	108 757	109 975	114 189	114 660	109 783	102 317	100 290
Varer	267 234	321 705	343 715	85 160	84 068	85 026	89 460	83 761	75 899	71 278
Råolje og naturgass	113 231	156 688	163 674	42 598	38 947	40 220	41 909	34 287	31 048	27 268
Skip, nybygde	4 138	4 257	5 267	1 513	1 307	1 121	1 326	2 727	1 563	1 202
Skip, eldre	5 791	3 765	4 126	1 627	831	723	945	339	887	309
Oljeplassformer og moduler, nye	63	59	231	22	5	195	9	18	37	10
Oljeplassformer, eldre	491	956	1 005	9	558	412	26	25	40	35
Oljeverksomhet, diverse varer	96	126	132	36	34	31	31	29	36	41
Andre varer	143 424	155 854	169 280	39 355	42 386	42 324	45 214	46 336	42 288	42 413
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	6 767	7 035	7 711	1 863	1 888	1 779	2 181	2 203	2 100	2 191
Bergverksprodukter	2 271	2 342	2 284	479	617	595	593	561	591	560
Industriprodukter	133 142	145 489	158 673	36 965	39 791	39 698	42 218	43 498	39 535	39 509
Nærings- og nyttelsesmidler	17 164	19 528	21 437	4 989	4 771	5 008	6 669	6 160	5 295	5 288
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 138	2 207	2 351	550	594	575	632	596	593	611
Trevarer	3 003	2 864	2 923	717	795	699	712	657	689	672
Treforedlingsprodukter	12 864	11 593	10 811	2 556	2 683	2 748	2 824	3 041	2 972	3 012
Grafiske produkter	378	559	493	118	121	119	135	147	131	157
Raffinerte oljeprodukter	12 996	17 147	20 637	5 474	4 888	5 385	4 890	4 833	3 055	3 136
Kjemiske råvarer	12 019	12 107	12 963	2 939	3 450	3 336	3 238	3 762	3 433	3 400
Kjemiske og mineralske produkter	8 923	9 597	10 627	2 392	2 709	2 789	2 737	2 691	2 860	2 888
Metaller	29 798	30 756	33 792	7 591	8 626	8 808	8 767	9 657	8 737	8 607
Verkstedprodukter	31 065	35 975	39 121	8 823	10 295	9 402	10 600	11 051	10 891	10 845
Andre industriprodukter	2 794	3 156	3 518	816	859	829	1 014	903	879	893
Elektrisk kraft	1 244	988	612	48	90	252	222	74	62	153
Tjenester	86 192	92 561	103 867	23 597	25 907	29 163	25 200	26 022	26 418	29 012
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	45 204	46 641	52 787	12 165	13 759	13 688	13 175	13 479	13 079	13 348
Oljeverksomhet, dlv. tjenesteeksport	576	714	752	186	188	185	193	192	184	168
Oljeboringstjenester mv.	1 405	1 543	1 925	429	451	534	511	518	578	248
Rørtransport	2 245	3 424	3 987	1 076	890	848	1 173	1 076	890	848
Reisetrafikk	14 974	15 221	15 802	3 177	3 926	5 774	2 925	3 201	4 027	6 333
Andre tjenester	21 788	25 018	28 614	6 564	6 693	8 134	7 223	7 556	7 660	8 067
Samferdsel	7 714	8 675	8 781	1 895	2 063	2 940	1 883	2 179	2 448	3 066
Finans- og forretningsstjenester	10 590	12 836	15 694	3 693	3 550	4 237	4 214	4 374	4 155	3 996
Tjenester ellers	3 484	3 507	4 139	976	1 080	957	1 126	1 003	1 057	1 005

Tabell A30. Eksport. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Eksport i alt	353 426	388 209	410 702	100 313	103 108	102 850	104 431	107 302	101 520	100 109
Varer	267 234	297 565	314 348	77 344	79 456	76 177	81 370	83 448	77 339	73 804
Råolje og naturgass.	113 231	130 894	133 959	33 861	33 300	32 113	34 686	34 298	32 743	29 826
Skip, nybygde	4 138	4 222	5 184	1 513	1 303	1 081	1 288	2 658	1 495	1 137
Skip, eldre	5 791	3 505	3 377	1 439	680	540	718	275	777	297
Oljeplatformer og moduler, nye	63	57	215	21	5	181	8	17	33	9
Oljeplatformer, eldre	491	956	1 005	9	558	412	26	25	40	35
Oljevirksomhet, diverse varer	96	121	115	33	30	26	27	24	30	33
Andre varer	143 424	157 809	170 493	40 468	43 582	41 824	44 618	46 151	42 222	42 465
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	6 767	7 725	8 264	1 932	2 075	1 885	2 373	2 283	1 997	2 168
Bergverksprodukter	2 271	2 323	2 274	509	628	580	557	518	545	550
Industriprodukter	133 142	147 139	159 486	37 986	40 821	39 207	41 472	43 303	39 630	39 525
Nærings- og nytelsesmidler	17 164	19 195	20 483	5 001	4 705	4 707	6 069	5 625	4 557	4 442
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	2 138	2 178	2 410	557	599	587	667	621	647	612
Trevarer	3 003	3 034	2 935	750	789	683	713	672	701	674
Treforedlingsprodukter	12 864	13 331	14 182	3 397	3 593	3 561	3 630	3 787	3 600	3 534
Grafiske produkter	378	592	483	129	119	115	120	128	112	144
Raffinerte oljeprodukter	12 996	14 287	16 080	4 001	4 118	4 181	3 779	4 321	3 087	3 265
Kjemiske råvarer	12 019	12 800	13 421	3 197	3 553	3 272	3 398	3 925	3 583	3 581
Kjemiske og mineralske produkter	8 923	9 692	11 117	2 630	2 839	2 796	2 852	2 775	3 003	3 056
Metaller	29 798	33 720	37 011	8 932	9 462	9 244	9 374	10 087	9 229	9 367
Verkstedprodukter	31 065	35 207	38 010	8 565	10 213	9 292	9 940	10 506	10 308	10 026
Andre industriprodukter	2 794	3 102	3 355	827	832	767	930	855	804	825
Elektrisk kraft	1 244	623	469	42	58	152	216	47	51	222
Tjenester	86 192	90 644	96 354	22 969	23 651	26 673	23 061	23 854	24 182	26 306
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	45 204	45 959	47 904	11 866	12 285	11 950	11 802	12 095	11 976	11 796
Oljevirksomhet, div. tjenestekjøp	576	695	706	179	178	172	178	178	166	149
Oljeboringstjenester mv.	1 405	1 439	1 545	375	361	407	403	372	413	175
Rørtransport	2 245	3 347	3 986	1 064	859	866	1 197	1 135	970	885
Reisetrafikk	14 974	14 996	15 124	3 073	3 723	5 587	2 741	2 981	3 703	5 921
Andre tjenester	21 788	24 209	27 089	6 412	6 245	7 692	6 740	7 092	6 955	7 381
Samferdsel	7 714	8 361	8 362	1 807	1 944	2 796	1 815	2 039	2 249	2 790
Finans- og forretningstjenester	10 590	12 368	14 715	3 663	3 253	3 971	3 829	4 094	3 698	3 653
Tjenester ellers	3 484	3 480	4 012	943	1 048	925	1 096	959	1 008	938

Tabell A31. Eksport.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Eksport i alt	4,3	9,8	5,8	3,3	9,9	6,8	3,4	7,0	-1,5	-2,7
Varer	6,3	11,3	5,6	2,3	10,5	6,3	3,8	7,9	-2,7	-3,1
Råolje og naturgass.	9,2	15,6	2,3	5,8	3,9	-2,0	1,9	1,3	-1,7	-7,1
Skip, nybygde	-10,5	2,0	22,8	136,7	4,5	82,0	-26,1	75,7	14,7	5,2
Skip, eldre	14,0	-39,5	-3,7	-5,0	3,1	-10,0	-1,8	-80,9	14,2	-44,9
Oljeplatfromer og moduler, nye	448,7	-9,0	275,4	93,6	-59,8	650,1	-21,0	-21,2	603,5	-95,1
Oljeplatfromer, eldre	-44,0	94,7	5,1	-97,4	224,4	776,6	-93,4	177,8	-92,8	-91,5
Oljevirksomhet, diverse varer	52,5	25,7	-4,4	41,3	28,8	-9,5	-41,4	-27,6	0,2	28,2
Andre varer	4,5	10,0	8,0	-1,4	15,5	11,2	7,7	14,0	-3,1	1,5
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	14,5	14,2	7,0	10,4	7,9	-4,9	14,6	18,2	-3,8	15,0
Bergverksprodukter	-2,3	2,3	-2,1	-20,1	6,6	4,7	2,7	1,8	-13,2	-5,2
Industriprodukter	3,6	10,5	8,4	-0,8	16,2	12,1	7,0	14,0	-2,9	0,8
Nærings- og nytelsesmidler	2,7	11,8	6,7	-4,0	13,0	1,9	16,7	12,5	-3,2	-5,6
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-3,9	1,9	10,6	1,4	15,2	12,3	13,8	11,6	8,0	4,2
Trevarer	-4,3	1,0	-3,2	3,5	3,4	-8,5	-10,8	-10,4	-11,2	-1,4
Treforedlingsprodukter	4,6	3,6	6,4	-1,9	10,6	5,9	11,5	11,5	0,2	-0,8
Grafiske produkter	-15,9	56,6	-18,4	-24,0	-25,4	-14,5	-6,5	-0,7	-5,9	24,7
Raffinerte oljeprodukter	-0,3	9,9	12,5	9,3	19,8	17,3	4,4	8,0	-25,0	-21,9
Kjemiske råvarer	0,0	6,5	4,8	-9,0	24,5	1,9	5,5	22,8	0,8	9,4
Kjemiske og mineralske produkter	8,6	8,6	14,7	9,1	25,3	10,8	14,4	5,5	5,8	9,3
Metaller	-4,7	13,2	9,8	4,5	15,6	17,2	3,0	12,9	-2,5	1,3
Verkstedprodukter	15,2	13,3	8,0	-7,5	15,8	21,1	5,1	22,7	0,9	7,9
Andre industriprodukter	8,1	11,0	8,1	6,2	16,8	4,2	6,1	3,5	-3,3	7,6
Elektrisk kraft	80,6	-49,9	-24,8	-88,6	-49,6	90,0	272,9	12,3	-12,9	46,1
Tjenester	-1,3	5,2	6,3	6,7	7,9	8,4	2,1	3,9	2,2	-1,4
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	3,9	1,7	4,2	5,8	8,9	3,2	-0,7	1,9	-2,5	-1,3
Oljevirksomhet, div. tjenesteeksport	-12,2	20,6	1,6	1,7	2,5	-1,2	3,5	-0,5	-6,9	-13,2
Oljeborings-tjenester mv.	-23,3	2,4	7,4	9,7	11,6	6,8	2,6	-0,6	14,3	-57,0
Rørtransport	20,1	49,1	19,1	43,3	24,9	2,4	11,8	6,7	13,0	2,2
Reisetrafikk	-6,9	0,1	0,9	-3,0	1,0	1,2	4,6	-3,0	-0,6	6,0
Andre tjenester	-7,8	11,1	11,9	9,1	8,1	26,1	4,5	10,6	11,4	-4,0
Samferdsel	4,7	8,4	0,0	-0,3	-8,6	26,4	-17,8	12,9	15,7	-0,2
Finans- og forretningstjenester	-6,7	16,8	19,0	19,2	13,3	29,5	13,9	11,8	13,7	-8,0
Tjenester ellers	-29,0	-0,1	15,3	-5,0	34,4	12,3	24,1	1,7	-3,8	1,3

Tabell A32. Eksport.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Eksport i alt	1,7	6,7	2,1	6,0	1,2	3,6	-1,7	-5,6	-5,5	-9,8
Varer	2,4	8,1	1,1	7,3	-0,2	2,4	-3,9	-8,8	-7,2	-13,5
Råolje og naturgass	-2,6	19,7	2,1	16,4	2,1	2,6	-9,3	-20,5	-18,9	-27,0
Skip, nybygde	4,5	0,8	0,8	-0,3	0,1	3,3	1,3	2,6	4,2	1,9
Skip, eldre	-3,2	7,4	13,8	8,2	12,2	22,7	19,1	9,1	-6,6	-22,4
Oljeplattformer og moduler, nye	4,4	2,9	4,3	3,3	3,6	4,0	3,6	3,8	5,2	4,6
Oljeplattformer, eldre	3,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Oljeverksamhet, diverse varer	3,2	4,4	9,6	6,2	10,0	14,2	10,3	11,2	5,7	3,2
Andre varer	6,8	-1,2	0,5	-1,2	-1,8	3,4	1,6	3,2	3,0	-1,3
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	-11,1	-8,9	2,5	0,2	-2,7	13,1	0,2	0,0	15,6	7,1
Bergverksprodukter	-0,3	0,8	-0,4	-9,4	-3,5	3,5	8,8	15,1	10,4	-0,7
Industriprodukter	8,1	-1,1	0,6	-0,6	-1,5	2,7	1,7	3,2	2,3	-1,3
Nærings- og nytelsesmidler	1,4	1,7	2,9	-1,5	3,8	6,7	2,4	9,8	14,6	11,9
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	0,8	1,3	-3,7	-0,6	0,1	-5,2	-8,4	-2,9	-7,5	2,0
Trevarer	6,3	-5,6	5,5	2,2	8,3	7,6	4,2	2,3	-2,4	-2,5
Treforedlingsprodukter	32,3	-13,0	-12,3	-20,1	-13,6	-7,0	-7,3	6,7	10,6	10,5
Grafiske produkter	19,2	-5,6	8,1	5,6	28,7	6,2	-6,8	25,4	15,0	5,8
Raffinerte oljeprodukter	-3,3	20,0	6,9	27,5	1,1	11,2	-7,3	-18,2	-16,6	-25,4
Kjemiske råvarer	10,9	-5,4	2,1	0,8	-0,1	6,2	0,8	4,3	-1,3	-6,9
Kjemiske og mineralske produkter	4,9	-1,0	-3,5	-7,3	-6,0	0,1	-1,0	6,6	-0,2	-5,2
Metaller	19,1	-8,8	0,1	-11,0	-3,4	6,6	8,8	12,6	3,8	-3,6
Verkstedprodukter	1,5	2,2	0,7	4,7	-1,1	-5,0	3,9	2,1	4,8	6,9
Andre industriprodukter	-0,3	1,7	3,1	-3,6	1,9	5,1	8,6	6,9	5,9	0,1
Elektrisk kraft	-0,5	58,6	-17,6	-26,4	-17,0	36,8	-43,3	37,2	-20,9	-58,4
Tjenester	-0,3	2,1	5,6	1,8	6,0	7,3	6,9	6,2	-0,3	0,9
Bruttofrakter, utenriks sjøfart	-2,3	1,5	8,6	0,9	8,3	12,9	12,2	8,7	-2,5	-1,2
Oljeverksamhet, div. tjenesteeksport	3,0	2,8	3,6	3,3	3,6	4,0	3,6	3,8	5,2	4,6
Oljeboringstjenester mv.	1,7	7,2	16,2	9,0	14,5	22,2	18,0	21,5	12,1	8,0
Rørtransport	-12,4	2,3	-2,2	2,0	4,0	-3,1	-8,6	-6,3	-11,5	-2,1
Reisetrafikk	2,2	1,5	2,9	2,5	3,0	2,9	3,3	3,9	3,1	3,5
Andre tjenester	3,6	3,3	2,2	2,7	3,2	1,8	1,4	4,1	2,8	3,4
Samferdsel	2,2	3,8	1,2	1,3	1,4	1,2	0,8	1,9	2,6	4,5
Finans- og forretningstjenester	4,8	3,8	2,8	3,8	4,8	2,1	1,1	6,0	3,0	2,5
Tjenester ellers	3,0	0,8	2,4	3,0	2,6	2,1	1,9	1,1	1,8	3,6

Tabell A33. Import. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Import i alt	297 654	326 487	371 024	82 019	93 518	96 268	99 219	98 509	98 525	100 934
Varer	216 899	242 512	267 423	61 212	67 950	66 199	72 062	73 638	70 938	69 648
Skip, nybygde og eldre	6 324	6 325	14 041	5 388	2 818	3 784	2 051	4 044	1 860	1 925
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	359	3 648	2 241	36	1 846	305	54	1 617	116	92
Oljevirksomhet, diverse varer	6 237	7 683	9 729	1 981	2 482	2 369	2 897	2 562	2 733	2 195
Andre varer	203 979	224 856	241 412	53 807	60 804	59 741	67 060	65 415	66 229	65 436
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7 890	8 088	8 323	1 935	2 321	1 828	2 239	2 880	2 170	2 010
Råolje	1 121	1 445	1 517	436	322	413	346	457	292	320
Bergverksprodukter	2 802	2 906	3 397	728	881	923	865	984	905	806
Industriprodukter	191 918	209 072	226 855	49 921	57 032	56 514	63 388	60 763	62 594	62 218
Nærings- og nyttelsesmidler	8 928	9 493	10 669	2 228	2 596	2 966	2 879	2 745	2 950	3 408
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	15 201	15 344	16 738	4 159	3 473	5 129	3 977	4 831	3 585	5 491
Trevarer	3 883	4 104	4 869	1 007	1 286	1 225	1 351	1 307	1 372	1 278
Treforedlingsprodukter	6 469	6 370	6 487	1 532	1 614	1 588	1 753	1 697	1 616	1 614
Grafiske produkter	2 799	3 386	3 706	823	842	966	1 075	984	886	1 016
Raffinerte oljeprodukter	8 750	10 160	11 743	2 681	2 824	2 969	3 269	2 523	2 472	2 559
Kjemiske råvarer	9 449	9 070	9 621	2 166	2 556	2 425	2 474	2 482	2 453	2 427
Kjemiske og mineralske produkter	20 551	21 757	23 529	5 171	6 167	5 875	6 316	6 265	6 502	6 453
Metaller	21 043	22 701	23 925	5 439	5 641	5 656	7 189	6 628	6 603	5 915
Verkstedprodukter	77 813	83 343	91 570	19 591	23 435	22 095	26 449	25 257	26 784	25 402
Andre industriprodukter	6 587	7 049	8 169	1 771	1 979	1 964	2 455	2 258	2 116	2 205
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	10 445	16 295	15 829	3 353	4 619	3 656	4 201	3 786	5 255	4 450
Elektrisk kraft	248	3 345	1 320	787	248	63	222	331	268	82
Tjenester	80 755	83 975	103 601	20 807	25 568	30 069	27 157	24 871	27 587	31 286
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	18 905	19 957	24 085	5 441	5 987	6 388	6 269	6 310	6 456	6 005
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	643	1 228	1 602	215	394	512	481	572	683	719
Oljevirksomhet, div. tjenestelimport	3 963	4 140	5 685	799	2 235	1 613	1 038	900	820	1 239
Reisetrafikk	26 923	29 129	31 940	5 620	7 399	11 184	7 737	6 303	7 986	12 144
Andre tjenester	30 321	29 521	40 289	8 732	9 553	10 372	11 632	10 786	11 642	11 179
Samferdsel	3 437	2 862	3 427	862	799	841	925	963	1 026	1 007
Finans- og forretningstjenester	15 125	14 220	19 386	4 391	4 645	4 749	5 601	5 401	5 220	5 317
Tjenester ellers	11 759	12 439	17 476	3 479	4 109	4 782	5 106	4 422	5 396	4 855

Tabell A34. Import. Faste 1995-priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Import i alt	297 654	322 470	362 209	82 235	92 259	91 594	96 121	95 350	94 784	96 367
Varer	216 899	241 215	266 769	62 158	68 577	64 429	71 605	72 958	70 721	68 636
Skip, nybygde og eldre	6 324	5 977	12 057	4 908	2 385	3 090	1 674	3 451	1 702	1 859
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	359	3 562	2 003	35	1 660	260	48	1 423	109	89
Oljeverksamhet, diverse varer	6 237	7 471	9 119	1 904	2 352	2 199	2 665	2 372	2 462	1 948
Andre varer	203 979	224 206	243 589	55 311	62 181	58 880	67 217	65 712	66 449	64 740
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	7 890	8 148	7 922	1 890	2 189	1 692	2 151	2 519	1 992	1 867
Råolje	1 121	1 059	1 235	354	285	331	265	474	313	361
Bergverksprodukter	2 802	2 820	3 063	677	827	752	807	987	811	755
Industriprodukter	191 918	209 407	229 847	51 423	58 661	56 054	63 709	61 343	62 931	61 646
Nærings- og nyttelsesmidler	8 928	9 333	10 192	2 229	2 594	2 759	2 610	2 428	2 646	2 926
Tekstiler, bekledningsvarer og sko/tøy	15 201	15 001	15 854	4 082	3 505	4 625	3 642	4 488	3 501	4 815
Trevarer	3 883	4 200	4 970	1 050	1 349	1 219	1 352	1 315	1 386	1 362
Treforedlingsprodukter	6 469	6 568	7 190	1 707	1 796	1 753	1 933	1 876	1 743	1 738
Grafiske produkter	2 799	3 153	3 688	793	805	959	1 131	945	871	980
Raffinerte oljeprodukter	8 750	8 825	10 087	2 256	2 584	2 514	2 733	2 464	2 461	2 692
Kjemiske råvarer	9 449	9 688	10 325	2 275	2 659	2 605	2 786	2 661	2 645	2 468
Kjemiske og mineralske produkter	20 551	22 531	24 152	5 395	6 323	5 940	6 493	6 283	6 539	6 466
Metaller	21 043	23 970	24 767	5 895	6 059	5 435	7 379	6 721	7 032	6 275
Verkstedprodukter	77 813	83 854	96 236	20 653	25 021	23 157	27 404	26 676	27 470	25 839
Andre Industriprodukter	6 587	6 812	7 865	1 768	1 922	1 868	2 308	2 118	2 024	2 049
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	10 445	15 472	14 522	3 319	4 044	3 220	3 939	3 369	4 614	4 035
Elektrisk kraft	248	2 772	1 522	967	219	51	285	390	402	112
Tjenester	80 755	81 255	95 440	20 077	23 682	27 165	24 517	22 392	24 063	27 731
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	18 905	19 221	20 034	4 963	5 138	4 998	4 936	5 058	5 008	4 933
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	643	1 195	1 516	208	376	482	451	536	630	651
Oljeverksamhet, div. tjenesteimport	3 963	4 021	5 338	768	2 118	1 497	955	833	739	1 100
Reisetrafikk	26 923	28 179	31 001	5 691	7 194	10 663	7 453	6 057	7 393	11 065
Andre tjenester	30 321	28 639	37 552	8 448	8 857	9 525	10 722	9 908	10 293	9 981
Samferdsel	3 437	2 774	3 254	803	746	802	903	874	920	931
Finans- og forretningstjenester	15 125	13 703	18 182	4 347	4 277	4 450	5 107	5 049	4 648	4 840
Tjenester ellers	11 759	12 162	16 116	3 297	3 834	4 273	4 711	3 985	4 725	4 211

Tabell A35. Import.

Faste 1995-priser. Prosentvis volumendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Import i alt	5,6	8,3	12,3	8,4	22,4	12,5	7,0	15,9	2,7	5,2
Varer	8,8	11,2	10,6	7,8	21,7	10,5	4,0	17,4	3,1	6,5
Skip, nybygde og eldre	-13,2	-5,5	101,7	184,5	290,7	122,5	-25,7	-29,7	-28,6	-39,8
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre .	58,9	892,2	-43,8	10,6	. . .	38,3	-98,5	. . .	-93,5	-65,7
Oljevirksomhet, diverse varer	42,1	19,8	22,1	-1,3	44,7	12,3	36,1	24,6	4,7	-11,4
Andre varer	8,9	9,9	8,6	2,5	15,0	7,5	9,5	18,8	6,9	10,0
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske . . .	6,7	3,3	-2,8	-14,4	15,1	-7,6	-2,6	33,2	-9,0	10,3
Råolje	31,7	-5,5	16,6	83,3	44,6	62,2	-43,0	33,9	9,7	9,2
Bergverksprodukter	2,1	0,6	8,6	-16,0	27,5	17,6	11,1	45,7	-2,0	0,4
Industriprodukter	9,3	9,1	9,8	1,6	15,7	9,8	11,7	19,3	7,3	10,0
Nærings- og nyttelsesmidler	4,0	4,5	9,2	6,5	12,5	9,7	7,9	8,9	2,0	6,1
Tekstiler, beklædningsvarer og skotøy	1,6	-1,3	5,7	2,1	14,2	6,9	0,9	9,9	-0,1	4,1
Trevarer	3,2	8,2	18,3	6,6	28,5	19,4	18,2	25,2	2,8	11,7
Treforedlingsprodukter	5,9	1,5	9,5	2,2	14,0	12,1	9,9	9,9	-2,9	-0,9
Grafiske produkter	7,6	12,6	17,0	5,8	26,1	17,8	19,0	19,0	8,2	2,2
Raffinerte oljeprodukter	12,8	0,9	14,3	10,7	25,9	3,7	18,3	9,2	-4,8	7,1
Kjemiske råvarer	8,1	2,5	6,6	-9,1	9,1	8,5	18,7	17,0	-0,5	-5,3
Kjemiske og mineralske produkter	9,8	9,6	7,2	-2,5	11,9	11,2	8,1	16,5	3,4	8,8
Metaller	0,8	13,9	3,3	1,4	1,6	-4,8	13,9	14,0	16,1	15,5
Verkstedprodukter	16,6	7,8	14,8	1,3	20,5	17,9	18,8	29,2	9,8	11,6
Andre industriprodukter	6,8	3,4	15,5	6,5	25,8	16,0	14,6	19,8	5,3	9,7
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	-3,7	48,1	-6,1	4,4	10,7	-13,1	-20,2	1,5	14,1	25,3
Elektrisk kraft	-54,5	. . .	-45,1	489,7	-66,0	-95,1	-69,2	-59,7	84,0	117,7
Tjenester	-2,0	0,6	17,5	10,6	24,3	17,5	17,1	11,5	1,6	2,1
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	8,1	1,7	4,2	5,8	8,9	3,2	-0,7	1,9	-2,5	-1,3
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	-30,2	85,8	26,9	-41,6	33,1	63,0	72,6	158,0	67,5	35,3
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	-41,7	1,5	32,7	-2,7	97,5	41,7	-13,5	8,5	-65,1	-26,5
Reisetrafikk	1,8	4,7	10,0	8,4	12,5	8,3	11,4	6,4	2,8	3,8
Andre tjenester	-2,0	-5,5	31,1	19,4	34,5	34,6	35,6	17,3	16,2	4,8
Samferdsel	-11,7	-19,3	17,3	23,9	10,1	3,6	33,9	8,8	23,4	16,0
Finans- og forretningsstjenester	-8,1	-9,4	32,7	29,0	38,6	34,1	30,0	16,1	8,7	8,8
Tjenester ellers	11,0	3,4	32,5	7,9	35,9	43,3	42,7	20,9	23,2	-1,5

Tabell A36. Import.

Prosentvis prisendring fra samme periode året før

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Import i alt	0,9	1,2	1,2	-1,0	0,7	4,3	0,6	3,6	2,5	-0,3
Varer	0,8	0,5	-0,3	-2,2	-0,7	3,0	-1,0	2,5	1,2	-1,2
Skip, nybygde og eldre	-8,9	5,8	10,0	5,3	10,6	13,8	15,9	6,7	-7,5	-15,4
Oljeplattformer og moduler, nybygde og eldre	-10,7	2,4	9,2	-1,4	6,7	14,9	9,6	11,0	-4,1	-12,0
Oljevirksomhet, diverse varer	3,7	2,8	3,7	3,3	3,6	4,0	3,6	3,8	5,2	4,6
Andre varer	1,1	0,3	-1,2	-3,3	-1,8	2,0	-1,6	2,3	1,9	-0,4
Produkter fra jordbruk, skogbruk og fiske	5,7	-0,7	5,8	-1,7	5,7	14,3	6,8	11,7	2,8	-0,3
Råolje	-1,8	36,4	-9,9	9,1	-12,7	-2,4	-14,6	-21,7	-17,4	-29,0
Bergverksprodukter	-0,9	3,0	7,6	3,8	4,3	17,6	5,0	-7,2	4,8	-13,0
Industriprodukter	1,0	-0,2	-1,1	-3,1	-2,1	1,7	-1,2	2,0	2,3	0,1
Nærings- og nytelsesmidler	2,5	1,7	2,9	-3,2	-1,4	7,9	7,3	13,1	11,4	8,3
Tekstiler, bekledningsvarer og skotøy	-1,7	2,3	3,2	0,3	2,4	6,2	3,8	5,6	3,3	2,8
Trevarer	6,9	-2,3	0,3	-0,2	-2,9	2,8	1,4	3,7	3,8	-6,6
Treforedlingsprodukter	16,1	-3,0	-7,0	-11,5	-8,4	-4,6	-3,1	0,8	3,2	2,5
Grafiske produkter	2,9	7,4	-6,4	-6,9	-6,2	-3,8	-8,4	0,4	-2,8	2,9
Raffinerte oljeprodukter	-4,8	15,1	1,1	11,0	-3,0	4,1	-5,3	-13,8	-8,1	-19,5
Kjemiske råvarer	4,1	-6,4	-0,5	3,4	-0,9	-1,2	-2,5	-2,0	-3,5	5,6
Kjemiske og mineralske produkter	-0,4	-3,4	0,9	0,5	0,0	-0,0	2,7	4,0	2,0	0,9
Metaller	5,9	-5,3	2,0	-5,6	-3,2	13,0	4,8	6,9	0,9	-9,4
Verkstedprodukter	-0,8	-0,6	-4,3	-6,2	-3,9	-3,0	-4,0	-0,2	4,1	3,0
Andre industriprodukter	1,2	3,5	0,4	-1,2	1,1	2,2	-0,4	6,4	1,5	2,4
Transportmidler mv. u. tilsv. norsk produksjon	3,3	5,3	3,5	-1,5	4,1	12,3	-0,3	11,2	-0,3	-2,9
Elektrisk kraft	-30,3	20,7	-28,1	-45,7	0,4	7,7	-39,4	4,3	-41,3	-40,2
Tjenester	1,1	3,3	5,0	2,7	4,4	7,2	5,0	7,2	6,2	1,9
Driftsutgifter ekskl.bunkers, skipsfart	-3,0	3,8	15,8	8,8	11,0	27,3	16,5	13,8	10,6	-4,8
Driftsutgifter ekskl.bunkers, Oljeboring	3,4	2,8	2,8	2,3	2,8	2,7	1,7	3,1	3,5	3,8
Oljevirksomhet, div. tjenesteimport	4,5	2,9	3,5	3,3	3,6	4,0	3,6	3,8	5,2	4,6
Reisetrafikk	0,9	3,4	-0,3	-4,1	-0,0	0,7	0,9	5,4	5,0	4,6
Andre tjenester	3,6	3,1	4,1	3,9	4,6	4,9	2,8	5,3	4,9	2,9
Samferdsel	1,2	3,2	2,1	2,9	2,5	2,1	1,2	2,7	4,1	3,2
Finans- og forretningsstjenester	4,6	3,8	2,7	3,8	4,3	2,1	1,1	5,9	3,4	2,9
Tjenester ellers	3,0	2,3	6,0	4,6	5,4	8,2	5,2	5,2	6,6	3,0

Tabell A37. Driftsregnskapet overfor utlandet. Løpende priser. Millioner kroner

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Eksport i alt	353 426	414 266	447 582	108 757	109 975	114 189	114 660	109 783	102 317	100 290
Varer	267 234	321 705	343 715	85 160	84 068	85 026	89 460	83 761	75 899	71 278
Tjenester	86 192	92 561	103 867	23 597	25 907	29 163	25 200	26 022	26 418	29 012
Import i alt	297 654	326 487	371 024	82 019	93 518	96 268	99 219	98 509	98 525	100 934
Varer	216 899	242 512	267 423	61 212	67 950	66 199	72 062	73 638	70 938	69 648
Tjenester	80 755	83 975	103 601	20 807	25 568	30 069	27 157	24 871	27 587	31 286
Eksportoverskudd	55 772	87 779	76 558	26 738	16 457	17 921	15 441	11 274	3 792	-644
Inntekter	36 850	39 967	45 636	10 599	12 215	10 962	11 860	13 995	14 578	13 629
Lønn	1 200	1 200	1 200	300	300	300	300	300	300	300
Renteinntekter	21 860	23 113	28 775	6 254	7 977	6 797	7 747	9 488	10 170	9 192
Aksjeutbytte m.v.	1 700	2 052	3 377	241	1 126	1 060	950	765	1 376	618
Reinvestert fortjeneste	4 003	4 478	2 984	1 377	454	511	642	870	323	1 106
Løpende overføringer	8 087	9 124	9 300	2 427	2 358	2 294	2 221	2 572	2 409	2 413
Utgifter	61 770	59 179	65 418	15 997	17 337	14 522	17 562	17 318	18 338	17 111
Lønn	3 201	3 443	3 910	893	976	1 040	1 001	1 017	1 044	985
Renteutgifter	24 285	22 927	28 324	7 436	7 946	5 646	7 296	8 084	7 809	7 740
Aksjeutbytte m.v.	8 045	11 063	10 183	2 984	4 859	954	1 386	4 832	6 760	1 105
Reinvestert fortjeneste	5 101	2 931	3 606	340	-932	2 300	1 898	-1 563	-2 367	2 246
Løpende offentlige overføringer	7 932	7 200	7 474	1 318	1 569	1 635	2 952	1 710	2 122	1 402
Andre løpende overføringer	13 206	11 615	11 921	3 026	2 919	2 947	3 029	3 238	2 970	3 633
Overskudd på rente og stønadsbalansen	-24 920	-19 212	-19 782	-5 398	-5 122	-3 560	-5 702	-3 323	-3 760	-3 482
Overskudd på driftsbalansen	30 852	68 567	56 776	21 340	11 335	14 361	9 739	7 951	32	-4 126
Kapitaloverføringer, netto	-1 067	-820	-1 277	-416	-279	-298	-284	-63	-289	92
Netto finansinvestering	29 785	67 747	55 499	20 924	11 056	14 063	9 455	7 888	-257	-4 034
Omvurderinger, netto	7 966	-5 056	-15 080	-6 927	-1 533	-5 786	-834	1 318	497	2 772
Endring i Norges nettofordringer	37 751	62 691	40 419	13 997	9 523	8 277	8 621	9 206	240	-1 262

Tabell A38. Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt. 1000

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Sysselsatte lønnstakere	1 914,0	1 970,4	2 036,0	2 009,7	2 034,0	2 052,1	2 047,4	2 066,3	2 085,5	2 096,6
Jordbruk, jakt og viltstell	16,7	17,1	16,4	16,6	16,4	16,4	16,0	15,8	16,4	16,0
Skogbruk	3,6	3,5	3,5	3,5	3,5	3,7	3,5	3,3	3,5	3,5
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	8,1	7,9	8,3	8,2	8,4	8,4	8,3	8,0	8,5	8,6
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	21,2	21,6	22,3	21,9	22,1	22,6	22,4	22,8	23,1	24,0
Utvinning av råolje og naturgass	17,2	16,5	16,4	16,3	16,2	16,6	16,4	16,3	16,6	17,0
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	4,0	5,1	5,9	5,6	5,9	6,0	6,1	6,6	6,6	7,0
Bergverksdrift	4,5	4,4	4,3	4,2	4,3	4,4	4,2	4,1	4,2	4,2
Industri	291,3	297,4	306,0	301,6	307,0	310,3	304,9	308,4	310,7	309,4
Nærings- og nytelsesmiddelindustri	53,4	54,5	55,9	55,7	56,0	56,5	55,5	55,7	55,3	54,5
Tekstil- og bekledningsindustri	8,4	8,3	7,8	7,8	7,9	7,9	7,7	7,8	7,8	7,6
Trelast- og trevareindustri	15,3	15,4	16,2	15,6	16,2	16,5	16,3	16,0	16,2	16,2
Treforedling	11,3	11,1	11,5	11,3	11,6	11,7	11,4	11,4	12,0	12,0
Forlag og grafisk industri	38,5	39,1	40,8	40,5	41,2	41,0	40,6	41,2	41,6	41,0
Oljeraffinering	1,9	1,9	2,1	1,9	2,2	2,3	2,1	1,8	2,0	2,0
Kjemiske råvarer	9,3	9,6	9,5	9,3	9,5	9,6	9,4	9,4	9,6	9,6
Kjemisk og mineralsk industri mv.	20,3	21,1	21,5	21,3	21,4	22,0	21,3	22,0	21,8	21,8
Metallindustri	16,6	17,0	17,2	16,7	17,3	17,8	16,9	16,7	17,5	17,6
Verkstedsindustri	70,8	72,6	75,1	73,8	75,2	76,4	75,1	76,0	76,1	76,9
Bygging av skip og oljeplattformer	33,0	33,9	34,5	34,2	34,7	34,9	34,4	35,8	36,5	35,8
Møbelindustri og annen industri	12,4	12,9	13,8	13,5	13,8	13,9	14,1	14,5	14,4	14,3
Kraftforsyning	19,9	19,8	19,8	19,7	19,9	20,1	19,6	18,4	18,5	18,6
Bygge- og anleggsvirksomhet	83,8	86,9	95,7	91,0	94,5	98,6	98,4	99,5	102,6	104,9
Tjenesteytende næringer, ekskl. off.forv.	815,2	844,3	878,7	867,0	878,5	884,5	884,6	896,5	907,4	911,9
Varehandel	269,4	284,8	301,6	298,4	302,3	300,1	305,5	309,2	312,8	309,2
Hotell- og restaurantvirksomhet	54,0	56,4	58,6	56,5	58,6	60,4	58,9	58,3	60,2	61,9
Rørtransport	0,4	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,1	0,2	0,2
Sjøtransport	49,0	48,6	48,7	48,3	48,2	49,7	48,4	48,3	48,7	49,3
Utenriks sjøfart	40,9	40,2	40,2	40,0	39,7	40,9	40,2	40,2	40,2	40,8
Innenriks sjøfart	8,1	8,4	8,5	8,3	8,5	8,8	8,2	8,1	8,5	8,4
Transport ellers	72,5	74,3	77,1	75,0	77,3	78,5	77,4	77,4	78,4	80,4
Post og telekommunikasjon	50,9	50,4	49,2	50,8	50,0	48,4	47,6	50,5	49,7	50,0
Finansiell tjenesteyting, forsikring	50,8	50,3	49,5	49,8	49,5	49,5	49,0	48,8	48,5	48,4
Boligtjenester(husholdninger)	1,2	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3	1,0	1,2	1,3	1,3
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	112,1	120,4	131,3	126,6	130,7	133,6	134,3	136,9	141,4	145,3
Personlig tjenesteyting	154,8	157,8	161,4	160,2	160,4	162,8	162,3	165,7	166,2	166,1
Offentlig forvaltningsvirksomhet	649,9	667,3	681,0	676,0	679,4	683,1	685,4	689,4	690,6	695,4
Statsforvaltningen	149,9	152,1	152,5	152,6	152,2	152,0	153,1	153,0	151,9	151,3
Sivil forvaltning	104,6	106,7	108,8	108,9	108,7	108,4	109,2	109,1	108,9	108,3
Forsvar	45,3	45,4	43,7	43,7	43,5	43,6	43,9	43,9	43,0	43,1
Kommuneforvaltningen	500,0	515,2	528,5	523,4	527,2	531,1	532,4	536,4	538,7	544,1
Fastlands-Norge	1 851,5	1 908,3	1 973,3	1 947,7	1 972,1	1 988,4	1 984,6	2 003,2	2 022,0	2 031,5
Sysselsatte lønnstakere og selvstendige	2 105,7	2 158,2	2 220,3	2 188,7	2 221,2	2 241,3	2 229,4	2 252,2	2 277,4	2 286,5

**Tabell A39. Sysselsatte lønnstakere etter næring og sysselsatte personer i alt.
Prosentvis endring fra året før**

	1995	1996	1997	97:1	97:2	97:3	97:4	98:1	98:2	98:3
Sysselsatte lønnstakere	2,5	2,9	3,3	3,9	3,6	3,0	2,8	2,8	2,5	2,2
Jordbruk, jakt og viltstell	0,8	3,0	-4,5	-2,3	-5,7	-5,4	-4,5	-5,0	-0,1	-2,7
Skogbruk	1,1	-0,6	0,0	1,7	-2,9	1,0	0,3	-4,6	-0,5	-4,2
Fiske, fangst og fiskeoppdrett	2,7	-1,7	4,9	7,7	7,1	4,0	1,2	-2,9	1,9	2,9
Utvinning av råolje og naturgass, inkl. tj.	-1,1	2,1	3,0	2,0	2,9	3,9	3,2	4,3	4,8	6,3
Utvinning av råolje og naturgass	-1,2	-3,6	-1,0	-2,0	-1,5	-0,0	-0,6	-0,3	2,3	2,7
Tjenester tilknyttet olje og gassutvinning	-0,5	26,2	16,2	16,1	17,5	16,2	15,1	17,6	11,8	16,2
Bergverksdrift	-0,2	-0,5	-4,3	-5,8	-5,8	-4,3	-0,9	-2,8	-3,4	-2,8
Industri	2,7	2,1	2,9	4,0	3,5	2,6	1,5	2,2	1,2	-0,3
Nærings- og nyttelsesmiddelindustri	1,3	2,1	2,6	6,3	3,3	1,1	0,1	0,1	-1,2	-3,5
Tekstil- og bekledningsindustri	-2,5	-1,1	-5,9	-5,3	-7,2	-6,2	-4,8	0,1	-0,9	-3,1
Trelast- og trevareindustri	2,5	0,5	5,2	5,6	6,2	4,7	4,4	2,6	-0,1	-2,1
Treforedling	3,9	-2,1	3,5	0,4	2,4	1,0	10,9	0,9	3,5	3,2
Forlag og grafisk industri	0,9	1,7	4,4	3,1	4,7	4,8	4,9	1,8	1,0	-0,1
Oljeraffinering	-4,0	-0,0	9,4	10,6	9,5	8,7	9,0	-2,5	-9,1	-10,0
Kjemiske råvarer	2,5	3,0	-1,2	-1,1	-1,6	-0,9	-1,3	1,1	0,9	0,0
Kjemisk og mineralsk industri mv.	2,5	3,9	1,9	4,9	2,4	1,9	-1,4	3,1	1,7	-1,1
Metallindustri	1,4	2,0	1,3	1,6	0,9	1,3	1,4	0,3	0,8	-1,2
Verkstedsindustri	4,6	2,5	3,5	4,5	4,4	4,2	1,0	2,9	1,1	0,7
Bygging av skip og oljeplattformer	3,8	2,8	1,8	3,6	3,4	1,2	-0,7	4,7	5,1	2,9
Møbelindustri og annen industri	6,4	4,1	6,9	8,3	8,2	6,3	4,9	6,9	4,1	3,4
Kraftforsyning	0,6	-0,1	-0,0	1,7	0,1	-0,8	-0,9	-6,7	-7,1	-7,8
Bygge- og anleggsvirksomhet	6,2	3,6	10,1	11,0	9,8	9,5	10,2	9,4	8,6	6,3
Tjenesteytende næringer, ekskl. off. forv.	2,9	3,6	4,1	5,4	4,5	3,3	3,2	3,4	3,3	3,1
Varehandel	5,3	5,7	5,9	7,3	6,3	4,1	5,9	3,6	3,5	3,0
Hotell- og restaurantvirksomhet	1,2	4,4	3,9	5,7	4,4	2,6	3,0	3,3	2,8	2,5
Rørtransport	-2,0	-41,7	-16,5	-48,7	2,6	-23,1	2,6	-8,3	-8,3	-6,9
Sjøtransport	-1,3	-1,0	0,2	2,7	-0,3	0,1	-1,6	0,1	1,0	-0,9
Utenriks sjøfart	-1,9	-1,8	-0,0	1,8	-0,7	0,3	-1,4	0,5	1,2	-0,1
Innenriks sjøfart	1,7	2,9	1,4	7,3	1,8	-0,6	-2,1	-1,6	0,1	-4,6
Transport ellers	0,5	2,6	3,7	4,6	4,6	3,0	2,6	3,2	1,5	2,4
Post og telekommunikasjon	1,7	-1,1	-2,3	1,0	-1,5	-4,5	-4,2	-0,6	-0,7	3,2
Finansiell tjenesteyting, forsikring	0,1	-1,0	-1,6	-0,2	-1,6	-2,3	-2,4	-2,1	-1,9	-2,2
Boligtjenester(husholdninger)	2,6	2,5	-0,0	7,0	3,0	0,4	-11,7	-5,6	-0,2	-1,0
Forretningsmessig tjenesteyting mv.	5,2	7,3	9,1	10,3	10,0	9,3	6,9	8,2	8,2	8,8
Personlig tjenesteyting	1,7	1,9	2,3	2,5	2,3	3,0	1,4	3,4	3,6	2,0
Offentlig forvaltningsvirksomhet	1,6	2,7	2,1	1,6	2,1	2,4	2,2	2,0	1,6	1,8
Statsforvaltningen	-0,7	1,5	0,2	0,2	0,2	0,0	0,5	0,3	-0,2	-0,5
Sivil forvaltning	0,7	2,0	1,9	2,0	1,9	1,6	2,2	0,2	0,2	-0,1
Forsvar	-3,7	0,1	-3,8	-4,2	-3,7	-3,7	-3,4	0,6	-1,2	-1,2
Kommuneforvaltningen	2,3	3,0	2,6	2,0	2,6	3,1	2,7	2,5	2,2	2,5
Fastlands-Norge	2,6	3,1	3,4	4,0	3,7	3,1	2,9	2,8	2,5	2,2
Sysselsatte lønnstakere og selvstendige	2,1	2,5	2,9	2,8	3,1	2,8	2,8	2,9	2,5	2,0

Tabell B1: Bruttonasjonalprodukt

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	1,3	3,5	3,1	3,2	3,3	2,4	2,0	1,9
Frankrike	-1,3	2,8	2,1	1,6	2,3	3,1	2,4	2,6
Italia	-1,2	2,2	2,9	0,7	1,5	1,5	2,1	2,6
Japan	0,3	0,6	1,5	3,9	0,8	-2,6	0,2	0,7
USA	2,3	3,5	2,0	3,4	3,9	3,5	1,5	2,2
Storbritannia	2,1	4,3	2,7	2,6	3,5	2,7	0,8	1,5
Sverige	-2,2	3,3	3,9	1,3	1,8	2,8	2,2	2,4
Tyskland	-1,2	2,7	1,8	1,3	2,2	2,7	2,2	2,5
Norge	2,7	5,5	3,6	5,5	3,4	2,3	2,3	1,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B2: Privat konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	1,1	7,6	2,2	2,7	3,6	3,2	2,1	1,5
Frankrike	0,2	1,4	1,7	2,0	0,9	3,4	2,6	2,4
Italia	-2,4	1,4	1,9	0,8	2,4	1,3	2,4	2,6
Japan	1,2	1,9	2,1	2,9	1,1	-1,8	0,2	1,0
USA	2,9	3,3	2,4	3,2	3,4	4,7	2,9	2,4
Storbritannia	2,5	2,8	1,7	3,6	4,2	3,0	1,3	1,5
Sverige	-3,1	1,8	0,8	1,3	2,0	2,8	2,5	2,2
Tyskland	0,1	1,2	1,8	1,6	0,5	1,6	2,1	2,5
Norge	2,2	4,0	2,7	4,7	3,4	3,7	1,9	2,3

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B3: Offentlig konsum

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	3,1	2,3	2,1	2,4	2,2	2,1	1,5	1,0
Frankrike	3,4	1,1	-0,0	2,6	1,2	1,5	2,0	1,0
Italia	0,5	-0,6	-1,0	0,2	-0,7	0,9	0,4	0,4
Japan	2,4	2,4	3,3	1,5	-0,1	0,5	0,5	0,3
USA	-0,3	0,4	-0,1	0,7	1,3	1,1	2,0	0,5
Storbritannia	-0,2	2,2	1,3	1,7	0,0	2,1	1,5	2,2
Sverige	0,2	-0,7	-0,9	-0,2	-2,1	1,9	0,8	0,6
Tyskland	-0,5	2,1	2,0	2,7	-0,7	1,0	1,2	1,1
Norge	2,2	1,4	1,0	3,2	3,0	2,4	1,1	2,5

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B4: Bruttoinvesteringer i fast realkapital

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	0,6	0,8	11,5	4,8	10,4	4,4	3,9	3,5	
Frankrike	-6,7	1,3	2,5	-0,5	0,0	4,6	4,6	4,2	
Italia	-12,8	0,5	7,1	0,4	0,6	3,3	4,0	4,1	
Japan	-2,0	-0,8	1,7	9,5	-3,5	-7,2	-0,3	0,0	
USA	5,1	6,5	4,4	7,9	7,3	8,9	1,0	2,2	
Storbritannia.	0,6	4,3	1,5	4,9	6,1	7,0	2,0	1,7	
Sverige	-17,2	2,0	12,4	3,7	-4,8	9,7	7,1	5,7	
Tyskland	-5,6	3,5	0,8	-1,2	0,1	2,8	3,2	3,8	
Norge	4,3	4,5	3,7	9,6	12,6	5,0	-7,3	-4,3	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosenter og historiske tall for Norge.

Tabell B5: Eksport av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	0,1	8,0	5,3	4,2	4,3	1,7	2,0	3,4	
Frankrike	-0,4	6,0	6,3	5,2	12,5	5,7	4,0	5,1	
Italia	9,1	10,7	11,6	-0,2	6,3	5,2	3,5	5,4	
Japan	1,3	4,6	5,4	3,5	10,8	-2,1	3,3	4,4	
USA	2,9	8,2	11,1	8,5	12,8	0,5	3,1	6,6	
Storbritannia.	3,5	9,3	7,8	7,5	8,4	2,7	2,9	4,8	
Sverige	7,6	14,0	12,9	6,1	12,8	5,5	4,0	5,5	
Tyskland	-5,0	7,9	6,6	5,1	11,1	6,8	5,0	5,1	
Norge	3,2	8,7	3,6	9,8	5,8	2,4	6,1	4,0	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosenter og historiske tall for Norge.

Tabell B6: Import av varer og tjenester

Prosentvis volumendring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	-0,1	13,7	9,8	4,2	7,6	3,9	3,0	3,3	
Frankrike	-3,5	6,7	5,1	3,0	7,7	8,2	5,7	5,5	
Italia	-8,1	8,4	9,6	-2,0	11,8	8,5	4,1	5,6	
Japan	-0,3	8,9	14,2	11,5	-0,2	-7,9	2,1	4,9	
USA	8,9	12,2	8,9	9,2	13,9	10,9	7,3	5,8	
Storbritannia.	3,0	5,5	4,2	9,1	9,5	6,7	4,1	4,6	
Sverige	-2,5	13,2	10,2	3,7	11,7	8,7	6,0	6,3	
Tyskland	-5,9	7,7	7,3	2,9	8,1	6,5	4,9	4,9	
Norge	4,4	4,9	5,5	8,3	12,3	7,2	0,6	2,2	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosenter og historiske tall for Norge.

Tabell B7: Privat konsumdeflator

Prosentvis endring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	1,4	1,7	1,9	1,7	2,2	1,9	2,5	3,0
Frankrike	2,2	2,1	1,6	1,8	1,1	0,5	0,9	1,2
Italia	5,1	4,6	5,7	4,4	2,4	2,3	1,8	1,3
Japan	1,2	0,7	-0,5	0,1	1,6	0,6	-0,7	-0,7
USA	2,7	2,4	2,6	2,0	1,9	0,8	1,2	1,9
Storbritannia	3,4	2,3	2,6	3,1	2,6	2,0	2,8	2,5
Sverige	5,7	3,0	2,7	1,2	2,2	0,8	1,0	1,7
Tyskland	4,1	3,0	1,7	2,0	1,9	1,0	1,2	1,3
Norge	2,0	1,2	2,8	1,4	2,5	2,4	3,5	2,8

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B8: Lønnskostnader pr. sysselsatt

Prosentvis endring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	2,3	3,2	3,8	3,6	4,0	4,3	4,7	..
Frankrike	2,9	1,8	2,5	2,8	3,3	2,3	2,4	..
Italia	4,1	2,7	5,4	4,3	4,4	3,2	2,8	..
Japan	0,6	2,0	0,8	0,5	1,8	0,2	0,7	..
USA	2,8	2,2	2,4	3,0	4,2	3,8	3,9	..
Storbritannia	1,5	3,5	3,0	3,3	4,9	5,4	4,8	..
Sverige	5,2	4,9	2,7	6,2	3,6	4,1	4,0	..
Tyskland	3,6	3,5	3,6	2,4	2,2	1,8	1,9	..
Norge	2,2	2,9	2,6	3,0	4,8	5,0	5,8	..

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B9: Sysselsetting

Prosentvis endring fra foregående år

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
	prognose							
Danmark	-1,4	-0,3	1,6	1,3	2,3	1,9	1,7	..
Frankrike	-1,2	0,1	0,9	0,1	0,4	1,2	1,3	1,3
Italia	-2,5	-1,7	-0,6	0,4	0,0	0,2	0,4	0,4
Japan	0,2	0,0	0,1	0,5	1,1	-0,7	-0,6	-0,1
USA	1,5	2,3	1,5	1,9	2,4	2,2	1,1	1,1
Storbritannia	-0,4	1,0	1,2	1,1	1,7	0,5	-0,6	-0,2
Sverige	-5,5	-1,0	1,6	-0,9	-1,0	0,6	0,7	..
Tyskland	-1,7	-0,7	-0,3	-1,3	-1,3	0,0	0,4	0,7
Norge	0,0	1,5	2,2	2,8	2,9	1,8	1,0	..

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognosene og historiske tall for Norge.

Tabell B10: Arbeidsledigheten Prosent av arbeidsstyrken¹⁾

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	12,1	12,0	10,1	8,7	7,7	6,5	6,0	5,9	
Frankrike	11,7	12,2	11,5	12,3	12,4	11,8	11,2	10,6	
Italia	10,2	11,3	12,0	12,1	12,3	12,2	12,1	11,9	
Japan	2,5	2,9	3,1	3,4	3,4	4,2	4,6	4,9	
USA	6,9	6,1	5,6	5,4	4,9	4,6	5,0	5,4	
Storbritannia	10,3	9,4	8,6	8,0	6,9	6,5	7,4	8,0	
Sverige	8,2	7,9	7,7	8,1	8,0	6,5	6,3	6,0	
Tyskland	8,8	9,6	9,4	10,3	11,4	11,2	10,8	10,3	
Norge	6,0	5,4	4,9	4,8	4,1	3,4	3,7	3,9	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognoser og historiske tall for Norge.

¹⁾ Vanlig brukte definisjoner.**Tabell B11: Korte renter**

Prosent

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	10,3	6,2	6,0	3,9	3,7	4,1	3,6	3,6	
Frankrike	8,6	5,8	6,6	3,9	3,5	3,5	3,0	3,1	
Italia	10,2	8,5	10,5	8,8	6,9	4,8	3,0	3,1	
Japan	2,9	2,3	1,2	0,6	0,6	0,7	0,5	0,5	
USA	3,0	4,2	5,5	5,0	5,1	4,7	3,8	4,0	
Storbritannia	5,9	5,5	6,7	6,0	6,8	7,3	6,1	5,1	
Sverige	8,4	7,4	8,7	5,8	4,1	4,3	3,7	3,6	
Tyskland	7,3	5,4	4,5	3,3	3,3	3,5	3,0	3,1	
Norge	7,3	5,9	5,5	4,9	3,7	5,7	5,3	4,7	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognoser og historiske tall for Norge.

Tabell B12: Budsjettbalanse

Prosent av BNP

	1993	1994	1995	1996	1997	prognose	1998	1999	2000
Danmark	-2,8	-2,7	-2,2	-0,9	0,2	1,0	2,2	2,6	
Frankrike	-6,1	-6,0	-5,4	-4,1	-3,0	-2,9	-2,4	-1,9	
Italia	-10,0	-9,6	-7,7	-6,7	-2,7	-2,6	-2,2	-1,8	
Japan	-1,6	-2,3	-3,6	-4,3	-3,3	-6,1	-7,8	-8,3	
USA	-3,6	-2,3	-1,9	-0,9	0,4	1,6	0,8	0,6	
Storbritannia	-7,9	-6,9	-5,6	-4,4	-2,0	-0,4	-0,7	-1,0	
Sverige	-12,3	-10,3	-7,8	-3,5	-0,8	1,2	0,3	1,5	
Tyskland	-3,5	-2,6	-3,5	-3,4	-2,6	-2,4	-2,1	-1,8	
Norge	-1,4	0,4	3,3	6,5	7,5	4,4	5,4	5,9	

Kilde: OECD - Economic Outlook nr. 64. Gjelder også prognoser og historiske tall for Norge.

A-blad

Returadresse:
Statistisk sentralbyrå
Postboks 1260
N-2201 Kongsvinger

Publikasjonen kan bestilles fra:

Statistisk sentralbyrå
Salg- og abonnementsservice
Postboks 1260
N-2201 Kongsvinger

Telefon: 62 88 55 00
Telefaks: 62 88 55 95

eller:

Akademika - avdeling for
offentlige publikasjoner
Møllergt. 17
Postboks 8134 Dep.
N-0033 Oslo

Telefon: 22 11 67 70
Telefaks: 22 42 05 51

ISBN 82-537-4490-0
ISSN 0800-4110

Pris (inkl. mva):
Økonomiske analyser kr 540,00 pr. år
Economic Survey kr 160,00 pr. år
Enkelnummer ØA: kr 75,00; ES: kr 50,00

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

9 788253 744902